

KOWARY

miasto z tradycjami

Raport o stanie miasta Kowary za 2022 rok

www.kowary.pl

- Kowary, maj 2023 -

Spis treści:

1. WPROWADZENIE	4
1.1. Wstęp	4
1.2. Podstawa prawna i zakres Raportu	6
2. KOWARY TO MY I NASZE ŻYCIE	7
2.1. Demografia	7
2.2. Dzieci, młodzież, rodzina	11
2.2.1. Kowarska polityka prorodzinna	11
2.2.2. Wsparcie kowarskich rodzin	13
2.3. Osoby w wieku senioralnym	14
2.3.1. Kowarska polityka senioralna	14
2.3.2. Działalność Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach	15
2.3.3. Edukacyjny Klub Seniora	16
2.4. Opieka zdrowotna	16
2.4.1. Placówki opieki zdrowotnej w Kowarach	16
2.4.2. Rozwiązywanie problemów uzależnień	17
2.5. Sprawy społeczne	20
2.5.1. Kowarska strategia rozwiązywania problemów społecznych	20
2.5.2. Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	22
2.5.3. Pomoc uchodźcom wojennym z Ukrainy	25
2.5.4. W obliczy kryzysu energetycznego - preferencyjna sprzedaż węgla	26
2.5.5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach	27
2.6. Kultura	39
2.6.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach w 2022r.	39
2.6.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach w 2022r.	43
2.7. Sport i rekreacja	50
2.7.1. Obiekty sportowe i rekreacyjne w Kowarach	50
2.7.2. Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych	51
2.7.3. Wydarzenia sportowe	53
2.8. Oświata i edukacja	54
2.8.1. Analiza kosztów oświaty	54
2.8.2. Szkoła Podstawowa nr 1	55
2.8.3. Szkoła Podstawowa nr 3	61
2.8.4. Zespół Szkół Ogólnokształcących	66
2.8.5. Przedszkole Publiczne nr 1	68
3. KOWARY – NASZE MIEJSCE W PRZESTRZENI	74
3.1. Powierzchnia	74
3.1.1. Położenie i powierzchnia miasta	74
3.1.2. Kowary i nasi sąsiedzi	75
3.2. Środowisko	80
3.2.1. Jak dbamy o czystość – system gospodarowania odpadami komunalnymi	80
3.2.2. Lokalny program usuwania azbestu	87
3.2.3. Gospodarka niskoemisyjna - w ochronie czystego powietrza	88
3.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa	91
3.2.5. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach w roku 2022	93
3.2.6. Program przeciwdziałania bezdomności zwierząt	108
3.3. Rewitalizacja	109
3.3.1. Realizacja programu rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary	109

3.4. Mieszkalnictwo i gospodarka nieruchomościami	114
3.4.1. Zasoby mieszkaniowe w Kowarach	114
3.4.2. Realizacja programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary	116
3.5. Ochrona zabytków	125
3.5.1 Realizacja zadań z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami w 2022r.	125
3.5.2. Gminna ewidencja zabytków	129
3.6. Infrastruktura drogowa	129
3.7. Bezpieczeństwo	132
3.7.1. Zapobieganie przestępczości poprzez kształtowanie bezpiecznej przestrzeni	132
3.7.2. Działania kowarskiej jednostki Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	134
3.7.3. Zakres działań i interwencji Miejskiej Służby Ratowniczej oraz współpraca z Państwową Strażą Pożarną	137
3.7.4. Obrona cywilna i zadania na rzecz obronności	138
4. KOWARY – NASZA PRACA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	139
4.1. Rynek pracy	139
4.1.1. Poziom bezrobocie w Kowarach i powiecie	139
4.1.2. Pomoc bezrobotnym w Kowarach	143
4.2. Gospodarka	144
4.2.1. Potencjał gospodarczy Kowar	144
4.2.2. Przedsiębiorczość kowarzan	147
5. NASZA WSPÓŁPRACA	151
5.1. Współpraca międzynarodowa i krajowa	151
5.1.1. Współpraca Kowar z miastami partnerskimi	151
5.2.2. Promocja miasta	152
5.2.3. Rok 2022 rokiem Józefa Gielniaka w Kowarach	153
6. NASZ ROZWÓJ I BUDŻET	155
6.1. Planowanie rozwoju Kowar	155
6.1.1. Strategia Rozwoju Miasta	155
6.1.2. Planowanie przestrzenne – zakres i efekty zrealizowanych prac	163
6.2. Budżet i finanse Kowar	164
6.2.1. Informacje ogólne	164
6.2.2. Mienie komunalne	170
6.2.3. Gospodarka nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy	170
6.2.4. Udziały Gminy Miejskiej Kowary w spółkach	173
6.2.4.1. Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji	173
6.2.4.2. Jeleniogórskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. w Jeleniej Górze	174
6.2.5. Pozyskiwanie i wydatkowanie przez Gminę Miejską Kowary środków zewnętrznych	176
6.3. Administracja	180
6.3.1. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kowarach	180
6.3.2. Nowoczesne standardy zarządzania	182
6.4. Partycypacja publiczna	183
6.4.1. Budżet obywatelski – wsluchujemy się w oczekiwania mieszkańców	183
6.4.2. Społeczna Komisja Mieszkaniowa	185
6.4.3. Skarga, wniosek i petycja jako bufor kontroli społecznej	185
6.4.4. Aktywność organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w Kowarach	186
6.4.5. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach	189
7. PODSUMOWANIE	197

1. WPROWADZENIE

1.1. Wstęp

Szanowni mieszkańcy Kowar,

Rok 2022 był czasem pełnym wyzwań, którym wszyscy musieliśmy stawić czoło. Najistotniejszym wydarzeniem początku tamtego roku był wybuch wojny pomiędzy Rosją i Ukrainą, która z każdym następnym miesiącem pogłębiała negatywne skutki społeczno-gospodarcze, również w naszym kraju. Wydarzenia związane z wojną odbiły piętno nie tylko w życiu każdego z nas, naszych rodzin, ale również wywarły ogromny wpływ na funkcjonowanie naszej lokalnej społeczności – miasta, Urzędu Miejskiego i jego jednostek organizacyjnych.

Wraz z wybuchem wojny pojawił się kryzys emigracyjny związany z napływającą do Polski falą uchodźców. Były to przede wszystkim kobiety z dziećmi szukające u nas bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia. Również Kowary wzięły udział w przyjmowaniu uchodźców oraz włączyły się aktywnie w akcje humanitarne wysyłając na teren Ukrainy transporty z najpotrzebniejszymi rzeczami, w tym sprzęt medyczny i leki.

Następnym skutkiem wojny, który wszyscy odczuliśmy był kryzys energetyczny oraz wysoka inflacja. Przed nadchodzącą zimą zaczęło brakować węgla, pojawiło się zagrożenie braku gazu, produktów ropopochodnych, co stwarzało kolejne, realne zagrożenie dla mieszkańców związane z brakiem możliwości ogrzania mieszkań i domów. Galopujące ceny energii w wielu przypadkach przekraczały możliwości finansowe wielu z nas, w tym przedsiębiorców i innych osób prawnych.

Mimo wielu obiektywnych trudności byliśmy blisko z Państwem, z waszymi problemami. Podejmowaliśmy działania interwencyjne mające na celu zminimalizować niepożądane skutki sytuacji w jakiej się wszyscy znaleźliśmy, wspierając zarówno osoby fizyczne, jak i przedsiębiorców.

Niezmiennie patrzymy też w przyszłość, dostrzegając pojawiające się zagrożenia i ograniczenia, ale również poszukując szans i możliwości realizacji naszej misji, celów i zadań. Widzimy, że wciąż wiele kontrowersji budzi system segregacji i zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym naliczanie opłat za ich odbieranie. Kontynuujemy działania w walce o czyste powietrze, wodę i inne elementy naszego środowiska. Istotnym zadaniem jest poprawa infrastruktury drogowej, w tym remont, można powiedzieć, strategicznego dla ruchu kołowego w naszym mieście, mostu przy Placu Franciszkańskim.

Plany, oczekiwania to jedno, a możliwość ich realizacji to drugie. Ograniczeni jesteśmy wielkością budżetu, który w związku z sytuacją wojenną i stale rosnącą inflacją ulega ciągłym ograniczeniom. Poszukujemy i jesteśmy skuteczni w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym unijnych, dzięki którym nasze miasto może się wciąż rozwijać i kwitnąć.

Wyzwania, jakie dostrzegamy i jakie napotykamy na naszej drodze, są dla nas motywatorem do działania. Cele jakie sobie zakładamy do realizacji mają jeden wspólny mianownik – Was drodzy mieszkańcy Kowar. Wszystkie nasze wysiłki ukierunkowane są na poprawę komfortu i dobrostanu mieszkańców miasta, po to, aby każdy znalazł tu swoje upragnione i bezpieczne miejsce na ziemi do założenia rodziny, pracy, podjęcia działalności gospodarczej, aktywności kulturalnej i sportowej, po to, aby mimo wielu problemów, żyło nam się po prostu lepiej.

Z życzeniami zdrowia i szybkiego powrotu do normalności

Burmistrz Miasta Kowary

Elżbieta Zakrzewska

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'E' shape with a vertical line through it and a horizontal line across the middle, followed by a smaller, more intricate flourish.

1.2. Podstawa prawna i zakres Raportu

Raport został opracowany na podstawie art. 28aa ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.

Swym zakresem obejmuje on podsumowanie działalności Burmistrza Miasta Kowary w roku 2022, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Miejskiej w Kowarach i budżetu obywatelskiego.

Należy przypomnieć, że do najważniejszych, ustawowych zadań własnych gminy należą sprawy dotyczące zaspakajania zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Są to w szczególności sprawy z zakresu:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- 4) działalności w zakresie telekomunikacji;
- 5) lokalnego transportu zbiorowego;
- 6) ochrony zdrowia;
- 7) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- 8) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 9) gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- 10) edukacji publicznej;
- 11) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 12) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- 13) targowisk i hal targowych;
- 14) zieleni gminnej i zadrzewień;
- 15) cmentarzy gminnych;
- 16) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- 17) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- 18) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- 19) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
- 20) promocji gminy;
- 21) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 22) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawodawca nakłada też na gminy obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, do których należą sprawy związane z ewidencją ludności, dowodów osobistych czy aktów stanu cywilnego, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej gmina może wykonywać również na podstawie porozumienia z organami tej administracji.

W niniejszym dokumencie przedstawiono mocne ale i słabe strony potencjału Kowar oraz dostrzegane szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego. Przedstawiono też dane statystyczne

odzwierciedlające ogrom pracy jaki każdego dnia pracownicy Urzędu Miejskiego w Kowarach i jednostek organizacyjnych wkładają w realizację wyżej wskazanych zadań i rozwój naszej społeczności. Należy podkreślić, że wszelkie dane, tabele i wykresy umieszczone w niniejszym dokumencie są opracowaniami własnymi merytorycznych pracowników komórek i jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Kowary, opierającymi się o dane przetwarzane w tych komórkach i jednostkach w różnego rodzaju rejestrach i ewidencjach. Ponadto przy opracowaniu informacji statystycznych korzystano z informacji przetwarzanych przez GUS – Bank Danych Lokalnych, Statystyczne Vademecum Samorządowca (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start> oraz <https://svs.stat.gov.pl/>), oraz platformę informacji statystycznych SMUP (<https://smup.gov.pl/>).

---

2. KOWARY TO MY I NASZE ŻYCIE

2.1 Demografia

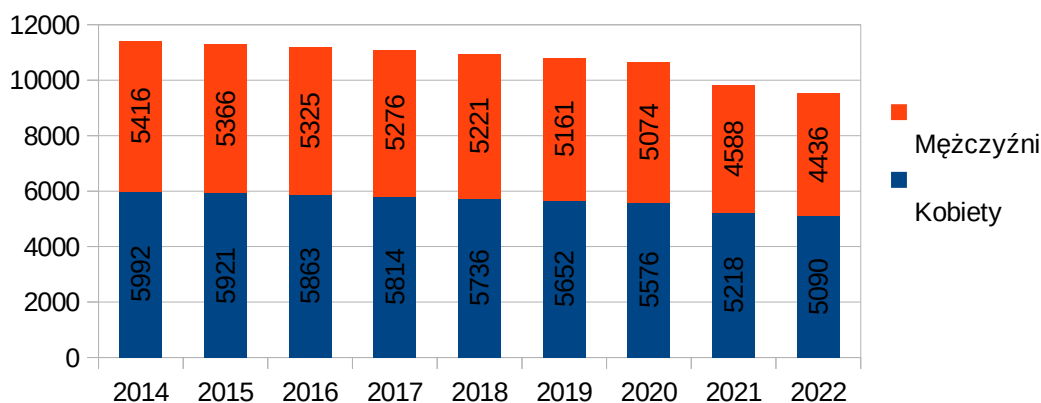
Na dzień 31 grudnia 2022 r. Kowary wg Rejestru Mieszkańców liczyły 9526 osób, w tym 4436 mężczyzn i 5090 kobiet. Na 1 km² powierzchni gminy (37,39 km²) przypada 262 mieszkańców. Gęstość zaludnienia jest prawie 3 razy większa od średniej dla powiatu oraz ponad 2 razy wyższa od średniej w województwie dolnośląskim (odpowiednio 101 i 145 osób/km²). Współczynnik występujący w Kowarach jest jednak charakterystyczny dla gmin miejskich.

Od 2014 obserwuje się stałą tendencję spadkową liczby ludności, która spowodowana jest przede wszystkim spadkiem urodzeń i niewielkim wzrostem ilości zgonów czyli ujemnym przyrostem naturalnym oraz migracją zarobkową młodych ludzi.

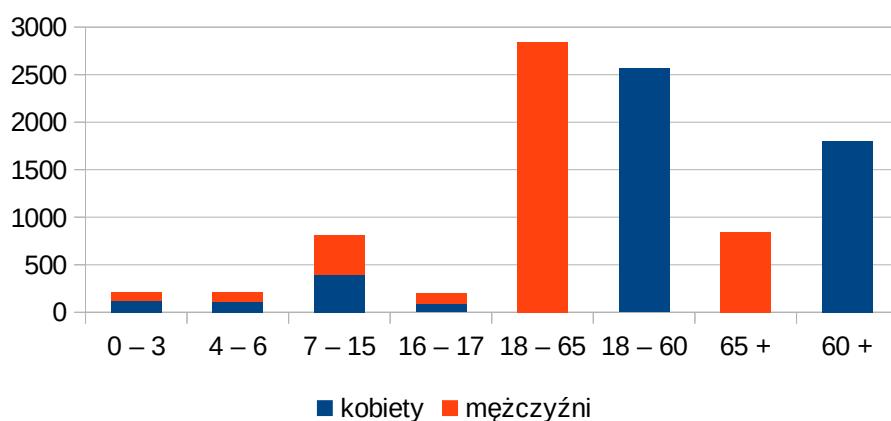
Przez cały analizowany okres liczba kobiet jest znacznie wyższa od mężczyzn. Jest to zgodne z ogólnopolską tendencją (ogólnokrajowy współczynnik feminizacji - 107). Współczynnik feminizacji w Kowarach w roku 2022 wynosił 115 i wzrósł w porównaniu do roku poprzedniego o 1 punkt.

Rok	Liczba ludności	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Współczynnik feminizacji
2014	11 408	5 992	5 416	110
2015	11 287	5 921	5 366	110
2016	11 188	5 863	5 325	110
2017	11 090	5 814	5 276	110
2018	10 957	5 736	5 221	110
2019	10 813	5 652	5 161	110
2020	10 650	5 576	5 074	110
2021	9 806	5 218	4 588	114
2022	9 526	5 090	4 436	115

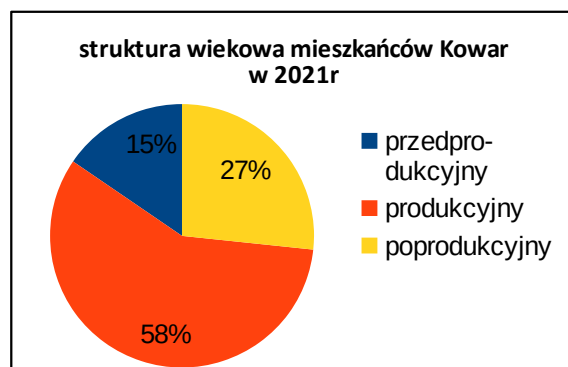
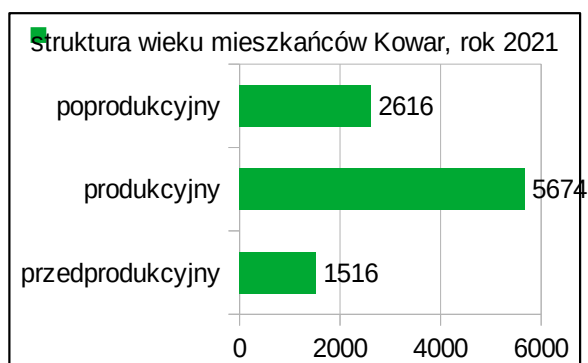
Zaludnienie w Kowarach w latach 2014 - 2022 z podziałem na mężczyzn i kobiety

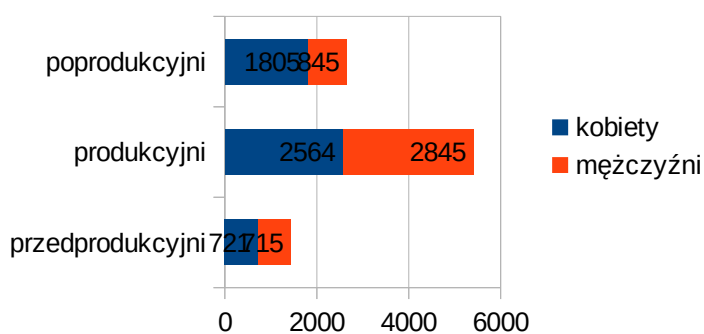
podział statystyczny mieszkańców Kowar wg wieku i płci w 2022r.

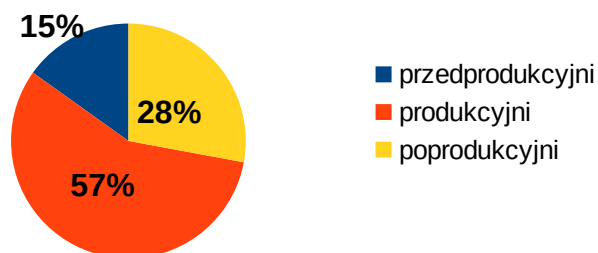
Analiza liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku wskazuje na minimalnie ale stale zwiększający się odsetek udziału osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. W roku 2019 odsetek ten wynosił 26%, w latach 2020 i 2021 27%, a w 2022r już 28%, przy zmieniającej się liczbie bezwzględnej osób w wieku poprodukcyjnym i tak kolejno 2820, 2836 i 2616 w roku 2021 a w 2022r. 2650. Wciąż utrzymuje się wzrostowa tendencja udziału osób w wieku poprodukcyjnym przewyższająca udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Związane jest to z powszechnym, długo utrzymującym się zjawiskiem starzenia się społeczeństwa i niskiego poziomu przyrostu naturalnego. Odsetek osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się w stosunku do roku ubiegłego z poziomu 58% do 57%, a w liczbach bezwzględnych odnotowano mniej osób z tej grupy o 265 osób, z 6215 w 2020r., przez 5674 w 2021r. do 5409 w 2022r.

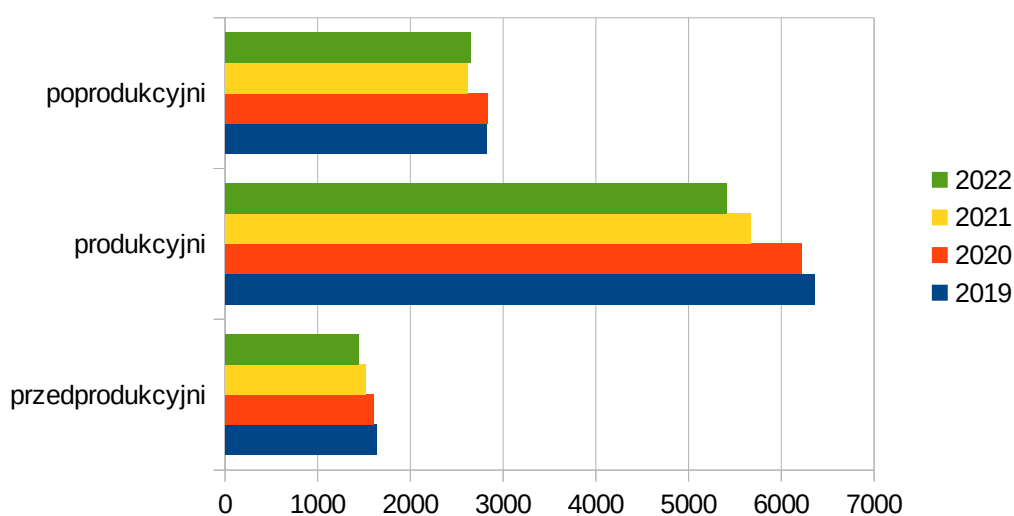
struktura wieku mieszkańców Kowar w 2022r.

struktura wiekowa mieszkańców Kowar w 2022r.

struktura wiekowa mieszkańców kowar w latach 2019 - 2022

Syntetyczną miarą sytuacji demograficznej jest wskaźnik obciążenia demograficznego, mówiący o tym, jak wiele osób młodszych i starszych przypada na jedną osobę w wieku produkcyjnym - innymi słowy, jak wiele osób musi przeciętnie utrzymać jedna osoba w wieku produkcyjnym.

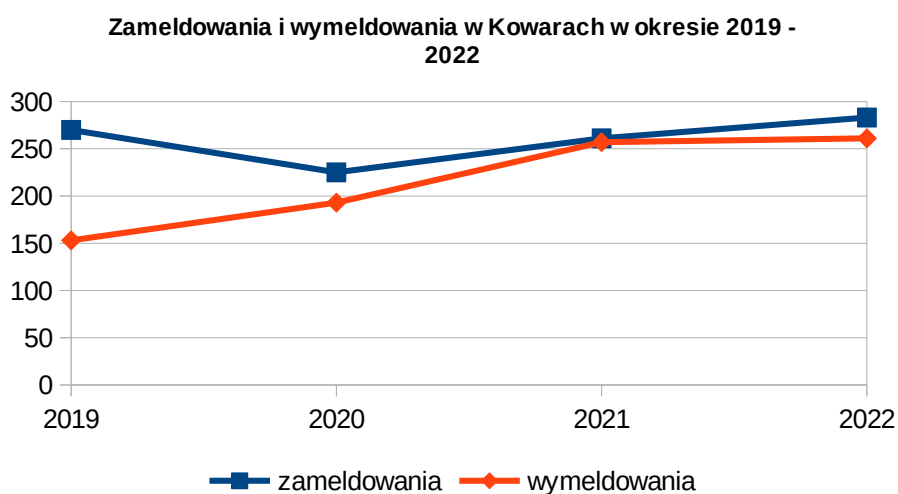
Malejący potencjał demograficzny, w powiązaniu z utrzymującą się migracją o charakterze zarobkowym, może stać się w kolejnych latach istotną barierą rozwoju.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,7	61	63,4	66,1	68,2	70	71,4	72,8	75,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	131,3	140	150,7	158,4	166,9	172,8	177,4	172,6	184,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	33,3	35,6	38,1	40,5	42,6	44,3	45,6	46,1	49
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	22,5	23,8	26	27,7	29,7	31,8	36,1	38,6	bd
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	16	16,7	17,9	18,9	20	21,1	23,3	24,5	bd

W 2022r. zmarło 178 mieszkańców Kowar, więcej o 16 osób w stosunku do 2021r. W tym samym okresie odnotowano 52 urodzeń tj. o 9 mniej w stosunku do roku poprzedniego.

Obserwuje się również utrzymującą się tendencję dodatniego przyrostu mieszkańców meldujących się w Kowarach w stosunku do wymeldowujących się. Jednakże w 2022r. różnica ta wyniosła 22 osoby tj. o 18 więcej niż w roku ubiegłym. Wielkości liczbowe w zakresie zameldowania i wymeldowania przedstawia poniższa tabela i wykres:

	zameldowania	wymeldowania	przyrost
2019	270	153	117
2020	225	193	32
2021	261	257	4
2022	283	261	22

W tym miejscu należy wyjaśnić, że dane o zameldowaniu i wymeldowaniu nie wskazują ilu mamy nowych mieszkańców bądź ilu się wyprowadziło. Dana osoba mogła kilka razy w roku zmieniać miejsce zameldowania i będzie policzona kilka razy. Dane te mówią tylko o ilości wykonanych czynności.

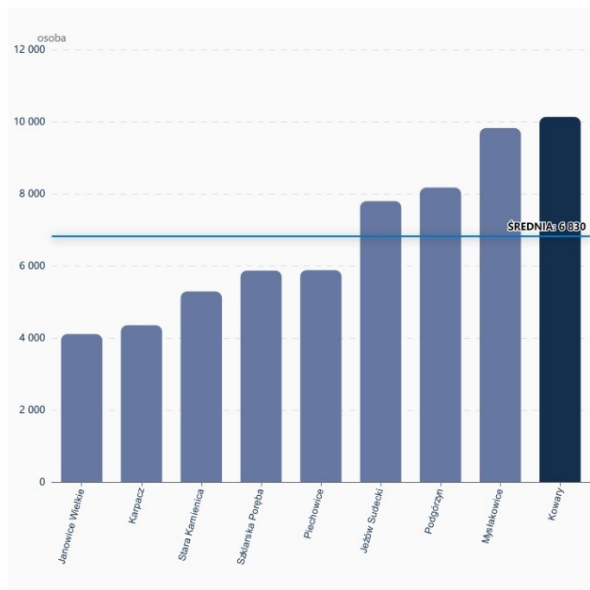
Wskaźniki	2017	2018	2019	2020	2021	Powiat karkonoski 2021
Ludność [osoba]	11 090	10 957	10 813	10 266	10 139	61 469
Ludność - kobiety [osoba]	5 814	5 736	5 652	5 418	5 348	31 855
Urodzenia żywe [osoba]	76	73	73	64	57	348
Zgony [osoba]	153	160	142	153	163	947
Przyrost naturalny [osoba]	-77	-87	-69	-89	-106	-599
Saldo migracji ogółem [osoba]	-40	-36	-73	-52	-56	123
Ludność w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	1 708	1 664	1 632	1 516	1 502	10 067
Ludność w wieku produkcyjnym [osoba]	6 676	6 516	6 361	5 888	5 721	35 956
Ludność w wieku poprodukcyjnym [osoba]	2 706	2 777	2 820	2 862	2 916	15 446
Zameldowania [osoba]	69	80	61	61	50	923

Porównanie z innymi gminami

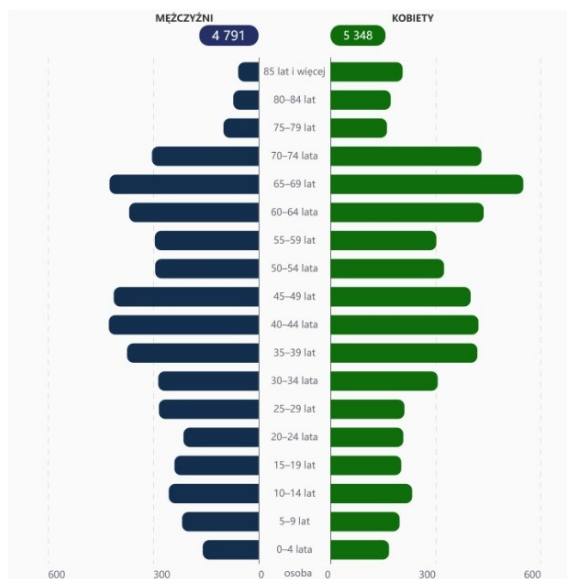
Obszar tematyczny: Wybrane dane statystyczne

Wskaźnik: Ludność [osoba]

Rok: 2021

Ludność w 2021 roku według płci i wieku

Istotnym elementem realizowanych zadań przez gminę są zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w zakresie kompetencji przyznanych Kierownikowi Urzędu Stanu Cywilnego. Poniżej przedstawiono tabelę przedstawiającą ilość zrealizowanych, najważniejszych zadań i czynności przez USC w Kowarach w latach 2018 – 2022:

Lp	Nazwa niektórych czynności z zakresu USC	2018	2019	2020	2021	2022
1	Sporządzanie aktów stanu cywilnego	874	829	765	786	617
2	Akty stanu cywilnego z zagranicy	41	36	27	25	37
3	Czynności materialno-techniczne z zakresu rejestracji stanu cywilnego, wydawane zaświadczenia, przyjmowane oświadczenia	299	411	323	328	60
4	Wydawanie odpisów	3769	3593	2902	3357	3463
5	Sporządzanie wzmianek dodatkowych	217	210	193	237	269
6	Sporządzanie przypisków w aktach stanu cywilnego	1351	1688	1340	1973	3555
7	Migracja aktów stanu cywilnego	2025	2010	1753	1771	1877
8	Zameldowania	275	240	285	222	bd
9	Nadanie numeru PESEL	275	240	285	222	bd
10	Udzielono ślubów cywilnych (+ konkordatowe)	20	29	16 (5)	19 (5)	29 (6)

2.2. Dzieci, młodzież, rodzina

2.2.1. Kowarska polityka prorodzinna

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą nr XXXI/193/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 listopada 2020r. przyjęto Program

Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2020 – 2022. Koordynowanie i monitorowanie Programu powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowarach.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności tworzone są możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Zatem w pierwszej kolejności pomoc nakierowana jest na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne zostaje zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała się zmierzyć z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Program nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie tych sytuacji, w których w wyniku występujących w rodzinie problemów, dysfunkcji i trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie.

Głównym celem Programu jest utrzymywanie, a w niektórych zakresach rozbudowywanie i doskonalenie istniejących form wsparcia dla rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci oraz utrzymanie i doskonalenie form wsparcia kierowanych do osób usamodzielnianych. Szczegółowe cele i zadanie, między innymi takie jak:

- 1) tworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka,
- 2) realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi;
- 3) profesjonalizacja i integracja działań na rzecz wspierania rodziny;
- 4) zapobieganie marginalizacji i izolacji społecznej rodzin,
- 5) prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających.

Ważną rolę w systemie wspierania rodziny pełnią asystenci rodziny. Celem pracy asystenta było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwia jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem było niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie, m.in.:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;
- 3) motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- 4) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Praca realizowana jest zgodnie z opracowanym wspólnie z daną rodziną planem pracy, który określał cele i oczekiwane efekty pracy z rodziną. W zależności od potrzeb poszczególnych rodzin asystenci podejmowali współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

Asystenturą objęto łącznie 26 kowarskich rodzin, wymagających wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece oraz wychowaniu dzieci. Podobnie jak w latach ubiegłych średni czas pracy z rodziną wynosi 16 miesięcy. W 2022r. asystenci podjęli pracę z 12 nowymi rodzinami oraz kontynuowali współpracę z 14. Mając na względzie fakt, iż celem pomocy społecznej jest wspieranie oraz pomoc w usamodzielnieniu się osób/rodzin zakończono współpracę z 18 rodzinami (ze względu na brak gotowości rodziny do zmiany i przekierowano pracę na inne formy pomocy, ze względu na stabilną sytuację w rodzinie bądź zmianę miejsca zamieszkania jak również brak współpracy).

Dokonując analizy porównawczej ilości rodzin objętych w latach 2017 – 2022 właśnie tą formą pomocy, tj. wsparciem ze strony asystenta rodziny, zauważalna jest tendencja zwykła. W roku 2022 informacje napływające ze środowiska wyraźnie wskazują na rosnącą potrzebę wsparcia właśnie w formie asystentury rodzinnej.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej dane ilościowe dot. rodzin objętych tą formą wsparcia:

Tabela 1 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pomocą w formie asystentury rodziny:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba asystentów rodziny w gminie	2	2	2	2	2	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	35	28	31	24	20	26

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach

W roku 2022 podczas współpracy asystenta z rodziną w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 4 dzieci. Natomiast według stanu na dzień 31.12.2022r. MOPS w imieniu Gminy Miejskiej Kowary partycypował w ponoszeniu kosztów za opiekę i wychowanie 51 kowarskich dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

2.2.2. Wsparcie kowarskich rodzin

Mieszkanie Chronione:

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 2268) do zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. W roku 2021 udało się uruchomić nową formę pomocy mającą na celu wsparcie kowarskich rodzin - mieszkania chronionego treningowego, która z powodzeniem funkcjonowała w roku 2022. Podstawowym celem funkcjonowania mieszkania jest zapewnienie usług bytowych, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

Mieszkanie chronione ma na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną oraz przygotowanie osób tam przebywających. Przeznaczone jest dla 4 osób usamodzielnionych, które ukończyły 18 lat i opuściły pieczę zastępczą oraz posiadają zatwierdzony indywidualny program usamodzielnienia, a ponadto spełniają następujące warunki:

- 1) nie mają możliwości powrotu do środowiska rodzinnego naturalnego, posiadają własne źródło dochodu,
- 2) oczekują na przyznanie mieszkania z zasobów gminy,
- 3) wymagają wsparcia i pomocy w podjęciu samodzielnego życia.

Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania mieszkania chronionego oraz zasady pobytu w mieszkaniu chronionym określa regulamin organizacji i zasad funkcjonowania mieszkania chronionego, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach; natomiast szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym zostały uregulowane uchwałą nr XXXII/199/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 14 grudnia 2020r.

W 2022r. Gmina Miejska Kowary na mocy uchwały nr LI/319/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 lutego 2022r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary a Gminą Janowice Wielkie w sprawie realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej dotyczącego prowadzenia mieszkań chronionych podjęła ww. porozumienie. Analogicznie na mocy uchwały

nr LI/320/22 oraz LI/321/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 lutego 2022r. porozumienia zostały zawarte z Gminą Miejską Karpacz oraz Miastem i Gminą Wleń.

2.3. Osoby w wieku senioralnym

2.3.1. Kowarska polityka senioralna

Obserwowana obecnie tendencja starzenia się polskiego społeczeństwa dotyczy również Gminy Miejskiej Kowary. Zauważalny jest stały wzrost liczby osób starszych (w wieku 60 i więcej lat) w stosunku do ogółu mieszkańców, co jest wynikiem zarówno spadku urodzeń, wydłużoną migracją zarobkową młodego pokolenia.

Znaczny odsetek osób starszych wśród mieszkańców Kowar rodzi określone potrzeby w zakresie zaspokajania potrzeb tej części miejscowej populacji, które związane są z takimi problemami jak: stopniowe eliminowanie z życia zawodowego i społecznego, poczucie nieprzydatności, pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność, zła sytuacja socjalno-bytowa w związku z niskim wymiarem świadczeń emerytalno-rentowych.

Pogarszająca się wraz wiekiem kondycja zdrowotna i możliwość samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania powoduje potrzebę korzystania z pomocy osób trzecich w wykonywaniu codziennych czynności. Jak sami seniorzy deklarują, w większości otrzymują pomoc ze strony członków najbliższej rodziny, ale też coraz częściej sytuacja rodzinna i zdrowotna zmusza ich do korzystania z pomocy profesjonalnych służb. Zwiększający się w ostatnich latach odsetek młodych ludzi emigrujących z miasta w celach zarobkowych ma bezpośredni wpływ na sytuację osób starszych pozostałych na terenie Kowar. Osoby starsze, których członkowie rodzin emigrowali, szczególnie poza granice RP pozbawione zostały możliwości zapewnienia im pomocy i opieki ze strony najbliższych oraz z uwagi na zanik więzi rodzinnych, wymagają wsparcia i pomocy ze strony właściwych instytucji.

W odpowiedzi na opisane wyżej zjawiska gmina Kowary zapewniła osobom starszym (60 i więcej lat) oraz osobom niepełnosprawnym różne formy wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności i poziomu usług socjalnych, realizacji polityki senioralnej oraz dobrych praktyk realizowanych w tym zakresie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach działań statutowych objął osoby starsze w następujących formach pomocy:

1. System świadczeń pomocy społecznej:

1.1) usługi opiekuńcze

1.2) zabezpieczenie pobytu w domach pomocy społecznej, w tym pokrywanie kosztu pobytu,

1.3) świadczenia pieniężne (zasiłki stałe wraz z opłacaniem składki na ubezpieczenie zdrowotne; zasiłki okresowe; jednorazowe zasiłki celowe),

1.4) pomoc w ramach rządowego programu dożywiania (posiłki i świadczenia na zakup żywności).

Dodatkowo osoby starsze mogły korzystać z pomocy w formie żywności w naturze realizowanej i wydawanej przez Zarząd Miejski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Kowarach, w ramach programu FEAD, współfinansowanego przez Unię Europejską.

2. System świadczeń rodzinnych:

2.1) zasiłki pielęgnacyjne,

2.2) świadczenie pielęgnacyjne,

2.3) specjalny zasiłek opiekuńczy,

2.4) zasiłek dla opiekuna.

3. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne.

Dodatkowo nową formą jednorazowej pomocy w 2022r. był dodatek węglowy i dodatek energetyczny.

2.3.2. Działalność Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach

Uchwałą Nr XLVII/256/18 z dnia 14 czerwca 2018 r. Rada Miejska w Kowarach powołała na I kadencję Miejską Radę Seniorów w składzie:

- 1. Mariola Demczur – Sekretarz**
- 2. Irena Domańska**
- 3. Edward Matczuk – Wiceprzewodniczący Miejskiej Rady Seniorów**
- 4. Regina Nadziejko**
- 5. Krystyna Ratajska – Przewodnicząca Miejskiej Rady Seniorów**
- 6. Barbara Schademann**
- 7. Jan Wojdan**

Kadencja Rady Seniorów trwa 4 lata. I kadencja to okres od 17 października 2018 roku do 17 października 2022 roku.

Rada Seniorów pracuje na podstawie planu pracy. Plan na rok 2022 przedstawiał się następująco:

- współpraca Miejskiej Rady Seniorów z Radą Miejską oraz Burmistrzem Miasta Kowary,
- spotkanie integracyjne z Radami Seniorów z całego Powiatu,
- gimnastyka dla seniorów,
- spotkania za specjalistami różnych dziedzin,
- przygotowanie szlachetnej paczki dla seniorów,
- turniej brydżowy o puchar Burmistrza Kowar.

W dniu 21 listopada 2022 roku powołano Miejską Radę Seniorów II kadencji w składzie:

- 1. Mariola Demczur – Sekretarz**
- 2. Czesława Kordasiewicz - Przewodnicząca Miejskiej Rady Seniorów**
- 3. Edward Matczuk - Wiceprzewodniczący Miejskiej Rady Seniorów**
- 4. Regina Nadziejko**
- 5. Krystyna Ratajska**
- 6. Barbara Schademann**
- 7. Zofia Wateha**

II kadencja Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach trwa od 21 listopada 2022 roku do 21 listopada 2026 roku.

2.3.3. Edukacyjny Klub Seniora

Na podstawie Uchwały nr XV/94/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 12 grudnia 2019r. w sprawie ustalenia zasad uczestnictwa oraz zasad ponoszenia odpłatności za pobyt uczestników w Edukacyjnym Klubie Seniora w Kowarach funkcjonuje ww. Klub, który jest ośrodkiem wsparcia dla seniorów w rozumieniu przepisu art. 51 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r. poz. 2268).

W roku 2022 Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach kontynuował swoją działalność. Zajęcia odbywały się w dwóch grupach po 10 osób wg harmonogramu przewidzianego w projekcie „Dobra pora na aktywne

i edukacyjne życie Seniora w Gminie Kowary”. Uczestnicy brali udział w zajęciach z psychologiem, zajęciach manualnych, zajęciach ogrodniczo- florystycznych, warsztatach muzycznych, zajęciach kulinarnych i bardzo ważnych dla Seniorów zajęciach ruchowych z fizjoterapeutą oraz spotkaniach ze specjalistami.

Rok 2022 był trzecim rokiem funkcjonowania Klubu, prężnie kontynuował swoją działalność z zachowaniem pełnego reżimu sanitarnego. Zajęcia odbywały się zgodnie z co miesięcznym harmonogramem, każdy uczestnik znalazł coś dla siebie. Były wyjazdy na basen, do kina i teatru.

W Klubie organizowane są zajęcia dla osób starszych na wzór Uniwersytetu III Wieku, m.in.: wykłady, seminaria, koła zainteresowań, zespoły tematyczne, warsztaty artystyczne, ruchowe, rekreacyjne, rehabilitacyjne, imprezy kulturalne, turystyczne i okolicznościowe, kursy, szkolenia, poradnictwo, wolontariat, warsztaty samoobrony, samopomocy oraz udzielania pierwszej pomocy

Jednak największym zainteresowaniem wśród Seniorów cieszą się zajęcia ruchowe z fizjoterapeutą, manualne oraz kulinarne. Każde spotkanie jest wyjątkowe Seniorzy mogą liczyć na wzajemne wsparcie, porozmawiać i wymieniać między sobą opinie. Jest to doskonała okazja , aby zwrócić uwagę na zaangażowanie Seniorów w budowaniu dobrych relacji i tworzeniu przyjaznego środowiska wśród mieszkańców Kowar.

Na terenie Kowar działa również Kowarski Klub Seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów Koło Kowary, które organizują między innymi wycieczki, cykliczne spotkania towarzyskie, bale z okazji „Dnia Seniora” oraz bale karnawałowe. Na terenie Kowar funkcjonuje również zespół ludowy – Kowarskie Wrzosy.

2.4. Opieka zdrowotna

2.4.1. Placówki opieki zdrowotnej w Kowarach

Szpital

- EMC Szpital Bukowiec – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Powiatowe Centrum Zdrowia w Kowarach, tel. 75 641 57 15, ul. Sanatoryjna 15, 58-530 Kowary, adres e-mail: sekretariat@pcz-kowary.pl
- Jednostka Zamiejscowa “Wysoka Łąka”, ul. Sanatoryjna 27, 58-530 Kowary, adres e-mail: kowary@spzoz.igora.pl tel. 75 645 88 66
- Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Kowarach, Zakład opiekuńczo-leczniczy, ul. Sanatoryjna 15, 58-530 Kowary, tel. 75 641 57 35
- Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Kowarach, Hospicjum w Kowarach, ul. Sanatoryjna 15, 58-530 Kowary, tel. 75 641 57 26

Przychodnie

- NZOZ Powiatowe Centrum Zdrowia w Kowarach, ul. Jeleniogórska 14d, 58-530 Kowary, tel. 75 641 57 67
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Cito-Med, 58-530 Kowary, 1 Maja 2A, tel.: 75 718 29 99 adres e-mail: nzozcito_med@op.pl
- Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” Zbigniew Domagała, ul. 1 Maja 73, 58-530 Kowary, tel. 75 761 49 99

Apteki

- Apteka Kowarska, 58-530 Kowary, 1 Maja 2A, tel.: 75 718 35 00
- Apteka Przy Fontannie, 1 Maja 8, 58-530 Kowary, tel: 75 761 53 10

- Apteka Biedronka, ul. 1 Maja 31, 58-530 Kowary, tel. 733 950 220
- Apteka Śnieżka, ul. 1 Maja 45, 58-530 Kowary, tel. 75 761 34 05

Poradnie

- Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Zamkowa 5, 58-530 Kowary
Tel: 75 718 25 72
Fax: 75 718 20 13
adres e-mail: poradniakowary@wp.pl
- Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin, ul. Zamkowa 5, 58-530 Kowary
tel.: 509 469 259
- Poradnia Ginekologiczna Andrzej Drabarek, ul. Zamkowa 5, 58-530 Kowary
Tel. 75 718 20 99
kom. 603 13 99 22

Pozostałe

- Sudeckie Centrum Zdrowia Psychicznego, Punkt Zgłoszeniowo - Koordynacyjny (Kowary)
czynny: pon. – pt. 8:00 – 18:00
„Przedwiośnie” ul. Górnicza 22, 58-530 Kowary
tel.: (075) 64 35 747, e-mail: kowary@sczp.eu

Zgodnie z wymogami rozporządzenia pilotażowego Punkty pełnią dla mieszkańców następujące zadania:

- 1) udzielanie informacji o zakresie działania centrum i możliwości uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej;
- 2) przeprowadzenie wstępnej oceny potrzeb zdrowotnych osób zgłaszających się do PZK, uzgodnienie wstępnego planu postępowania oraz udzielenie możliwego wsparcia w zakresie zdefiniowanych potrzeb;
- 3) uzgodnienie terminu przyjęcia i wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia psychiatrycznego, w przypadkach pilnych nie później niż 72 godziny od zgłoszenia;
- 4) w przypadkach tego wymagających wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia z zakresu pomocy społecznej;
- 5) udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

PZK jest nowością w polskim systemie opieki zdrowotnej. Pozwala na wstępną ocenę kryzysu zgłaszającej się osoby w celu wybrania najlepszego możliwego sposobu uzyskania pomocy, a także informuje o możliwościach leczniczych w danym obszarze oraz informuje o zasadach uzyskania bezpłatnej pomocy bez zbędnej zwłoki. Zapewnia możliwość rozmowy ze specjalistą w zakresie zdrowia psychicznego. Nie udziela świadczeń opieki zdrowotnej dzieciom i młodzieży poniżej 18 roku życia, osobom uzależnionym oraz pacjentom, wobec których zastosowano środek zabezpieczający.

2.4.2. Rozwiązywanie problemów uzależnień

I. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary

Rada Miejska w Kowarach uchwałą z dnia 28 listopada 2019r. nr XIV/90/19 przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2019-2023 oraz uchwałą nr XXXIII/206/20 z dnia 28 grudnia 2020r. „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych: na lata 2020 – 2027”.

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane są przez szereg ściśle współpracujących instytucji:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w Kowarach;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach wraz z psychologiem współpracującym;
- Komisariat Policji w Kowarach;
- Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kowarach;
- placówki oświatowe (szkoły działające na terenie Gminy)
- placówki opieki zdrowotnej działające na terenie Gminy

we współpracy z: Sądem Rejonowym w Jeleniej Górze, Kuratorami Sądowymi i Społecznymi oraz Prokuraturą Rejonową w Jeleniej Górze.

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023 jest ograniczenie skali zjawiska występowania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz niwelowanie negatywnych skutków zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:

1. podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska oraz informowanie o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy;
2. promowanie pozytywnych postaw wzmacniając rolę rodziny poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne:
  - edukacja dzieci i młodzieży z zakresu psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz swoich rówieśników
  - zwiększenie dostępności do mediacji jako nieagresywnej metody rozwiązywania konfliktów;
3. zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:
  - udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie osób, które pracują w instytucjach i organizacjach zajmujących się problemem przemocy w rodzinie;
  - zapewnienie możliwości udziału w superwizji pracownikom instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
4. prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grupowego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023 są rodziny dotknięte przemocą w rodzinie, z uwzględnieniem:

1. osób doświadczających przemocy
  - a) dzieci,
  - b) współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
  - c) osób starszych,
  - d) osób niepełnosprawnych;
2. osób stosujących przemoc;
3. świadków przemocy w rodzinie.

Adresatami działań profilaktycznych są mieszkańcy Gminy Miejskiej Kowary.

II. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych

Obsługę administracyjną ZI (zespół interdyscyplinarny) i GR (grupa robocza) prowadził Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach. Zadanie to organizacyjnie włączono do zadań Działu Pomocy Środowiskowej, realizującego zadania wynikające z przepisów ustawy o pomocy społecznej.

W ramach realizacji „Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” systematycznie wdrażana jest procedura „Niebieska Karta” m.in. poprzez:

- 1) działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych powoływanych do prowadzenia postępowań w sprawach indywidualnych;
- 2) organizowanie porad i szkoleń m.in. na temat: procedury „Niebieskiej Karty”, zjawiska przemocy w rodzinie, rozwiązywania konfliktów, zasad współpracy między instytucjami;
- 3) nieodpłatne konsultacje dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (ofiar, sprawców, świadków etc.) z psychologiem wyspecjalizowanym w pracy z rodzinami zagrożonymi przemocą (1 raz w tygodniu);
- 4) przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat infrastruktury placówek pomocowych (informatory, ulotki);
- 5) prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury „Niebieskiej Karty” m.in. w szkołach w trakcie spotkań z rodzicami.

W roku 2022 spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grupy Roboczej odbywały się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przy zachowaniu odpowiedniej liczby osób oraz niezbędnych środków ostrożności. W ściśle uzasadnionych przypadkach podejmowany był kontakt telefoniczny.

W dalszym ciągu na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach oraz Urzędu Miejskiego w Kowarach dostępne są opracowane w 2020r. materiały informacyjne dot. możliwości uzyskania pomocy w okresie pandemii, w tym telefonicznych porad prawnych i psychologicznych, nie tylko realizowanych na terenie Kowar, ale również działające w trybie całodobowym na terenie całej Polski (np. Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”). Prowadzono działania mające na celu podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowanie społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez rozpowszechnianie wiedzy na temat samego zjawiska, publikację porad dla osób pokrzywdzonych (tzw. „Osobisty plan awaryjny”) oraz udostępnianie informacji o funkcjonowaniu bezpłatnej aplikacji mobilnej „Twój Parasol”, która stanowi praktyczne i skuteczne narzędzie umożliwiające uzyskanie wsparcia i niezbędnych informacji osobom doświadczającym przemocy w rodzinie (aplikacja ta umożliwia m.in. dyskretny kontakt z wcześniej skonfigurowanym adresem e-mail, a także możliwość szybkiego wybrania telefonu alarmowego w nagłych przypadkach, jak również zawiera informacje, które mogą być pomocne osobom krzywdzonym np. z zakresu prawa).

W roku 2022r. prowadzono 45 „Niebieskich Kart” – 1 kontynuowana od 2019r., 1 kontynuowana od 2020r., a 11 kontynuowanych od 2021r. oraz 32 wszczętych w nowych sprawach. Zakończono procedurę w 36 przypadkach (w większości przypadkach zakończenie procedury wiązało się z charakterem incydentalnym przemocy).

Sytuacja każdej z ww. rodzin była systematycznie monitorowana przez funkcjonariuszy Policji, natomiast dzieci z rodzin, w których została wszczęta procedura zostały objęte monitorowaniem przez odpowiedniego pedagoga szkolnego z danej kowarskiej szkoły we współpracy z wychowawcą klasy.

Spotkania członków rodzin z członkami Grupy Roboczej odbywały się stacjonarnie poprzez osobiste stawiennictwo w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przy ul. Zamkowej 5. Tylko w ściśle uzasadnionych przypadkach podejmowany był kontakt telefoniczny.

Wieloaspektowość przyczyn zjawiska przemocy w rodzinie (alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, złe wzorce zachowań w rodzinie i środowisku lokalnym, niski poziom wykształcenia i inne) wskazuje, że działania w zakresie przeciwdziałania przemocy winny być elementem szeroko pojętej, lokalnej polityki społecznej. Jednakże problem przemocy jest przede wszystkim ściśle powiązany z problemem alkoholowym, dlatego wspólne podejmowanie działań z Punktem Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin w Kowarach, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) oraz Urzędem Miejskim w Kowarach jest tak istotne.

Poniżej zamieszczono kilka przykładów prowadzonych przez ww. instytucje działań:

- 1) prowadzenie spraw związanych z rozpatrywaniem wniosków dot. leczenia odwykowego – na 21 posiedzeniach rozpatrzono łącznie 31 wniosków bieżących i 25 kontynuowanych z poprzednich lat, 14 skierowano do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze;
- 2) finansowanie i nadzór nad działalnością Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Ich rodzin w Kowarach i kierowanie do Punktu osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych – w roku 2022 10 osób doznających przemocy zostało skierowanych do Punktu Konsultacyjnego w Kowarach – udzielono w sumie 66 porad.
- 3) łącznie w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin w roku 2022 udzielono 1734 konsultacji, a z pomocy skorzystało 234 osoby.
- 4) finansowanie i nadzór nad działalnością psychologa wyspecjalizowanego do pracy z rodzinami zagrożonymi i doznającymi przemocy;
- 5) organizowanie i finansowanie szkoleń dla pracowników jednostek gminnych oraz innych, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie;
- 6) podejmowanie czynności w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, zgodnie z kompetencjami MKRPA poprzez podjęcie działań nakierowanych na profilaktykę alkoholową, jeśli zjawisko przemocy ma związek z problemem uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i innych środków psychotropowych;
- 7) współdziałanie członków MKRPA z Zespołem Interdyscyplinarnym, Grupami Roboczymi oraz innymi instytucjami w sprawach dot. przemocy.
- 8) rozprowadzanie w jednostkach na terenie Kowar materiałów otrzymanych z zewnętrznych instytucji takich jak Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2.5. Sprawy społeczne

2.5.1. Kowarska strategia rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r. poz. 713 z późn. zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 2268), Uchwałą nr XXXIII/206/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 grudnia 2020r. przyjęto Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kowary na lata 2020-2027. Strategia ta jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który stanowi uzupełnienie dla Programu Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2023. Niniejszy dokument wskazuje nie tylko kluczowe trudności społeczne, ale wskazuje również kierunki działań w celu ich pokonywania lub zniwelowania. W każdym społeczeństwie istotne znaczenie ma zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego. Mając na uwadze powyższe powstała potrzeba utworzenia w mieście spójnego systemu wspierania osób i rodzin, który umożliwi skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Wszystkie działania podejmowane w ramach Strategii są realizowane w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Opracowując Strategię, opierano się na następujących celach głównych :

- a) dążenie do poprawy sytuacji materialnej grup ekonomicznie najuboższych
- b) prowadzenie działań oświatowych
- c) wychodzenie naprzeciw zagrożeniom społecznym.

Misją Strategii jest zwiększenie kapitału społecznego Gminy Miejskiej Kowary poprzez aktywizację rodzin i wspólnot lokalnych oraz współpracę z nimi dla stworzenia równych szans rozwoju. Ważne też jest zapewnienie dostępności Obywatelom do wszystkich obszarów życia społeczno-gospodarczego. Natomiast wizja Strategii nakierowana jest na spojrzenie w przyszłość Gminy, odzwierciedlając oczekiwania i aspiracje jej Mieszkańców i władz. Strategia nastawiona jest na realizację kilku ważnych celów strategicznych, m.in. :

- 1) pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz dzieci;
- 2) pomoc bezrobotnym w ramach programów pomocowych i przeciwdziałanie zjawisku bierności zawodowej;
- 3) profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie przestępczości;
- 4) wyrównanie szans edukacyjnych oraz wsparcie dla kultury i sportu;
- 5) zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych ;
- 6) poprawa komunikacji społecznej .

Na podstawie badań ankietowych oraz doświadczenia i wiedzy pracowników jednostek samorządowych w Kowarach wyłoniono zasadnicze obszary problemowe, które wymagają podjęcia działań.

Jednym z najbardziej poważnych problemów jest występowanie narkomanii i alkoholizmu. Ten problem bowiem ma najbardziej negatywne skutki, ponieważ jest swoistego rodzaju katalizatorem innych problemów społecznych. Niewłaściwe spożywanie alkoholu ma nie tylko negatywny wpływ na środowisko, ale także na członków rodziny, przyczyniając się do zmniejszenia poczucia bezpieczeństwa i komfortu. Z danym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach wynika, że problem uzależnień sygnalizuje średnio 2/3 rodzin, które współpracują z asystentem rodziny, bądź w przypadku których prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty.

Kolejnym wskazanym problemem jest bezpieczeństwo w mieście Kowary. Jest to podstawowa potrzeba każdego człowieka, a jej niezaspokojenie nie pozwala na realizację innych potrzeb i zdecydowanie utrudnia rozwój. Jako główne przyczyny poczucia zagrożenia w Kowarach wskazano: naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających, grupy młodzieży zakłócające spokój na ulicach miasta oraz kierowców łamiących przepisy ruchu drogowego. Mając na uwadze problem bezpieczeństwa, warto tutaj odnieść się do zjawiska przemocy w rodzinie. Na podstawie danych z MOPS w Kowarach dowiedziono, że w większości przypadków ofiarami przemocy są kobiety i dzieci. Asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni na posiedzeniach Grup Roboczych w ww. ośrodku współpracują z rodzinami, w których doszło do aktu przemocy i w których prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty. Udostępniają materiały edukacyjne, wskazują na formy pomocy, z których mogą skorzystać owe rodziny, kierują do poradni psychologicznej jak również do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku gdy z przemocą połączony jest problem uzależnienia.

Bardzo ważne jest też wskazanie problemu osób starszych i niepełnosprawnych. Są to osoby, które na co dzień borykają się z wieloma trudnościami. Są to grupy osób, które najbardziej narażone są na wykluczenie społeczne. Ponadto osoby takie dotyka samotność i izolacja społeczna a to pogłębia problem wykluczenia społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kowarach zakłada, że działania będą realizowane przy wykorzystaniu istniejącego systemu pomocy społecznej oraz przy współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta.

2.5.2. Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Gminie Miejskiej Kowary

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach na 2022 r. został przyjęty uchwałą nr XLVII/292/21 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 25 listopada 2021 r. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii w Kowarach został przyjęty uchwałą nr XXXIII/204/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 grudnia 2020 r. Na podstawie art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw oba Miejskie Programy obowiązywały do 31 marca 2022 r. Od 01 kwietnia 2022 r. obowiązuje Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Kowary, który został przyjęty uchwałą nr LII/324/22 z dnia 31 marca 2022 r.

I. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Program ten zakłada realizację:

1. CELÓW STRATEGICZNYCH:

- 1)** Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie profilaktyki.
- 2)** Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających.
- 3)** Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie uzależnień behawioralnych.
- 4)** Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują.
- 5)** Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu, w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 6)** Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.
- 7)** Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

2. ORAZ CELÓW OPERACYJNYCH:

- 1)** Tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu i jednocześnie sprzyja integracji społecznej.
- 2)** Ograniczenie dostępności alkoholu.
- 3)** Rehabilitacja i integracja osób uzależnionych od alkoholu oraz od narkotyków.
- 4)** Zapobieganie i usuwanie negatywnych następstw nadużywania alkoholu oraz narkotyków.
- 5)** Profilaktyka i zapobieganie uzależnieniom populacji dzieci i młodzieży.
- 6)** Ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, narkotyków, przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne.
- 7)** Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi lub narkotykowymi oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze.

Powyższe cele mają być osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

- 1)** Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Finansowanie realizacji programu odbywa się ze środków finansowych budżetu Gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml– w 2022 r. przeznaczono na ten cel środki w wysokości 220.000,00 zł. Ze środków tych sfinansowano niżej opisane działania.

Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. Prowadzone były tam działania związane z profilaktyką oraz pomocą psychologiczną dla osób uzależnionych i ich rodzin, m. in. diagnoza problemowa, kierowanie do właściwych form leczenia, pomoc indywidualna, prowadzenie rozmów wstępnych motywujących do leczenia, praca oparta o osobiste programy wsparcia, pomoc grupowa dla osób uzależnionych – dostarczanie wiedzy o chorobie, rozbrajanie mechanizmów chorobowych, podstawowe zasady trzeźwienia. Działaniami tymi objęte były osoby uzależnione, ich rodziny oraz Dorosłe Dzieci Alkoholików. Dodatkowo udzielana była pomoc psychologiczna dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. W związku z problemem ze znalezieniem specjalistów z zakresu przemocy umowa na realizację zadań została podpisana dopiero 16.05.2022 r.

Dla osób uzależnionych i ich rodzin w 2022 r. udzielono w sumie 1658 konsultacji. Zajęcia prowadzone były cztery razy w tygodniu od poniedziałku do czwartku. Z pomocy skorzystało 209 osób. Dla ofiar i sprawców przemocy w 2022 r. udzielono w sumie 66 konsultacji. Z pomocy skorzystało 16 osób.

W 2022 roku w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kowarach działała świetlica dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Działaniem świetlicy objętych było około 15 dzieci. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godz. 15.00 – 18.00. Uczestnicy mieli zapewnione wyżywienie w formie ciepłego obiadu oraz materiały biurowe niezbędne przy wspieraniu realizacji obowiązku szkolnego. Opiekę nad dziećmi sprawowały dwie Panie z wykształceniem pedagogicznym. Na rozpoczęcie nowego roku szkolnego, w pierwszych dniach września 2022 r., dzieci ze świetlicy wyjechały na trzydniowy rajd zorganizowany przy współpracy z Chorągwią Dolnośląską ZHP Karkonoskim Hufcem ZHP w Jeleniej Górze. Dzieci dwie noce spędziły poza domem. Przygotowany dla nich program przeplatany był zajęciami o tematyce profilaktycznej. Główną atrakcją rajdu był wyjazd pociągiem do Wrocławia oraz wizyta we wrocławskim Zoo.

W Miejskim Ośrodku Kultury w Kowarach na przełomie marca i kwietnia 2022 r. odbyły się zajęcia profilaktyczno-terapeutyczne pod nazwą Powrót do gry zwanej życiem. Przez 10 godzin młodzi ludzie posłuchali wykładów oraz odbyli warsztaty i treningi umiejętności społecznych. W zajęciach uczestniczyło ok. 10 osób.

W czerwcu 2022 r. na terenie Gminy Miejskiej Kowary zrealizowano audyt wszystkich punktów sprzedaży alkoholu połączony ze szkoleniem dla sprzedawców. Audyt polegał na zakupie kontrolowanym

dokonywanym przez tzw. tajemniczego klienta, którą była osoba młoda, wyglądająca na niepełnoletnią. Tuż po próbie zakupu odbywało się szkolenie. Ponowny audyt miał miejsce po kilku dniach. Pierwszy audyt oraz szkolenie odbyły się w 32 punktach ze zgłoszonych 38 (6 punktów było zamkniętych). 16 sprzedawców poprosiło o okazanie dowodu osobistego. 16 sprzedawców sprzedało alkohol osobie wyglądającej na nieletnią. Drugi audyt odbył się w 30 punktach (8 punktów było zamkniętych). 24 sprzedawców poprosiło o okazanie dowodu osobistego, 6 nie.

Przy współpracy z Chorągwią Dolnośląską ZHP Karkonoskim Hufcem ZHP w Jeleniej Górze zorganizowanych zostało 8 zajęć o tematyce profilaktyki uzależnień skierowanych do grupy 10 – 15 dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kowary, w tym dzieci uczęszczających do świetlicy dedykowanej dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Przy okazji gier, zabaw i różnego rodzaju warsztatów artystycznych dzieci i młodzież nabyła wiedzę na temat zagrożeń jakie niesie ze sobą stosowanie używek oraz umiejętności radzenia sobie ze stresem, rozładowaniem negatywnych emocji, ale także umiejętności dzielenia się z innymi swoimi sukcesami i porażkami.

W Szkole Podstawowej nr 1 oraz Szkole Podstawowej nr 3 przeprowadzone zostały rekomendowane działania profilaktyczne, których celem było wzmocnienie postaw pro abstynenckich, zmiana błędnych przekonań normatywnych oraz klasyfikacja zachowań w kierunku promocji zdrowego stylu życia. Programy zostały przeprowadzone we wszystkich oddziałach klas siódmych i ósmych. W sumie w szkoleniu uczestniczyło ok. 168 uczniów ww. szkół. Dodatkowo, w obu ww. szkołach w klasach szóstych zrealizowany został Program z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych poprowadzony przez terapeutów z Poradni Monar w Jeleniej Górze, którego głównym elementem, oprócz spotkania z młodzieżą, było spotkanie przeznaczone dla kadry pedagogicznej oraz rodziców. W szkoleniu uczestniczyło 42 uczniów oraz 5 rodziców i 16 nauczycieli.

II. Program przeciwdziałania narkomanii

Program ten zakłada realizację celów operacyjnych tj.:

- 1)** Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie profilaktyki.
- 2)** Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających.
- 3)** Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie uzależnień behawioralnych.
- 4)** Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują.
- 5)** Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu, w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 6)** Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.
- 7)** Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

Powyższe cele mają być osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

- 1)** Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
- 2)** Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki szkolnej, środowiskowej i rodzinnej.

Finansowanie realizacji programu odbywa się ze środków finansowych budżetu gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – w 2022 r. przeznaczono na ten cel środki w wysokości 30.000,00 zł.

Osoby dotknięte problemem narkotyków zgłaszały się bezpośrednio do Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w Kowarach. Informacje na temat możliwości otrzymania pomocy na bieżąco udzielane są przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Kowarach, w Wydziale Spraw Społecznych. W roku 2022 z pomocy psychologicznej w zakresie uzależnienia od narkotyków udzielono 76 konsultacji. Z pomocy skorzystało 25 osób.

2.5.3. Pomoc uchodźcom wojennym z Ukrainy

Ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U.2023.103 t.j. z dnia 2023.01.13) weszła w życie z mocą wsteczną od dnia 24.02.2022r.

Na podstawie ww. „specustawy” osoba może przebywać w Polsce legalnie przez 18 miesięcy licząc od 24 lutego 2022 roku, jeśli:

- 1) jest obywatelem Ukrainy i przyjechał do Polski legalnie z terytorium Ukrainy w okresie od 24 lutego 2022 r., w związku z konfliktem zbrojnym (niezależnie od tego czy przyjechałeś bezpośrednio z terytorium Ukrainy czy przez terytorium innego kraju), oraz deklarujesz zamiar pozostania na terytorium Polski, lub
- 2) jest mężem/żoną obywatela Ukrainy, i wjechała do Polski na powyższych warunkach (nawet jeśli nie posiada obywatelstwa Ukrainy)

Jeśli osoba należy do wyżej wymienionej grupy osób w ciągu maksymalnie 30 dni od przekroczenia granicy powinna udać się do dowolnego organu gminy i złożyć wnioski o nadanie numeru PESEL UKR. Jeśli osoba posiada już numer PESEL również ma obowiązek zgłoszenia się do organu gminy w terminie 30 dni od przekroczenia granicy, w celu odnotowania w rejestrze statusu PESEL UKR. Wniosek o nadanie numeru PESEL za osobę małoletnią składa jej rodzic, opiekun, kurator, opiekun tymczasowy lub osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem.

Obywatelom Ukrainy, których pobyt uznaje się za legalny w związku z wjazdem do Polski od 24 lutego 2022 r. (oraz ich małżonkom niezależnie od obywatelstwa) przysługuje prawo do świadczeń: rodzinnych, 500+ , świadczeń z pomocy społecznej (np. zasiłki, pomoc interwencyjna), Dobry Start, rodzinny kapitał opiekuńczy, dofinansowanie obniżenia opłaty rodziców za pobyt dziecka w żłobku. Prawo do świadczeń i dofinansowania, które przysługują na dziecko ma również opiekun tymczasowy małoletniego. Świadczenia te obowiązują na takich samych zasadach jak w przypadku obywateli polskich, z wyjątkami wynikającymi z „specustawy”.

Zgodnie z art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej

oraz opłaty mieszkaniowe. Organem właściwym w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego jest wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu osoby.

Wniosek składa obywatel Ukrainy, jego przedstawiciel ustawowy, opiekun tymczasowy albo osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem. Uprawniony do otrzymania pomocy jest obywatel Ukrainy, który wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i został wpisany do rejestru PESEL.

Świadczenie przyznaje się bez względu na dochód, nie przeprowadza się rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wypłata świadczenia następuje na konto obywatela Ukrainy, bądź w innej formie prowadzonej przez ośrodek pomocy społecznej (np. w kasie).

Wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez gminy. Jednorazowe świadczenie pieniężne i koszty jego obsługi są finansowane z budżetu państwa.

W 2022r. na podstawie ww. ustawy udzielono pomocy 221 uchodźcom oraz udzielono pomocy w formie sprawienia pochówku 1 osobie. Ponadto poniesiono koszty obsługi w kwocie 1.326 zł tj. 2% wypłaconych świadczeń. Ponadto MOPS prowadził w tutejszym Ośrodku zbiórkę odzieży, żywności, leków dla w/w obywateli. W ramach wolontariatu pracownicy brali czynny udział w godzinach popołudniowych oraz dni wolnych od pracy w organizacji zbiórek.

Oprócz pomocy stacjonarnej, pracownicy MOPS przygotowywali transporty z pomocą na Ukrainę. Zajmowali się również przyjmowaniem, podziałem, wydawaniem żywności, leków, środków higienicznych z magazynu znajdującego się przy ul. Szkolnej.

2.5.4. W obliczu kryzysu energetycznego – preferencyjna sprzedaż węgla

Pod koniec 2022r. w efekcie trwającej wojny w Ukrainie zaczął ujawniać się kryzys energetyczny związany z zapotrzebowaniem na opał do ogrzania mieszkań i domów. W listopadzie 2022r. Gmina Miejska Kowary przystąpiła do programu preferencyjnej sprzedaży węgla dla gospodarstw domowych. W związku z czym mieszkańcy mieli możliwość zaopatrzyć się w opał po preferencyjnej cenie. Dostawcą węgla była Polska Grupa Górnicza S.A. Katowice, z którą Gmina zawarła umowę.

Sprzedaż została podzielona na dwa etapy, z czego pierwszy trwał do 31.12.2022r. W tym czasie mieszkańcy uprawnieni do zakupu węgla po preferencyjnej cenie, uprawnieni byli do zakupu maks. 1,5 tony węgla na gospodarstwo domowe w cenie 1800 zł za tonę (bez względu na rodzaj sortymentu).

Dystrybucja prowadzona była za pośrednictwem przedsiębiorców prowadzących składy opału:

- Skład opału Zygmunt Wesołowski, ul. Jeleniogórska 21 D, 58-530 Kowary,
- Skład opału SIMAR, ul. Kościuszki 142, 58-533 Kostrzyca.

Gmina Miejska Kowary w 1 transzy zakupiła 311 ton węgla, w sortymencie orzech, kostka, ekogroszek i groszek.

Na uprawnionych do zakupu po preferencyjnej cenie 1143 gospodarstwa domowe, wnioski o zakup węgla złożyły 204 gospodarstwa, na łącznie 269,45 ton węgla, w tym: na orzech 209,95 ton, groszek 30,5 ton, ekogroszek 17,5 ton, kostka 11,5 ton.

Do końca 2022r. Gmina sprzedała mieszkańcom 148,45 ton węgla.

2.5.5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach

Informacje dotyczące realizowanych systemów pomocy przez MOPS w Kowarach w roku 2022

SPRAWOZDANIE ROCZNE Z WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KOWARACH ZA 2022 ROK

1. DOCHODY

Rozdz.	Paragraf	Treść	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
85202	0970	DPS wpływy z dopłat rodzin – rok bieżący	29.000,00	25.358,38	87,44
85213	0940	Zwrot nienależnej składki zdrowotnej – lata minione	500,00	28,44	5,69
85214	0940	Zwrot nienależnego zasiłku okresowego – lata minione	0,00	2.306,52	-
85214	0940	Dopłata podopiecznego do schroniska – lata minione	5.000,00	682,50	13,65
85216	0940	Zwrot nienależnego zasiłku stałego – lata minione	25.000,00	16.524,74	66,10
85219	0640	Wpływy z tyt. kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	0,00	94,19	-
85219	0750	Dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	72.000,00	78.717,57	109,33
85219	0950	Wpływy z tyt. odszkodowania z ubezpieczenia nieruchomości	2.560,00	2.564,04	100,16
85219	0970	Wpływy z tyt. wynagrodzenia dla płatnika składek ZUS i podatku doch.	800,00	458,65	57,33
85220	0690	Wpływy z tyt. opłat za mieszkanie chronione	5.600,00	6.412,19	114,50
85228	0830	Wpływy z usług opiekuńczych	48.000,00	45.094,11	93,95
85228	0830	Wpływy ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób psychicznie chorych	18.000,00	14.102,60	78,35
85230	0940	Zwrot nienależnego zasiłku na dożywianie – lata minione	3.000,00	1.746,39	58,21
85295	0970	Dopłata podopiecznego do schroniska – rok bieżący	12.000,00	8.096,35	67,47
85501	0920	Wpływy z pozostałych odsetek	1.000,00	0	-
85501	0940	Zwrot nienależnego świadczenia wychowawczego – lata minione	10.000,00	0	-
85502	0920	Odsetki alimentacyjne	92.000,00	116.296,20	126,41
85502	0920	Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych – lata minione	3.000,00	1.996,18	66,54
85502	0940	Zwrot nienależnego świadczenia rodzinnego – lata minione	20.000,00	9.857,41	49,29
85502	0980	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	60.000,00	73.669,96	122,78
85502	0970	Pozostałe wpływy – zaliczka alimentacyjna	9.000,00	5.621,09	62,46
Wykonanie razem				409.627,51	X

2. WYDATKI

2.1. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podst. ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - 85195

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
1.075,96	1.075,00	99,91

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 769,96 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	643,42	643,42	100,00
składki na ubezpieczenia społeczne	110,69	110,69	100,00
Składki na fundusz pracy	15,85	15,85	100,00

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 305,04 zł.

W roku 2022r. Dyrektor Ośrodka, działając z upoważnienia Burmistrza Kowar wydał 20 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej 13 osobom nieobjętym ubezpieczeniem zdrowotnym, a uprawnionym do otrzymania tej formy pomocy, zgodnie z ww. ustawą.

2.2. Domy pomocy społecznej - 85202

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
1.339.000,00	1.172.212,01	87,54

Wydatki bieżące MOPS związane z pokrywaniem kosztów pobytu w domach pomocy społecznej – pokryto koszty pobytu w DPS 32 osobom, do DPS skierowano 2 osoby, umieszczono 2 osoby. Na umieszczenie w DPS aktualnie oczekuje 2 osoby.

Kwota należności wymagalnych 700,00 zł (dopłata rodzin do DPS).

2.3. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej - 85213

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
54.000,00	51.914,84	96,14

2.4. Zasiłki i pomoc w naturze - 85214

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
440.000,00	427.737,42	97,21

W ramach powyższych wydatków na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej świadczeniami objęto:

- **zasiłki okresowe** – 111 rodzin – największą grupę uprawnionych (93%) stanowiły osoby i rodziny wymagające pomocy w związku z brakiem możliwości podjęcia zatrudnienia z powodu bezrobocia,
- **zasiłki celowe** – 2 rodzin – pomoc zabezpieczyła potrzeby osób i rodzin w zakresie: częściowego pokrycia kosztu dojazdu do szpitala. Ponadto pokryto koszty pogrzebu 17 osobom (koszt - 50.000 zł).

Nadmienić należy, że zauważalny jest wzrost ilości pochówków finansowanych przez gminę w stosunku do lat poprzednich.

Kwota należności wymagalnych 1.750,29 zł (nienależnie pobrane zasiłki okresowe).

2.5. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne - 85215

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
453.707,76	451.958,41	99,61

1) Wydatki bieżące na dodatki mieszkaniowe: na podstawie przepisów ustawy o dodatkach mieszkaniowych pomocą objęto 164 rodziny, w tym:

- Lokatorzy mieszkań komunalnych –103 rodzin - koszt wypłaconych dodatków – 285.554,03 zł.
- Lokatorzy mieszkań spółdzielczych – 7 rodzin - koszt wypłaconych dodatków – 17.956,54 zł.
- Lokatorzy mieszkań innych, w tym wspólnoty mieszkaniowe – 54 rodzin – koszt wypłaconych dodatków – 144.740,08 zł.

2) Wydatki bieżące na dodatki energetyczne: na podstawie Ustawy "Prawo energetyczne" pomocą objęto 72 rodziny wypłacając dodatek energetyczny w wysokości 3.635,06 zł. Nadto, poniesiono koszty obsługi w kwocie 72,70 zł.

2.6. Zasiłki stałe - 85216

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
607.000,00	596.633,82	98,29

Wydatki bieżące MOPS obejmujące zasiłki stałe – 98 osób, w tym 93 osobom opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne. Kwota należności wymagalnych 5.339,25 zł (nienależnie pobrane zasiłki stałe).

2.7. Ośrodek pomocy społecznej - 85219

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
1.426.048,00	1.329.601,40	93,24

Wydatki na funkcjonowanie MOPS obejmujące:

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 986.518,81 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	844.430,00	779.797,57	92,35
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	51.920,00	51.916,10	99,99
składki na ubezpieczenia społeczne	147.600,00	141.828,05	96,09
Składki na fundusz pracy	13.840,00	12.065,57	87,18
Wpłaty na PPK pracodawcy	1000,00	911,52	91,15

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 292.867,41 zł

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych, w tym: 18.665,68 zł

- świadczenia społeczne 7.200,00 zł

2. Wydatek inwestycyjny: główny serwer 31.549,50 zł

W roku 2022 r. wzrosły ceny energii cieplnej o 190 %, zaś energii elektrycznej o 208 % w stosunku do roku 2021, co za tym idzie MOPS w roku 2022 ponosi dużo większe koszty utrzymania budynku.

2.8. Mieszkanie chronione - 85220

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
11.060,00	10.835,37	97,97

W roku 2022 MOPS dokonał wszelkich możliwych starań mających na celu zmniejszenie kosztów utrzymania mieszkania chronionego czego wynikiem jest, że Gmina Miejska Kowary podpisała porozumienia z Gminą Wleń, Gminą Janowice Wielkie, Gminą Karpacz w sprawie prowadzenia mieszkania chronionego. Gminy partycypują w kosztach utrzymania mieszkania chronionego.

2.9. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - 85228

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
499.360,00	456.237,95	91,36

Wydatki na funkcjonowanie MOPS obejmujące :

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 306.001,24 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	269.130,00	237.596,44	88,28
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	22.470,00	22.331,53	99,41
składki na ubezpieczenia społeczne	47.050,00	42.778,37	90,92
Składki na fundusz pracy	4.800,00	3.294,90	68,64

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 14.513,28 zł,

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 2.643,43 zł,

4) Odpłatność gminy za specjalistyczne usługi: 133.080,00 zł.

Usługi opiekuńcze świadczone 25 osobom. W 2022 r. zrealizowano łącznie 6.168 godzin usług opiekuńczych. Wpływy z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze wyniosły 45.094,11 zł i stanowiły 93,95 % planu rocznego.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób psychicznie chorych objęto 4 osób (dzieci), w 2022r. zrealizowano 1.130 godzin usług na kwotę 133.080,00 zł. Wpływy z tytułu odpłatności za usługi specjalistyczne dla gminy wyniosły: 705,13 zł.

Kwota należności wymagalnych 370,80 zł (usługi opiekuńcze).

2.10. Pomoc w zakresie dożywiania – 85230

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
335.700,00	323.874,24	96,48

Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” - na podstawie uchwały Rady Ministrów o ustanowieniu programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz uchwały Rady Miejskiej w Kowarach dot. realizacji ww. Programu z ogólnej liczby 339 osób objętych Programem – 103

stanowiły dzieci. Pomocą w naturze w postaci gorących posiłków objęto 48 osób, w tym 46 dzieci. Pomoc realizowana była przez 2 stołówki szkolne przy Szkołach Podstawowych: nr 1 i nr 3 w Kowarach, Publicznym Przedszkolu Nr 1 w Kowarach, Zespole Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, Schroniskach dla bezdomnych. Pomocy w formie świadczeń pieniężnych na zakup żywności udzielono 185 rodzinom. Łączna kwota wypłat w 2022 r. wyniosła 323.874,24 zł.

Kwota należności wymagalnych 110,13 zł (nienależnie pobrane zasiłki na posiłek).

2.11. Pozostała działalność 85295

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
1.170.709,65	1.155.258,36	98,68

1. Wydatki związane z dodatkiem osłonowym, w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 8.150,89 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	6.800,00	6.800,00	100
składki na ubezpieczenia społeczne	1.170,97	1.170,97	100
Składki na fundusz pracy	152,17	152,17	100
Wpłaty na PPK pracodawcy	27,75	27,75	100

2) Świadczenie dodatek osłonowy: 658.906,26 zł,

3) Pozostałe wydatki 5.027,23 zł.

Dodatek osłonowy wprowadzony ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. to świadczenie pieniężne ma na celu zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić ich przed ubóstwem. W 2022r. udzielono pomocy 1.164 rodzinom.

2. Wydatki związane z Edukacyjnym Klubem Seniora w Kowarach , w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 71.712,83 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	54.850,00	51.919,72	94,66
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4.057,00	4.015,72	98,98
składki na ubezpieczenia społeczne	9.686,00	9.685,37	99,99
Składki na fundusz pracy	1.484,00	1.340,02	90,30
Wynagrodz. bezosobowe	4.754,00	4.752,00	99,96

2) Pozostałe wydatki związane z Edukacyjnym Klubem Seniora w Kowarach, w tym: 283.116,91 zł,

- wkład własny Gminy Miejskiej Kowary 14.285,24 zł,

- pozostałe wydatki 3.325,46 zł,

W roku 2022 Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach kontynuował swoją działalność. Zajęcia odbywały się w dwóch grupach po 10 osób wg harmonogramu przewidzianego w projekcie „Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Gminie Kowary”. Uczestnicy brali udział w zajęciach z psychologiem, zajęciach manualnych, zajęciach ogrodniczo- florystycznych, warsztatach muzycznych, zajęciach kulinarnych i bardzo ważnych dla Seniorów zajęciach ruchowych z fizjoterapeutą oraz spotkaniach ze specjalistami.

3. Prace Społecznie Użyteczne

Zgodnie z Porozumieniem nr 5/2022 z dnia 07.02.2022 r. w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych, zawartym przez Burmistrza Kowar z Powiatem Karkonoskim - Ośrodek koordynował oraz prowadził obsługę finansową zadania. W jednostkach organizacyjnych Gminy Kowary utworzono 30 miejsc do wykonywania prac, na stanowisku robotnik gospodarczy. Termin ww. formy wsparcia określono od 01.04.2022r. do 31.10.2022r. Do wykonywania prac Ośrodek wskazał łącznie 40 osób bezrobotnych (bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych), objętych świadczeniami pomocy społecznej. Z grupy tej do udziału w ww. formie wsparcia przystąpiło (w różnych terminach) 30 osób. Dwie osoby nie zgłosiły się do wykonywania prac społecznie użytecznych. Udział finansowy gminy wyniósł 27.493,45 zł.

4. Pobyt osób w schroniskach dla bezdomnych, w tym gotowość: 100.850,79zł.

Kwota należności wymagalnych 1.199,69zł (dopłata do schroniska).

Zawarto umowy w sprawie przyjęcia osób bezdomnych do Schroniska dla Bezdomnych ze schroniskami:

1. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Koło Jeleniogórskie im. św. Brata Alberta w Jeleniej Górze,
2. Stowarzyszenie „PRYZYTAŃ” Schronisko dla bezdomnych im. św. Brata Alberta w Leśnej,
3. Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Mar-Kot” w Ożarowie Mazowieckim.

Koszt pobytu 13 osób bezdomnych w 2022 r. wyniósł 82.654,79zł, zaś gotowości przyjęcia osób bezdomnych 18.196,00zł.

2.12. Pozostała działalność – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 85395

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
4.333.420,00	3.848.755,15	88,82

1. Wydatki związane z dodatkiem węglowym, w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 39.468,05 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	36.000,00	33.000,00	91,67
składki na ubezpieczenia społeczne	7.750,00	5.682,60	73,32
Składki na fundusz pracy	1.000,00	699,50	69,95
Wpłaty na PPK pracodawcy	110,00	85,95	78,14

2) Wydatki związane z realizacją zadania: 29.111,95zł

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 3.429.000,00zł. z tego:

- świadczenia społeczne: 3.429.000,00zł.

Ta forma pomocy została uruchomiona przez budżet państwa z dniem 17.08.2022 r. w 2022 r. objęto 1143 rodzin.

2. Wydatki związane z pomocą obywatelom Ukrainy, w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 997,05 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	840,00	840,00	100

składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Wpłaty na PPK pracodawcy	160,00	157,05	98,16
--	--------	--------	-------

- 2) Wydatki związane z realizacją zadania: 328,95zł
- 3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 69.100,00zł. z tego:
- świadczenia społeczne: 66.300,00zł,
  - sprawowanie pochówku 2.800,00zł.

Ta forma pomocy została uruchomiona przez budżet państwa na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W 2022r. na podstawie ustawy udzielono pomocy 221 uchodźcom oraz udzielono pomocy w formie sprawienia pochówku 1 osobie. Ponadto poniesiono koszty obsługi w kwocie 1.326 zł tj. 2% wypłaconych świadczeń.

Oprócz pomocy stacjonarnej, pracownicy MOPS przygotowywali transporty z pomocą na Ukrainę. Zajmowali się również przyjmowaniem, podziałem, wydawaniem żywności, leków, środków higienicznych z magazynu znajdującego się przy ul. Szkolnej.

3. Wydatki związane z realizacją ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, w tym:

- 1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 2.395,13 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	2.000,00	2.000,00	100
składki na ubezpieczenia społeczne	345,00	344,41	99,83
Składki na fundusz pracy	50	44,72	89,44
Wpłaty na PPK pracodawcy	6	6	100

- 2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 3.084,87zł
- 3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 274.000,00zł. z tego:
- świadczenia społeczne: 274.000,00zł.

Ta forma pomocy została uruchomiona przez budżet państwa w roku 2022 objęto – 172 rodziny.

4. Wydatki związane z preferencyjnym zakupem węgla, w tym:

- 1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 879,15 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	750,00	750,00	100
składki na ubezpieczenia społeczne	130,00	129,15	99,35

- 2) Pozostałe wydatki związane z realizacją zadania: 390,00zł

Ta forma pomocy została uruchomiona przez budżet państwa w 2022r. złożono 220 wniosków, natomiast wydano 155 zaświadczeń.

2.13. Świadczenie wychowawcze - 85501

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
3.378.240,00	3.378.240,00	100

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 10.874,22 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	5.120,00	5.072,18	99,07
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4.020,00	4.013,65	99,84
składki na ubezpieczenia społeczne	1.560,00	1.549,69	99,34
Składki na fundusz pracy	230,00	220,48	95,86
Wpłaty na PPK pracodawcy	20,00	18,22	91,10

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 272,23zł

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 3.367.093,55zł. z tego:

- świadczenia społeczne: 3.367.093,55zł.

Ta forma pomocy została uruchomiona przez budżet państwa z dniem 01.04.2016 r. świadczeniami wychowawczymi w 2022 r. objęto – 854 rodzin, w tym 1.309 dzieci.

Kwota należności wymagalnych 7.500,00 zł (nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze) oraz odsetki 1.635,97 zł.

2.14. Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - 85502

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
4.572.240,00	4.569.714,15	99,94

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 183.003,92zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	145.450,00	145.000,96	99,69
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	8.160,00	8.150,97	99,89
składki na ubezpieczenia społeczne	25.990,00	25.402,53	99,98
Składki na fundusz pracy	3.780,00	3.614,15	97,74
Wpł. na PPK pracodawcy	890,00	835,31	93,86

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 18.833,39zł

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 4.367.876,84zł, z tego:

- świadczenia społeczne: 4.029.086,80zł,

- ubezpieczenia społeczne świadczeniobiorców: 338.790,04zł.

Kwota należności wymagalnych 13.923,84zł (nienależnie pobrane zasiłki rodzinne) oraz odsetki 5.175,34zł.

W ramach powyższych wydatków realizowano:

Świadczenia rodzinne - na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych pomocą objęto łącznie 530 rodzin, w tym w formie:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami – 453 rodzin

- zasiłki pielęgnacyjne – 349 osoby,
- świadczenia pielęgnacyjne – 74 rodzin, w tym 49 osobom opłacono składki na ubezpieczenie społeczne i 41 osobom na ubezpieczenie zdrowotne.
- świadczenie rodzicielskie – 8 osób.

Fundusz alimentacyjny - na podstawie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów pomocą w formie świadczeń alimentacyjnych objęto łącznie 56 rodzin. W ramach działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych wszczęto postępowanie administracyjne w stosunku do 10 dłużników. W ewidencji Ośrodka pozostaje 462 dłużników alimentacyjnych, w tym 130 dłużników, których wierzyciele zamieszkują i pobierają świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego poza Kowarami. W wyniku postępowań komorniczych wyegzekwowano na rzecz Gminy Kowary od dłużników alimentacyjnych z tytułu wpłaconych zaliczek i świadczeń alimentacyjnych kwotę – 32.278,51zł.

2.15. Wspieranie rodziny - 85504

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
131.710,00	131.528,53	99,86

Wydatki bieżące, w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 125.352,70 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	99.760,00	99.750,13	99,99
składki na ubezpieczenia społeczne	18.100,00	18.096,43	99,98
Składki na fundusz pracy	1.250,00	1.246,06	99,68
Dod. wynagrodzenie roczne	6.270,00	6.260,08	99,84

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych 5.252,55zł,

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych 923,28zł.

Dwóch asystentów rodziny objęto pomocą 26 kowarskie rodziny, wymagające wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W 2022 r. Ośrodek przystąpił do Rządowego Programu pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2022”, w wyniku czego pozyskano dofinansowanie na realizację ww. zadania w wysokości 6.000,00zł. Środki te wydatkowano w roku 2022r.

2.16. Rodziny zastępcze – Rozdział 85508

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
91.000,00	89.734,53	98,61

Wydatki bieżące związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2022r. poniesiono wydatki na opiekę i wychowanie 24 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

2.17. Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych – Rozdział 85510

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
410.000,00	406.404,57	99,12

Wydatki bieżące związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2022 r. poniesiono wydatki na opiekę i wychowanie 27 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

2.18. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne – Rozdział 85513

Plan po zmianach	Wykonanie w 2022 r.	%
98.100,00	96.757,47	98,63

PODSUMOWANIE

W zakresie powyższych wydatków w okresie sprawozdawczym łącznie pomocą pieniężną i w naturze objęto:

Rodzaj systemu pomocy	Liczba osób/rodzin*	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (w groszach)
Pomoc społeczna (ze składkami na ubezpieczenie zdrowotne)	372	10.740	2.471.432,88
Dodatek energetyczny	72	236	3.635,06
Dodatki mieszkaniowe	164	1.532	448.250,65
Świadczenia rodzinne (ze składkami na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne)	1.132	11.931	4.018.298,56
Fundusz alimentacyjny	56	1.103	446.335,75
Rodziny zastępcze	24	252	89.734,53
Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	27	223	406.404,57
Rządowy program „dożywianie”	339	7.044	323.874,24
Prace społecznie użyteczne, w tym: środki z budżetu gminy refundacja PUP	30	179	57.631,50 27.524,00 38.286,00
Świadczenie wychowawcze 500+	849	6.634	3.367.093,55
Dodatek osłonowy	1.164	1.164	658.906,26
Dodatek węglowy	1.143	1.143	3.429.000
Dodatek inne źródła ciepła	172	172	274.000
Pomoc Ukrainie	222	222	69.100
Razem	5.766	42.575	16.063.697,55

*Jedna rodzina mogła korzystać z różnych rodzajów świadczeń

Wykonanie planu za 2022r. w zakresie pomocy społecznej w podziale na zadania własne i zadania zlecone prezentuje poniższa tabela:

Rozdział	Nazwa realizowanych świadczeń	Plan (w zł)	Wykonanie planu (w zł)	Wykonanie planu (w %)
Zadania własne				
85202	Oplaty za pobyt w DPS	1.339.000	1.172.212	87,54
85213	Składki zdrowotne do zasiłków stałych z pomocy społecznej - dotacja celowa	54.000	51.915	96,14
85214	Zasiłki celowe, okresowe i pomoc w naturze, w tym: - zasiłki celowe - zasiłki okresowe - dotacja celowa	440.000 55.000 385.000	427.737 47.800 379.937	97,21 86,91 98,68
85215	Dodatki mieszkaniowe	450.000	448.251	99,61
85216	Zasiłki stałe - dotacja celowa	607.000	596.634	98,29
85219	Ośrodek pomocy społecznej: -środki własne -dotacja	1.418.740 1.180.670 238.070	1.322.293 1.084.447 237.846	93,20 91,85 99,91
85220	Mieszkanie chronione	11.060	10.835	97,97
85228	Usługi opiekuńcze: -środki własne -dotacja „opieka 75+”	361.800 341.800 20.000	323.158 308.626 14.532	89,32 90,29 72,66
85230	Program rządowy „dożywianie” - dotacja celowa, w tym: -wkład własny 40% -dotacja 60%	335.700 140.000 195.700	323.874 129.730 194.144	96,26 92,66 99,20
85295	Pozostała działalność, w tym: -prace społecznie użyteczne z pozostał. kosztami -gotowość, schroniska dla bezdomnych -pozostałe koszty EKS	132.800 27.530 101.960 3.310	131.670 27.524 100.851 3.295	99,15 99,98 98,91 99,55
85502	Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny – wydatki ze zwrotów komorniczych z tytułu egzekucji świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego	72.240	71.074	98,39
85504	Wspieranie rodziny: - środki własne - dotacja Program Asystent rodziny	131.710 125.710 6.000	131.529 125.529 6.000	99,86 99,86 100
85508	Rodziny zastępcze	91.000	89.735	98,61
85510	Działalność placówek opiekuń.-wychowawczych	410.000	406.405	99,12
85295	Projekt unijny „Dobra pora na aktywne życie..”: -wkład własny -środki z dotacji	365.651 14.869 350.782	351.504 14.285 337.219	96,13 96,07 96,13
	RAZEM	6.220.701	5.858.826	94,18
Zadania zlecone				
85195	Ochrona zdrowia	1.076	1.075	99,91
85215	Dodatki energetyczne z pozostałymi kosztami	3.708	3.708	100
85219	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	7.308	7.308	100
85228	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla os. psych. chorych	137.560	133.080	96,74
85295	Dodatki ostonowe	672.259	672.084	99,97

85395	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej: -dodatek węglowy -pomoc Ukrainie -dodatek energetyczny(inne źródła) -preferencyjny zakup węgla	4.333.420	3.848.755	88,82
85501	Świadczenie wychowawcze (500+)	3.378.240	3.378.240	100
85502	Świadczenie rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	4.500.000	4.498.640	99,97
85513	Składki zdrowotne do świadczeń pielęgnacyjnych z systemu św. rodzinnych	98.100	96.757	98,63
	RAZEM	13.131.671	12.639.647	96,25

Zatrudnienie:

PLAN	Średniorocznie w osobach	Średniorocznie w etatach	WYKONANIE	Średniorocznie w osobach	Średniorocznie w etatach
Administracja - pełny etat	18	18	Administracja - pełny etat	17	16,58
Administracja - niepełny etat	2	1	Administracja - niepełny etat	1	0,5
Obsługa-pełny etat	5	5	Obsługa-pełny etat	5	4,88
Obsługa - niepełny etat	1	0,38	Obsługa - niepełny etat	2	0,88
Podsumowanie	27	24,88	Podsumowanie	27	22,84

Wynagrodzenia:

	Średnia płaca bez dodatk. wynagrodzenia rocznego	Średnia płaca z dodatkow. wynagrodzeniem rocznym	w tym nagrody i odprawy
Administracja -pełny etat	1.091.520,35	1.161.900,00	
Administracja -niepeł. etat	30.957,14	34.334,25	1.477,09
Obsługa - pełny etat	199.400,49	219.267,66	3.612,00
Obsługa -niepełny etat	43.188,78	46.252,90	1.566,34
Podsumowanie	1.365.066,76	1.461.754,81	6.655,43
	Średnia płaca bez dodatk. wynagrodzenia rocznego na jeden etat	Średnia płaca z dodatkow. wynagrodzeniem rocznym na jeden etat	
Administracja -pełny etat	65.833,56	70.078,41	
Administracja -niepeł. etat	61.914,28	68.668,50	
Obsługa - pełny etat	40.860,76	44.931,90	
Obsługa -niepełny etat	49.078,16	52.560,11	
	Średnia płaca bez dodatk. wynagrodzenia rocznego na jeden etat-bez nagród jub. i odpraw emeryt.	Średnia płaca z dodatkow. wynagrodzeniem rocznym na jeden etat-bez nagród jubil. i odpraw emeryt.	
Administracja -pełny etat	65.833,56	70.078,41	
Administracja -niepeł. etat	58.960,10	65.714,32	
Obsługa-pełny etat	40.120,59	44.191,73	
Obsługa -niepełny etat	47.298,23	50.780,18	

Zmniejszono liczbę etatów w Dziale Usług Opiekuńczych 0,5 etatu od 01.10.2022r.

2.6. Kultura

2.6.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach w 2022r.

Imprezy organizowane i współorganizowane przez MOK w tym okresie

I. styczeń

- Od stycznia rozpoczęliśmy kolejny polsko – czeski projekt „Dokumentacyjne Centrum Karkonoszy On line” (budżet 70 tys. euro). W ramach działań projektowych realizujemy cotygodniowe serwisy informacyjne z Kowar pod tytułem „Kurier Kowarski”.
- Rozpoczęliśmy działania z młodzieżą, przesiadującą wieczorami na korytarzu MOK. Organizujemy im przyjazne miejsce do spędzania czasu (z możliwością napicia się herbaty, kawy) – na korytarzu i w fuaye.

8 – 9 stycznia - warsztaty fotograficzne „Portret” organizowane wraz ze Stowarzyszeniem Strefa Fotografii z Jelnej Góry

15 stycznia - Koncert noworoczny Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej

22 stycznia – koncert Andre Rieu w Kinie za Rogiem

II. luty

31.01 – 4.02 – Ferie z Kultura – 2 grupy w sumie 30 osób, zajęcia integracyjno - warsztatowe dla dzieci, pn. - pt. od godz. 11.00 do 14.00

7 – 11.02 - Ferie z Kultura – 3 grupy w sumie 35 osób, zajęcia integracyjno - warsztatowe dla dzieci, pn. - pt. od godz. 11.00 do 14.00

12.02 – wraz ze Stowarzyszeniem Kowary Pomagają (które podarowało nam kanapy) uruchomiliśmy „Strefę relaksu” dla młodzieży przebywającej na korytarzach MOK.

18.02 – warsztaty filmowo – dziennikarskie. Kręcenie materiału o sposobach spędzania wolnego czasu przez młodzież.

- Od początku lutego prowadziliśmy popołudniowe spotkania–zajęcia z młodzieżą przesiadująca na na korytarzach MOK. Młodzi przebywają na dolnym korytarzu lub w fuaye na piętrze. Mogą napić się herbaty, porozmawiać, obejrzeć film w kinie. Przestrzeń jest monitorowana.

III. marzec

8.03 – spotkanie młodzieży z terapeutą - nagrywanie materiału filmowego ze spotkania

10.03 – warsztaty z terapeutą dla młodzieży – gniew i złość, jak sobie z nią radzić

11.03 – spektakl „Ławeczka” w wykonaniu Teatru MASKA z Jeleniej Góry

12.03 – warsztaty taneczne i pokaz tańca Szkoły Szybiak Dance Studio

15.03 – warsztaty z terapeutą dla młodzieży – rozmowy o seksualności

16.03 – warsztaty teatralno – filmowe dla dzieci – nagranie inscenizacji do wiersza „O Grzesiu...”

17.03 – warsztaty z terapeutą dla młodzieży – jakie mamy problemy

25.03 – nagranie spektaklu „Kopciuszek” przygotowanego przez nauczycielki przedszkola z Kowar. Zmontowany materiał można obejrzeć na Youtube MOK Kowary.

25.03 - „Era Gierka” spotkanie online z prof. Jerzym Eislerem. W spotkaniu uczestniczyło na wizji 10 kin z sieci Kino za Rogiem, oprócz prelekcji można było zadawać pytania.

29.03 – warsztaty z terapeutą – rozmowy o problemach młodzieży

- Od początku marca młodzież spotykała się z terapeutą. Zainteresowanie było duże, dzieci - młodzież (12 – 16 lat) przychodzi punktualnie w kilkanaście osób i jest spotkaniem bardzo zainteresowana. Z rozmów z nimi wyłania się bardzo mroczny obraz ich codzienności oraz wizja nieradzących sobie z problemami wychowawczymi szkół.

IV. kwiecień

- 1.04** – Wiosenne ROCKowania – koncerty zespołów Mooroi i Antares na sali widowiskowej MOK
- 2.04** – polsko czeskie warsztaty dla seniorów organizowane u nas przez Urząd Miejski
- 7.04** – spotkanie on line w Kinie za Rogiem z aktorem Adamem Woronwiczem
- 7.04** – polsko – czeska telekonferencja w ramach realizowanego przez nas projektu „Dokumentacyjne Centrum Karkonoszy online”
- 9.04** – występ 50-cio osobowej Narodowej Orkiestry Bandurzystów z Ukrainy na sali MOK
- 20.04** – ogłoszenie konkursu fotograficznego „ Karkonosze ojczyzna wielu narodów”
- 21.04** – otwarcie wystawy fotograficznej w holu MOK „Pamięć Karkonoszy – Horni Marsov”
- 22.04** – „Z Cyganami pod gwiazdami” - koncert zespołów: My dwie, Karkonosze i Agat na sali widowiskowej MOK
- 23.04** – występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej w kowarskiej muszli koncertowej

V. maj

- 1 maja** – Kowarska Majówka, od 15.00 do 19.00, kowarska muszla koncertowa: Festiwal baniek – animacje dla dzieci, koncert zespołu BANDI i grupy Five'clock
- 7 maja** – pomoc w organizacji Dnia Ukraińskiego na kowarskiej Wy.spie – występy dzieci ze szkół kowarskich, pokaz tańca etc.
- 7 maja** – warsztaty linorytu cz. 1 dla uczniów SP
- 12 maja** – spektakle Teatru Katolickiego z Krakowa dla uczniów szkół – sala widowiskowa MOK
- 14 maja** – warsztaty linorytu cz. 2
- 19 maja** – rozstrzygnęliśmy konkurs fotograficzny „Karkonosze ojczyzna wielu narodów”
- 20 maja** – warsztaty linorytu cz. 3
- 20 maja** – wernisaż wystawy grafik Jerzego Jakubowa – sala wystawowa MOK
- 27 maja** – Kowarskie Wrzosa koncert z okazji Dnia Matki – sala widowiskowa MOK
- 29 maja** – pomoc w organizacji Dnia Matki i Dziecka organizowanego przez Stowarzyszeni Eurojedynka, Występ Kowarskiej Orkiestry, nagłośnienie imprezy
- 29 maja** – pomoc w organizacji zlotu starych samochodów
- 31 maja** – Występ iluzjonisty dla uczniów przedszkola i SP na sali widowiskowej MOK

VI. czerwiec

- maj, czerwiec** – w holu MOK można było oglądać wystawę pokonkursową „Karkonosze ojczyzna wielu narodów”
- 4 czerwca** – warsztaty linorytu dla młodzieży cz. 4
- 16 czerwca**- występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej na uroczystości Boże Ciało
- 18 czerwca** – pomoc w organizacji Spotkania na Granicy w Mała Upa
- 27 czerwca** – rozpoczęcie pierwszego turnusu Wakacji z Kulturą- wzięło w nich udział 30 dzieci, zajęcia od pn. do pt. od 11.00 do 14.00
- czerwiec** – do końca miesiąca w sali wystawowej MOK można było oglądać wystawę grafik Jerzego Jakubowa

VII. lipiec

- W ramach Wakacji z Kulturą** prowadziliśmy zajęcia od pn. do pt. w godz. 11.00 – 14.00. Uczestniczyło w nich po 30 osób w każdym tygodniu. Zajęcia były prowadzone w dwóch grupach, w poniższych terminach:
- I turnus - **27 czerwca – 1 lipca**
- II turnus - **4 lipca – 8 lipca**
- III turnus – **11 lipca – 15 lipca**

IV turnus – **18 lipca – 22 lipca**

V turnus – **25 lipca – 29 lipca**

VI turnus – **1 sierpnia – 5 sierpnia**

2 – 3 lipca – nagrywanie teledysku wokalisty EMIS w budynku MOK

15 lipca – Karkonoska Rap Stacja – koncerty hip-hop w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

16 lipca – spotkanie z polarnikiem i jego psami dla dzieci i dorosłych

16 lipca – „Słynne walce i tanga” - koncert w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

23 lipca – Holi Festiwal – Święto Kolorów – festyn w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

30 lipca – Bandi „Koncert coverów” - w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

VIII. sierpień

7 sierpnia – warsztaty teatralne Teatru 55

7 sierpnia – „Spotkania Orkiestr” – występ zespołów KOR i Five O'clock - w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

8 sierpnia - „Spotkania Orkiestr – 20–sto lecie Kowarskich Wrzosów” - w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

9 – 13 sierpnia – taneczny obóz szkoleniowy Szkoły Tańca Szybiak Dance Studio

16 sierpnia – otwarcie letniej czytelnicy na hamakach przy budynku MOK

26 – 28 sierpnia – polsko-czeskie warsztaty fotograficzne Kowary – Horni Marsov

IX. wrzesień

3 września – koncert zespołu LunaThief - w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

3 września – koncert zespołu mooroi - - w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

16 września – Pożegnanie lata – Benefis Łukasza Schmidta - w ramach imprez „Kowary miasto z Kulturą”

18 września – Festiwal Baniek na pożegnanie lata

21 września – warsztaty Teatru 55 – nagrywanie zapowiedzi premiery spektaklu „Eksperyment”

22 września – Konferencja kończąca projekt „Ocalmy pamięć Karkonoszy!”

X. październik

14 października – wernisaż wystawy grafik „W hołdzie Józefowi Gielniakowi”

wernisaż był wynikiem kilkunastogodzinnych warsztatów przeprowadzonych przez panią Lidię Knap

23 października – premiera spektaklu „Eksperyment” w wykonaniu Teatru 55

Premiera zapełniła salę widowiskową (ponad 200 osób) i była niewątpliwym sukcesem.

26 października – pomoc w organizacji Dnia Amazonek

28 października – 3 spektakle Teatru Katolickiego z Krakowa „Sindbad Żeglarz” dla dzieci

28 października – Halloween w MOK – zabawy dla dzieci

- **Rozpoczęliśmy** pracę z grupą młodzieży z SP, z którymi tworzymy „studio muzyczne”, gdzie młodzież chce nagrywać muzykę hip-hop.

XI. listopad

5 listopada – Teatr 55 zagrał w Pałacu Wojanów spektakl „Eksperyment”

6 listopada – spektakl „Eksperyment” Teatru 55 na sali MOK

11 listopada – obchody Święta Niepodległości, występ KOR pod pomnikiem

12 listopada – występ Klauna Jejku dla dzieci na scenie MOK

18 listopada – wernisaż wystawy 500+9 poświęcony pamięci Krystyny Koniecznej, prace pokazało 44 kowarzan, zagrał zespół Five O'clock

25 listopada – „Fajfa” w godz. 17.00 – 20.00 – potańcówka przy żywej muzyce, zagrał zespół Five O'clock

25 listopada – młodzież w Kinie za Rogiem – oglądanie filmu „Dziewczyna z Szafy” po tym rozmowa o filmie w temacie depresji, eutanazji i marihuany

XII. grudzień

1 grudnia – pomoc w organizacji obchodów Barbórki

3 grudnia – „Jamolada akustycznie” - impreza muzyczna z udziałem zespołu BANDI

6 grudnia - mini koncert Kowarskiej Orkiestry podczas rozświetlenia kowarskiej choinki

16 grudnia – premiera w Horni Marsov - filmowej wersji spektaklu nagranych dla naszych projektowych partnerów z projektu „Karkonosze online”

18 grudnia – pomoc w organizacji Najazdu Świętych Mikołajów

23 grudnia – koncert przedświąteczny Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej pod UM

31 grudnia – impreza sylwestrowa kowarskich emerytów

Kółka zainteresowań, grupy muzyczne i kursy prowadzone w MOK w I półroczu 2022

- Zajęcia artystyczno - plastyczne dla dzieci „Spotkania z Kulturą”
- Zajęcia teatralne i dorosłych – Teatr 55
- Zajęcia teatralno - filmowe dla dzieci
- Warsztaty filmow-dziennikarskie dla młodzieży
- Zajęcia z klockami LEGO
- Nauka gry na instrumentach dętych: trąbka, saksofon, puzon
- Kowarska Orkiestra Rozrywkowa
- Zespół „Kowarskie Wrzosi”
- Zespół muzyczny „mooroi”
- Zespół muzyczny „Bandi”
- Zespół „Art”
- Zespół „Five O'Clock”
- Zajęcia tańca nowoczesnego Hip Hop prowadzone przez Szkołę Szybiak Dance
- Nauka tańca dla dorosłych - sekcja latino dla pań.

W roku 2022 realizowaliśmy dwa projekty z udziałem partnerów z Czech.

- „Ocalmy pamięć Karkonoszy!” - nadal budujemy bazę zdjęć, które będą prezentowane na wspólnej stronie www przygotowywanej przez czeskiego partnera.
- „Dokumentacyjne Centrum Karkonoszy on line” W ramach działań projektowych realizujemy **cotygodniowe serwisy informacyjne z Kowar pod tytułem „Kurier Kowarski” dostępne na Facebooku i Youtube.** Miesięcznie tworzone są 4 materiały z Kowar i minimum jeden z Czech.

Ponad to w minionym okresie

- Wydaliśmy pierwszy numer 4 numery Gazety Kowarskiej z Kurierem Kowarskim
- Zrealizowaliśmy 45 materiałów filmowych – serwisów informacyjnych „Kurier Kowarski”
- Wydaliśmy płytę kowarskiego zespołu mooroi w nakładzie 150 egzemplarzy. Zespół tworzy w Kowarach od 25 lat (z kilkunastoletnią przerwą).
- Przygotowaliśmy część połaci dachu budynku MOK pod montaż paneli fotowoltaicznych
- Prowadziliśmy bieżące naprawy i drobne remonty budynku MOK

Stałe formy pracy prowadzone w wynajętych pomieszczeniach MOK-u w roku 2021

- Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach.
- Siłownia – fitness.

- Szkoła języka angielskiego „Face to face”
- Pracownia szkła „Alter Ego”.
- Kancelaria Adwokacka Grzegorz Krygowski.
- Siedziba Kowarskiego Koła Polskiego Związku Emerytów i Rencistów.
- Szkoła Nauki Jazdy.
- Stacja Sportów Zimowych i Paralotniarstwa.

2.6.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach w 2022r.

Biblioteka wszystkie swoje zadania realizowała w roku 2022 w siedzibie głównej w Kowarach, przy ulicy Szkolnej 2 oraz w Filii Nr 1 w Wojkowie, ul. Wojska Polskiego 4.

I. Sieć placówek bibliotecznych na terenie miasta Kowary tworzą:

- 1) Biblioteka Główna, z wypożyczalnią i czytelnią, mieści się w budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach. Zajmowała w roku 2022 trzy pomieszczenia (w tym magazyn) o łącznej powierzchni 106m²
- 2) Filia biblioteczna Nr 1 zajmowała lokal o powierzchni 79 m² w budynku przy Wojska Polskiego 4.

II. Działalność biblioteki i filii w 2022 r.:

Godziny otwarcia.

Biblioteka Główna:

poniedziałek 10.00-18.00

wtorek 10.00-18.00

środa 12.00-18.00

czwartek 10.00-18.00

piątek 8.00-16.00

Filia biblioteki była otwarta dwa dni w tygodniu, w godzinach:

poniedziałek: 10.00-18.00

środa:15.00-18.00

Oprócz tego, Biblioteka Główna była otwarta w każdą ostatnią sobotę miesiąca, Filia nr 1 w soboty podczas ferii zimowych oraz wakacji a także w dodatkowo wybrane soboty w ciągu roku.

III. Pracownicy biblioteki:

W bibliotece ogółem zatrudnionych jest dwóch bibliotekarzy, jeden pracownik administracyjny, jednostką kieruje dyrektor.

Grupa pracowników	Liczba pełnozatrudnionych (w osobach)	Liczba niepełnozatrudnionych (w osobach)	Razem pełno i niepełnozatrudnionych (w osobach)	Ogółom Etaty przeliczeniowe
Pracownicy merytoryczni (w tym dyrektor)	3	0	0	3
Pracownicy administracji	0	1	0	0,25
Pracownicy obsługi	0	0	0	0
Razem	3	1	4	3,25

Szkolenia pracowników:

Pracownicy służby bibliotecznej, administracyjnej łącznie z dyrektorem każdego roku doskonalą swoje umiejętności zawodowe, uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach, seminariach, konferencjach

oraz warsztatach. W 2022 roku 4 pracowników uczestniczyło w 58 szkoleniach, konferencjach, spotkaniach branżowych (łącznie 278 godzin).

Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach w 2021 roku została zakwalifikowana do 4 rundy Programu Rozwoju Bibliotek. „Program Rozwoju Bibliotek wspiera tysiące bibliotek publicznych w całej Polsce w pełnieniu roli lokalnych centrów aktywności społecznej. Program Rozwoju Bibliotek to przedsięwzięcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności prowadzone przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.” Pod koniec 2022 zakończono program, w ramach którego wzięto udział w szkoleniach specjalistycznych i doradztwie.

III. Modernizacja, remonty, wyposażenie

Remonty/ malowania/ adaptacje

Od stycznia 2021 roku filia biblioteki znajduje się w nowym lokalu przy ulicy Wojska Polskiego 4. Remont pomieszczeń był zrealizowany jako jedno z działań projektu pt. „Odkrywanie Polsko-Niemieckich Tradycji Piwowarskich” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020.

W 2022 roku zostało przeprowadzone kolejne zadanie w ramach w/w projektu:” Utwardzenie terenu i wjazdu oraz dostawa i montaż rolet oraz położenie płytek antypoślizgowych na terenie Centrum Wiedzy o Browarnictwie – Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach przy ul. Wojska Polskiego 4.”

Przystosowanie lokali do potrzeb osób niepełnosprawnych

Biblioteka główna znajduje się w budynku MOKu, który nie jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia biblioteki znajdują się na parterze budynku, jednak osoba z niepełnosprawnością ruchową jest zmuszona pokonać kilka schodów. W roku sprawozdawczym Filia biblioteki Nr 1 posiadała wejście dostosowane dla osób niepełnosprawnych i poruszających się na wózkach (specjalny podjazd). Wewnątrz lokalu, toalety i pomieszczenia dostosowane dla osób niepełnosprawnych.

IV. Zbiory biblioteczne

Gromadzony w bibliotece księgozbiór ma charakter uniwersalny. W 2022 r. zakupiona została literatura piękna dla dorosłych, literatura piękna dla dzieci i młodzieży oraz popularnonaukowa.

W 2022 roku MBP w Kowarach wzbogaciła swoje zbiory o 2062 woluminy.

Sposób nabycia	Książki zakup	
	Liczba w woluminach	Wartość w zł
Ogółem	2062	56561,57
W tym zakupiono ze środków samorządowych	1526	45000,00
Z dotacji Biblioteki Narodowej	360	9692,00
Pozostałe wpływy - dary,	173	1869,57
Dostęp do Legimi	-	7000,00

Wszystkie zbiory, które wpływały do MBP podlegały pełnemu opracowaniu. Na bieżąco był aktualizowany katalog on-line – wprowadzane są nowe rekordy. Jednocześnie prowadzone było katalogowanie retrospektywne. Ewidencja zbiorów jest automatyczna, przy użyciu kodów kreskowych i czytników. Zakup zbiorów bibliotecznych w 2022 roku oparty był na analizie rynku wydawniczego. Jednak potrzeby czytelnika są najważniejszym kryterium w doborze kupowanych książek. Stały dopływ nowości pozwolił na uzupełnienie i aktualizowanie księgozbioru. Zakupione zbiory wykorzystano do promocji czytelnictwa: organizowano wystawki książek, spotkania czytelnicze, akcje czytelnicze w przestrzeni miejskiej, promowano zakupione książki na stronie internetowej Biblioteki i jej portalu społecznościowym.

Potrzeby i zainteresowania naszych czytelników nie zmieniły się znacząco w stosunku do roku ubiegłego. Dużym powodzeniem cieszą się książki regionalne i historyczne. Literatura obyczajowa i kryminalna jest najczęściej wypożyczana.

Na bieżąco zbiory są selekcjonowane pod względem zużycia i przydatności. W ciągu roku w siedzibie Biblioteki i jej filii usunięto ze zbiorów 2386 zniszczonych, zdezaktualizowanych woluminów.

Czasopisma

Biblioteka w 2022 roku prenumerowała 2 tytuły czasopism branżowych. Czytelnictwo prasy nie cieszy się u nas popularnością.

V. Czytelnictwo

Biblioteka obsługuje czytelników z różnych grup wiekowych i pochodzących ze zróżnicowanej struktury społeczno – zawodowej. W roku 2022 najważniejsze dane statystyczne prezentowały się następująco:

Użytkownicy biblioteki i odwiedziny w ciągu roku

Wyszczególnienie	Ogółem
<i>Użytkownicy zarejestrowani</i>	1808
<i>Czytelnicy aktywnie wypożyczający</i>	1074
<i>Odwiedziny w bibliotece</i>	10355

Czytelnicy aktywnie wypożyczający

Wg wieku	Ogółem	w wieku							
		<i>Do 5 lat</i>	<i>6-12</i>	<i>13-15</i>	<i>16-19</i>	<i>20-24</i>	<i>25-44</i>	<i>45-60</i>	<i>Pow.60</i>
Ogółem	1074	69	170	74	44	7	173	214	323

Wg zajęcia	ogółem	Uczące się	pracujące	pozostałe
ogółem	1074	209	368	497

Udostępnienie księgozbioru

Książek: na zewnątrz: 29689

VI. Automatyzacja procesów bibliotecznych

W 2022 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach kontynuowała prace (rozpoczęte w 2017 r.) w zakresie automatyzacji procesów bibliotecznych z wykorzystaniem specjalistycznego programu bibliotecznego. **MAK+** to elektroniczny i zintegrowany system biblioteczny, stworzony i ciągle rozwijany przez Instytut Książki, który służy do zarządzania biblioteką i jej zbiorami. System ten umożliwia tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego oraz bazy użytkowników placówki, umożliwia również elektroniczną rejestrację wypożyczeń i udostępnień zasobów, a także prowadzenie statystyki bibliotecznej. System MAK+ jest rekomendowany przez Krajową Radę Biblioteczną. Jest również całkowicie zgodny z formatem MARC21 oraz spełnia wszystkie wymogi stawiane przez ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2014, poz. 1182) oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy, co zapewnia bezpieczeństwo gromadzonym danym użytkowników. To kompletny system biblioteczny, zawierający wszystkie aktualnie dostępne moduły systemu oraz funkcjonalności, umożliwiające kompleksową obsługę wszystkich procesów związanych z książką i czytelnikiem w bibliotece.

W 2019 roku założono elektroniczne księgi inwentarzowe. Przez cały 2022 rok bibliotekarze kontynuowali retrospektywne wprowadzanie zbiorów Biblioteki. Wszystkie działania dotyczące katalogowania kolejnych wpływów odbywa się na terenie Biblioteki głównej.

W 2022 roku wzrosła liczba odwiedzin strony internetowej MBP. Zarejestrowano 16864 wizyt użytkowników, tj. więcej niż w roku poprzednim. Świadczy to o wzroście zainteresowania naszą ofertą i działalnością Biblioteki.

Ponadto w 2022 roku kowarska biblioteka prowadziła oficjalny profil na portalu społecznościowym Facebook, który cieszy się coraz większą popularnością.

VII. Obsługa specjalnych grup użytkowników bibliotek publicznych (w tym osób z niepełnosprawnością oraz seniorów).

1) zbiory przeznaczone dla osób z dysfunkcjami wzroku

Biblioteka posiada w swoich zbiorach książki z dużą czcionką. W bibliotece głównej posiadamy 1 komputer dostępny dla użytkowników. Ze względu na specyfikę lokalu (bardzo mała powierzchnia, brak miejsca do pracy indywidualnej, brak intymności) jest bardzo niewielka liczba osób, która wyraża chęć lub potrzebę skorzystania z komputerów biblioteki. Sporadycznie użytkownicy korzystają z drukarki. Nie posiadamy oprogramowań specjalistycznych.

2) seniorzy

Seniorzy stanowią najliczniejszą grupę naszych czytelników. Jest to grupa podlegająca aktywizacji. Działania te są długofalowe i skoncentrowane na zmianie nawyków. Starsi czytelnicy są przyzwyczajeni tylko do wypożyczania książek, nie udzielają się w bibliotece, niewielu z nich korzysta z dodatkowej oferty, którą dostosowuje się specjalnie dla nich. Zaobserwowano, że coraz chętniej

przychodzą na spotkania z pisarzami i podróżnikami. Biblioteka niestety z racji swoich warunków lokalowych nie jest w stanie zapewnić miejsca niezbędnego do zorganizowania warsztatów, czy specjalnych zajęć dla seniorów. Stworzenie odpowiedniej oferty dla seniora jest dla nas priorytetem w kolejnych latach naszej działalności.

W tym roku biblioteka wzięła udział we wspólnym projekcie z LGD Duch Gór Aktywni + kierowanym do seniorów. Zadanie współfinansowane było ze środków Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w ramach Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych "Aktywni+" na lata 2021-2025 Edycja 2022. W ramach projektu biblioteka otrzymała 3 chrombooki.

VIII. Promocja książki i czytelnictwa

W 2022 roku Miejska Biblioteka Publiczna prowadziła działalność kulturalno – edukacyjną promującą książki, czytelnictwo i Bibliotekę. W swoich kulturotwórczych przedsięwzięciach Biblioteka proponowała wartościową literaturę i jej twórców. Organizowała spotkania autorskie, promocje książek, konkursy literackie, zajęcia edukacyjne dla dzieci, lekcje biblioteczne, warsztaty pisarskie, spotkania

edukacyjne dla dorosłych, akcje czytelnicze. Biblioteka ze swoją ofertą wychodzi poza swoje mury. Spotykamy się w przedszkolach i szkołach. Poprzez rozliczne przedsięwzięcia kowarska biblioteka starała się zwiększać zainteresowanie książką, kształtować gusty czytelnicze, uczyć odbioru literatury, a także zachęcać do podejmowania własnych prób pisarskich. Niewątpliwym sukcesem naszej Biblioteki jest bardzo dobra współpraca z placówkami przedszkolnymi i szkolnymi. Dzięki temu możemy promować czytelnictwo wśród najmłodszych, rozwijać kompetencje czytelnicze dzieci starszych i młodzieży. Jesteśmy instytucją wspierającą system edukacyjny, dzięki czemu mamy realny wpływ na kształtowanie zainteresowań dzieci i młodzieży.

W 2022 roku zorganizowano (w Bibliotece głównej i Filii Nr 1 w Wojkowie) 112 różnego rodzaju spotkań, wydarzeń, zajęć bibliotecznych. Łącznie w spotkaniach tych wzięło udział 1871 osób.

Wybrane wydarzenia w bibliotece w 2022 r.:

1. zadania wynikające z działalności statutowej Miejskiej Biblioteki Publicznej

- 1) Zajęcia promujące czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży
- 2) Ferie w bibliotece/ imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci
- 3) Wakacje w bibliotece/ imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci
- 4) Dyskusyjny Klub Książki edukacyjno- czytelnicze dla dzieci i młodzieży
- 5) Spotkania autorskie dla dzieci i dorosłych
- 6) Akcje /projekty / imprezy kulturalne, edukacyjne
- 7) Biblioteka Podróżnika/ imprezy edukacyjne, integrujące mieszkańców Kowar

2. Zajęcia promujące czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży

Propozycje online: na stronie internetowej i Fb biblioteki prowadzono konkursy dla dzieci i dorosłych, głośne czytanie dla dzieci, promocję książek oraz wprowadzaliśmy informacje dotyczące szeroko pojętej kultury).

Konkursy literacko – plastyczne, warsztaty literackie, warsztaty podróżnicze, wystawy prac, spotkania czytelnicze, lekcje biblioteczne, konkursy, Wakacje w Bibliotece, spotkania autorskie, wystawki nowości wydawniczych, przeglądy nowości wydawniczych, wycieczki przedszkolaków do biblioteki i odwiedziny bibliotekarza w przedszkolach.

3. Ferie w bibliotece/ imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci

„Ferie w bibliotece” zajęcia dla dzieci i młodzieży przeprowadzone w Wojkowie

4. Wakacje w bibliotece/ imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci

Z książką poznajemy świat - wakacje w bibliotece. LIPIEC – z książką odkrywamy świat. SIERPIEŃ – z książką odkrywamy sztukę. Odbyło się łącznie 12 spotkań dla dzieci w wieku 7-12 lat.

5. Dyskusyjny Klub Książki edukacyjno- czytelnicze dla dzieci

Spotkania grupy dzieci 11-13 lat oraz spotkania młodzieży 14-19 lat.

Popularyzacja czytelnictwa. Potrzeba tworzenia miejsc, w których można rozmawiać o wspólnie przeczytanych książkach, wymieniać się spostrzeżeniami i wyrażać swoją opinię.

Wykreowanie mody na czytanie wśród dzieci młodzieży, poprzez akcentowanie przyjemności płynących z lektur. Promowanie aktywnego udziału w życiu literackim, np. poprzez udział w spotkaniach autorskich, interesujących dyskusjach, czy twórczym wykorzystaniu wiedzy płynącej z literatury. Podjęte działania: Odbyło się 10 spotkań DKK. Spotkania były organizowane w formie tradycyjnej (dopóki pozwalały warunki) i w formie online. Pod koniec roku, zorganizowaliśmy literackie nocowanie w bibliotece dla członków DKK.

6. Spotkania autorskie

Marianna Sztyma – ilustratorka

Cezary Borowy – pisarz

Joanna Maria Chmielewska – pisarka

7. Akcje /projekty / imprezy kulturalne, edukacyjne

Ogólnopolska akcja „Mała książka – Wielki Człowiek” skierowana do dzieci przedszkolnych,
Żonkile – akcja edukacyjna we współpracy z Muzeum Żydów Polskich Polin w Warszawie,
Tydzień Bibliotek – spotkania, konkursy dla dzieci i młodzieży,
Konkursy: na najlepszego czytelnika 2022r, wyzwanie czytelnicze na 2022, konkursy plastyczno-literackie dla dzieci

8. Biblioteka Podróżnika/ imprezy edukacyjne, integrujące mieszkańców Kowar

Tomasz Stasiak
Maciej Abramowicz
Bolesław Grabowski
Cezary Borowy

IX. Inne działania:

1) **Książka na telefon.** Seniorzy, osoby chore i niepełnosprawne mogły skorzystać z usługi "Książka na telefon", czyli dostarczania wybranych pozycji do domu. Pracownicy biblioteki umawiali się po odbiór przeczytanych i dostarczenie nowych książek do domu tym osobom, które zgłosiły takie zapotrzebowanie. Przeprowadzono gruntowne ubytkowanie i przegląd zbiorów (zarówno w Filii nr 1 jak i bibliotece głównej).

2) „Dofinansowanie dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków - Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.1. w ramach NPRCz 2.0”. Wysokości dotacji 9692,00 zł.

3) Przystąpienie do projektu EGIMI: Dostęp do publikacji elektronicznych Legimi. Projekt rozpoczęliśmy realizować w 2022 roku. Oferta firmy Legimi dla bibliotek obejmuje sprzedaż dostępu do bazy tysięcy ebooków i audiobooków – przede wszystkim z dziedziny literatury popularnej (bestsellery, nowości, kryminały, fantastyka i SF, powieści obyczajowe i romanse).

4) Nasza instytucja jako jedna z 73 z całej Polski dostała się do projektu Program Rozwoju Bibliotek. Program Rozwoju Bibliotek wspiera tysiące bibliotek publicznych w całej Polsce w pełnieniu roli lokalnych centrów aktywności społecznej. Program Rozwoju Bibliotek to przedsięwzięcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności prowadzone przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. W 2022 zakończyliśmy udział w projekcie.

5) MBP w Kowarach przystąpiła również do:

- kolejna edycji projektu Mała książka – wielki człowiek. Projekt jest kierowany do dzieci przedszkolnych. Projekt dla **dzieci w wieku przedszkolnym** realizowany jest w ramach ogólnopolskiej kampanii „Mała książka - wielki człowiek” we współpracy z bibliotekami publicznymi. Akcja ma zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania z dzieckiem. Każde dziecko w wieku

przedszkolnym, które przyjdzie do biblioteki biorącej udział w projekcie, otrzyma w prezencie wyjątkową **Wyprawkę Czytelniczą** na dobry czytelniczy start.

- w Filii biblioteki odbyły się warsztaty dotyczące tworzenia koncepcji Smart Village, czyli inteligentnych wiosek. Mieszkańcy oraz organizacje społeczne mieli szansę przedstawić swoje pomysły dotyczące poprawy jakości życia, bezpieczeństwa, wykluczenia cyfrowego. Młodzież z naszego wolontariatu udziela się w grupach roboczych planowania nowej strategii LGD.

- w Filii nr 1 w Wojkowie utworzony został wolontariat młodzieżowy. W ramach pracy wolontariackiej zaangażowali się w cykliczne sprzątanie Wojkowa. Akcje będą powtarzane w kolejnym roku.

- w ramach pomocy dla uchodźców z Ukrainy zaangażowaliśmy się w zbiórki organizowane w Kowarach. W bibliotece oferujemy bezpłatnie ogólnodostępne stanowiska komputerowe z dostępem do internetu. Osoby z Ukrainy, które potrzebują załatwić różne formalności, albo wysłać maila, skontaktować się z rodziną mogą korzystać bezpłatnie z usług biblioteki. Możemy również wydrukować niezbędne doku

X. Współpraca:

Biblioteka współpracuje z następującymi jednostkami:

- LGD Duch Gór
- MOK Kowary
- Szkoła Podstawowa nr 1
- Szkoła Podstawowa nr 3
- Zespół Szkół Ogólnokształcących
- Przedszkole Publiczne Nr 1
- Prywatne Przedszkole i Żłobek Krokodyl Schnappi.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kowarach
- Urząd Miejski w Kowarach.

2.7. Sport i rekreacja

2.7.1. Obiekty sportowe i rekreacyjne w Kowarach

W Kowarach znajdują się następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

- Stadion Miejski przy ulicy Karkonoskiej (z płytą główną i boiskiem treningowym) dzierżawiony przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary,
- łowisko wędkarskie przy ulicy Karkonoskiej użytkowane przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary, przy łowisku znajduje się wiata wypoczynkowa,

- Zalew będący łowiskiem wędkarskim użytkowanym przez Stowarzyszenie Wędkarskie „Alternatywa”, aktualnie remontowany w ramach projektu pn. „Zielono-niebieskie Kowary”,
- korty tenisowe przy ulicy Parkowej użytkowane przez Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego „Return”,
- ścianka do ćwiczeń tenisa przy ulicy Parkowej,
- skatepark przy ulicy Parkowej,
- boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” w sąsiedztwie Osiedla Wichrowa Równia, wykorzystywane do godzin południowych przez Szkołę Podstawową nr 1 w Kowarach, a po popołudniu na zajęcia z animatorami sportu w ramach projektu pn. „Lokalny Animator Sportu”,
- hala sportowa przy ulicy St. Staszica należąca do Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach,
- sala sportowa i boisko wielofunkcyjne przy ulicy 1 Maja należące do Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach,
- sala sportowa oraz boisko sportowe przy ulicy Szkolnej należąca do Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach,
- boiska przy ulicy Wiejskiej, Jagiellońskiej i Nadrzecznej,
- place zabaw przy ulicy Matejki, Kwiatowej, Górnej, Jeleniogórskiej, Karkonoskiej,
- siłownia zewnętrzna przy ulicy Matejki,
- street workout przy ulicy Szkolnej,
- miejsce rekreacyjne z możliwością grillowania przy ulicy Wiejskiej stworzone w ramach projektu pn. „Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza”.

Swoje miejsca rekreacji posiadają również podmioty prywatne. W większości mają one charakter komercyjny. Znajdują się one na terenie: Ośrodka Przedwiośnie, Ośrodka Wojków, Jelenia Struga Medical SPA, w Kompleksie Wyspa.Fun, w Pałacowej Bawialni przy Parku Miniatur Zabytków Dolnego Śląska.

2.7.2. Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych

Burmistrz Miasta Kowary każdego roku ogłasza konkurs ofert na realizację zadania publicznego pod nazwą „**Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary**”. Edycja konkursu na rok 2022 została ogłoszona w 12 stycznia 2022 roku (zgodnie z artykułem 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Powołana przez Burmistrza Komisja konkursowa rekomendowała na to zadanie wybór dwóch ofert. Złożyły je:

- K.S. Funakoshi Shotokan Karate,
- MKS „Olimpia” Kowary,

Gmina Miejska Kowary podpisała umowy na realizację tego zadania na łączną kwotę 180.000zł. z następującym podziałem na organizacje: K.S. Funakoshi Shotokan Karate – 20.000 zł, MKS „Olimpia” Kowary – 160.000 zł. Obie organizacje wykonały zaplanowane działania. W ramach tego zadania odbywały się szkolenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych w następujących dyscyplinach sportu: piłka nożna, wędkarstwo, karate.

Gmina Miejska Kowary realizowała dodatkowo następujące programy:

1. Lokalny Animator Sportu

Operatorem ogólnokrajowym programu był Instytut Sportu – Państwowy Instytut Badawczy. W ramach projektu na kompleksie boisk Orlik 2012 prowadzone były regularne zajęcia przez dwóch animatorów w okresie od marca do listopada. Zajęcia skierowane były do wszystkich mieszkańców, Kowar, od najmłodszych po seniorów.

Celem projektu było:

- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie ich aktywności ruchowej prowadzącej do poprawy sprawności fizycznej, zdolności motorycznych, stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia,
- stworzenie, jak największej grupie dzieci i młodzieży możliwości uczestniczenia w zorganizowanych, systematycznych i atrakcyjnych zajęciach sportowych,
- przeprowadzenie testów oceniających sprawność fizyczną uczestników przed rozpoczęciem i po zakończeniu realizacji zajęć,
- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do sportu, niezależnie od statusu materialnego rodziców,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym, zwłaszcza przemocy i agresji interpersonalnej, pomoc środowiskom trudnym i zubożałym,
- optymalne wykorzystanie infrastruktury sportowej powstałej w ramach rządowego programu „Moje Boisko – Orlik 2012” oraz pozostałej lokalnej infrastruktury sportowej,
- aktywizacja lokalnych struktur samorządu terytorialnego i środowisk gospodarczych do współpracy i współfinansowania projektu, poprzez zobowiązanie wnioskodawców do przeznaczenia na poziomie środowiskowym, dla zakwalifikowanych do uczestnictwa w projekcie animatorów, równorzędnej do przekazanej ze środków MSiT, kwoty dofinansowania, przez cały okres trwania zadania. w ramach projektu dwóch animatorów.

Projekt był realizowany od marca do listopada 2022 roku.

2. Umieć Pływać

Operatorem wojewódzkim programu była Dolnośląska Federacja Sportu w ramach projektu dzieci z klas I-III brały udział w zajęciach z nauki pływania. Uczestnicy mają zapewniony przejazd na zajęcia do krytej pływalni w Kamiennej Górze, opiekuna w trakcie przejazdu, wstęp na basen i opiekę instruktora pływania. W trakcie jednego półrocznego w zajęciach bierze udział 15 osób, co w całym roku daje to 30 dzieci.

Główne cele projektu:

- upowszechnianie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży,
- nabycie przez dzieci podstawowych umiejętności pływania,
- profilaktyka przeciwdziałania i korygowanie wad postawy,
- zapobieganie zjawiskom patologii społecznych, w tym alkoholizmowi, poprzez organizację zajęć sportowych dla uczniów,
- efektywne wykorzystanie infrastruktury sportowej (pływalnie),
- wyrównywanie szans w dostępie do infrastruktury sportowej poprzez objęcie projektem w szczególności uczniów, zamieszkałych w miejscowościach, w których nie wybudowano krytej pływalni, edukacja w zakresie bezpiecznego korzystania z akwenów wodnych.

Ze względu na wprowadzone ograniczenia pandemiczne projekt był realizowany jedynie w kwietniu i maju 2022 roku.

3. Szkolne Kluby Sportowe

Program „Szkolny Klub Sportowy” jest działaniem systemowym skierowanym do uczniów szkół dla dzieci i młodzieży – szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych, bez względu na wiek, płeć oraz sprawność fizyczną. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole.

Celem programu jest:

- stymulowanie i kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież;
- poprawa sprawności fizycznej, stanu zdrowia oraz jakości życia dzieci i młodzieży,
- w tym profilaktyka nadwagi i otyłości;
- promocja zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększenie oferty ogólnodostępnych, bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- stymulowanie podejmowania aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży mniej aktywnych i mniej sprawnych fizycznie, ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt;
- tworzenie warunków dla rozwoju talentów oraz zainteresowań sportowych dzieci i młodzieży;
- optymalizacja wykorzystania lokalnej infrastruktury sportowej, w tym infrastruktury przyszkolnej;
- promocja różnorodnych sportów wśród dzieci i młodzieży;
- wsparcie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w obszarze sportu.

Ze względu na wprowadzone ograniczenia pandemiczne część zajęć zostało zrealizowanych w systemie online w ograniczonym zakresie.

2.7.3. Wydarzenia sportowe

W 2022 roku odbyły się następujące wydarzenia i imprezy sportowe:

- Kolarski Wjazd i Bieg Górski „Kowary – Okraj” oraz „Bike Maraton” (z firmą Grabek Promotion),
- turnieje i rozgrywki tenisa ziemnego w Kowarach wraz ze Stowarzyszeniem Tenisa Ziemnego „Return”,
- „Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych” wraz ze Społecznym Komitetem Obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Kowarach,
- „Zawody wędkarskie o puchar Burmistrza Kowar” wraz ze stowarzyszenie wędkarskie „Alternatywa” oraz sekcją wędkarską MKS „Olimpia” Kowary,
- „Marsz po Zdrowie” wraz ze stowarzyszeniem „Eurojedynka”,
- „Kowarska Piątka” wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary,
- Marsz górski “Szwendaczka z Milanos” wraz ze Stowarzyszeniem Milanos,
- PidżamRun – solidarnie z Ukrainą wraz z Fundacją Slow City .

Dodatkowo odbywały się rozgrywki piłkarskie, w których brały udział drużyny seniorów oraz młodzieżowe i dziecięce MKS Olimpia Kowary. Swoje zajęcia oraz turniej karate miał również Klub Sportowy Funakoshi Shotokan Karate. Zajęcia i zawody jeździeckie organizował także Klub Jeździecki Maximus w Kowarach.

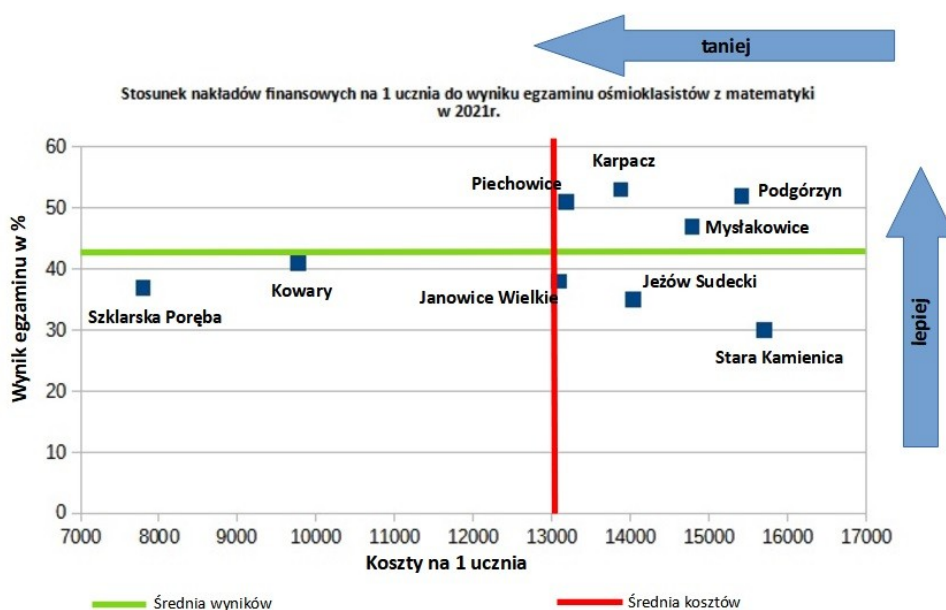
2.8. Oświata i edukacja

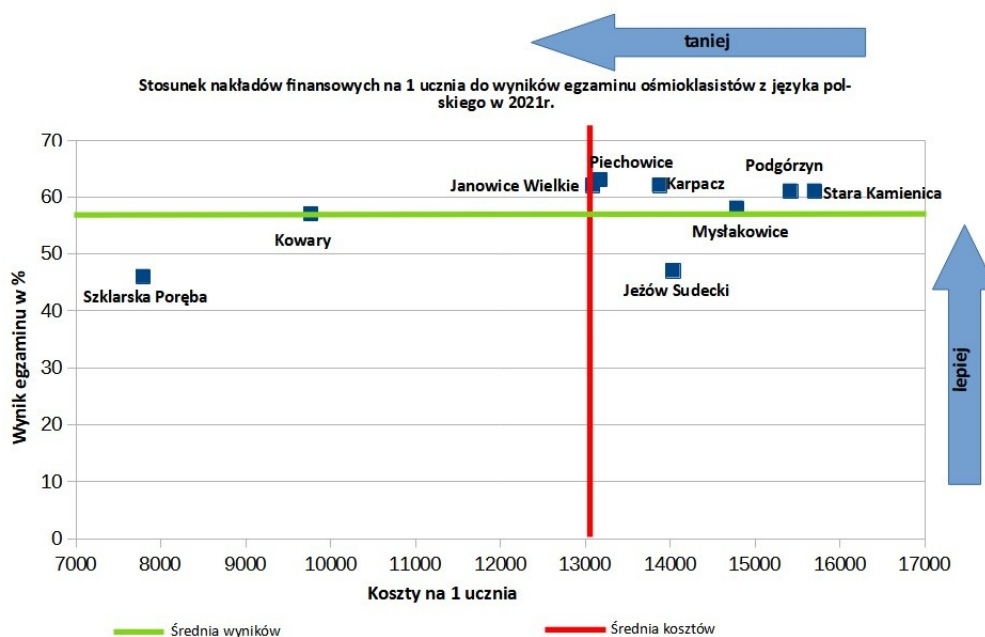
2.8.1. Analiza kosztów oświaty w 2022r.

Wyszczególnienie		SP1	SP3	PP1	ZSO	UM	Razem
Dochody ogółem	wg Rb-27S	4 066 561,57	1 984 050,45	566 946,00	1 189 336,62	1 570 842,73	9 377 737,37
Wydatki	x	4 982 928,43	3 072 460,09	2 056 327,94	1 812 653,10	1 260 960,72	14 241 650,87
Wydatki	Projekty UE	1 115 007,52	85 159,44	0,00	35 640,74	1 056 320,59	2 292 128,29
Wydatki ogółem	wg Rb-28S	6 097 935,95	3 157 619,53	2 056 327,94	1 848 293,84	2 317 281,31	16 533 779,16
Wydatki na oświatę finansowane ze środków własnych Gminy Miejskiej Kowary		2 031 374,38	1 173 569,08	1 489 381,94	658 957,22	746 438,58	6 099 721,20

Wydatki na oświatę ponoszone bezpośrednio przez Urząd Miejski	
Zwrot kosztów dotacji za dzieci z Kowarach w innych Gminach	89 362,58
Prywatne Przedszkole	776 849,83
Prywatny żłobek	93 600,00
Program romski	38 670,50
Dowóz dzieci do szkół	204 964,52
Dotacja – szkoła branżowa	2 200,00
ZSO Fotowoltaika	251 538,92
Nowoczesna Edukacja	804 781,67
Inne odszkodowanie E.Solarz , Przedszkole Krokodyl Schnappi	53 030,50
Inne dotacja pdoręcznikowa	530,56
Inne zdrowotne nauczycieli	1 350,00
Inne	402,23
Razem wydatki UM	2 317 281,31

Tabele zaprezentowana poniżej przedstawiają jakie efekty kształcenia uzyskują szkoły podstawowe na terenie powiatu karkonoskiego w odniesieniu do nakładów udzielanych im z budżetów gmin w przeliczeniu na jednego ucznia na podstawie egzaminów ośmioklasistów z matematyki i języka polskiego.

Warto zauważyć, że wyniki kowarskich uczniów kształtują się na poziomie średniej powiatowej w przypadku obu badanych przedmiotów przy stosunkowo małych nakładach na jednego ucznia.

Dla porównania warto wskazać wyniki z matematyki w przypadku szkoły w Mysłakowicach. Kształtują się ona na tym samym, średnim poziomie, jednak w Mysłakowicach koszt uzyskania takiego wyniku jest o 2/3 większy.

W przypadku Szklarskiej Poręby wyniki uczniów są adekwatne do kosztów ponoszonych przez gminę na jednego ucznia. Przy najmniejszych nakładach – najszabsze wyniki. Natomiast w odniesieniu do Jeżowa Sudeckiego daje się zauważyć fakt, że mimo stosunkowo dużych kosztów przeznaczanych przez gminę na jednego ucznia, ich wyniki z obu przedmiotów są zdecydowanie poniżej średniej powiatowej.

Na uwagę zasługuje szkoła w Piechowicach, w której wyniki z obu przedmiotów są na bardzo wysokim poziomie, ponad średnią powiatową oraz nakłady gminy na jednego ucznia w tej szkole również kształtują się na poziomie średniej powiatowej.

2.8.2. Szkoła Podstawowa Nr 1

Sprawozdanie z działalności dydaktyczno-opiekuńczo-wychowawczej szkoły za rok 2022 obejmuje realizację statutowych działań szkoły przypadającą na drugi semestr roku szkolnego 2021/2022 i semestr pierwszy roku szkolnego 2022/2023 .

II SEMESTR – ROK SZKOLNY 2021/2022

Rok szkolny 2021/22 był pierwszym rokiem po pandemii w pełni stacjonarnego nauczania. Powrót uczniów do szkoły po okresie nauczania zdalnego wymagał podjęcia działań wychowawczych umożliwiających ponowne przystosowanie się dzieci do obowiązujących w szkole norm i zasad współżycia społecznego, regulaminów i procedur. Zajęcia wychowawcze, integracja zespołów uczniowskich, nacisk na pomoc uczniom w łagodnym i bezpiecznym odnalezieniu się w stacjonarnym środowisku szkolnym – to tylko niektóre z działań wychowawczych podejmowanych przez cały rok szkolny. Obserwacja zachowań i postaw

uczniów, reagowanie na wszelkie niepokojące przejawy i otoczenie dzieci opieką i pomocą (w tym także rodziców) stały się jednym z koniecznych priorytetów pracy wychowawczej. Jak wynika z opracowanego przez pedagogów szkolnych sprawozdania, realizacja Szkolnego programu profilaktyczno – wychowawczego przebiegała zgodnie z planem. Na podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów w wielu sferach (fizycznej, emocjonalnej, psychicznej) znacząco wpłynęły działania profilaktyczne ujęte w właśnie w tym programie.

W zakresie sfery intelektualnej rozwoju ucznia na początku roku szkolnego nauczyciele i wychowawcy klas przeprowadzili diagnozy w klasach w celu rozpoznania możliwości i uzdolnień uczniów. Na tej podstawie kierowano uczniów do udziału w kołach zainteresowań, zajęć wyrównawczych, zajęciach specjalistycznych.

W ramach rozwijania kreatywności, innowacyjności oraz odkrywania talentów i własnych predyspozycji uczniowie uczestniczyli w konkursach interdyscyplinarnych, olimpiadach i kołach zainteresowań.

KONKURSY WEWNĄTRZSZKOLNE II SEMESTR		
Lp	Tematyka konkursu	Termin
1.	Konkurs Profilaktyczno - Plastyczny pod hasłem: „Uzależnienia Niszczą Marzenia” – Profilaktyka uzależnień oczami dzieci i młodzieży	V 2022
2	Szkolny konkurs MSU „Stroik Wielkanocny”	IV 2022
4.	Mały Geniusz	IV 2022
5.	Konkurs na najpiękniej prowadzony zeszyt	III 2022
6.	Wykonanie projektu okładki ulubionej książki	1.03.2022
7.	Konkurs kołód i pastorałek	grudzień/styczeń
8.	Konkurs matematyczny „Sprytnie. Logicznie i ambitnie”	czerwiec
9.	Konkurs Kangur	marzec
10.	Konkurs przyrodniczy LOP	maj
11.	Konkurs „Znam pospolite gatunki drzew”.	maj
12.	Konkurs Wiedzy o II Wojnie Światowej	maj
13.	Konkurs ortograficzny	czerwiec
14.	Konkurs recytatorski	Maj
15.	Szkolny Konkurs Piosenki pt.: "Jedynkowa Estrada".	czerwiec

KONKURSY O ZASIĘGU POZASZKOLNYM II SEMESTR				
Lp.	Tematyka konkursu	Organizatorzy/ Zasięg	Termin	Laureaci
1.	Co to jest ekologia?- organizator ZGK	ZGK	1.05.2022	4 laureatów
2.	CES - język angielski – ogólnopolski konkurs j. angielskiego	Ogólnopolski	1.03.2022	Łukasz Sujka - laureat
3.	Konkurs plastyczny „Pomalujmy razem świat”	dolnośląski	VI 2022	
4.	Konkurs plastyczny „Bez korzeni nie zakwitniesz. Moja Wielka i Mała Ojczyzna”	dolnośląski	IV 2022	
5.	Konkurs plastyczny „Majowe rośliny leśne”	rejonowy	VI 2022	Miejsce III Wyróżnienie
6.	Konkurs fotograficzny „Ty duży uważaj na mnie”	rejonowy	06.2022	5 laureatów

7	Konkurs fotograficzny „ Wiosenne mandale”	powiatowy	06.2022	Wyróżnienie
8	„WĘDRÓWKI SZLAKIEM WARTOŚCI” w oparciu o myśl przewodnią: „Drzewo pozbawione korzeni upada, człowiek też”.	Wojewódzki	Maj	3 uczestników

KONKURSY OGÓLNOPOLSKIE II SEMESTR				
Lp.	Tematyka konkursu	Zasięg/opiekun szkoły	Termin	Laureaci
1	Konkurs Kangur	ogólnopolski	03.2022	3 Wyróżnienia
2.	CES – ogólnopolski konkurs z chemii	ogólnopolski	03.2022	Udział 5 osób
	CES – ogólnopolski konkurs z biologii	ogólnopolski	03.2022	Udział 5 osób
3.	CES - język angielski – ogólnopolski konkurs j.ang	Ogólnopolski	03.2022	1 laureat

Nauczyciele zgodnie z harmonogramem zajęć oraz kalendarzem szkolnych uroczystości prowadzili zajęcia pozalekcyjne, uczniowie uczestniczyli w życiu kulturalnym miasta.

Szkoła uczestniczyła między innymi w apelu z okazji Świąt Wielkanocnych, Pierwszym Dniu Wiosny, apelu z okazji Dnia Matki, **zbiórce darów na rzecz uczniów z Ukrainy uczących się w naszej szkole oraz zbiórce darów wspierając akcję humanitarną**. Była również organizatorem ogólnomiejskiego **Festynu z okazji Dnia Matki i Dziecka, Festynu z okazji Dni Ukrainy**.

W ramach promowania postaw tolerancji i akceptacji został zorganizowany na terenie naszej szkoły **Dzień Życzliwości**, uczestniczono również w **Światowym Dniu Świadomości Autyzmu**, oraz **Dniu Kolorowej Skarpetki** mającej na celu solidaryzowanie się z osobami z Zespołem Downa. Na bazie ogólnoswiatowej akcji młodzieżowej w kwietniu przeprowadzono działania **„Dzień bez plecaka”**, który cieszył się bardzo dużym powodzeniem. Uczniowie klas 7-8 mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy w zakresie **profilaktyki czerniaka**. Cyklicznie prowadzone były akcje Kolorowy dzień, Piątek bez zadań domowych. W maju biblioteka szkolna przeprowadziła pasowanie na czytelników uczniów klas pierwszych. Ponadto wzięto udział w Dniu Języka Ojczystego, Dniu Języków Obcych, w ogólnopolskiej Akcji Zdrowo i sportowo oraz Akademii Bezpiecznego Puchatka.

W celu kształtowania pozytywnych postaw wobec przyrody uczniowie wzięli udział w akcji Czyste Karkonosze, oczyszczając teren Kowar ze śmieci. Dzięki zaangażowaniu nauczycieli wychowania fizycznego kontynuowano działania w zakresie realizacji programu **AKTYWNY DZISIAJ DLA ZDROWIA W PRZYSZŁOŚCI „Wf z AWF”**, w projekcie polsko-czeskim o charakterze sportowym **„Jednoczy nas sport”** (nauka gry w golfa do Vrchlabi w Czechach – z nauczycielami i z uczniami, wyjazd na biathlon we Vrchlabi), **Biegu Wilczym Tropem**, w zawodach sportowych **Wiosenna Kowarska Piątka** i organizowanej przez naszą szkołę **Orlikolimpiadzie**. Odbyły się również trzy wyjścia do teatru na spektakl pt. „Film kontra teatr, czyli walka dwóch sztuk” – „Hobbit, czyli tam i z powrotem” oraz przedstawienie pt. „Piotruś Pan i piraci”. Odbył się również pokaz iluzjonisty oraz wyjazd do kina Helios w Jeleniej Górze. Uczestniczono w dwóch koncertach umuzykalniających. Odbyły się również zajęcia edukacyjne w Stowarzyszeniu Miłośników Kowar, warsztaty biblioteczne w Bibliotece Miejskiej, uczniowie klas IV-VIII tworzyli lapbooki na temat „Wiwat Konstytucja!”

Ponadto dużym zainteresowaniem cieszyła się akcja **HUMANITARNA POMOC DLA OSÓB WALCZĄCYCH W UKRAINIE, (LIST OD PARTNERSKIEGO MIASTA TEREBOWLA)**, Dzień Tosta, Dzień Czekolady, Dzień Babeczki, Dzień Bubble Tea. Organizacja spotkań z przedstawicielami policji w ramach zajęć

profilaktyczno – edukacyjnych na temat „Odpowiedzialność prawna nieletnich, przejawy demoralizacji, agresja i przemoc wobec rówieśników i osób dorosłych oraz zasady zachowania obowiązujące w szkole i poza nią”, uświadomiła uczniom konsekwencje i aspekty prawne wejścia w konflikt z prawem. Ponadto w trakcie spotkań, poruszono również tematy dotyczące zjawiska cyberprzemocy, oraz odpowiedzialności karnej dla sprawców tego rodzaju przestępstw. Podczas prelekcji omówiono także zagrożenia, oraz konsekwencje prawne związane z posiadaniem i zażywaniem używek i substancji odurzających.

W miesiącu maju został przeprowadzony **egzamin na kartę rowerową**.

W II semestrze odbyły się również wycieczki dydaktyczne jak i krajoznawcze oraz wyjścia i spotkania edukacyjne:

- wyjazd do ZGK w ramach warsztatów ekologicznych
- ogniska integracyjne w Nadleśnictwie Śnieżka
- wycieczka integracyjno- krajoznawcza do ZOO we Wrocławiu
- wyjazd do ZGK w Bukowcu- Festyn dla laureatów konkursu plastycznego
- wycieczka integracyjno- krajoznawcza do Zamku Książ i Palmiarni
- wycieczki w góry Strzecha Akademicka, na Budnik , Kotlina Kłodzka, Sokoliki – Trzczańskie, Skalnik, wycieczka do Wioski indiańskiej w Janiszowie, Liberec (Iqlandia).

W ramach lekcji wychowawczych nasi wychowankowie byli motywowani do podejmowania wysiłku umysłowego w celu podnoszeniu efektów kształcenia. Efektem było przyznanie dwa razy w roku szkolnym stypendium motywacyjnego uczniom osiągającym bardzo dobre wyniki w nauce oraz wzorowe zachowanie. Przyznano również statuetkę za najwyższą średnią, nagrodę Burmistrza Miasta Kowary, stypendium im. Władysława Kaźmierczaka za działalność społeczną na rzecz szkoły i Miasta Kowary.

W szkole prowadzone były terapie logopedyczna, pedagogiczna, psychologiczna, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia rewalidacyjne.

I SEMESTR – ROK SZKOLNY 2022/2023

Umożliwiono uczniom udział w dodatkowych zajęciach mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych czy rozwijanie zainteresowań i zdolności. Były to:

- Koło muzyczne
- Laboratorium fizyko- chemiczne
- Koło informatyczne
- Terapia pedagogiczna
- Zajęcia wyrównawcze z matematyki , j. Polskiego, j. angielskiego, fizyki, chemii
- Zajęcia sportowe "Sztafeta zdrowia"
- Zajęcia sportowe "Trzymaj się prosto"
- Zajęcia sportowe "Metody ruchu rozwijającego"
- WF z AWF
- Zajęcia logopedyczne
- Zajęcia sportowe kl. 2a "Razem w drodze po zdrowie"
- Koło plastyczne "Sztuka nie zna granic"
- Laboratorium fizyko- chemiczne kl.8
- Koło teatralne
- Zajęcia kreatywne
- Zajęcia informatyczne kl. 4-8 "Programowanie moja pasja"
- Praktyczne utrwalenie umiejętności na bazie zdobytej wiedzy
- Koło geograficzne

W ramach rozwijania zainteresowań, współpracy ze środowiskiem lokalnym, promocji szkoły, poczucia bezpieczeństwa, opieki i wychowania, uczniowie wzięli udział w wielu konkursach, akcjach, apelach, imprezach szkolnych i pozaszkolnych, wycieczkach, wyjściach do kina, teatru.

We wrześniu odbyło się:

- organizacja uroczystości rozpoczęcia roku szkolnego,
- organizacja szkolenia dla kadry pedagogicznej z udziałem Inspektora Ochrony Danych dotyczącego praktycznych aspektów ochrony danych w praktyce placówki oświatowej,
- wyposażenie uczniów w podręczniki i ćwiczenia zakupione z dotacji podręcznikowej,
- rekrutacja uczniów zapisanych do świetlicy,
- organizacja wycieczki w Karkonosze,
- organizacja wycieczki do Warszawy na zaproszenie Pani Poseł Zofii Czernow,
- organizacja Tygodnia Profilaktyki Chorób Zakaźnych,
- organizacja przez Mały Samorząd Uczniowski konkursu LOGO MSU pilnie poszukiwane,
- organizacja **wyjazdów na basen połączonych z nauką pływania dla uczniów klas I-III,**
- organizacja wyjazdu do Vrchlabi - kontynuacja projektu sportowego **Jednoczy nas sport,**
- organizacja zajęć otwartych dla dzieci z Państwowego Przedszkola nr 1 w Kowarach.

W październiku:

- pasowanie na ucznia Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach dla dzieci z klas pierwszych.
- otrzęsiny dla uczniów klas czwartych.
- wzięliśmy udział w uroczystym apelu z okazji Dnia Edukacji Narodowej.
- uczestniczyliśmy w zawodach sportowych w Vrchlabi w Czechach w ramach projektu: **„Jednoczy nas sport”**.

Odbyła się również:

- **organizacja mini – festynu pożarniczego** dla wszystkich uczniów szkoły, propagowanie idei pożarnictwa;
- wycieczka dla uczniów klas siódmych do Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie i kopalni w Złotym Stoku;
- wycieczka do ZOO we Wrocławiu dla uczniów klas pierwszych;
- zajęcia edukacyjne dla uczniów klas czwartych **Leśna banda to my.**
- **spotkanie uczniów z Samorządu Uczniowskiego z Panią Poseł Zofią Czernow pod hasłem Pani Poseł Prywatnie.**
- organizacja konkursu dla kl. I-III pod hasłem Dary jesieni - dzień warzyw i owoców.
- organizacja konkursu **Wesoła Dynia.**
- przygotowanie dekoracji na imprezę miejską pod hasłem **Dzień Otwarty Amazonkowy** w Gminie Miejskiej Kowary.
- uczestnictwo w projektach **ABC EKONOMII i ABC EMPATII realizowanych w ramach współpracy z fundacją Czepczyński Family Foundation.**
- uczestnictwo uczniów szkoły w warsztatach organizowanych przez MEiN pod nazwą **Mobilne Laboratorium Przyszłości.**
- nauka pływania dla uczniów klas I-III w ramach programu **Umiem pływać .**

W listopadzie:

- zakończenie projektu **Umiem pływać** finansowanym ze środków z Ministerstwa Sportu i Turystyki, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i gminy Kowary.
- organizacja konkursu plastycznego **Dzień Jeża** z okazji Międzynarodowego Dnia Jeża.
- spotkania uczniów klas pierwszych z ratownikami medycznymi – działania w zakresie pierwszej pomocy.
- organizacja konkursu literackiego **Mój przyjaciel pluszowy miś,**

- organizacja wycieczki dla uczniów klas czwartych – poznajemy najbliższą okolicę,
- rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego Piękna nasza Polska cała
- organizacja obchodów 11 Listopada – uroczyste apele dla uczniów klas I-III i klas IV-VIII,
- uczestnictwo w miejskich obchodach święta 11 Listopada – program artystyczny
- uczestnictwo w konkursie organizowanym przez Hutę Julia pod hasłem Szklana Pani Jesień ,
- kontynuacja projektów **ABC EKONOMII i ABC EMPATII realizowanych w ramach współpracy z fundacją Czepczyński Family Foundation,**
- udział w projekcie „**Aktywne pierwszaki**”, którego celem była integracja, wzmocnienie więzi między dziećmi i ich adaptacja w nowym środowisku,
- organizacja przez Mały Samorząd Uczniowski akcji Dzień dyni – dzień koloru pomarańczowego,
- Dzień życzliwości,
- **Paczka dla Rodziny**- 23 paczki dla najuboższych uczniów z naszej szkoły

W grudniu zajmowaliśmy się:

- organizacją zbiórki darów w ramach akcji **Szlachetna paczka** – przekazanie paczki potrzebującej pomocy rodzinie,
- przygotowaniem występów artystycznych z okazji **Barbórki** prezentowanych na uroczystości miejskiej w MOK,
- kontynuacją **PROJEKTU finansowanego przez Fundusze Europejskie - Program Regionalny, Rzeczpospolita Polska, Dolny Śląsk, Unia Europejska - Europejski Fundusz Społeczny z zakresu terapii pedagogicznej - edukacji polonistycznej mającego na celu doskonaleniu techniki czytania, powtarzania zasad pisowni i relaksacji - stosowanie zabaw przez naukę,**
- organizacją Dnia Ciasta,
- organizacją Dnia Pluszowego Misia – prezentacja prac plastycznych i literackich przygotowanych przez uczniów,
- organizacją konkursu plastycznego dla klas I-III na temat Dzień Guzika,
- organizacją konkursu Najładniejszy stroik bożonarodzeniowy – przygotowanie stoiska ze stroikami w czasie imprezy **Najazd Świętych Mikołajów na Kowary,**
- współorganizowaliśmy festyn miejski **Najazd Świętych Mikołajów na Kowary,**
- organizowaliśmy obchody Mikołajków w ramach ,których odbyły się – wyjazdy do kina Helios, zabawy klasowe z udziałem Mikołaja, pieczenie pierniczków w kuchni szkolnej,
- uczestniczyliśmy w wycieczce do Huty Szkła Kryształowego Julia w Piechowicach,
- wycieczce na najstynniejszy Jarmark Adwentowy w Dreźnie,
- odbył się konkurs plastyczny dla uczniów klas I-III pod nazwą Moja ulubiona postać z bajki,
- miesiąc grudzień to również kontynuacja projektów **ABC EKONOMII i ABC EMPATII,**
- uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez Nadleśnictwo Śnieżka w Kowarach,
- realizacja zajęć w pracowni Laboratorium Przyszłości,
- organizacja zajęć czytelniczych z udziałem Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach
- organizacja wycieczki do Parku Trampolin w Jeleniej Górze,
- rozstrzygnięcie konkursu „Świat widziany oczami mistrza linorytu”,
- **wspólne kołędowanie w Vrchlabi** w Czechach.

W styczniu został przeprowadzony próbny egzamin klas ósmych, którego wyniki zostaną przedstawione przed zaplanowanymi w miesiącu lutym feriami zimowymi.

2.8.3. Szkoła Podstawowa Nr 3

I. Struktura zatrudnienia nauczycieli zgodnie z arkuszem organizacji Szkoły

Lp		2021/2022	2022/2023
1.	Liczba oddziałów zerowych	0	0
2.	Liczba oddziałów klasowych 1-8	12	12
3.	Liczba nauczycieli	27 (stan na 14.01.2022)	30 (stan na 31.12.2022)
4.	pełnozatrudnionych	22	23
	niepełnozatrudnionych	5	7

II. Remonty i inwestycje

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Józefa Gielniaka w 2022 roku realizowała remonty w zakresie:

Remont sal lekcyjnych- wymiana instalacji elektrycznej w dwóch klasach oraz remont instalacji oświetleniowej w sali gimnastycznej

1. Plan finansowy wydatków	25 240,00
2. Poniesione łączne wydatki na remont	25 206,63

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Józefa Gielniaka w 2022 roku zrealizowała inwestycje w zakresie:

Modernizacja monitoringu systemu alarmowego budynku szkolnego

1. Plan finansowy wydatków	11 500,00
2. Poniesione łączne wydatki na inwestycje	11 381,19

III. Zaplanowane i zakupione wyposażenie Szkoły

Zakup materiałów i wyposażenia w 2022 r:

1. art. biurowe, legitymacje szkolne, gilosze, tonery	2574,67
2. art. gospodarcze i materiały do prac konserwatorskich	919,12
3. prasa i materiały szkoleniowe	250,34
4. środki czystości	4226,14
5. zakup sprzętu informatycznego	1001,60
6. meble i nagrody książkowe w ramach NPRC	7323,94

Dodatkowo z własnych środków z RDW w 2022 r:

1. art. biurowe, legitymacje szkolne, gilosze, tonery	1644,02
2. art. gospodarcze i materiały do prac konserwatorskich	878,20
3. prasa i materiały szkoleniowe	349,76
4. środki czystości	1191,78

IV. Realizacja projektów w 2022 roku

- a) Szkoła zgodnie z umową nr RPDS.10.02.03-02-0004/20 w ramach projektu regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn „Nowoczesna Edukacja – pomysł na rozwój Gminy Kowary” realizowała zajęcia pozalekcyjne.

W ramach projektu Szkoła w 2022 roku otrzymała środki na finansowanie wydatków związanych z organizacją zajęć pozalekcyjnych dla dzieci w wysokości 85120,13 zł. Środki te zostały wydane w 100% na wynagrodzenie nauczycieli realizujących zajęcia dodatkowe w ramach projektu oraz wydatki związane z warsztatami dla dzieci. Dwoje nauczycieli jest na III semestrze studiów podyplomowych finansowanych z projektu.

- b)** Dotacja udzielona jednostce samorządu terytorialnego w ramach Funduszu Pomocy na dodatkowe zajęcia dla dzieci z Ukrainy
- Kwota dotacji określona na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej 89250,00 zł
  - Otrzymana łączna kwoty dotacji 89250,00 zł
  - Poniesione łączne wydatki pokrywane z dotacji 89250,00 zł
  - Kwota środków do zwrotu (niewykorzystane środki) 00,00 zł
- c)** Dotacja udzielona jednostce samorządu terytorialnego na wyposażenie biblioteki szkolnej w ramach "Narodowego Programu Rozwoju czytelnictwa na lata 2021-2025 – zakup książek oraz mebli do wyposażenia biblioteki szkolnej
- Kwota dotacji określona w umowie 29/G/NPRC/2022 12000 zł
  - Otrzymana łączna kwoty dotacji 12000,00zł
  - Poniesione łączne wydatki pokrywane z dotacji 12000,00 zł
  - Kwota środków do zwrotu (niewykorzystane środki) 00,00 zł
- d)** W ramach przedsięwzięcia Ministra Edukacji i Nauki pn. „Poznaj Polskę” zgodnie z porozumieniem PP MEiN/2022/DPI/727 uczniowie z SP3 otrzymali dofinansowanie do organizowanych wycieczek szkolnych:
- 5 maja – wycieczka klasy 4 do Wrocławia
  - 17 maja – wycieczka klasy 7b do Zamku Książ
  - 14 – 15 czerwca - wycieczka klasy 5 do Krasiejowa, Opola i Złotego Stoku
- e)** W ramach Laboratoriów Przyszłości -inicjatywy edukacyjnej realizowanej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki we współpracy z Centrum GovTech w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów organ prowadzący szkoły przekazał wsparcie finansowe w 2022 roku – zakup pomocy dydaktycznych: drukarka 3D z akcesoriami (w tym aplikacjami, slicerami etc.), mikrokontroler z sensorami, wzmacniaczami, płytkami prototypowymi i innymi akcesoriami, sprzęt do nagrań dla nauki prezentacji swoich osiągnięć (kamery, mikrofony, oświetlenie etc.), stacja lutownicza (do mikrokontrolerów), roboty edukacyjne wraz z akcesoriami, klocki do samodzielnej konstrukcji z akcesoriami
- Kwota dotacji określona w 2022r. 70800,00 zł
  - Otrzymana łączna kwoty dotacji 70800,00zł
  - Poniesione łączne wydatki pokrywane z dotacji 70800,00 zł
  - Kwota środków do zwrotu (niewykorzystane środki) 00,00 zł
- f)** W Szkole Podstawowej Nr 3 im. Józefa Gielniaka w 2022 roku realizowane były zajęcia dodatkowe dla dzieci pochodzenia romskiego, zgodnie z zadaniem "Wsparcie edukacji szkolnej" w ramach "Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów na lata 2021-2030" zgodnie z umową nr 5/2022 z dnia 21.03.2022r.

W ramach zadania środki finansowe w wysokości 7940,00 zł zostały wydane na wynagrodzenia nauczycieli realizujących 129 godzin zajęć pozalekcyjnych (24 godziny terapii pedagogicznej, 22 godziny terapii logopedycznej, 28 godziny zajęć wyrównawczych z języka polskiego, 30 godzin zajęć wyrównawczych edukacji wczesnoszkolnej, 25 godzin zajęć wyrównawczych z matematyki) w wysokości 7740,00 zł oraz na materiały papiernicze 200,00 zł

V. Dydaktyka i wychowanie

1. W roku 2022 realizowany były projekty i programy:

- 1) Nowoczesna edukacja - pomysł na rozwój Gminy Miejskiej Kowary
- 2) Projekt sportowy „Jednoczy nas sport” z gminą partnerską Vrchlabi

- 3) Program dla szkół („Szlanka mleka”)
- 4) Programy profilaktyczne „Debata”, „Unplugged”, „Program z zakresu zachowań ryzykownych”
- 5) Wsparcie edukacji szkolnej w ramach "Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów na lata 2021-2030"
- 6) Program ministerialny „Szkolny Klub Sportowy”
- 7) Program Ministra Edukacji i Nauki „Poznaj Polskę”,

2. Udział szkoły w akcjach:

- 1) Święty Mikołaj dla Seniora
- 2) Opatrunek na ratunek (przekazanie środków opatrunkowych do misyjnych przychodni i szpitali)
- 3) Kup Pan szczotkę (zbiórka szczoteczek i past do zębów dla dzieci z Afryki)
- 4) Pomoc dla Ukrainy (zbiórka przyborów szkolnych dla nowych uczniów naszej szkoły)
- 5) Zbiórka karmy dla zwierząt ze schroniska
- 6) Zbiórka plastikowych zakrętek i baterii
- 7) Wszystkie Dzieci Zbierają Elektrośmieci
- 8) Międzynarodowy miesiąc bibliotek szkolnych,
- 9) Światowy Dzień Życzliwości i Pozdrowień
- 10) Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego
- 11) Dzień pustej klasy
- 12) Dzień bez plecaka
- 13) Dzień Sprzątania Świata
- 14) Czyste Karkonosze
- 15) Bezpieczna droga do szkoły
- 16) Góra grosza
- 17) Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
- 18) Europejski Dzień Języków Obcych
- 19) Szkoła do hymnu
- 20) Niepodległościowe zBiegowisko
- 21) XXI Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom

3. Konkursy i olimpiady:

- 1) Międzyszkolny Konkurs poświęcony twórczości Tadeusza Różewicza (ZSET Jelenia Góra – I, III i III miejsce)
- 2) Powiatowe sukcesy sportowe (II miejsce w siatkówce plażowej dziewcząt, III miejsce w w mini siatkówce dziewcząt „3”, III miejsce w trójboju lekkoatletycznym kl.1, III miejsce w lekkoatletyce dziewcząt klas 4- 6)
- 3) Konkurs plastyczny „Legendy i podania Jeleniej Góry” (Muzeum Karkonoskie Jelenia Góra - wyróżnienie)
- 4) Konkurs na najbardziej pomysłowe przebranie o charakterze ekologicznym (ZGK Bukowiec – I miejsce i wyróżnienie)
- 5) XXIII Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Polskim Państwie Podziemnym „Armia Krajowa siłą zbrojną Polskiego Państwa Podziemnego” (PCDN i PPP w Górze – III miejsce)
- 6) Konkurs *Zdolny Ślązak* - etap powiatowy (*Zdolny Ślązak* – j. niemiecki – 1 uczeń, *Zdolny Ślązak* - matematyka - 2 uczniów)
- 7) Konkurs plastyczny „Moje ulubione zabytki na Dolnym Śląsku”(Muzeum Karkonoskie – III miejsce i 2 wyróżnienia)
- 8) Ogólnopolski konkurs plastyczny „Zamki i Pałace w Polsce” (PMDK w Będzinie – wyróżnienie)

- 9) Międzyszkolny konkurs biologiczny „Koliber” (Katolickie Liceum Akademickie w Jeleniej Górze – II miejsce)
- 10) Mistrzostwa Dolnego Śląska w karate olimpijskim (Szkolny Związek Sportowy – II miejsce)
- 11) II Olimpiada Wiedzy Ekologicznej (ZGK w Bukowcu – 2 wyróżnienia)

4. Pomoc psychologiczno - pedagogiczna

Zakres działań w ramach PPP obejmował terapię pedagogiczną, logopedię, wspomaganie, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne, gimnastykę korekcyjną, zajęcia wyrównawcze i rozwijające, zajęcia indywidualne wynikające z IPETU, zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia.

- 1) Liczba uczniów posiadających opinie: 43
- 2) Liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego: 9, w tym:
  - Zespół Aspergera i niepełnosprawność ruchowa – 1 uczeń
  - Zespół Aspergera – 1 uczeń
  - niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym - 1 uczeń
  - niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim – 2 uczniów
  - nauczanie indywidualne i afazja - 1 uczeń
  - nauczanie indywidualne - 1 uczeń
  - niedosłuch - 1 uczeń
  - niepełnosprawność intelektualna w stopniu głębokim z niepełnosprawnością ruchową i chorobami neurologicznymi - 1 uczeń

5. Współpraca z instytucjami wspierającymi działalność szkoły:

Współpracowano z następującymi instytucjami: Stowarzyszenie Miłośników Sportu, Nadleśnictwo Śnieżka, Miejska Biblioteka Publiczna, ZSO Kowary, SP1 Kowary, Publiczne Przedszkole nr 1 Kowary, Związek Gmin Karkonoskich, MOK w Kowarach, MOPS Kowary, Leśny Bank Genów Kostrzyca, Urząd Miasta w Kowarach, Stowarzyszenie „Przyjazna Trójka”, Teatr Zdrojowy Jelenia Góra, Kino Helios Jelenia Góra, Kino za Rogiem Kowary, PPP Kowary, Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze.

VI. Działania związane z realizacją programów i strategii uchwalonych przez radę Miejską w Kowarach

1. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2030

- 1) 10.1.1.4. Wymiana źródeł światła w Urzędzie Miejskim i jednostkach podległych – nastąpiła wymiana halogenowego oświetlenia sali gimnastycznej na energooszczędne oświetlenie typu LED
- 2) 10.1.1.5. Zakup/wymiana urządzeń, w tym biurowych w Urzędzie Miejskim i w jednostkach podległych – zakup i wymiana drukarki laserowej na bardziej energooszczędną
- 3) 10.2 Działania edukacyjne i informacyjne - 22 kwietnia obchody Światowego Dnia Ziemi, lekcje o tematyce ekologicznej, tworzenie plakatów o tematyce ekologicznej, udział uczniów w ogólnoszkolnym quizie ekologicznym

2. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023

- 1) Organizacja „Jesiennego Festynu z Trójką” - imprezy rodzinnej integrującej mieszkańców – 1.10.2022
- 2) Organizacja „Polska Biega” (zmiana nazwy na III Kowarska Wiosenna Piątka – impreza odbyła się na stadionie miejskim) - impreza sportowa integrująca mieszkańców i propagująca zdrowy styl życia – współorganizacja ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary.

- 3) Organizacja imprezy na 11.11.2022 r - Niepodległościowe zBiegowisko – imprezy promującej aktywne patriotyczne świętowanie niepodległości

3. Program Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2030

- 1) Modernizacja istniejącej bazy placówek oświaty i wychowania przedszkolnego oraz dostosowanie ich do wyzwań demograficznych w perspektywie 2030 roku – Bieżące remonty polepszające warunki pracy i nauki: klasa lekcyjna nr 14 – remont instalacji elektrycznej i malowanie ścian, klasa lekcyjna nr 11 – remont instalacji elektrycznej i malowanie ścian, modernizacja systemu alarmowego w szkole, sala gimnastyczna – wymiana oświetlenia na energooszczędne LED.

2.8.4. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach

STRUKTURA ZATRUDNIENIA NAUCZYCIELI ZGODNIE Z ARKUSZEM ORGANIZACJI SZKOŁY

Lp.		2021/2022	2022/2023
1.	Liczba oddziałów liceum ogólnokształcącego	3	3
2.	Liczba oddziałów szkoły branżowej	4	3
3.	Liczba nauczycieli	13 (stan na 14.01.2022)	14 (stan na 31.01.2023)
4.	pełnozatrudnionych	10	9
5.	niepełnozatrudnionych	3	5

REMONTY I INWESTYCJE

W planie finansowym jednostki w roku 2022 na przedsięwzięcia o charakterze remontowym ujęto kwotę **19.000 zł**. Środki te wydatkowano w całości na realizację nw. prac budowlanych:

- Remont łazienki przy Sali gimnastycznej – 5.000 zł,
- Remont galerii przed budynkiem szkoły (odtworzenie tynków, malowanie) – 4.000 zł,
- Demontaż i montaż drzwi wejściowych wraz z obróbką, montażem luksferów – 10.000 zł.

Również w zakresie wydatków remontowych poniesiono koszty związane z przygotowaniem zaplecza sanitarnego na pobyt dzieci i młodzieży z Ukrainy w wysokości 2.700 zł, na które otrzymano refundację w pełnej wysokości.

ZAPLANOWANE I ZAKUPIONE WYPOSAŻENIE SZKOŁY

Na zakup materiałów i wyposażenia w roku 2022 wydatkowano kwotę 18.522,47 zł. Środki te sfinansowały następujące rodzaje wydatków:

- *Akcesoria komputerowe - router – 70 zł; 0,38%,*
- *Druki biurowe – 100,74 zł, 0,55%,*
- *Materiały gospodarcze (sól drogowa, kłódki, farby, pędzle, kołki, wkręty) – 2.432,93 zł, 13,14%,*
- *Fachowe publikacje – 374,90 zł, 2,03%,*
- *Artykuły biurowe – 3.001,13 zł, 16,21%,*
- *Kuchenka indukcyjna – 279,00 zł, 1,51%,*
- *Naczynia i sztuce (na potrzeby Ukraińców i na festyn Lemowisko) – 339,92 zł, 1,84%,*
- *Środki czystości – 11.573,30 zł, 62,49%,*
- *Pozostałe (pudła do archiwizacji, leki do gabinetu pielęgniarki) – 350,55 zł, 1,85%.*

REALIZACJA PROJEKTÓW W 2022 R.

Zespół Szkół Ogólnokształcących kontynuował realizację projektu pn.: „Nowoczesna edukacja – pomysły na rozwój Gminy Kowary”. W analizowanym okresie sprawozdawczym wypracowano 598 godzin, które stanowią dodatkowe wsparcie dla uczniów w formie zajęć wyrównawczych, warsztatów językowych, socjoterapii i psychologii, informatyki, czy eksperymentów matematyczno-chemicznych. Całkowity koszt projektu w roku 2022, obejmujący wypłacone wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne pracodawcy, składki na Fundusz Pracy oraz wpłaty na PPK podmiotu zatrudniającego wyniosły 35.640,74 zł.

W roku 2022 ZSO w Kowarach kontynuował udział w partnerskim projekcie Vrchlabi i Kowary – „Generacja pokoleń Kowar i Vrchlabi”, w ramach którego organizowane były zajęcia nauki języka czeskiego, wybieżki geologiczno-krajoznawcze, plenery fotograficzne. Wszystkie działania miały służyć integracji młodzie-

ży i środowisk lokalnych, jak również nawiązanie relacji między młodzieżą z kowarskich szkół, a młodzieżą z miasta partnerskiego.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach prowadzi działalność wykraczającą poza działalność strictly oświatową, bo związaną z wynajmem garaży, sal lekcyjnych i sali gimnastycznej. Jest to główne źródło dochodów na rachunku wydzielonym, którego wykonanie w 2022 r. osiągnęło wartość 7.759,08 zł. Zrealizowane dochody przeznaczono na wydatki bieżące, tj.

- Zakup materiałów i wyposażenia § 4210 – 2.606,24 zł,
- Zakup pomocy dydaktycznych § 4240 – 1.889,16 zł,
- Zakup usług § 4300 – 508 zł,
- Różne opłaty i składki § 4430 – 224,57 zł,
- podatek od nieruchomości § 4480 – 1.398,00 zł,
- opłata za trwały zarząd § 4520 – 481,04 zł,
- opłata za dotycząca postępowania sądowego § 4610 – 76,96 zł,
- szkolenia pracowników § 4700 – 369 zł,

Środki niewykorzystane z rachunku w wysokości 206,11 zł zostały oddane na rachunek budżetu gminy.

INNE WYDARZENIA SZKOLNE – ODDZIAŁ PRZYGOTOWANIA WOJSKOWEGO, POBYT DZIECI I MŁODZIEŻY Z UKRAINY

Rok szkolny 2022/2023 zapisał się w karty historii Zespołu jako rok, w którym – po dopełnieniu wszystkich formalności i uzyskaniu zgód organu prowadzącego i Ministerstwa Obrony Narodowej – w Liceum Ogólnokształcącym uruchomiono oddział wojskowy. Nasza młodzież została wyposażona w mundury i uczestniczyła w ważnych wydarzeniach jednostki patronackiej – 23. Pułk Artylerii w Bolesławcu, podnosząc prestiż naszej szkoły i wzbogacając ofertę edukacyjną na kolejny rok szkolny. Dzieci z OPW uczestniczyły również w ważnych wydarzeniach z życia miasta Kowary, w sposób szczególny i nad wyraz wymowny reprezentując naszą szkołę.

W roku 2022, na skutek działań wojennych w Ukrainie, nasza szkoła stała się miejscem pobytu dla dzieci i młodzieży wraz z opiekunami z zaprzyjaźnionej szkoły w Czerkasach. Dzięki zaangażowaniu całej kadry Zespołu oraz wsparciu z ramienia Burmistrza Miasta Kowary, pracowników Urzędu Miejskiego w Kowarach oraz zaangażowaniu lokalnej społeczności zapewniono schronienie, wyżywienie, wyposażenie w niezbędne artykuły średnio 30 osobom przez okres od marca do czerwca 2022 r. Konsekwencją zaistniałej sytuacji było zapisanie do naszej szkoły 6 uczniów z Ukrainy.

2.8.5. Przedszkole Publiczne nr 1

I. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola.

1. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola – 168 i 6 dzieci z Ukrainy

2. Liczba oddziałów – 7

- 1) Dzieci 3-letnie - 25
- 2) Dzieci 3,4 letnie - 25
- 3) Dzieci 4-letnie - 25
- 4) Dzieci 5-letnie - 25
- 5) Dzieci 5,4 letnie - 25
- 6) Dzieci 6-letnie - 25
- 7) Dzieci 6-letnie - 18

Dzieci z Ukrainy - 6

3. Liczba zatrudnionych nauczycieli - 14

4. Liczba pracowników administracji i obsługi - 14

We wrześniu 2022r. w przedszkolu zostali zatrudnieni specjaliści:

- psycholog
- pedagog specjalny
- logopeda
- terapeuci

Praca wychowawczo – dydaktyczna i opiekuńcza w przedszkolu oparta jest o Podstawę Programową Wychowania Przedszkolnego, Roczny Plan Pracy Przedszkola oraz programy autorskie i inne:

1. "PROGRAM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO" - MAC EDUKACJA

Opracowany w oparciu o przepisy prawa oświatowego oraz obowiązującą podstawę programową wychowania przedszkolnego.

2. PROGRAM PREORIENTACJI ZAWODOWEJ, PT.: "BĄDŹ KRAWCEM SWOICH MARZEŃ"

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami w ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

W ramach realizacji projektu w przedszkolu odbyły się spotkania z:

- Policjantką,
- Strażakiem,
- Leśnikiem,
- Myśliwym,
- Krawcową,
- Pielęgniarką.

3. PROGRAM „KUBUSIOWI PRZYJACIELE NATURY”

Program „Kubusiowi Przyjaciele Natury” to największy ogólnopolski program edukacyjny o tematyce ekologicznej dla przedszkoli oraz od 2019 roku również dla szkół podstawowych.

Celem programu jest zachęcanie najmłodszych do dbania o środowisko naturalne, uczenie szacunku dla przyrody, ale także kształcenie dobrych nawyków w zakresie odżywiania oraz aktywnego spędzania czasu i ruchu.

Realizowane tematy :

- „Dzień pomarańczowy w przedszkolu”.
- „Dbamy o rośliny i zwierzęta, dbamy o segregację śmieci”.
- „Dbam o naturę-powietrze, woda i energia”.
- „Dbam o siebie, jem owoce i warzywa”.
- „Pierwszy dzień jesieni”.
- „Dzień warzyw i owoców”.
- „Sadzimy drzewa”.
- „Dzień drzewa”.

4. PROGRAM „PRZYRODA POD TĘCZOWYM PARASOLEM”

Program edukacji przyrodniczej. Główne założenia programu:

- Rozwijanie pasji poznawania zjawisk przyrodniczych.
- Uczestniczenie w bezpośrednich obserwacjach i kontaktach z przyrodą.
- Poznanie różnych ekosystemów występujących w najbliższej okolicy (las, łąka, ogródek)
- Pogłębianie wiedzy o środowisku przyrodniczym i sposobach jego ochrony.
- Ukazanie zależności stanu środowiska od działalności człowieka.
- Prowadzenie badań, doświadczeń i eksperymentów.
- Budzenie przyjaznego stosunku do roślin i zwierząt poprzez kształtowanie właściwych postaw
- „Program rozwoju emocjonalno-społecznego:
„Przyjaciele Zippięgo”.

Realizowane w ramach programu tematy:

- „Kompozycje w szkłe” - zajęcia plastyczne.
- Konkurs „Zimowy pejzaż”- układanie puzzli.
- Udział w akcji „Sprzątanie świata”.
- Wycieczki do ogródków działkowych.
- Kąciki przyrody w salach – „Cztery pory roku”.
- „Poznajemy kolory tęczy”.
- „Zdrowe kanapki”, wykonanie kanapek przez dzieci.
- „Poznajemy zjawisko burzy”.
- „Dzień drzewa”.

5. PROJEKT EDUKACYJNY "BEZPIECZNE PRZEDSZKOLE" - WSPÓŁPRACA Z POLICJĄ I ZE STRAŻĄ POŻARNĄ.

Cele:

- zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa,
- integracja przedszkola ze środowiskiem lokalnym,
- promowanie osiągnięć przedszkola, jego wychowanków i nauczycieli,
- włączenie rodziców w życie przedszkola,
- kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka jako czynnika społeczności lokalnej i regionalnej.

Realizowane tematy:

- spotkanie z panią policjantką;
- Nauka bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię;
- Spotkanie ze strażakiem.

6. PROGRAM „PRZEDSZKOLAKI W AKCJI”

Program „Przedkolaki w akcji” opiera się na bezinteresownym zaangażowaniu społeczności przedszkolnej: dzieci, nauczycieli, a także rodziców na rzecz drugiego człowieka i zwierząt. Działania wolontariatu uczą szacunku, a także otwartości na potrzeby innych. Działania na rzecz potrzebujących pozostawia trwałe ślady w świadomości dzieci, który przekłada się na wrażliwość, troskę, a także zaangażowanie w życie społeczeństwa. Przedszkolni wolontariusze zdobywają doświadczenia i autorytety, kształcą nowe umiejętności, a także budują swój system wartości, oparty na dostrzeganiu potrzeb drugiego człowieka oraz zwierząt. Podejmowanie przez dzieci działań w ramach wolontariatu pozytywnie wpływa na rozwój ich osobowości, a także stanowi alternatywną i pożyteczną formę spędzania wolnego czasu.

Cele programu:

- zapoznanie dzieci z ideą wolontariatu oraz jej propagowanie,
- uwrażliwienie na potrzeby innych,
- kształtowanie postaw prospołecznych,
- rozwijanie empatii i tolerancji,
- angażowanie się w działania na rzecz społeczności przedszkolnej i lokalnej,
- współdziałanie z organizacjami społecznymi,
- rozwijanie zainteresowań,
- zdobywanie doświadczenia w nowych dziedzinach.

7. PROJEKT EDUKACYJNY : „WRÓBELKA ELEMELKA POZNAJEMY, Z NIM PRZYGODY DZIELIĆ CHCEMY”

Projekt edukacyjny „Wróbelka Elemelka poznajemy, z nim przygody dzielić chcemy” to projekt promujący dawną literaturę dziecięcą.

Dwa główne cele projektu: Pierwszy, to zainteresowanie dzieci i nauczycieli literaturą dziecięcą, tą dawną, książeczką wypożyczoną w bibliotece oraz drugi - zwrócenie uwagi na rolę wróbla w naszym życiu. Projekt opiera się na książce, pt.: „O wróbelku Elemelku”, autorstwa H. Łochockiej.

8. PROGRAM LOGOPEDYCZNY - „ PROFILAKTYKA LOGOPEDYCZNA DLA KAŻDEGO”

Główne cele programu:

- rozwój percepcji słuchowej

- rozwój mowy biernej
- rozwój mowy czynnej
- usprawnianie aparatu mowy:
  - oddechowego
  - fonacyjnego
  - artykulacyjnego

9. PROGRAM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I OBYWATELSKIEJ ROMÓW W POLSCE NA LATA 2021-2030

Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 (zwany dalej: „Programem integracji 2021-2030” lub „Programem”) jest strategią poprawy sytuacji romskiej mniejszości etnicznej w Polsce. Program realizowany jest od września do grudnia w każdym roku szkolnym.

10. PROJEKT „DZIEDZICTWO KULTUROWE I CYWILIZACYJNE POLSKI ORAZ EUROPY”

Głównym celem projektu jest poznanie kultury i zwyczajów ludzi mieszkających w innych europejskich krajach: Polska, Włochy, Grecja.

II. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI

Współpraca z Miejską Biblioteką w Kowarach - udział w konkursach organizowanych przez bibliotekę. Zajęcia dydaktyczne w grupach prowadzonych przez pracowników biblioteki-wprowadzanie dzieci w świat bajek

Współpraca z Komisariatem Policji w Kowarach - nauka bezpiecznego poruszania się po drodze, rozmowy w grupach prowadzonych przez pracownika policji na temat bezpieczeństwa.

Współpraca z Nadleśnictwem „Śnieżka” w Kowarach - poznanie ścieżki edukacyjnej na terenie nadleśnictwa. Udział w akcji – zbieramy pokarm dla zwierząt - kasztany i żołądźcie.

Współpraca z KPN –Przyroda cię potrzebuje” - realizowane tematy:

- „Zwyczajnie nietoperzy”
- „Kosmos-czym jest”
- „Lęgowisko sów”
- „Misja Apollo - najmniejszy i największy polski motyl”

III. TEATRZYKI.

- Przedstawienie w wykonaniu pracowników przedszkola pt „Kopciuszek inaczej”
- „Piotruś Pan”-Teatr wystawiany w MOK w Kowarach
- „Sindbad”-teatr wystawiony w MOK w Kowarach,
- inne

Teatrzyki w ramach zajęć dydaktycznych:

- „Jak się krasnal z borsukiem na spacer wybrali”.
- „O wiośnie w lesie i o wiewiórki interesie”.
- „Idzie zima chudy nie przetrzyma”.
- „Bajki na jednej nodze”.

IV. WYCIECZKI:

- Wycieczka do „Muzeum Zabawek” w Karpaczu
- „Park Leśny” w Kowarach.
- Karkonoski Park Ducha Gór „GIGANTEII”
- „Karkonoskie tajemnice Karpacza”.

V. UROCZYŚCÍ I WAŻNE WYDARZENIA W PRZEDSZKOLU:

- Bał karnawałowy
- Dzień Babci i Dziadka
- Dzień Kota - został zorganizowany konkurs plastyczny
- Dzień pluszowego Misia

- Andrzejki w przedszkolu.
- Tłusty czwartek - w grupach odbyły się zajęcia kulinarne.
- Przywitanie wiosny.
- Poznanie polskiego folkloru.
- „Dzień ziemi” - sprzątanie ogrodu przedszkolnego i okolic przedszkola
- „Dzień strażaka” – w tym dniu gościliśmy strażaków w naszym przedszkolu
- Mikołajki

- Występ dzieci z okazji „Dnia Ukrainy”.
- Uroczystość z okazji „Dnia Matki” – Muszla koncertowa.
- Dzień warzyw i owoców - organizowany we wszystkich grupach przedszkolnych.
- „Dzień Przedszkolaka”.
- „Dzień Chłopaka”.

- „Dzień nauczyciela” – przygotowanie występu artystycznego i wspólnego tańca w ogrodzie przedszkolnym.

- Występ dzieci w SP 1 w Kowarach z okazji „Dnia Rodziny”.

- Pasowanie na przedszkolaka.

- „Dzień dziecka” – zabawy i gry dla dzieci zorganizowane w ogrodzie przedszkolnym.

- Uroczyste zakończenie roku szkolnego w Domu Kultury w Kowarach.

- Udział w akcji „Pomoc Ukrainie” – zbiórka środków czystości i itp.

- Występ dzieci na festynie „Kowarskie stragany-jarmark produktu lokalnego”.

- Występ dzieci 6 – letnich w muszli koncertowej z okazji „Światowego Dnia Donacji i Transplantacji - Amazonki”

- Udział w ogólnokrajowej akcji „Do hymnu”.

- Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości-organizacja akademii na terenie przedszkola, złożenie kwiatów w przeddzień święta przez dzieci oraz udział w obchodach zorganizowanych przez Urząd Miasta.

VI. REALIZACJA PRIORYTETÓW MEN.

- „Wspieranie dzieci nie będących obywatelami polskimi”;

- „Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci”.

Organizowanie sukcesywnych spotkań z rodzicami dzieci z Ukrainy, realizacja programu zdrowia psychicznego „Przyjaciele Zippiego”, spotkania ze specjalistami, np. z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, stosowanie metod relaksacyjnych.

VII. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

Zajęcia otwarte dla rodziców:

- „Zajęcia ogólnorozwojowe z wykorzystaniem metod relaksacyjnych i Metody Ruchu Rozwijającego -Weroniki Sherborne”.

- „Zajęcia pt.: „Wesołe zabawy z rodzicami”.

- Spotkania z Radą Rodziców-organizacja „ Spotkania z Mikołajem”.

- „Festyn świąteczny”, „Kiermasz ciast”.

- Indywidualne spotkania z rodzicami.

VIII. SZKOLENIA:

Wszyscy pracownicy przedszkola wzięli udział w szkoleniu:

- „Jak opiekować się dzieckiem z pompą insulinową. Szkoły i przedszkola przyjazne diabetykom”.
- „Rozwijanie postaw odpowiedzialności za środowisko naturalne”.
- „Praca indywidualna z dzieckiem nieradzącym sobie w opanowaniu podstawy programowej”.
- „Jak panować nad emocjami najmłodszych”.
- „Pomoc psychologiczna w przedszkolu”.
- „Wspierać i być wspieranym”.

IX. PRACE REMONTOWE:

- wyposażenie i wyremontowanie sali terapeutycznej;
- wymiana rynien;
- zakup mebli i sprzętu (patelnia elektryczna i inne) do kuchni;
- zakup mebli, zabawek do sal dydaktycznych;
- naprawa dachu nad szatnią przedszkola;
- zamontowanie na dachu przedszkola zapór śniegowych;
- odnowienie korytarzy i wybranych pomieszczeń.

Zakończeniem działalności przedszkola w 2022 roku była uroczysta wigilia której dzieci przedstawiły

- Jasełka, Kolędy, wiersze i piosenki.

3. KOWARY – NASZE MIEJSCE W PRZESTRZENI

3.1. Powierzchnia

3.1.1. Położenie i powierzchnia miastach

Miasto Kowary (Gmina Miejska Kowary) leży w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego oraz w południowo-wschodniej części powiatu karkonoskiego. Jego powierzchnia to ok. 37,4 km², co stanowi 0,19% powierzchni ogólnej województwa dolnośląskiego oraz 5,95% powierzchni powiatu karkonoskiego.

Gmina Miejska Kowary usytuowana jest w Dolinie Jedlicy oraz na masywach górskich Karkonoszy i Rudaw Janowickich na poziomie 420-1266 m n.p.m. Najniżej położony punkt gminy znajduje się w Kowarach Dolnych w okolicy Pałacu „Ciszycza”. Najwyższym punktem należącym do Kowar jest szczyt karkonoskiej Góry Czoło. Ważnymi geograficznymi punktami są również dwie przełęcz: Przełęcz Kowarska (727 m n.p.m.), która rozdziela Rudawy Janowickie od wschodniej części Karkonoszy i Bramy Lubawskiej oraz leżąca na południowym wschodzie gminy Przełęcz Okraj (1046 m n.p.m.), która dzieli Karkonosze i Grzbiet Lasocki.

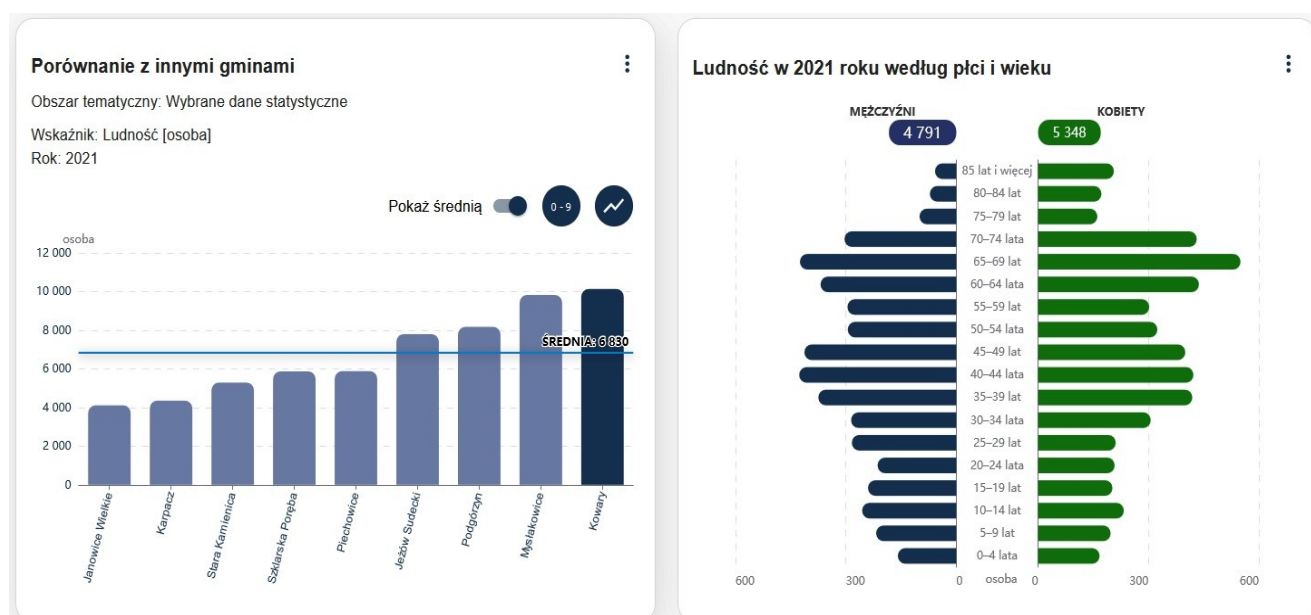
Odległość drogowa z centrum Kowar do przejścia granicznego z Republiką Czeską na Przełęcz Okraj wynosi ok. 12 km. Do granicy z Republiką Federalną Niemiec w Zgorzelcu z Kowar jest ok. 82 km, do stolicy województwa dolnośląskiego - Wrocławia ok. 118 km, a do Warszawy ok. 480 km. Położenie Gminy Miejskiej Kowary w regionie jest korzystne. Wpływ na to mają szczególnie atrakcyjne walory naturalne gminy (Karkonoski Park Narodowy, Rudawski Park Krajobrazowy, Obszary Natura 2000) oraz bliskość granicy państwowej z Czechami i Niemcami.

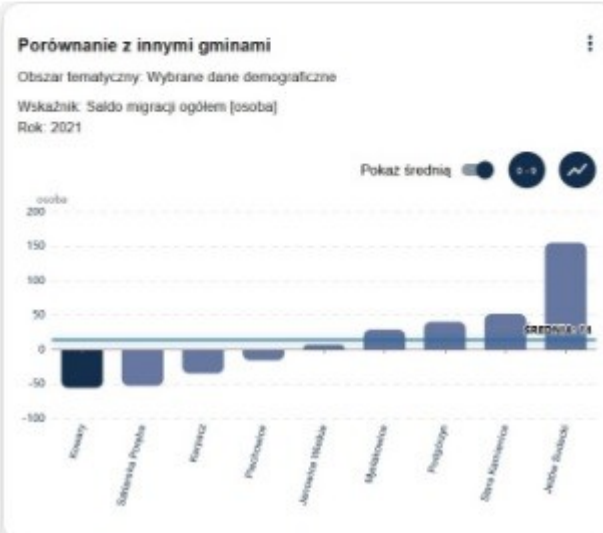
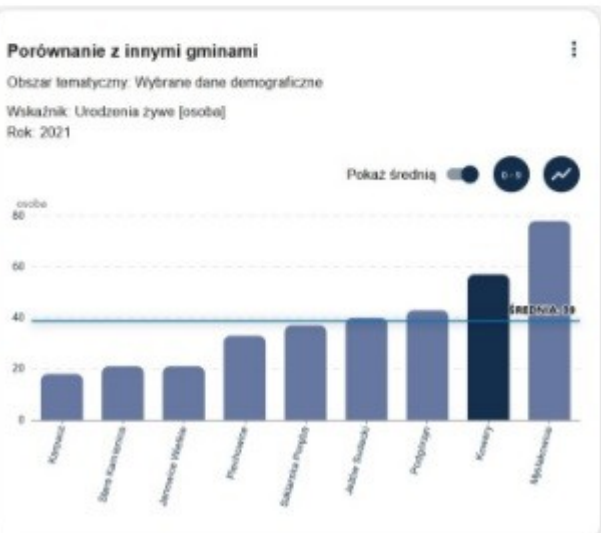
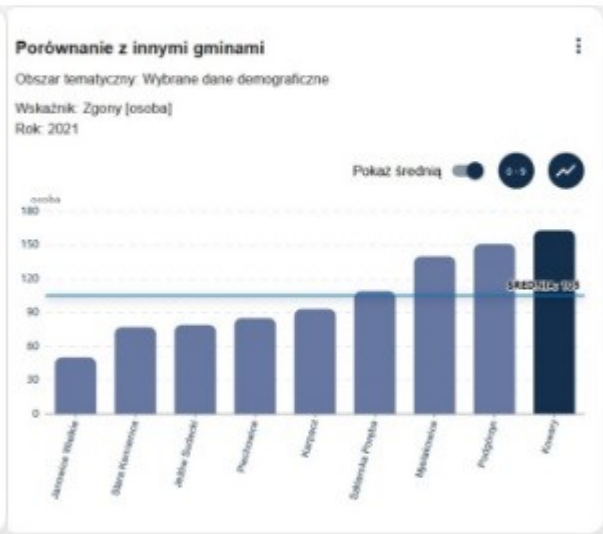
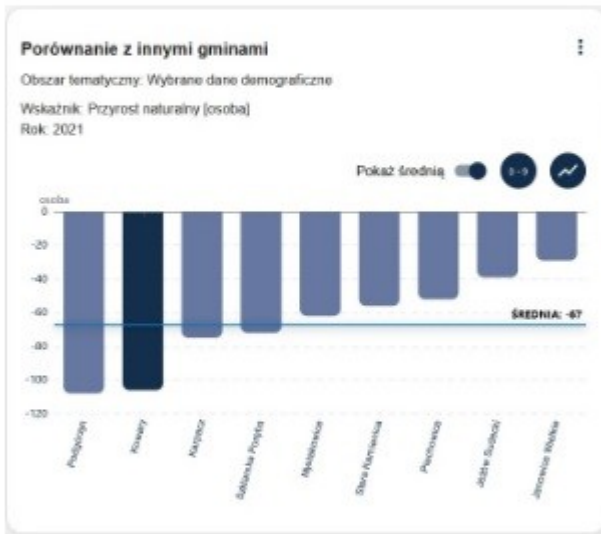
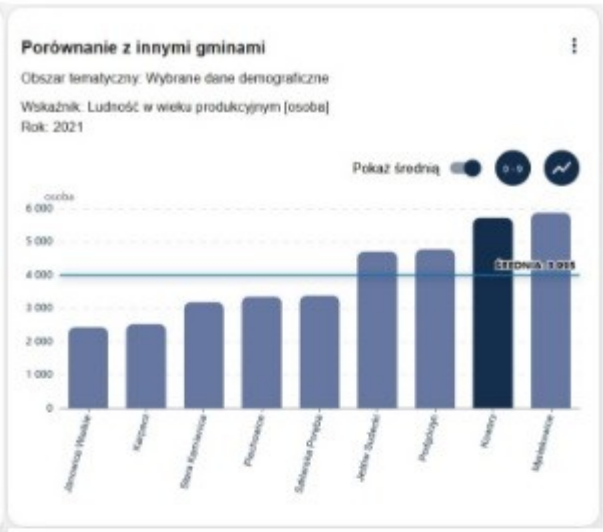
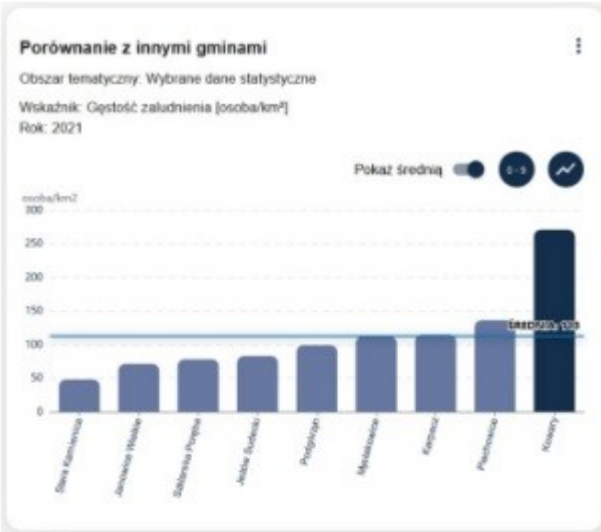
3.1.2. Kowary i nasi sąsiedzi

Gmina Miejska Kowary administracyjnie od 1 stycznia 2021 roku jest jednostką samorządową wchodzącą w skład Powiatu Karkonoskiego. Graniczy z gminami:

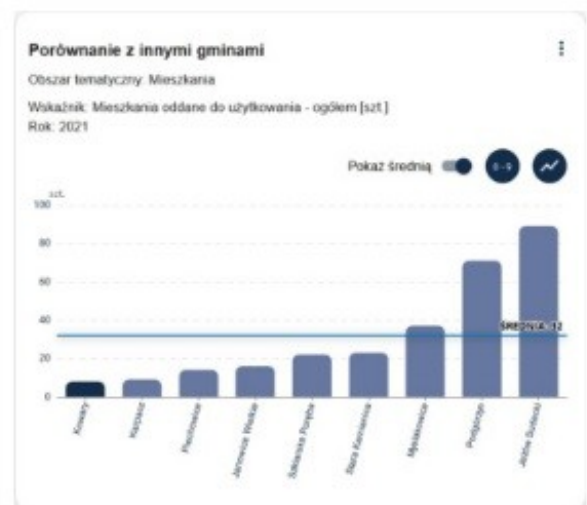
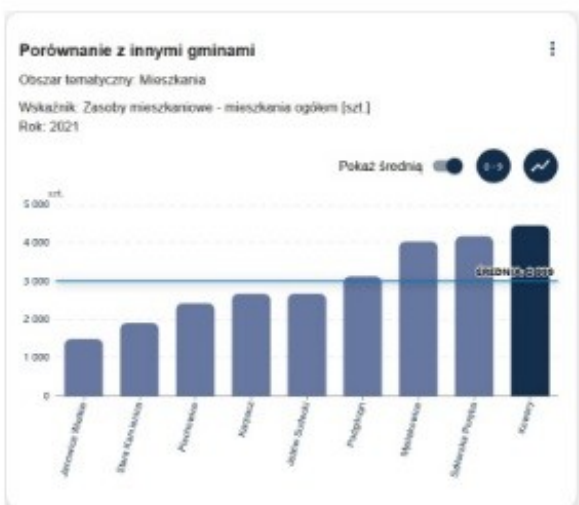
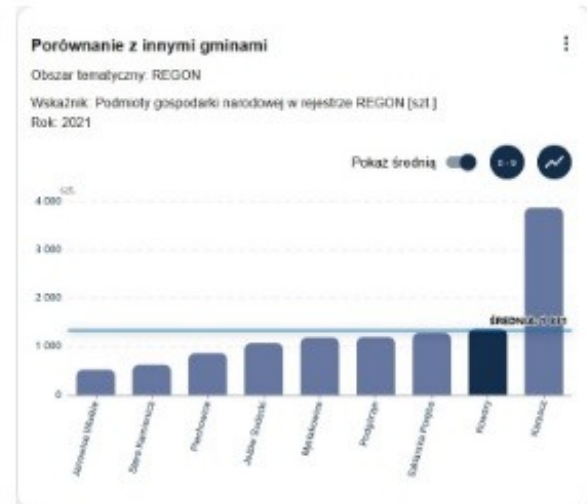
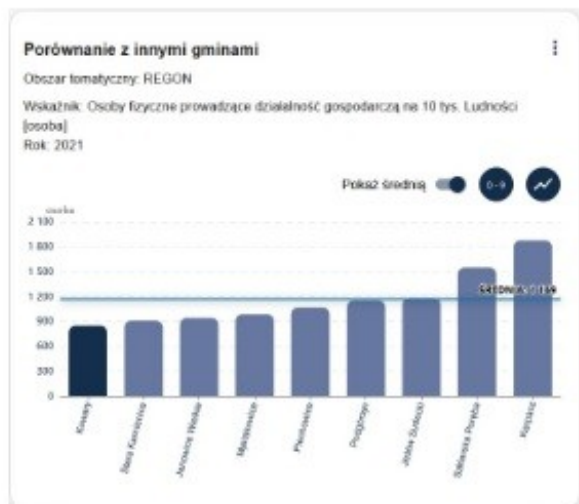
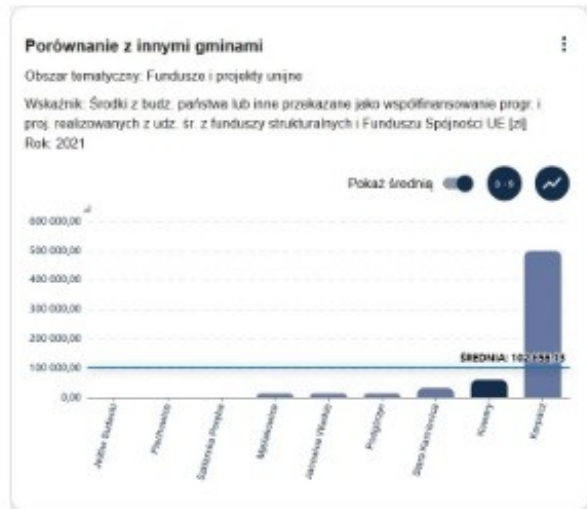
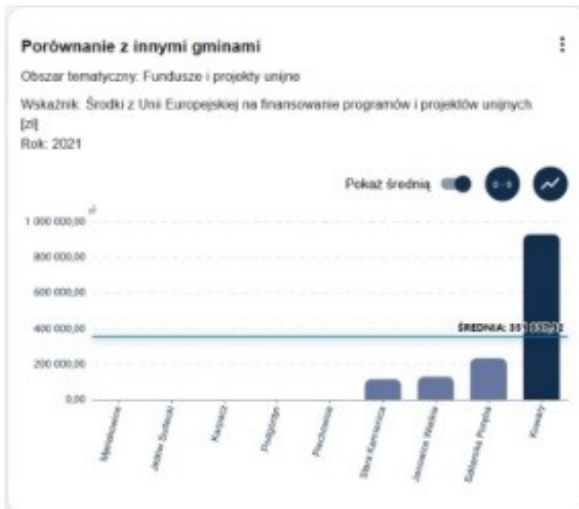
- Karpacz i Podgórzyn – od zachodu;
- Mysłakowice – na północy;
- Kamienna Góra – od wschodu;
- Lubawka – na południowym-wschodzie,
- Republiką Czeską – od południa.

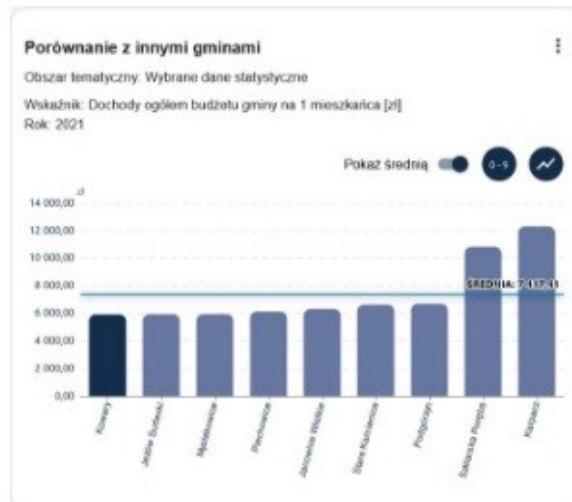
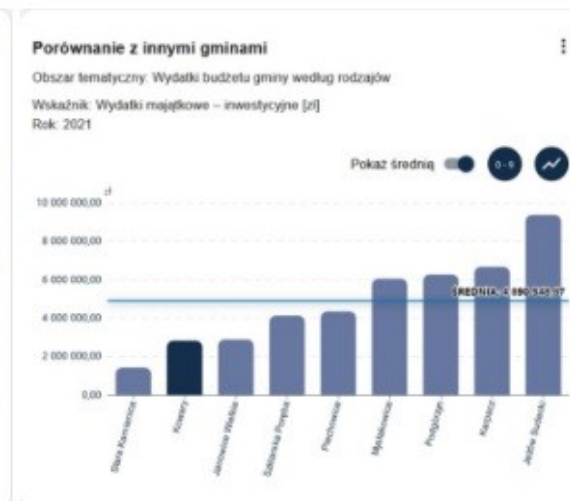
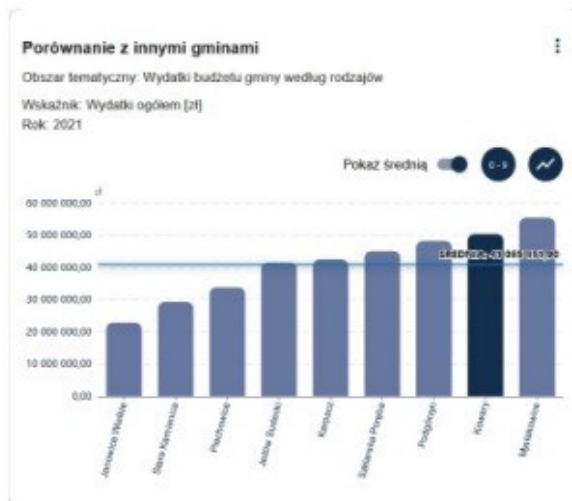
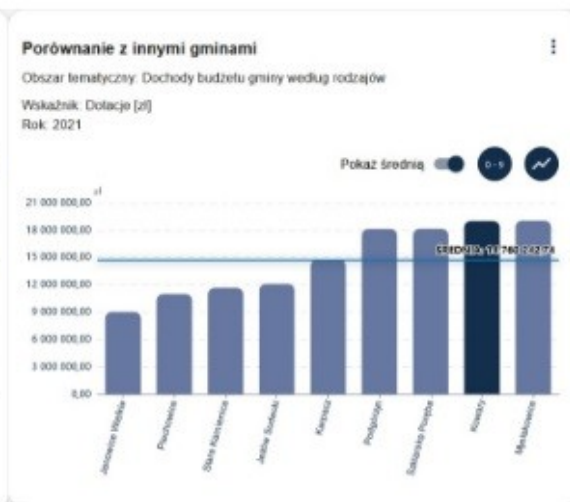
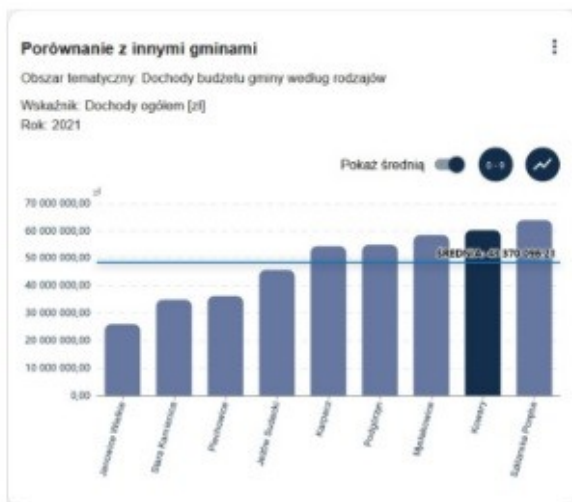
W skład Powiatu Karkonoskiego wchodzi gminy miejskie: Karpacz, Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba oraz gminy wiejskie: Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica. Poniżej zaprezentowano wykresy przedstawiające pozycję Kowar w skali Powiatu Karkonoskiego w aspekcie najważniejszych wskaźników charakteryzujących gminę. Dane dotyczą roku 2021.

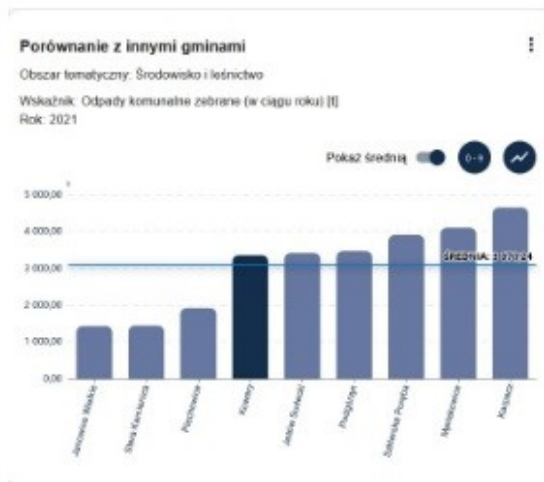
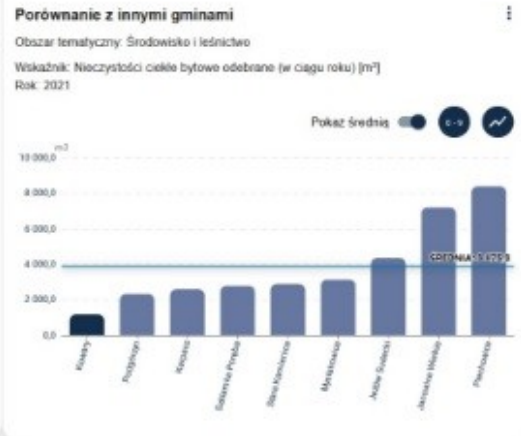
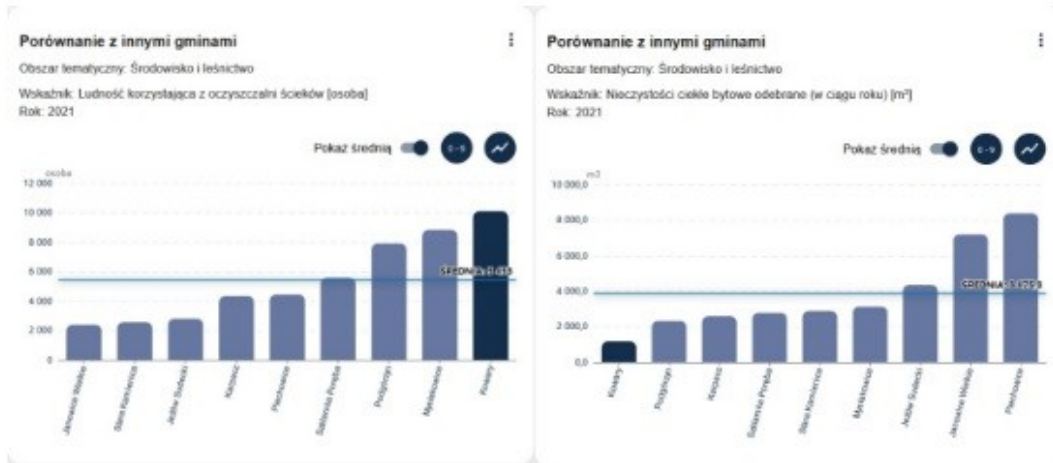

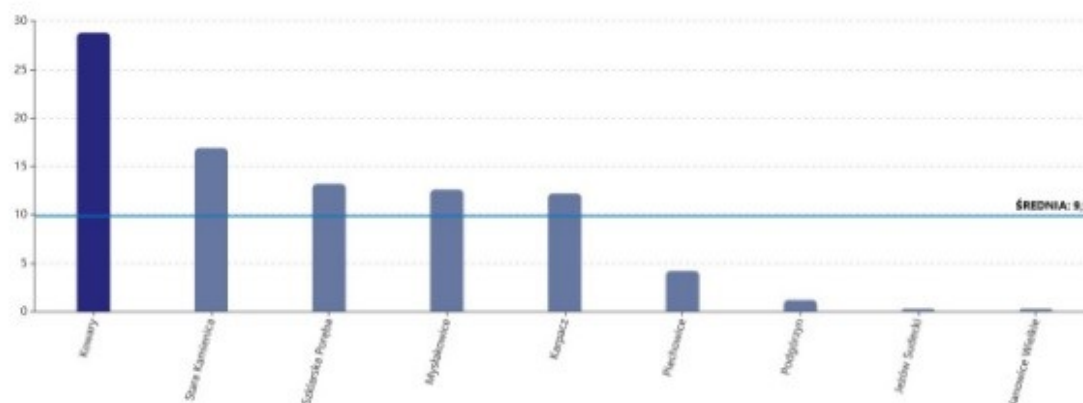

Porównanie z innymi gminami

Wskaźnik: Powierzchnia gminnych terenów zieleni na 1 mieszkańca
Usługa: Ochrona przyrody leżąca w gestii gminy
Rok: 2021

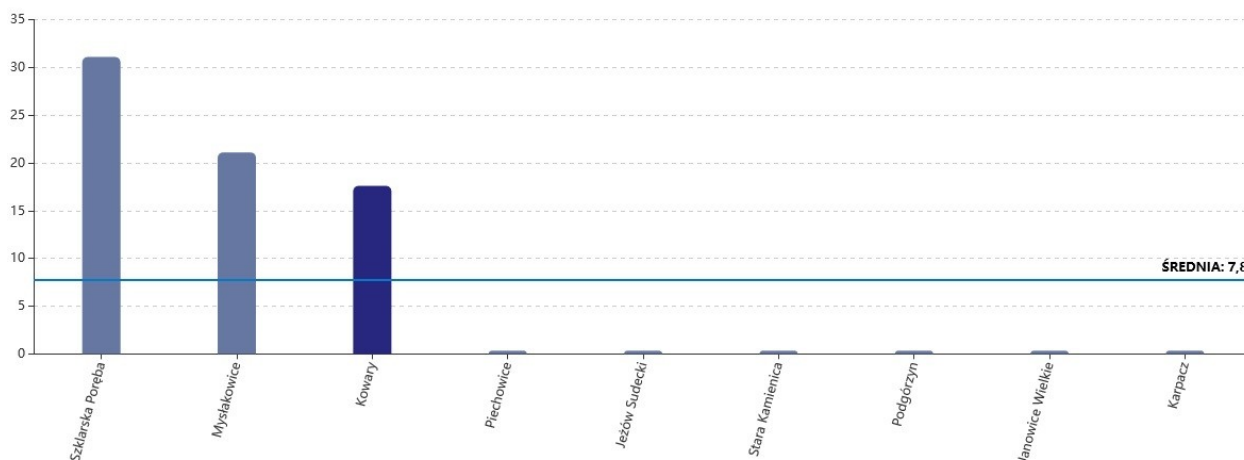
Porównanie z innymi gminami

Wskaźnik: Udział powierzchni gminnych parków spacerowo-wypoczynkowych w łącznej powierzchni terenów zieleni danej jednostki terytorialnej

Usługa: Ochrona przyrody leżąca w gestii gminy

Rok: 2021

3.2. Środowisko

3.2.1. Jak dbamy o czystość – system gospodarowania odpadami komunalnymi

3.2.1.1. Informacje ogólne

W myśl znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych przejęła Gmina Miejska Kowary. W okresie od 01.04.2022 r. do 31.03.2023 r. usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie Gminy świadczy Przedsiębiorstwo Usługowo - Produkcyjne i Handlowe COM-D Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Poniatowskiego 25, 59-400 Jawor.

W ramach gminnego systemu z terenu nieruchomości odbierane były następujące frakcje odpadów komunalnych:

- odpady zmieszane z częstotliwością raz w tygodniu;
- odpady ulegające biodegradacji, w tym kuchenne i zielone z częstotliwością raz w tygodniu w okresie od 1 kwietnia do 31 października i raz na dwa tygodnie w pozostałym okresie;
- szkło z częstotliwością raz w miesiącu;
- tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale - dwa razy w tygodniu w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia, a w pozostałym okresie raz w tygodniu;
- papier i makulatura – raz na dwa tygodnie;
- odpady z koszy ulicznych – trzy razy w tygodniu.

Właściciele nieruchomości, którzy zadeklarowali segregację odpadów komunalnych zobowiązani byli do uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadów komunalnych w kwocie w wysokości 31,00 zł za osobę. Jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, ustalono podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w dwukrotnej wysokości stawki tj. 62,00 zł miesięcznie od 1 mieszkańca.

Ustalono zwolnienie z części opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady, stanowiące odpady komunalne w przydomowych kompostownikach w wysokości 5,00 zł.

W przypadku nieruchomości niezamieszkałych stawka za gospodarowanie odpadów komunalnych była naliczana miesięcznie w zależności od wielkości i ilości zadeklarowanego pojemnika:

- 1) pojemnik o pojemności 1100 l – 58,20 zł za jeden pojemnik miesięcznie;
- 2) pojemnik o pojemności 240 l – 12,69 zł za jeden pojemnik miesięcznie;
- 3) pojemnik o pojemności 120 l – 6,34 zł za jeden pojemnik miesięcznie.

W przypadku nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, określa się stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok, bez względu na długość okresu korzystania z nieruchomości – 181,90 zł na rok. Stawki te zostały wprowadzone uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach XXXIV/214/21 z dnia 28 stycznia 2021 roku oraz uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach XLIV/275/21 z dnia 23 września 2021 roku i obowiązywały do 30 kwietnia 2022 r. Natomiast uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach LII/327/22 z dnia 31 marca 2022 roku stawki za gospodarowanie odpadów komunalnych w przypadku nieruchomości niezamieszkałych zostały zmienione. Ustalono stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi powstałymi na nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi iloczyn zadeklarowanej liczby pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów, powstających na danej nieruchomości oraz stawki opłaty w wysokości:

- 1) pojemnik o pojemności 1100 l – 220,00 zł za jeden pojemnik miesięcznie;
- 2) pojemnik o pojemności 240 l – 48,00 zł za jeden pojemnik miesięcznie;
- 3) pojemnik o pojemności 120 l – 24,00 zł za jeden pojemnik miesięcznie.

Ceny na wysypisku za poszczególne frakcje odpadów

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	cena jednostkowa netto
20 03 01	zmieszane	577,00
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	100,00
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	300,00
15 01 07	opakowania ze szkła	100,00
16 01 03	Zużyte opony	600,00
17 01 01	Odpady z betonu	50,00
17 01 02	gruz ceglany	50,00
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu	100,00
17 05 04	Gleba i ziemia w tym kamienie	50,00
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	400,00
20 02 01	BIO	300,00
20 02 03	inne odpady nie ulegające biodegradacji	300,00
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	800,00
20 03 99	odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	600,00

(opracowanie GMK)

W ramach systemu gospodarki odpadami, na terenie gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, przy ul. Zamkowej 2a, 58-530 Kowary prowadzony przez spółkę odbierającą odpady, gdzie mieszkańcy Kowar mają możliwość przywiezienia odpadów komunalnych w dniach od poniedziałku do piątku w następujących godzinach :

- poniedziałek 10.00 - 18.00

- wtorek 8.00 - 14.00
- środa 8.00 - 14.00
- czwartek 10.00 - 18.00
- piątek 8.00 – 14.00

oraz co drugą sobotę w miesiącu w godzinach 9.00 - 12.00 z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy.

Rodzaje odpadów przyjmowanych do PSZOK:

- 1) przeterminowane leki o kodzie 20 01 32;
- 2) chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe) o kodach 20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*;
- 3) zużyte baterie i akumulatory o kodzie 20 01 34;
- 4) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny o kodach 20 01 23, 20 01 35*, 20 01 36;
- 5) meble i inne odpady wielkogabarytowe (np. domowy sprzęt sanitarny, zużyte lampy i oprawy oświetleniowe, wyposażenie gosp. domowych, elementy stolarki mieszkaniowej i gospodarczej, elementy i urządzenia z tworzyw sztucznych) o kodzie 20 03 07;
- 6) odpady budowlano-rozbiórkowe o kodach z grupy 17 (m.in. gruz ceglany, materiały ceramiczne i elementy wyposażenia, styropian, drewno, szkło, itp.);
- 7) zużyte opony o kodzie 16 01 03;
- 8) odpady zielone o kodzie 20 02 01 (m.in.: liście, trawa, gałęzie);
- 9) opakowania ze szkła o kodzie 15 01 07;
- 10) opakowania z tworzyw sztucznych o kodzie 15 01 02;
- 11) opakowania z papieru i tektury o kodzie 15 01 01;
- 12) opakowania wielomateriałowe o kodzie 15 01 05;
- 13) metal (złom) o kodzie 20 01 40, 15 01 04;
- 14) lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć o kodzie 20 01 21* (m.in. zużyte świetlówki, żarówki energooszczędne, termometry, itp.).

3.2.1.2. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

W 2022 r. na terenie Gminy Miejskiej Kowary zebrano 3587,31 Mg wszystkich odpadów komunalnych. Cała zebrana ilość wszystkich odpadów komunalnych została poddana procesom sortowania oraz trafiła do mechaniczno-biologicznego przetwarzania do Instalacji Komunalnej w Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadów Komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy.

Recykling i inne procesy odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Miejskiej Kowary w 2022 roku

Informacja o masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2021.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg]		Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom [Mg]	
		2021	2022	2021	2022
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	134,06	120,63	90,41	68,36
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	335,52	290,70	49,61	51,55
15 01 04	Opakowania z metali	0,00	0,00	20,08	40,507
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	0,00	0,00	2,39	0,00
15 01 07	Opakowania ze szkła	228,87	238,33	233,48	243,25
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	587,52	bd	587,52	bd
Ogółem		765,77	1237,18	463,29	991,187

(opracowanie GMK)

Na podstawie sprawozdań składanych przez podmioty odbierające odpady komunalne z terenu Gminy Miejskiej Kowary oraz przez podmioty prowadzące punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2022 odebrano następujące frakcje i ilości odpadów komunalnych.

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru Gminy Miejskiej Kowary odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2022

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru Gminy Miejskiej Kowary odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2021.						
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne	
		2021	2022		2021	2022
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1984,18	1751,84	D13	KCGO Sp. z o. o. Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	0,00	175,10	R12		ENERIS ECU – Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	669,80	603,16	R3	KCGO Sp. z o. o. Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (Kompostownia) w Ściegnach-Kostrzycy), 58-533 Mysłakowice	
15 01 01	Opakowania papieru i tektury	86,22	113,04	R3	MONDI Świecie S.A.	BEMA FABRYKA TEKTURNY CZESŁAW FIGIEL MONDI Świecie S.A.
15 01 01	Opakowania papieru i tektury	47,84	7,59	R12	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów
15 01 02	Opakowania tworzyw sztucznych	289,67	247,05	R12	KCGO Sp. z o. o.	KCGO Sp. z o. o.
15 01 02	Opakowania tworzyw sztucznych	45,85	44,25	R3	ERGIS RECYKLING Sp. z o. o. PRT RADOMSKO Sp. z o. o. ARTUS Group Sp. z o. o. KGPLAST Sp. z o. o.	AKPOL ADA KUŚ ERGIS RECYKLING Sp. z o. o. PRT RADOMSKO Sp. z o. o. ARTUS Group Sp. z o. o. KGPLAST Sp. z o. o.
15 01 07	Opakowania ze szkła	233,35	238,33	R5	REDMONDIS GLASS RECYKLING POLSKA Sp. z o. o.	Krynicki Recykling S.A.
17 01 02	Gruz ceglany	0,00	6,66	R5		Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	54,38	46,25	D5	KCGO Sp. z o. o. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	KCGO Sp. z o. o. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 03 07	Odpady	184,78	180,24	R12	KCGO Sp. z o. o.	Chemeko System

	wielkogabarytowe				Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	Sp. z o. o.
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	27,08	7,74	D5	KCGO Sp. z o. o. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano, odpadów ceramicznych elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	60,78	101,72	R5	KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	13,20	16,88	D5	KCGO Sp. z o. o. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek remontów	6,54	0,00	R5	KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
17 03 80	Opadowa papa	0,00	4,20	D5		KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów
16 01 03	Zużyte opony	5,62	28,99	R1	GÓRAŹDŹE CEMENT S. A.	GÓRAŹDŹE CEMENT S. A.
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,001	0,00	R6	Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne i Handlowe „COMD” Sp. z o. o. Poniatowskiego 25,59-400 Jawor	
20 01 10	Odzież	0,00	10,06	R12		METALIKA Recycling Sp. z o.o., ul. Armii Krajowej 10, 63-900 Rawicz
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121, 200123, zawierające niebezpieczne składniki	0,56	0,61	R12	TKM Recykling Polska Sp. z o. o. Sp. k., Kanonierska 113, 58-100 Świdnica – Zakład Przetwarzania ul. Wojska Polskiego 75, 58-150 Strzegom	Elektrorecykling S.A.
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,34	0,34	R13	KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
20 01 23*	Urządzenia zawierające freon	0,60	0,70	R13	REMONDIS ELEKTRORECYKLING Sp. z o. o.	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów
20 01 27*	Farby, Tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczce i żywice zawierające substancje	0,00	0,16	R13		KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w

	niebezpieczne					Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	6,79	2,41	R12	WASTEISS SERVICE GROUP Sp. z o. o., TKM Recykling Polska Sp. z o. o. Sp. k., Kanonierska 113, 58-100 Świdnica – Zakład Przetwarzania ul. Wojska Polskiego 75, 58-150 Strzegom	WASTEISS SERVICE GROUP Sp. z o. o., Elektrorecykling S.A.
Ogółem		3713,100	3587,31			

(opracowanie GMK)

W 2022 r. na terenie Gminy Kowary zebrano 3587,31 Mg odpadów komunalnych. łączna masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do ponownego użycia i recyklingu 991,187 Mg.

Ilości i rodzaje odpadów komunalnych zebranych przez Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zlokalizowany przy ul. Zamkowej 2, 58-530 Kowary.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne
		2021	2022		
16 01 03	Zużyte opony	1,50	26,09	R13	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 02	Gruz ceglany	0,00	6,66	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	70,64	87,44	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 03 80	Opadowa papa	0,00	3,86	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	0,00	0,52	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	92,48	99,74	R12	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	5,94	0,36	R3	MONDI ŚWIECIE Sp. z o. o., ul. Bydgoska 1, 86-100 Świecie
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	0,00	0,60	R3	PRT RADOMSKO Sp.
20 01 10	Odzież	0,00	8,66	R12	METALIKA Recycling Sp. z o.o., ul. Armii Krajowej 10, 63-900 Rawicz
20 02 01	Odpady ulegające	0,00	18,64	R3	KCGO Sp. z o. o.

	biodegradacji				Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (Kompostownia) w Ściegnach-Kostrzycy), 58-533 Mysłakowice
20 01 27*	Farby, Tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczki żywiczne zawierające substancje niebezpieczne	0,00	0,16	R13	KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
Ogółem		164,76	252,70		

(opracowanie GMK)

Cała zebrana ilość zmieszanych odpadów komunalnych została poddana procesom sortowania oraz trafiła do mechaniczno-biologicznego przetwarzania do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadów Komunalnych w Ściegnach -Kostrzycy.

3.2.1.3. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych

Gmina Miejska Kowary w 2022 roku w rocznym sprawozdaniu kierowanych zarówno do Marszałka Województwa Dolnośląskiego jak i Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska wykazała następujący poziom:

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 28% i wypełnił narzucony obowiązek osiągnięcia poziomu w 2022 r. 25%.

3.2.1.4. Koszty finansowania gospodarki odpadami komunalnymi w mieście

Koszty finansowania gospodarki odpadami komunalnymi w mieście prezentuje poniższe zestawienie dochodów i wydatków. Koszty za rok 2022 w chwili pisania niniejszego dokumentu nie były opracowane.

Zestawienie dochodów i wydatków w latach 2020 - 2021

Miesiąc	2020 rok				2021 rok			
	Dochody w zł	Wydatki w zł	Nazwa operatora	Dochody – Wydatki	Dochody w zł	Wydatki w zł	Nazwa operatora	Dochody – Wydatki
styczeń	175 831,89	235 779,44	COM-D sp.z o.o.	-59 947,55	222 730,54	214 293,05	COM-D sp.z o.o.	8 437,49
luty	178 256,69	225 581,44	COM-D sp.z o.o.	-47 324,75	225 185,80	206 072,31	COM-D sp.z o.o.	19 113,49
marzec	177 682,27	220 639,14	COM-D sp.z o.o.	-42 956,87	273 567,80	307 171,77	COM-D sp.z o.o.	-33 603,97
kwiecień	215 253,75	233 044,45	COM-D sp.z o.o.	-17 790,70	271 078,10	284 786,33	COM-D sp.z o.o.	-13 708,23
maj	200 559,27	181 317,92	COM-D sp.z o.o.	19 241,35	254 203,92	280 198,01	COM-D sp.z o.o.	-25 994,09
czerwiec	198 870,80	222 401,03	COM-D sp.z o.o.	-23 530,23	244 171,48	344 599,60	COM-D sp.z o.o.	-100 428,12
lipiec	208 889,01	247 570,13	PHU KAMA	-38 681,12	261 347,94	310 977,99	COM-D sp.z o.o.	-49 630,05
sierpień	202 938,00	286 248,73	PHU KAMA	-83 310,73	264 492,04	301 836,11	COM-D sp.z o.o.	-37 344,07
wrzesień	194 023,67	227 474,91	PHU KAMA	-33 451,24	295 570,21	308 640,38	COM-D sp.z o.o.	-13 070,17

październik	200 116,69	230 574,38	PHU KAMA	-30 457,69	256 011,05	276 131,09	COM-D sp.z o.o.	-20 120,04
listopad	211 985,40	261 063,60	PHU KAMA	-49 078,20	244 901,82	277 903,85	COM-D sp.z o.o.	-33 002,03
grudzień	193 266,91	251 697,16	COM-D sp.z o.o.	-58 430,25	251 298,79	291 999,03	COM-D sp.z o.o.	-40 700,24
Razem	2 357 674,35	2 823 392,33	x	-465 717,98	3 064 559,49	3 404 609,52	x	-340 050,03

(opracowanie GMK)

W roku 2022 zauważalne jest zmniejszenie się ilości odpadów niesegregowanych na rzecz odpadów segregowanych. Powodem takiego stanu jest intensywna edukacja ekologiczna prowadzona przez gminę w partnerstwie ze Związkiem Gmin Karkonoskich oraz zwiększeniem świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Szczegółowe zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych określają przepisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. (Dz. U. 2021.906).

Na podstawie rozporządzenia został w mieście wprowadzony nowy regulamin utrzymania czystości zgodnie, z którym na terenie Kowar obowiązuje zbiórka z podziałem na 5 głównych frakcji oznakowanych odpowiednimi kolorami pojemników :

Papier – kolor niebieski

Szkło – kolor zielony

metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe – kolor żółty

biodpady – kolor brązowy

zmieszane – kolor czarny

Pojemniki o których mowa, mogą być pokryte kolorami i napisami tylko w części, nie mniejszej jednak niż 30% zewnętrznej powierzchni pojemników.

Zgodnie z nowymi zasadami odpady segregowane oraz zmieszane będą odbierane u źródła czyli w miejscu ich wytwarzania. Mieszkańcy są zobligowani do segregacji odpadów, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, ustalono podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości dwukrotnej stawki.

Gmina Miejska Kowary zorganizowała wiele spotkań dla mieszkańców oraz zarządców nieruchomości. Celem spotkań było przedstawienie nowych zasad utrzymania czystości w mieście. W celach informacyjnych przygotowano m.in. ulotkę dotyczącą nowych zasad gospodarowania odpadami komunalnymi. Ulotka był dystrybuowana wśród mieszkańców na wiele sposobów: za pośrednictwem stron internetowych oraz portali społecznościowych miasta, rozdawane mieszkańcom podczas różnych okazji: spotkania, wydarzenia kulturalny itp. ale również jako załącznik w korespondencji kierowanej bezpośrednio do mieszkańców.

Władze miasta oraz pracownicy odpowiedzialni za „gospodarkę śmieciową” wraz z radnymi starali się wypracować regulamin, który jest zgodny z przepisami oraz odpowiada mieszkańcom.

3.2.2. Lokalny program usuwania azbestu

Zasady funkcjonowania gminnego „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2023” na terenie Gminy Miejskiej Kowary określa szczegółowy akty prawa miejscowego, uchwała nr XI/64/11 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 13 kwietnia 2011 r. w sprawie „Regulamin udzielania dofinansowania na usuwanie i utylizację wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych”. Podjęcie niniejszej uchwały spowodowało wprowadzenie jednolitych zasad finansowania dla jednostek organizacyjnych gminy i

przyznawania dofinansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i spółdzielniom mieszkaniowym do realizacji przedsięwzięć polegających na usuwaniu odpadów powstałych przy likwidacji pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest z obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kowary. Dofinansowanie stanowi element zachęty dla właścicieli nieruchomości, a szczególnie dla osób fizycznych do ujawnienia faktu posiadania wyrobów zawierających azbest, a ponadto wpływa na właściwe postępowanie z odpadami azbestowymi oraz przyczynia się do poprawy stanu środowiska i zdrowia mieszkańców.

Nadrzędnym celem Programu jest usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miejskiej Kowary do 2032 roku, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Program realizowany jest poprzez dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu, w tym demontaż, transport oraz unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

W 2022 roku złożone zostały 2 wnioski o dofinansowanie usuwania i utylizacji wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych. Jednak ze względu na nie spełnienie wymogów formalnych wynikających z w/w uchwały wnioski pozostały bez rozpatrzenia.

Gmina Miejska w Kowarach posiada inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. Jak wynika z powyższego zestawienia na terenie miasta w 2022 roku znajdowały się 93 obiekty zawierające azbest.

3.2.3. Gospodarka niskoemisyjna - w ochronie czystego powietrza

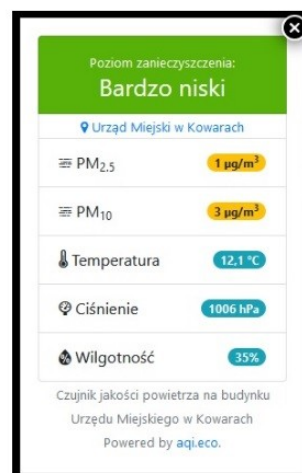
Uchwałą Nr XL/259/21 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021 – 2030”. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Istotą Planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych wynikających z działań zmniejszających emisje gazów cieplarnianych.

Źródła emisji	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Emisja z energii elektrycznej	13470,57	13686,1	13905,08	14127,5563	14353,5972	14583,2548	14816,5868	15053,6522	15294,5107	15539,2228	15787,8504
Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach	17652,20	18028,41	18417,22	18817,87	19230,73	19656,18	20094,61	20546,43	21012,05	21491,90	21986,43
Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych	793,99	817,81	842,35	867,62	893,64	920,45	948,07	976,51	1005,80	1035,98	1067,06
Emisja gospodarka wod-kan	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21
Emisja z sektora prywatnego	2043,77	2105,08	2168,23	2233,28	2300,28	2369,29	2440,37	2513,58	2588,98	2666,65	2746,65
Emisja z tytułu spalania paliw przez gosp. Indywidualne	54,10	54,37	54,65	54,92	55,19	55,47	55,75	56,03	56,31	56,59	56,87
suma emisji ze wszystkich źródeł	34544,85	35221,99	35917,73	36631,45	37363,66	38114,86	38885,59	39676,40	40487,86	41320,55	42175,07

Jak wynika z powyższych zestawień najwięcej CO₂ do atmosfery emitowane jest ze spalania paliw z emisji z tytułu ruchu pojazdów po drogach z emisji energii elektrycznej w Gminie Miejskiej Kowary. Kolejnym zasadniczym źródłem emisji jest emisja z sektora prywatnego. Mając powyższe na uwadze konieczna jest edukacja ekologiczna mieszkańców oraz zmiana przyzwyczajeń związanych z przemieszczaniem się po gminie (np. budowa ścieżek rowerowych i upowszechnianie jazdy na rowerze), promocja energooszczędnych urządzeń do poboru energii elektrycznej oraz wymiana ogrzewania na ekologiczne wraz z termomodernizacją budynków (następuje znaczące zmniejszenie zużycia energii cieplnej).

Niezależnie od tego każda gmina w Polsce, w tym również Gmina Kowary, jest zobowiązana z mocy prawa do przekazywania informacji o stanie środowiska, w tym o jakości powietrza. Taka informacja przekazywana jest stale w czasie rzeczywistym. Jest m.in. dostępna na internetowej stronie głównej Urzędu Miejskiego w Kowarach w wyskakującym okienku (<https://kowary.pl/>).

Zadania inwestycyjne wykonane lub rozpoczęte w 2022 roku mające wpływ na Gospodarkę Niskoemisyjną Gminy Miejskiej Kowary.

1. Emisja z energii elektrycznej

Zamontowano dwie lampy solarne przy ul. Czesława Miłosza oraz trzy lampy solarne przy ul. Górniczej.

2. Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach.

W roku 2022 dokonano realizacji następujących zadań:

- 1) „Budowa dwóch przejść bezpiecznych – Aleja Wolności” – wartość zadania : **62.730,00 PLN**
- 2) „ Budowa dwóch przejść bezpiecznych – Władysława II Jagiellończyka” – wartość zadania: **62.730,00 PLN**
- 3) „Przystanek Kowary - przystosowanie budynku byłego dworca PKP na działalność kulturalno-turystyczno-usługową. Budowa nowej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej,” – wartość zadania: **9.950.300,00 PLN**
- 4) „Utwardzenie terenu i wjazdu oraz dostawa i montaż rolet oraz położenie płytek antypoślizgowych na tarasie Centrum Wiedzy o Browarnictwie - Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Wojska Polskiego 4 w Kowarach” – wartość zadania: **79.395,60 PLN**
- 5) „Przebudowa ul. Głównej w Kowarach” – wartość zadania: 574910,00 PLN

3. Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych.

Gmina Miejska Kowary od maja 2019 jest członkiem Karkonoskiego Klastra Energii.

Celem klastra jest :

- 1) Optymalizacja wykorzystania lokalnie dostępnych zasobów energetycznych, w tym odnawialnych źródeł energii oraz prowadzenie działań proefektywnościowych.
- 2) Podejmowanie i prowadzenie działań na rzecz stałego i zrównoważonego rozwoju sektora energetyki odnawialnej, wspierania inicjatyw związanych z organizacją lokalnego wytwarzania i konsumowania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – równoważenie popytu i podaży energii.
- 3) Działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej regionu oraz poprawy bezpieczeństwa energetycznego regionu, a także wspierania i prowadzenia projektów i inwestycji, mających na celu wykorzystanie naturalnych walorów lokalnych oraz wykorzystanie potencjału inwestycji w zakresie badań i rozwoju.
- 4) Kreowanie, realizowanie i wdrażanie projektów we współdziałaniu z jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami gospodarczymi, uczelniami wyższymi, jednostkami badawczo rozwojowymi, osobami fizycznymi działającymi w sektorze i na rzecz energetyki odnawialnej wzmocnienie potencjału i charakteru regionu.
- 5) Planowanie i realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii i równoważenia zapotrzebowania na energię.

- 6) Planowanie, wytwarzanie i dystrybucja energii cieplnej w wysokosprawnej kogeneracji wykorzystującej również biomasę i energię zgromadzoną w odpadach komunalnych.
- 7) Kreowanie świadomej polityki energetycznej regionu, przyczyniającej się m.in. do poprawy stanu środowiska naturalnego, zmniejszenia emisji CO₂, przeciwdziałania problemom niskiej emisji, optymalizacji kosztów gospodarki energetycznej, rozwoju rozproszonych odnawialnych źródeł energii, wzrostu zatrudnienia oraz rozwoju regionu.
- 8) Utworzenie lokalnej wspólnoty energetycznej opartej na innowacyjnym modelu wytwarzania, magazynowania, dystrybucji i zarządzania popytem na energię z wykorzystaniem dostępnych lokalnie zasobów, z którego będą mogli korzystać Uczestnicy Klastra oraz inne podmioty z regionu.
- 9) Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych na rzecz rozwoju świadomości mieszkańców, w kontekście ekologii i czystości regionu oraz działań proefektywnościowych.
- 10) Wzmacnianie wizerunku regionu, jako przyjaznego środowiska, w którym dynamicznie rozwija się przemysł turystyczny, a działania proekologiczne pozwolą na ochronę krajobrazu i środowiska naturalnego.

W ramach klastra partnerzy złożyli w styczniu 2021 roku w Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej wnioski na realizację projektu „BUDOWA (W TYM ZAKUP NIEZBĘDNYCH URZĄDZEŃ) INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WYTWARZANIU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH (W TYM MIKROINSTALACJI) PRZEZ CZŁONKÓW KARKONOSKIEGO KLASTRA ENERGII”.

Projekt jest w 85% finansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020. Gmina Miejska Kowary w ramach projektu w 2022 r. wybudowała 5 instalacji fotowoltaicznych zasilających następujące jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Kowary:

LP	Nazwa obiektu	Ilość zużytej energii w 2019 [kWh]	Ilość modułów i moc umowna [kWp]	Waga ogniw [kg]
1	Zespół Szkół Ogólnokształcących	40230	76 modułów x 335W=24,46	1744
2	Miejski Ośrodek Kultury	23000	73 modułów x 335W=24,46	1687
3	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	19800	65 modułów x 335=21,77	4355
4	Miejska Służba Ratownicza	19517	98 modułów x 335=32,83	4950
5	Szkoła Podstawowa nr 1	28300	18 modułów x 335 = 6,03	387

4 z 5 powyższych instalacji 1 listopada 2022r. zostały przyłączone do wymienionych obiektów zapewniając samowystarczalność energetyczną.

4. Emisja z tytułu spalania paliw przez gospodarstwa indywidualne.

Uchwałą Nr L/311/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 stycznia 2022 r. określono zasady udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym. W ramach realizacji programu, w roku 2022 przyjęto 21 wniosków od mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary.

Ze względu na niespełnienie wymogów formalnych odrzucono 6 wniosków o zawarcie umowy o dofinansowanie. Łącznie rozliczono 15 Beneficjentów na kwotę : 15x2.500,00 PLN= 37.500,00 PLN. Realizacja programu spowodowała trwałą likwidację 15 palenisk opalanych paliwem stałym.

5. Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej

W Kowarach Nr XXI/121/2004 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 czerwca 2004 r. Nie było jego aktualizacji oraz raportów.

Według danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) z dnia 13.04.2022 r. na obszarze Kowar znajduje się 7 form ochrony przyrody. Poniżej zamieszczona jest pełna lista obiektów wraz z ich typem i podstawowymi informacjami.

Formy ochrony przyrody w Gminie Kowary

L.P.	Nazwa	Forma ochrony	Powierzchnia	Data utworzenia
1	Karkonoski Park Narodowy	park narodowy	5951.4236 ha otulina: 13093 ha	1959-03-09
2	Rudawski Park Krajobrazowy	park krajobrazowy	15705.0 ha otulina: 6600 ha	1989-11-16,
3	Rudawy Janowickie	obszar natura 2000	6635,04 ha	2008-02-05
4	Karkonosze - Obszar specjalnej ochrony ptaków,	obszar natura 2000	18578.42 ha	2007-10-13
5	Karkonosze	obszar natura 2000	18581.23 ha	2020-01-31
6	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Opis granicy: Drzewo rośnie na skraju lasu na stoku o nachyleniu ok. 40° na łące w pobliżu strumienia	1980-12-31
7	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Drzewo rośnie na stoku na zachód od ujścia potoku Jelenia Struga do potoku Jedlica	1990-02-21

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

W 2022r. upoważnieni przez Burmistrz Kowar pracownicy urzędu na terenie Kowar przeprowadzili łącznie 5 czynności kontrolnych w zakresie spalania w instalacjach centralnego ogrzewania odpadów i innych paliw zabronionych. W efekcie tych czynności, w stosunku do jednej osoby skierowano do Policji zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia wykroczenia polegającego na paleniu w piecu odpadami (częściami mebli). Policja, po przeprowadzeniu postępowania, ukarała wskazaną osobę mandatem karnym.

3.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa

Każdy właściciel nieruchomości ma obowiązek przyłączenia jej do istniejącej sieci kanalizacyjnej. W przypadku, gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, mieszkańcy mają obowiązek wyposażyć nieruchomość w zbiornik bezodpływowy. Zwolnienie z tego obowiązku może nastąpić tylko w przypadku, gdy nieruchomość została wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych. Zgodnie z zapisami §11 pkt 1 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary (załącznik nr 1 do Uchwały Nr XLIV/273/21 z dnia 23 września 2021 r. oraz Uchwały nr LIX/363/22 z dnia 29 września 2022 r.) zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe powinny być opróżniane z częstotliwością i w sposób gwarantujący, że nie nastąpi wypływ ze zbiornika, zwłaszcza wynikający z jego przepełnienia, a także zanieczyszczanie powierzchni ziemi i wód podziemnych, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Ponieważ teren Gminy Miejskiej Kowary nie jest całkowicie skanalizowany, część gospodarstw domowych gromadzi nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych oraz w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Ścieki tak gromadzone, muszą być odbierane przez przedsiębiorcę posiadającego stosowne zezwolenie w tym zakresie. Przedmiotowe zezwolenie wydaje Burmistrz Miasta Kowary, w drodze decyzji, na czas określony tj. 10 lat.

Wydział Rozwoju Miasta sprawuje nadzór nad przestrzeganiem warunków udzielonych zezwoleń, a w przypadku ich naruszenia - cofa decyzję o ich udzieleniu. W 2022 roku wydano 3 decyzje dotyczące działalności przedsiębiorstw w zakresie nieczystości ciekłych, w tym 2 udzielające zezwolenia i 1 zmieniającą zezwolenie. Obecnie 9 podmiotów posiada decyzję Burmistrza Miasta Kowary zezwalającą na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

W 2022 roku wywieziono taborem asenizacyjnym ok. 800 m³ nieczystości ciekłych z nieruchomości znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Do zadań Wydziału Rozwoju Miasta należy również kontrola mieszkańców w zakresie sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz prawidłowego prowadzenia gospodarki nieczystościami ciekłymi.

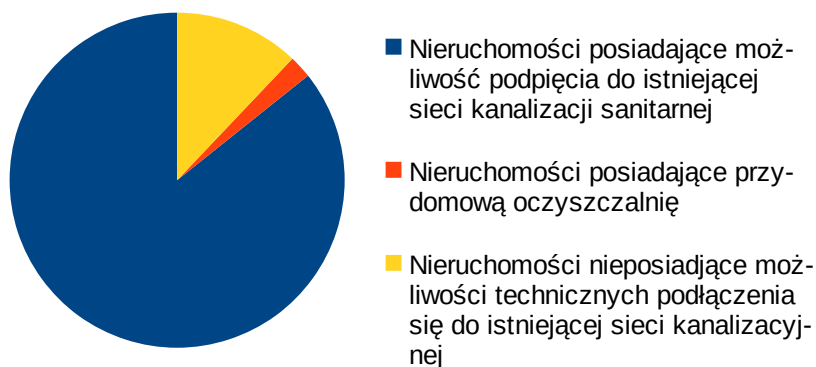
W tym celu prowadzona jest ewidencja zbiorników bezodpływowych na podstawie ustaleń pochodzących ze sprawozdań przedsiębiorców, jak również danych przekazanych od Karkonoskiego Systemu Wodociągów i Kanalizacji, oddział Kowary.

Na podstawie powyższych informacji, jak również wykonywanych regularnych czynności kontrolnych prowadzonych przez pracowników Wydziału Rozwoju Miasta wraz z pracownikiem ds. kontroli i kontroli zarządczej, ewidencja zbiorników bezodpływowych jest na bieżąco sprawdzana i aktualizowana.

Zgodnie z prowadzoną ewidencją na koniec 2022 roku, na terenie Gminy Miejskiej Kowary 89 gospodarstw domowych gromadziło nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, a w 2 gospodarstwach znajdują się przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W 2022 r. wydano dwie decyzje administracyjne nakazujące przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej. Dwie nieruchomości dokonało wpięcia do sieci kanalizacji sanitarnej, a 11 nadal nie posiada możliwości technicznych.

Nieruchomości posiadające zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków

W 2022 roku przeprowadzono 37 czynności kontrolnych właścicieli nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, której celem było m. in. wyeliminowanie nielegalnego odprowadzania do gleby i wód gruntowych, nieczystości ciekłych oraz wszelkich nieprawidłowości w gospodarce ściekowej. Prowadzone działania mają ogromne znaczenie dla ochrony środowiska, w tym szczególnie dla ochrony wód gruntowych i gleby. Wszelkie formalności związane z wykonaniem przyłącza należy realizować w Karkonoskim Systemie Wodociągów i Kanalizacji Oddział w Kowarach, ul. Jeleniogórska 39, tel. 75 718 27 71, e-mail: kowary@kswik.eu.

3.2.5. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach w roku 2022

Decyzją numer WR.RZT.070.106.2019.PK z dnia 18 grudnia 2019 r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zatwierdziło ustaloną przez KSWiK sp. z o.o. taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kowary na okres 3 lat począwszy od 18.01.2020 roku.

Ceny wprowadzone Decyzją numer WR.RZT.070.106.2019.PK z 18 grudnia 2019 r.	Obowiązujące w okresie o 1 miesiąca do 12 miesiąca nowej taryfy	Obowiązujące w okresie od 12 miesiąca do 23 miesiąca nowej taryfy	Obowiązujące w okresie od 25 miesiąca do 26 miesiąca nowej taryfy
Za wodę			
1. Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	7,95 zł/m ³	8,18 zł/m ³	8,30 zł/m ³
2. Przedsiębiorcy	7,95 zł/m ³	8,18 zł/m ³	8,30 zł/m ³
3. Pozostali odbiorcy	7,95 zł/m ³	8,18 zł/m ³	8,30 zł/m ³
Za ścieki			
1. Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	17,27 zł/m ³	17,29 zł/m ³	18,48 zł/m ³
2. Przedsiębiorcy	17,27 zł/m ³	17,29 zł/m ³	18,48 zł/m ³
3. Pozostali odbiorcy	17,27 zł/m ³	17,29 zł/m ³	18,48 zł/m ³

Uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach Nr IX/44/19 z dnia 30 maja 2019 oraz uchwałą zmieniającą do tej uchwały Nr XVI/110/19 z dnia 30 grudnia 2019 zatwierdzone zostały dopłaty dla odbiorców usług w zakresie zbiorowego odprowadzenia ścieków do 1 m³ odprowadzonych ścieków. Dopłaty obowiązują od wejścia w życie nowej taryfy tj. od 18.01.2020 r. i obowiązują do chwili obecnej.

Dopłata do ceny taryfowej za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe – bez dopłat
2. Przedsiębiorcy – bez dopłat
3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

Dopłata do ceny taryfowej za odprowadzanie ścieków dla:

1. Gospodarstwa domowe – 7,62zł/m³ (netto)+8%VAT=5,73zł/m³ (brutto)
2. Przedsiębiorcy – bez dopłat
3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

	Obowiązujące w okresie od 1 miesiąca do 12 miesiąca nowej taryfy			Obowiązujące w okresie od 13 miesiąca do 24 miesiąca nowej taryfy			Obowiązujące w okresie od 25 miesiąca do 36 miesiąca nowej taryfy		
	Cena brutto	Dopłata brutto	Cena po dopłacie brutto	Cena brutto	Dopłata brutto	Cena po dopłacie brutto	Cena brutto	Dopłata brutto	Cena po dopłacie brutto
Za wodę									
Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	8,59 zł/m ³	0,00 zł/m ³	8,59 zł/m³	8,83 zł/m ³	0,00 zł/m ³	8,83 zł/m³	8,96 zł/m ³	0,00 zł/m ³	8,96 zł/m³

Za ścieki									
Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	18,65 zł/m ³	7,62 zł/m ³	11,03 zł/m³	18,67 zł/m ³	7,62 zł/m ³	11,05 zł/m³	19,96 zł/m ³	7,62 zł/m ³	12,34 zł/m³
Razem	27,24 zł/m ³	7,62 zł/m ³	19,62 zł/m³	27,50 zł/m ³	7,62 zł/m ³	19,88 zł/m³	28,92 zł/m ³	7,62 zł/m ³	21,30 zł/m³

Wielkość sprzedaży w latach 2019-2022r

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	suma
2019													
woda sprzedana	28 534	18 290	27 783	18 112	34 166	19 014	29 646	17 981	27 831	21 938	26 511	19 492	289 296
ścieki sprzedane	26 812	16 211	25 937	16 146	27 418	16 523	25 001	15 934	25 619	19 258	24 608	16 045	255 511
2020													
woda sprzedana	28 366	20 069	26 970	18 488	29 926	18 474	26 951	21 882	31 594	19 706	27 337	17 700	287 462
ścieki sprzedane	26 003	17 813	25 224	16 266	26 531	16 491	24 475	19 286	29 005	17 529	25 171	15 459	259 253
2021													
woda sprzedana	28 676	21 009	24 673	19 750	30 550	20 061	25 515	19 252	27 915	19 639	27 184	18 157	282 380
ścieki sprzedane	26 582	18 816	22 655	17 543	28 417	17 524	23 452	17 242	26 003	17 679	25 485	16 337	257 734
2022													
woda sprzedana	38 503	23 097	19 823	24 182	23 358	22 091	21 580	22 383	23 504	22 412	23 158	20 440	284 530
ścieki sprzedane	36 266	21 965	18 569	22 993	22 387	20 880	20 428	21 266	20 881	21 486	21 775	20 110	269 003

rok	sprzedaż		woda	ścieki
	Ogółem zł.	- w tym: dla pozostał. Oddziałów spółki	m3	m3
2009	4 203 008,22	-	376 139,58	293 222,02
2010	4 504 421,38	33 598,24	340 725,22	254 429,07
2011	4 183 779,91	112 568,61	339 171,83	260 295,46
2012	4 417 426,64	139 453,41	335 197,17	264 405,03
2013	6 208 083,01	164 013,87	300 873,38	247 174,34
2014	5 990 345,73	109 296,93	292 908,31	250 436,94
2015	6 015 731,25	107 159,74	281 173,04	246 421,27
2016	6 251 892,63	130 308,57	288 251,88	258 051,94
2017	6 656 459,28	53 602,88	288 292,79	255 032,28
2018	6 192 109,36	17 682,74	276 652,84	249 653,04
2019	6 407 391,51	15 063,52	289 296,36	255 511,07
2020	6 818 630,05	13 736,47	287 461,88	259 252,77
2021	6 900 622,86	6 621,77	282 380,32	257 733,78
2022	7 465 145,61	-	284 530,20	269 003,24

Wielkość dopłat do wody i ścieków w 2022 roku

Dopłata do wody	Wartość rok	ilość m ³ (gospodarstwa domowe)		Wartość rok	ilość m ³ (gospodarstwa domowe)	
		woda	ścieki		woda	ścieki
styczeń	0	0	0	99 708,14		
luty	0	0	0	243 597,95		

marzec	0	0	0	144 251,00		
kwiecień	0	0	0	116 346,13		
maj	0	0	0	149 198,97		
czerwiec	0	0	0	144 301,01		
lipiec	0	0	0	135 651,29		
sierpień	0	0	0	131 338,55		
wrzesień	0	0	0	124 928,31		
październik	0	0	0	145 513,21		
listopad	0	0	0	137 578,53		
grudzień	0	0	0	140 008,02		
faktura za grudzień zapłacona w roku następnym	0	0	0	123 145,10		
Razem poniesione wydatki w roku	0	0	0	1 712 421,11		
Razem poniesione koszty w roku	0	0	0	1 735 858,07		

Zestawienie wpływów z podatków płaconych przez KSWiK do Kowar oraz dopłat Kowar do cen wody i ścieków za lata 2009-2022

ROK	Wydatki na dopłaty do wody i ścieków	Zrealizowane dochody						Dochody – Wydatki	Uwagi
		podatek od nieruchomości	podatek od nieruchomości i zapłacone odsetki	podatek od środków transportowych	za zajęcie pasa	dzierżawa	Suma zrealizowanych dochodów		
2006	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	należny podatek od nieruchomości i zapłacony w 2007 r.
2007	0,00	275 725,15	6 560,50	0,00	0,00	0,00	282 285,65	282 285,65	
2008	897 319,26	677 305,70	16 237,56	0,00	988,18	1 185,84	695 717,28	-201 601,98	
2009	1 027 468,57	629 098,90	387,10	944,00	46 559,72	2 095,01	679 084,73	-348 383,84	
2010	1 415 219,72	630 478,60	806,20	944,00	56 449,15	3 671,26	692 349,21	-722 870,51	
2011	1 013 997,77	1 155 473,56	40 556,95	969,00	13 943,38	8 723,01	1 219 665,90	205 668,13	
2012	853 158,74	1 874 403,47	61 844,77	988,00	40,38	3 363,85	1 940 640,47	1 087 481,73	
2013	2 072 523,97	1 743 129,97	5 780,60	988,00	207 462,53	33 196,22	1 990 557,32	-81 966,65	
2014	1 819 684,89	1 354 012,88	4 487,00	997,00	69 372,60	15 714,60	1 444 584,08	-375 100,81	
2015	1 961 649,96	976 232,72	845,00	1 001,00	87 467,25	19 421,93	1 084 967,90	-876 682,06	w wyniku złożonych korekt zwrócono nadpłatę podatku z lat poprzednich w wysokości 470.989,00 zł
2016	2 012 421,95	1 400 681,00	1 645,00	1 001,00	69 372,60	16 914,60	1 489 614,20	-522 807,75	
2017	2 024 779,94	1 404 870,00	1 425,00	1 001,00	69 372,60	16 914,60	1 493 583,20	-531 196,74	
2018	1 680 242,27	1 410 137,00	0,00	1 001,00	69 372,60	16 914,60	1 497 425,20	-182 817,07	Od 12.12.2017 dopłaty tylko do gosp. domowych

2019	1 666 174,78	1 412 752,00	155,00	110,00	70 117,50	16 383,29	1 499 517,79	-166 656,99	Od 30.12.2019 dopłaty tylko do ścieków
2020	1 695 557,10	1 418 170,00	78,00	110,00	69 569,60	16 914,60	1 504 842,20	-190 714,90	x
2021	1 638 163,72	1 421 257,00	1 462,00	18,00	69 598,60	31 913,26	1 524 248,86	-113 914,86	Dopłaty tylko do ścieków
2022	1 712 421,11	1 427 604,00	2 125,00	0,00	69 718,60	32 571,04	1 532 018,64	-180 402,47	Dopłaty tylko do ścieków
RAZEM	23 490 783,75	19 211 331,95	144 395,68	10 072,00	969 405,29	235 897,71	20 571 102,63	- 2 919 681,12	x

Wykaz prac remontowych i inwestycyjnych w oddziale Kowary Spółki KSWiK sp. z o.o. w roku 2019:

Ilość ujęć wody -5 szt. (+ 1szt. na etapie projektowania Wysoka Łąka).

KSWiK Oddział w Kowarach posiada 5 szt. ujęć wody oraz przejęte ujęcie Wysoka Łąka, które jest uzupełnieniem głównego ujęcia Wojków poprzez tymczasowe ułożenie rurociągu PE DN 50 o długości 400 mb. Wykonano projekt oraz specyfikację w celu wyłonienia wykonawcy robót - wpięcie ujęcia Wysoka Łąka do głównego rurociągu przesyłowego Wojków.

Ilość SUW - 0 szt.

Ilość oczyszczalni ścieków - 1 szt.

Długość obsługiwanej sieci wodociągowej

– magistrala przesyłowa 17,4 km.

– sieć rozdzielcza 38,9 km.

Ilość przyłączy wodociągowych - 1348 szt.

Długość obsługiwanej sieci kanalizacyjnej – 42,5 km.

Ilość przepompowni ścieków - 2 szt.

Zdolności produkcyjne woda m³/d (wszystkie ujęcia razem) – Q_{śred}/d = 3781 m³/d. oraz 125m³/d z ujęcia Wysoka Łąka – wody podziemne,

Zdolność oczyszczania ścieków m³/d. Q_{śred}/d = 2500 m³/d.

Ilość odbiorców usług – 3739 szt.

Ilość odbiorców usług w/g umów wynosi – 3739 szt. na dzień 31.12.2019 r. uwzględniając zmiany sposobu rozliczenia w budynkach wielolokalowych (rozliczenia indywidualne radiowe).

Usunięte awarie na sieci wodociągowej - 24 szt.

Usunięte awarie na sieci kanalizacyjnej – 59 szt. (udrażnianie kanalizacji z czego 31 na zlecenie).

Usunięte awarie na przyłączach - 36 szt.

Wymienione przyłącza wodociągowe - 5 szt. – (Jagiellońska 5, Sanatoryjna 13, Boczna 2,3,5), wymiana częściowa przyłącza 3 szt.- ul. Wojska Polskiego 26, 1 Maja 22., 1 Maja 28.

Wymienione sieci wodociągowe średnica i długość – DN 90, 30 m (Jeleniogórska – Łomnicka).

Wymiana wdm. po okresie legalizacji - 364 szt.

Montaż wdm. brakujących -8 szt.

Wymiana zasuw – 2 szt.

DN 100- skrzyżowanie ul. Jeleniogórska i ul. Łomnicka,

DN 80 - skrzyżowanie ul. Poprzecznej i ul. Bocznej

wymiana hydrantów - 6 szt. (ul. Ogrodowa 37, ul. Grabskiego – dawne przedszkole, ul. Topolowa 3, ul. Matejki 5, ul. Matejki 17, Kwiatowa 1).

Montaż zasuw – 21 szt.:

DN 50 – 4 szt. (ul. Zamkowa 9, Jagiellońska 5, Boczna 3, Boczna 5),

DN 80- 3 szt.(ul. Zamkowa- 2 szt, , ul. Polna 1 szt.),

DN 100 – 11 szt. (ul Zamkowa – przedszkole – 3 szt. , obok hydrantu ul. Zamkowa 1 szt., ul. Klonowa 3 szt., 3 szt. skrzyżowanie ul. Dworcowej, Jeleniogórskiej i 1 Maja, 2 szt. -skrzyżowanie ul. Łomnicka i ul. Jeleniogórska),

DN 150- 2 szt. (ul. Szkolna , ul. Klonowa),

DN 200 – 1 szt. zbiornik Kowary Górne.

Montaż hydrantów – 0 szt.

Montaż studni wodomierzowych –1 szt. (1 Maja 86).

Usunięte awarie na pompowniach ścieków – 0 szt.

Usunięte awarie na oczyszczalni ścieków - 4 szt.

remont pompy FLYGT 2,4 kW - odwadnianie osadu,

remont pompy przenośnej FLYGT 1,1 kW,

remont podajnika ślimakowego skratek na stacji krat,

remont mieszadła pompującego FLYGT FLS4640.410.

Pozostałe remonty, wytworzone środki trwałe, zakupy i remonty środków trwałych, oraz środków transportu podać jakie:

wykup samochodu osobowego DACIA DUSTER,

zakup 2 przenośników taśmowych,

budowa studni redukcyjnej wraz z zaworem membranowym ul. Klonowa,

montaż systemu monitoringu zbiornika wody Podgórze,

likwidacja środka trwałego koparko-ładowarka CAT 4280,

zwiększenie środka zbiornik zapasowo - wyrównawczy Kowary Dolne o zawór pływakowy DN 100 PN 16 – 2 szt. oraz zawór pływakowy DN 80 PN16 – 1 szt,

zwiększenie środka trwałego – Stacja wodociągowa o zawór pływakowy DN80 PN16 – 1 szt,

zwiększenie środka trwałego – System AKPiA – woda o monitoring zbiornika Podgórze.

Przeglądy i zadymianie sieci kanalizacyjnej podać miejscowości bądź dzielnice - ul. Górnicza 22 – SP ZOZ Szpital Specjalistyczny MSWiA w Jeleniej Górze

Inne roboty remontowe i konserwacyjne wykonane przez oddział:

- udrożniono z korzeni rurociąg przesyłowy Kowary Średnie – Kowary Dolne,
- wyczyszczono zbiorniki wody : Kowary Dolne, Kowary Średnie, Kowary Górne, Podgórze, Wojków,
- wyczyszczono i zakonserwowano studnie oraz sączki doprowadzające wodę do zbiornika - Kowary Dolne,
- wymieniono zawory pływakowe na zbiorniku zapasowo-wyrównawczym Kowary Górne,
- zamontowano zawór pływakowy – Kowary Podgórze,
- zamontowano zawory pływakowe (3 szt.) – Kowary Dolne,
- wykonano studnie redukcyjną wraz z zaworem membranowym na ul. Klonowej,
- wymieniono rurociąg pod mostem ul. Jeleniogórska – ul. Łomnicka,

- zamontowano zasuwy na skrzyżowaniu ul. Dworcowej, ul. Jeleniogórskiej oraz ul. 1 Maja,
- zlikwidowano osiem ryczałtów,
- dokonano oznakowania oraz malowania hydrantów,
- przeprowadzono kontrole sieci pod względem wycieków od reduktora na ul. Ogrodowej do ul. Zamkowej 9,
- odcięto stare przyłącze wody na ul. Wojska Polskiego 43 – likwidacja wycieku,
- wykonano dwa spusty do rzeki na ul. Kowalskiej 27a i ul. Kowalskiej 29,
- wyeliminowano nieprawidłowości po przeprowadzonym audycie dotyczącym gospodarki wodomierzowej,
- wykonano częściową kontrolę nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji sanitarnej, raport przekazano do Urzędu Miasta,
- przeprowadzono inspekcje telewizyjną kanalizacji na ul. Rzemieślniczej, ul. Bielarskiej oraz ul. Karkonoskiej,
- przepięto trzy budynki do kanalizacji sanitarnej: ul. Bielarska 19, Pensjonatowa 18, Matejki 12,
- wymieniono 30 mb przyłącza kanalizacyjnego ul. Zamkowa 5,
- wymieniono 80 mb sieci kanalizacyjnej ul. Jagiellońska 3-5,
- zakupiono walcarkę,
- zakupiono szlifierkę kątową Makita.
- wyremontowano dach na budynku technicznym – wykonano archiwum,
- w związku z pojawieniem się rurecznika mułowego w sieci wodociągowej na terenie Kowar w strefie zasilania z ujęcia „ Kowary Górne” przystąpiono do prac mających na celu wyeliminowanie zaistniałej sytuacji. W trybie pilnym wyptukano sieć wodociągową, wymieniono złoża filtracyjne i dodatkowo zamontowano nowy system pukania filtrów sprężonym powietrzem, wyptukano i zdezynfekowano zbiorniki wodne oraz ciągi drenarskie.

Oczyszczalnia Ścieków:

- wymieniono osłony flotacyjne na osadniku wtórnym,
- wybudowano boks do przechowywania osadu ściekowego,
- wymieniono 2 przenośniki taśmowe,
- wyremontowano pomieszczenia dyspozytorskie,
- wykonano częściowy remont dachu na budynku administracyjnym oraz budynku technicznym (uszczelnienie papą), dokonano przeglądu oraz naprawy sond tlenowych.

Wykaz prac remontowych i inwestycyjnych w oddziale Kowary Spółki KSWiK sp. z o.o. w roku 2020:

Ilość ujęć wody - 6 szt.

Ilość SUW - 0 szt.

Ilość oczyszczalni ścieków - 1 szt.

Długość obsługiwanej sieci wodociągowej

– magistrala przesyłowa 17,4 km.

– sieć rozdzielcza 38,9 km.

Ilość przyłączy wodociągowych - 1357 szt.

Długość obsługiwanej sieci kanalizacyjnej – 42,5 km.

Ilość przepompowni ścieków - 2 szt.

Zdolności produkcyjne woda m³/d (wszystkie ujęcia razem) – Q_{śred}/d = 3781 m³/d. oraz 100m³/d z ujęcia

Wysoka łąka – wody podziemne,

Zdolność oczyszczania ścieków m³/d. Q_{śred}/d = 2500 m³/d.

Ilość odbiorców usług – 3852 szt.

Ilość odbiorców usług w/g umów wynosi – 3852 szt. na dzień 31.12.2020 r. uwzględniając zmiany sposobu rozliczenia w budynkach wielolokalowych (rozliczenia indywidualne radiowe).

Usunięte awarie na sieci wodociągowej - 3 szt.

Usunięte awarie na sieci kanalizacyjnej – 52 szt.

Usunięte awarie na przyłączach - 6 szt.

Wymienione przyłącza wodociągowe - 1 szt. – (Wiejska 58),

Wymienione sieci wodociągowe średnica i długość – DN 225, 220 m (Kowary Średnie-Kowary Dolne).

Wymiana wdm. po okresie legalizacji - 76 szt.

Montaż wdm. brakujących -8 szt.

Wymiana zasuw – 9 szt.

Ul. Bielarska 6, Zamkowa 9, Zamkowa Były SUW, Jeleniogórska Koło łowieckie „Knieja”, Wiejska 60, Podgórze 28, Jagiellończyka Muszla, Leśna 1, Reja 7.

Wymiana hydrantów - 6 szt. (ul. Jeleniogórska 39, Staszica 18, Waryńskiego 6, Nadrzeczna 1, Kowalska 4, Kawaleryjska 1).

Montaż zasuw – 9 szt.:

DN 25 – 2 szt. (ul. Wiejska 62, Wiejska 58),

DN 40- 1 szt.(ul. Zamkowa SUW-spust),

DN 80 – 2 szt. (prawy zbiornik Kowary Dolne, były filtry Kowary Dolne- Kowary Średnie),

DN 100- 3 szt. (ul. Zamkowa były SUW, Górna reductor x2),

DN 150 – 1 szt. (były filtry Kowary Dolne- Kowary Średnie).

Montaż hydrantów – 0 szt.

Montaż studni wodomierzowych –3szt. (ul. Ogrodowa 25, Wiejska 60, Wiejska 62).

Usunięte awarie na pompowniach ścieków – 5 szt.

Usunięte awarie na oczyszczalni ścieków - 5 szt.

remont podajnika wapna w budynku prasy,

wymiana stopy sprzęgającej pompy Flyght w pompowni P4,

remont kanału dolotowego komory uspokojenia wraz z wykonaniem odwodnienia placu,

remont bieżni osadnika wtórnego – uzupełnienie ubytków,

awaria rurociągu w pompowni P2

Pozostałe remonty, wytworzone środki trwałe, zakupy i remonty środków trwałych, oraz środków transportu:

Montaż zasuw oraz zaworu zwrotnego na wyjściu z prawego zbiornika zapasowo-wyrównawczego Kowary Dolne,

Naprawa oraz odbudowa zapadniętych i niedrożnych studni kanalizacji sanitarnej ul. Ogrodowa 18, Karkonoska 12,

Budowa studni redukcyjnej ul. Górna Wojków,

Remont ujęcia „Wysoka Łąka”

Przeglądy i zadymianie sieci kanalizacyjnej – ul. Źródłana, Jagiellończyka – sprawdzenie oraz zadymianie kanalizacji deszczowej.

Inne roboty remontowe i konserwacyjne wykonane przez oddział:

- montaż zaworu pływakowego na zbiorniku zapasowo-wyrównawczym Kowary Dolne,
- wykonanie nowego spustu, przelewu i obejścia filtrów na ujęciu wodnym Kowary Górne, długość 25 m,
- montaż nowego zaworu pływakowego DN100 na zbiorniku zapasowo-wyrównawczym Kowary Dolne – dopływ wody ze zbiornika Kowary Średnie,
- wykonanie połączenia rurociągów oraz spustu na byłych filtrach pomiędzy zbiornikami zapasowo-wyrównawczymi Kowary Dolne, Kowary Średnie 10 m DN160,
- odcięto dwa przyłącza wodociągowe: ul. Dworcowa byłe kino, Leśna 1A była Kuźnica, w związku z pracami wyburzeniowymi obiektów,
- wymiana niesprawnego zaworu redukcyjnego DN80 ul. Ogrodowa,
- wielokrotne płukanie filtrów, zbiorników, sieci wodociągowej na terenie miasta spowodowane długotrwałymi opadami deszczu,
- przegląd sieci kanalizacji sanitarnej Podgórze, uzupełnianie brakujących włączów,
- czyszczenie, udrożnienie 80m kanalizacji sanitarnej, uzupełnienie brakujących włączów ul. Zamkowa byłe przedszkole,
- czyszczenie, wrywanie korzeni z rurociągu wodnego pomiędzy ujęciem powierzchniowym „Budniki” a filtrami „Kowary Średnie”,
- przepięcie rurociągów wodnych DN150 i DN100 poza były SUW ul. Zamkowa,
- nadzór nad pracami ujęcie „Wysoka Łąka” – modernizacja oraz wpięcie do sieci przesyłowej,
- nadzór nad pracami – regulacja 126 studni kanalizacji sanitarnej na terenie miasta,
- wykonanie spustu na rurociągu przy byłym SUW Kowary zalew,
- likwidacja 8 ryczałtów,
- wymiana 25m niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN200 Wojków ul. Wojska Polskiego 29,
- wymiana 20m niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN160 ul. Matejki 18.

Oczyszczalnia Ścieków:

- montaż i ustawienie regałów w pomieszczeniu archiwum,
- uruchomienie recyrkulacji wewnętrznej jednej strony ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków,
- zakup, montaż i uruchomienie nowej pompy osadu i maceratora na prasę,
- remont pomieszczenia biurowego BHP oraz Sali konferencyjnej,
- częściowy remont dachu i wykonanie pomieszczenia magazynowego narzędzi – budynek techniczny, dyspozytornia.

Wykaz prac remontowych i inwestycyjnych w oddziale Kowary Spółki KSWiK sp. z o.o. w roku 2021:

Ilość ujęć wody - 6 szt.

Ilość SUW - 0 szt.

Ilość oczyszczalni ścieków - 1 szt.

Długość obsługiwanej sieci wodociągowej

– magistrala przesyłowa 17,4 km.

– sieć rozdzielcza 39,1 km.

Ilość przyłączy wodociągowych - 1378 szt.

Długość obsługiwanej sieci kanalizacyjnej – 42,5 km.

Ilość przepompowni ścieków - 2 szt.

Zdolności produkcyjne woda m³/d (wszystkie ujęcia razem) – Q_{śred}/d = 3781 m³/d. oraz 100m³/d z ujęcia

Wysoka łąka – wody podziemne,
Zdolność oczyszczania ścieków m³/d. Q_{śred}/d = 2500 m³/d.
Ilość odbiorców usług – 4016 szt.

Ilość odbiorców usług w/g umów wynosi – 4016 szt. na dzień 31.12.2021 r. uwzględniając zmiany sposobu rozliczenia w budynkach wielolokalowych (rozliczenia indywidualne radiowe).

Usunięte awarie na sieci wodociągowej - 15 szt.
Usunięte awarie na sieci kanalizacyjnej – 99 szt.
Usunięte awarie na przyłączach - 3 szt.
Wymienione przyłącza wodociągowe - 1 szt. – (Kościszki 28).
Wymienione sieci wodociągowe średnica i długość – 0 m.
Wymiana wdm. po okresie legalizacji - 104 szt.
Montaż wdm. brakujących -3 szt.
Wymiana zasuw – 2 szt.

Ul. Jagiellońska 7 (DN50), Izerska – Kopernika (DN80).

Montaż zasuw – 2 szt.:

DN 80 – 1 szt. (Borusiaka – 1 Maja),

DN 100- 1 szt. (Borusiaka – 1 Maja),

Wymiana hydrantów – 12 szt. (Zamkowa 5, Matejki 16, Jagiellończyka-Leśna, Jagiellońska 1, Witosa 18, Oczyszczalnia ścieków zbiornik PIX, Ogrodowa 24, Łomnicka 13, Jeleniogórska 16, Świętej Anny „Parkitny”, Lipowa 2, Klonowa 6).

Montaż hydrantów – 1 szt. (Zamkowa 9).

Montaż studni wodomierzowych – 1 szt. (ul. Witosa 14).

Usunięte awarie na pompowniach ścieków – 5 szt.

Usunięte awarie na oczyszczalni ścieków - 9 szt.

Remont pomp w pompowni P2.

Wymiana taśm prasy odwadniania osadu.

Remont prasy odwadniania osadu 9 naprawa siłownika regulacji górnej taśmy prasy, naprawa sterownika regulacji ciśnienia powietrza.

Naprawa przełącznika czasowego – stacja nadmiernego odwadniania osadu.

Naprawa napędu zgarniacza osadu zbiornika radialnego.

Naprawa mieszałki Flygt – komora tlenowa 2 stopień.

Zakup i wymiana kolana stopowego pompy piasku.

Zakup i montaż kół zębatych wózka pędowego (zgarniacz osadu zbiornika wtórnego nr 1).

Wymiana uszkodzonych „zębów” na kracie socjalno-bytowej.

Pozostałe remonty, wytworzone środki trwałe, zakupy i remonty środków trwałych, oraz środków transportu:

Zakup koparko-ładowarki JCB 3CX PLUS.

Zakup laptopa do odczytów.

Sprzedaż wozu asenizacyjnego IFA.

Zakup drukarki do działu sprzedaży.

Zakup drutów do udrażniania z korzeni rurociągów.

Zakup szlifierki kątovej.

Zakup 3 akumulatorów na ujęcia wodne.

Sporządzenie operatu wodnoprawnego na korzystanie z usług wodnych w zakresie odprowadzania wód opadowych – potok Jedlica.

Koncepcja budowy SUW wraz ze zbiornikiem wody oraz budowa sieci wodociągowej łączącej z istniejącym zbiornikiem wody „Kowary Górne”.

Modernizacja ujęcia wody „Wysoka Łąka” wraz z wpięciem do systemu monitoringu ujęć.

Wykonanie koncepcji modernizacji układu stabilizacji osadów ściekowych wraz z instalacją do wytwarzania granulatu (polepszacz glebowy) na terenie oczyszczalni ścieków.

Przeglądy i zadymianie sieci kanalizacyjnej – ul. Jagiellońska, Wiejska, Jeleniogórska, zadymianie sieci kanalizacyjnej ul. Kopernika.

Inne roboty remontowe i konserwacyjne wykonane przez oddział:

- wymiana 110 mb. kanalizacji sanitarnej DN200 wraz z wymianą 3 nawierteł na przyłączach wodociągowych na łączniku dróg gminnych przy ul. Borusiaka i ul. 1-go Maja,
- wymiana 30 mb. niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN160 przy ul. Jagiellońskiej 3,
- wymiana 80 mb. niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN200 – ul. Św. Anny od numeru 17 do numeru 25,
- naprawa studzienek kanalizacji sanitarnej (ul. Widokowa, ul. Wiejska),
- regulacja studni kanalizacji sanitarnych wraz z wymianą włazów (ul. Ogrodowa 54 – parking przy banku, ul. Karkonoska – parking przy stawie, ul. Karkonoska/ul. Bielarska – studnia przy wyspie, ul. Jagiellońska 3),
- budowa sieci wodociągowej o długości 236 mb. DN125 ul. Zamkowa (nowe zasilanie MSR),
- wykonanie przeglądu hydrantów i sporządzenie sprawozdania,
- odcięcie starego przyłącza wodociągowego zasilającego budynek przy ul. Waryńskiego 34,
- naprawa studni na ujęciu wody Kowary Górne. Wykonanie nowego zabezpieczenia komory czerpalnej,
- przegląd i czyszczenie reduktora DN80 – ul. 1-go Maja,
- regeneracja śruby do zasuw (podnoszenie zastawki) na ujęciu wody „Kowary Górne”,
- wykonanie wizualizacji oprogramowania zbiornika „Wysoka Łąka”,
- naprawa cząstkowa nawierzchni dróg po awaryjnych pracach na sieci wod-kan (ul. 1-go Maja, ul. Kowalska, ul. Zamkowa, ul. Polna, ul. Bielarska),
- wykonanie instalacji elektrycznej na ujęciu wody „Wysoka Łąka” (gniazdka + oświetlenie) oraz montaż ogrzewania,
- zakup, modyfikacja i montaż osi w urządzeniu wysokociśnieniowym ROM-300 „WUKO”,
- wymiana głowicy czyszczącej w urządzeniu wysokociśnieniowym ROM-300 „WUKO”,

Oczyszczalnia Ścieków:

- remont pomieszczeń zaplecza socjalnego – decyzja sanepid,
- remont pomieszczeń magazynowych armatury wodociągowej,
- remont warsztatu wodociągów,
- remont magazynu wodociągów
- wykonanie przeglądu dmuchaw na oczyszczalni ścieków przez firmę Ekosin Wrocław,
- zakup i montaż kotła dwufunkcyjnego firmy Termet na dyspozytorni oczyszczalni ścieków,
- częściowa wymiana pokrycia dachowego w budynku technicznym,
- montaż monitoringu na terenie oczyszczalni – zbiorniki radialne i stacja odwadniania osadu,
- zakup płyty zbrojeniowej oraz naprawa uszkodzonej nawierzchni komory technicznej – dojdzie do pomieszczeń socjalnych monterów przy budynku biurowym – zalecenia BHP,
- remont pomp w przepompowni P1 i P2,
- zakup desek oraz wykonanie zabezpieczenia ciągu technologicznego oczyszczalni – zalecenia BHP,

- wymiana podzespołów (styczniki, zabezpieczenia) w stacji sterowania dmuchaw – 2 stopień,
- wymiana filtra przeciwbakteryjnego w falowniku pompy recyrkulacji osadu,
- wykonanie nowego wału napędowego na kracie mechanicznej.

Wykaz prac remontowych i inwestycyjnych w oddziale Kowary Spółki KSWiK sp. z o.o. w roku 2022:

Ilość ujęć wody - 6 szt.

Ilość SUW - 0 szt.

Ilość oczyszczalni ścieków - 1 szt.

Długość obsługiwanej sieci wodociągowej

- magistrala przesyłowa 17,4 km.
- sieć rozdzielcza 39,1 km.

Ilość przyłączy wodociągowych - 1382 szt.

Długość obsługiwanej sieci kanalizacyjnej - 42,5 km.

Ilość przepompowni ścieków - 2 szt.

Zdolności produkcyjne woda m³/d (wszystkie ujęcia razem) - Q_{śred}/d = 3781 m³/d. oraz 125m³/d z ujęcia Wysoka Łąka - wody podziemne,

Zdolność oczyszczania ścieków m³/d. Q_{śred}/d = 4500 m³/d.

Ilość odbiorców usług - 4327 szt.

Ilość odbiorców usług w/g umów wynosi - 4327 szt. na dzień 31.12.2022 r. A uwzględniając zmiany sposobu rozliczenia w budynkach wielolokalowych (rozliczenia indywidualne radiowe).

Usunięte awarie na sieci wodociągowej - 30 szt.

Usunięte awarie na sieci kanalizacyjnej - 74 szt.

Usunięte awarie na przyłączach - 13 szt. (ul. Jeleniogórska 16A, ul. Kościuszki 8, ul. Łomnicka 19, ul. Wiejska 23, ul. Prusa 1A, ul. Łomnicka 19, ul. Mickiewicza (Lipki), ul. Wojska Polskiego 30A, ul. Wojska Polskiego 43 (Willa Jaskółka), ul. Karkonoska (stadion), ul. Pensjonatowa 1, ul. Górnicza 29, ul. 1-go Maja 54).

Wymienione przyłącza wodociągowe - 5 szt. (ul. Jeleniogórska 16A, ul. Łomnicka 19-19A, ul. Wiejska 23, ul. Kościuszki 4, ul. Górnicza 16).

Wymienione sieci wodociągowe średnica i długość – 4 szt. (20mb. DN 80 ul. Matejki 6-16 / 120mb. DN65 ul. Jeleniogórska 14E,16,16A / 30mb. DN 100 ul. Witosa 14-18 / 300mb. DN225 rurociąg na trasie Kowary Dolne - Kowary Średnie).

Wymiana wdm. po okresie legalizacji - 164 szt.

Montaż wdm. brakujących - 0 szt.

Wymiana zasuw - 4 szt.: DN25 - ul. Kościuszki 4, DN150 - ul. Jeleniogórska 16, DN32 - ul. Jeleniogórska 14E, DN32 - ul. Witosa 14.

Wymiana hydrantów - 11 szt. (ul. Kopernika 2, ul. Pstrowskiego 4, ul. Słoneczna 10, ul. Sienkiewicza 9, ul. Jaśminowa 11, ul. Waryńskiego 19, ul. Górna 10, ul. Cicha 4, ul. Klonowa 2, ul. Zamkowa 1, ul. Sanatoryjna 5).

- Montaż zasuw - 8 szt.: DN80 - 1 szt. (ul. Matejki 16), DN100 - 1 szt. (ul. Kowalska 28), DN80 - 1 szt. (ul. Jeleniogórska 14E, 16, 16A), DN32 - 2 szt. (ul. Jeleniogórska 16A), DN 80 - 1 szt.(ul. Zamkowa), DN 150 - 1 szt. (ul. Zamkowa), DN80 - 1 szt. (ul. Witosa 14-18).
- Montaż hydrantów - 0 szt.
- Montaż studni wodomierzowych - 0 szt.
- Usunięte awarie na pompowniach ścieków - 40 szt.
- Usunięte awarie na oczyszczalni ścieków - 7 szt.
- Remont prasy do odwadniania osadu – wymiana siłowników i łożysk wraz z oprawą,
- Remont pompy KSB w Przepompowni P1,
- Remont mieszadła Flygt - II stopień - zbiornik nityfikacji osadu,
- Remont pompy Flygt - Osad recyrkulowany,
- Remont pompy Flygt - przepompownia wód technologicznych,
- Remont pompy Flygt - Zbiornik wody deszczowej,
- Awaryjna naprawa silosu na wapno palone.

Pozostałe remonty, wytworzone środki trwałe, zakupy i remonty środków trwałych, oraz środków transportu podać jakie:

- Zakup drutów łączeniowych do udrażniania rurociągu przesyłowego,
- Zakup oraz montaż zestawu do chlorowania wody i uruchomienie automatycznego dozowania podchlorynu sodu na ujęciu wodnym „Wysoka Łąka” podczas załączania pompy,
- Zakup 50 szt. Pojemników na podchloryn sodu,
- Wymiana hamulca najazdowego w przyczepie „Niewiadów”,
- Zakup urządzenia wysokociśnieniowego do utrzymania czystości w budynku pras,
- Zakup paneli fotowoltaicznych wraz z konstrukcją wsporczą,
- Zakup pralki do oczyszczalni ścieków,
- Zakup monitorów do działu sprzedaży i dla głównego specjalisty do spraw technicznych,
- Zakup wykaszarki spalinowej,
- Zakup zestawu bezpieczeństwa: Trójnóg z urządzeniem samohamownym,
- Zakup klucza udarowego,
- Naprawa pompy przenośnej,
- Naprawa młota udarowego,
- Naprawa agregatu prądotwórczego,
- Naprawa centrali telefonicznej.

Przeglądy i zadymianie sieci kanalizacyjnej podać miejscowości bądź dzielnice:

Przebieg studni kanalizacyjnych: Podgórze (123 szt.), ul. Wiejska (179 szt.), ul. Św. Anny (6 szt.), ul. Kowalska (49 szt.), ul. Polna (12 szt.).

Przebieg sieci kanalizacyjnej: ul. Kawaleryjska 2, ul. Kościuszki 34, ul. Jagiellońska 1.

Zadymianie sieci deszczowej oraz szamba: ul. Karkonoska 1, Wiejska 49, ul. Kowalska 43.

Inne roboty remontowe i konserwacyjne wykonane przez oddział:

- Wymiana 25mb. Przyłącza kanalizacji sanitarnej - ul. 1-go Maja 96 A,B,
- Wymiana 20mb. kanalizacji sanitarnej DN200 kamionka - ul. Jagiellońska 1-4A,
- Wymiana 12mb. sieci kanalizacji sanitarnej - ul. Kościuszki 34,
- Regulacja studni kanalizacji deszczowej 1200 (przedłużenie o 2m.) na kanale DN500 – budowa marketu „Stokrotka”, skrzyżowanie ul. Matejki - Poprzeczna - Sienkiewicza,
- Wymiana 20 włazów betonowych w studniach kanalizacyjnych w terenach zielonych,
- Montaż zaworu zwrotnego DN160 na przyłączy kanalizacyjnym - ul. Poprzeczna 11,
- Naprawa oraz wymiana zdewastowanego i częściowo skradzionego ogrodzenia zbiornika wodnego, filtrów Kowary Górne, zbiornika wodnego Kowary Dolne, filtrów na ujęciu Kowary Średnie,
- Remont ujęć powierzchniowych: uzupełniono ubytki w nieckach wypadowych,
- Montaż automatycznej wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu z podchlorynem sodu na ujęciu „Wysoka Łąka”,
- Wymiana sondy poziomu wody - prawy zbiornik - ujęcie Kowary Dolne,
- Naprawa modułu telemetrycznego MT-713 - ujęcie Kowary Dolne,
- Usunięcie awarii na trasie ujęcie do filtrów Kowary Wojków,
- Montaż zaworów pływakowych w zbiorniku wodnym Kowary Średnie,
- Montaż zaworu odpowietrzającego na sieci wodociągowej - ul. Wojska Polskiego 43 „Willa Jaskółka”,
- Montaż zaworu napowietrzająco-odpowietrzającego DN50 na rurociągu przesyłowym pomiędzy zbiornikami zapasowo-wyrównawczymi Kowary Średnie i Kowary Dolne.

Oczyszczalnia Ścieków:

- Remont pomieszczeń warsztatowych monterów sieci wod-kan,
- Remont pomieszczenia socjalnego dla monterów – wykonanie stołówki,
- Naprawa dachu budynku technicznego, wymiana papy wraz z obróbką blacharską kominów,
- Kompleksowa naprawa dachu na budynku administracyjnym, wymiana papy wraz z obróbką blacharską,
- Montaż instalacji odgromowej na budynku administracji,

- Remont dachu budynku krat – wymiana papy wraz z obróbkami blacharskimi,
- Przegląd dmuchaw na oczyszczalni ścieków,
- Remont dmuchawy Spomasz DR125 nr 2,
- Remont dmuchawy Spomasz DR125 nr 4,
- Przegląd dwóch dmuchaw Spomasz DR125 nr 2 i nr 4 po upływie 6 miesięcy od remontu,
- Przegląd pompy i maceratora w stacji odwadniania osadu oraz serwis maceratora,
- Serwis reduktora ciśnienia wody - ul. Sanatoryjna 33,
- Montaż 2 kamer w celu podglądu na panele fotowoltaiczne,
- Wymiana kół jezdnych w zgarniaczu osadu,
- Wymiana łożysk w zgarniaczu osadu,
- Wymiana 2 rurociągów DN225 (20mb.) w przepompowni P2 recyrkulacji osadu,
- Wymiana taśm do przenośników w stacji odwadniania osadu.

Nakłady inwestycyjne w latach 2017-2022 w zł.

KOWARY	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nakłady inwestycyjne	205 793,13	373 635,08	71 919,28	171 950,94	433 803,40	340 877,60

Nakłady remontowe w latach 2017-2022 w zł.

KOWARY	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nakłady remontowe	106 631,11	113 635,65	124 586,88	162 062,41	132 472,79	144 613,44

Nakłady inwestycyjne i remontowe podane do obowiązujących taryf za wodę i ścieki w latach 2017-2022 w zł.

KOWARY	2019	2020	2021	2022
Nakłady inwestycyjne i remontowe podane do obowiązujących taryf za wodę i ścieki	224 986,00	62 000,00	146 000,00	0

Wytworzone środki trwałe w latach 2020 - 2022.

2020	2021	2022
Wytworzone środki trwałe	Wytworzone środki trwałe	Wytworzone środki trwałe
1. Montaż zasuw oraz zaworu zwrotnego na wyjściu z prawego zbiornika wodnego Kowary Dolne.	1. Zakup laptopa do odczytów	1. Zakup drutów łączeniowych do udrażniania rurociągu przesyłowego.
2. Budowa studni redukcyjnej wraz z zaworem membranowym ul. Górna Wojków.	2. Zakup drutów łączeniowych do udrażniania rurociągu przesyłowego	2. Zakup oraz montaż zestawu do chlorowania wody i uruchomienie automatycznego dozowania podchlorynu sodu na ujęciu wodnym „Wysoka Łąka” podczas załączania pompy.
	3. Zakup szlifierki kątowej	3. Zakup urządzenia wysokociśnieniowego do utrzymania czystości w budynku pras.
	4. Zakup 4 telefonów służbowych	4. Zakup paneli fotowoltaicznych wraz z konstrukcją wsporczą.
	5. Zakup koparko-ładowarki 3CX PLUS	5. Zakup pralki do oczyszczalni ścieków.
	6. Operat wodnoprawny na korzystanie z usług wodnych w zakresie odprowadzenia wód opadowych – potok Jedlica	6. Zakup monitorów do działu sprzedaży i dla głównego specjalisty do spraw technicznych.

	7. Koncepcja budowy SUW wraz ze zbiornikiem wody oraz budowa sieci wodociągowej z istniejącym zbiornikiem wody Kowary Górne	7. Zakup wykazarki spalinowej.
	8. Budowa sieci wodociągowej „Wysoka Łąka” wraz z wpięciem do systemu monitoringu wody	8. Zakup zestawu bezpieczeństwa: Trójnóg z urządzeniem samohamownym.
		9. Zakup klucza udarowego.

Remont środków trwałych w latach 2020 – 2022

Remonty środków trwałych	Remonty środków trwałych	Remonty środków trwałych
1. Naprawa oraz odbudowa zapadniętych i niedrożnych studni kanalizacji sanitarniej ul. Ogrodowa 18, Karkonoska 12.	1. Modernizacja układu stabilizacji osadów ściekowych wraz z instalacją do wytwarzania granulatu (polepszacz glebowy) na terenie oczyszczalni ścieków.	1. Naprawa pompy przenośnej.
2. Remont ujęcia Wysoka Łąka, modernizacja oraz wpięcie do sieci przesyłowej.	2. Remont pomp w przepompowni P1 i P2.	2. Naprawa młota udarowego.
3. Redylacja 126 szt. studni kanalizacji sanitarniej wraz z wymianą nawierzchni asfaltowej.	3. Naprawa mieszadła flygt – komora tlenowa 2 stopień.	3. Naprawa agregatu prądotwórczego.
4. Zakup, wymiana i uruchomienie nowej pompy osadu i maceratora na prasę.	4. Remont prasy do odwadniania osadu (naprawa siłownika regulacji górnej taśmy prasy, naprawa sterownika do regulacji ciśnienia powietrza przy prasie do odwadniania osadu).	4. Naprawa centrali telefonicznej.
	5. Wymiana taśm na prasie.	5. Remont prasy do odwadniania osadu – wymiana siłowników i łożysk wraz z oprawą.
	6. Naprawa napędu zgarniacza osadu zbiornika radialnego.	6. Remont pompy KSB w Przepompowni P1.
	7. Wymiana kolana stopowego do pompy piasku – piaskownik.	7. Remont mieszadła Flyght - II stopień - zbiornik nityfikacji osadu.
	8. Wymiana uszkodzonych „zębów” na kracie socjalno-bytowej.	8. Remont pompy Flyght - Osad recyrkulowany.
		9. Remont pompy Flyght - przepompownia wód technologicznych.
		10. Remont pompy Flyght - Zbiornik wody deszczowej.
		11. Naprawa silosu na wapno palone.

Inne prace remontowe wykonane przez oddział w Kowarach w latach 2020 – 2022.

2020	2021	2022
zakup, montaż regałów w pomieszczeniu archiwum, remont pomieszczenia BHP oraz Sali konferencyjnej, częściowy remont dachu i wykonanie pomieszczenia magazynowego - budynek techniczny, dyspozytornia.	remont pomieszczeń zaplecza socjalnego / remont pomieszczeń magazynowych armatury wodociągowej / remont warsztatu wodociągów / remont magazynu wodociągów / częściowa wymiana pokrycia dachowego w budynku technicznym / zakup, modyfikacja i montaż osi w urządzeniu wysokociśnieniowym ROM-300 „WUKO” / wymiana głowicy czyszczącej w urządzeniu wysokociśnieniowym ROM-300 „WUKO”.	wymiana hamulca najazdowego w przyczepie „Niewiadów” / remont pomieszczeń warsztatowych monterów sieci wod-kan / remont pomieszczenia socjalnego dla monterów – wykonanie stołówki / naprawa dachu budynku technicznego, wymiana papy wraz z obróbką blacharską kominów / kompleksowa naprawa dachu na budynku administracyjnym, wymiana papy wraz z obróbką blacharską / montaż instalacji odgromowej na budynku administracji / remont dachu budynku krat – wymiana papy wraz z obróbkami blacharskimi.

<p>Sieć wodociągowa plus ujęcia wody: wykonano nowy spust, przelew i obejście filtrów na ujęciu Kowary Górne, montaż zaworu pływakowego DN100 na zbiorniku wodnym Kowary Dolne - dopływ ze zbiornika Kowary Średnie, wykonano połączenia rurociągów oraz spust na byłych filtrach pomiędzy Kowarami Średnimi a Dolnymi, odcięto stare przyłącza wodne zasilające nieruchomości przy ul. Dworcowej (byłe kino) i Leśnej 1A (restauracja Kuźnica), wymieniono niesprawny zawór redukcyjny DN80 ul. Ogrodowa, płukanie filtrów oraz wszystkich zbiorników wodnych na terenie Kowar, czyszczenie wyrwanie korzeni z rurociągu wodnego pomiędzy ujęciem powierzchniowym Budniki a filtrami Kowary Średnie, przepięcie rurociągów wodnych poza były SUW na ul. Zamkowej, wykonanie nowego spustu umożliwiającego płukanie sieci wodnej,</p>	<p>Sieć wodociągowa plus ujęcia wody: budowa sieci wodociągowej o długości 236 mb. DN125 ul. Zamkowa (nowe zasilanie MSR) / wykonanie przeglądu hydrantów i sporządzenie sprawozdania / odciecie starego przyłącza wodociągowego zasilającego budynek przy ul. Waryńskiego 34 / naprawa studni na ujęciu wody Kowary Górne. Wykonanie nowego zabezpieczenia komory czerpальной / przegląd i czyszczenie reduktora DN80 – ul. 1-go Maja / regeneracja śruby do zasuw (podnoszenie zastawki) na ujęciu wody Kowary Górne / wykonanie wizualizacji oprogramowania zbiornika „Wysoka Łąka” / naprawa cząstkowa nawierzchni dróg po awaryjnych pracach na sieci wod-kan (ul. 1-go Maja, ul. Kowalska, ul. Zamkowa, ul. Polna, ul. Bielarska) / wykonanie instalacji elektrycznej na ujęciu wody „Wysoka Łąka” (gniazdka + oświetlenie) oraz montaż ogrzewania.</p>	<p>Sieć wodociągowa plus ujęcia wody: naprawa oraz wymiana zdewastowanego i częściowo skradzionego ogrodzenia zbiornika wodnego, filtrów Kowary Górne, zbiornika wodnego Kowary Dolne, filtrów na ujęciu Kowary Średnie / remont ujęć powierzchniowych: uzupełniono ubytki w nieckach wypadowych / montaż automatycznej wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu z podchlorynem sodu na ujęciu „Wysoka Łąka” / wymiana sondy poziomu wody - prawy zbiornik - ujęcie Kowary Dolne / naprawa modułu telemetrycznego MT-713 - ujęcie Kowary Dolne / usunięcie awarii na trasie ujęcie do filtrów Kowary Wojków / montaż zaworów pływakowych w zbiorniku wodnym Kowary Średnie / montaż zaworu odpowietrzającego na sieci wodociągowej - ul. Wojska Polskiego 43 „Willa Jaskółka” / montaż zaworu napowietrzająco-odpowietrzającego DN50 na rurociągu przesyłowym pomiędzy zbiornikami zapasowo-wyrównawczymi Kowary Średnie i Kowary Dolne / serwis reduktora ciśnienia wody - ul. Sanatoryjna 33.</p>
<p>Sieć kanalizacyjna: wymieniono 25mb. Niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN 200 Wojków ul. Wojska Polskiego 29, wymieniono 20mb. Niedrożnej i nieszczelnej kanalizacji sanitarnej DN160 ul. Matejki, przepięto blok mieszkalny Matejki 18, dokonano przeglądu kanalizacji sanitarnej na Podgórzu, uzupełniono brakujące włazy, wyczyszczono oraz udrożniono 80mb. kanalizacji sanitarnej oraz uzupełniono brakujące włazy ul. Zamkowa (byłe przedszkole, były SUW).</p>	<p>Sieć kanalizacyjna: wymiana 110 mb. kanalizacji sanitarnej DN200 wraz z wymianą 3 nawiertek na przyłączach wodociągowych na łączniku dróg gminnych przy ul. Borusiaka i ul. 1-go Maja / wymiana 30 mb. niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN160 przy ul. Jagiellońskiej 3 / wymiana 80 mb. niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN200 – ul. Św. Anny od numeru 17 do numeru 25 / naprawa studzienek kanalizacji sanitarnej (ul. Widokowa, ul. Wiejska) / regulacja studni kanalizacji sanitarnych wraz z wymianą włazów (ul. Ogrodowa 54 – parking przy banku, ul. Karkonoska – parking przy stawie ul. Karkonoska, ul. Bielarska – studnia przy wyspie, ul. Jagiellońska 3).</p>	<p>Sieć kanalizacyjna: wymiana 25mb. przyłącza kanalizacji sanitarnej - ul. 1-go Maja 96 A,B / wymiana 20mb. kanalizacji sanitarnej DN200 kamionka - ul. Jagiellońska 1-4A / wymiana 12mb. sieci kanalizacji sanitarnej - ul. Kościuszki 34 / regulacja studni kanalizacji deszczowej 1200 (przedłużenie o 2m.) na kanale DN500 – budowa marketu „Stokrotka”, skrzyżowanie ul. Matejki - Poprzeczna - Sienkiewicza / wymiana 20 włazów betonowych w studniach kanalizacyjnych w terenach zielonych / montaż zaworu zwrotnego DN160 na przyłączy kanalizacyjnym - ul. Poprzeczna 11.</p>

<p>Oczyszczalnia Ścieków: coroczny przegląd dmuchaw na terenie oczyszczalni, remont podajnika wapna w budynku prasy, wymiana stopy sprzęgającej pompy Flygt w pompowni p\$, remont kanału dolotowego komory uspokojenia wraz z wykonaniem odwodnienia placu, remont bieżni osadnika wtórnego - uzupełnienie ubytków, naprawa rurociągu w pompowni P2, uruchomienie recyrkulacji wewnętrznej jednej strony ciągu technologicznego.</p>	<p>Oczyszczalnia Ścieków: coroczny przegląd dmuchaw / zakup i montaż kotła dwufunkcyjnego firmy Termet na dyspozytorni oczyszczalni ścieków / montaż monitoringu na terenie oczyszczalni – zbiorniki radialne i stacja odwadniania osadu / zakup płyty zbrojeniowej oraz naprawa uszkodzonej nawierzchni komory technicznej – dojście do pomieszczeń socjalnych monterów przy budynku biurowym / zakup desek oraz wykonanie zabezpieczenia ciągu technologicznego oczyszczalni / wymiana podzespołów (styczniki, zabezpieczenia) w stacji sterowania dmuchaw – 2 stopień / wymiana filtra przeciwzakłóceniewego w falowniku pompy recyrkulacji osadu / wykonanie nowego wału napędowego na kracie mechanicznej.</p>	<p>Oczyszczalnia Ścieków: coroczny przegląd dmuchaw / remont dmuchawy Spomasz DR125 nr 2 / remont dmuchawy Spomasz DR125 nr 4 / przegląd dwóch dmuchaw Spomasz DR125 nr 2 i nr 4 po upływie 6 miesięcy od remontu / przegląd pompy i maceratora w stacji odwadniania osadu oraz serwis maceratora / montaż 2 kamer w celu podglądu na panele fotowoltaiczne / wymiana kół jezdnych w zgarniaczu osadu / wymiana łożysk w zgarniaczu osadu / wymiana 2 rurociągu DN225 (20mb.) w przepompowni P2 recyrkulacji osadu / wymiana taśm do przenośników w stacji odwadniania osadu.</p>
--	--	--

3.2.6. Program przeciwdziałania bezdomności zwierząt

Gmina Miejska Kowary uchwałą nr LI/322/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 lutego 2022 r. przyjęła „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2022”.

Celem programu było zapewnienie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Zadaniami priorytetowymi programu było:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
- 2) opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) obowiązkowa sterylizacja albo kastracja zwierząt w schroniskach dla zwierząt;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypianie ślepych miotów;
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
- 9) działania edukacyjne.

Gmina zapewniała opiekę nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Gminy Miejskiej Kowary poprzez umieszczenie i zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom w Schronisku dla Małych Zwierząt w Jeleniej Górze, przy ul. Spółdzielczej 33A, 58-500 Jelenia Góra, którego administratorem jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Jeleniej Górze.

Gmina sprawowała opiekę nad kotami wolno żyjącymi poprzez:

- 1) zapewnienie dokarmiania przy udziale społecznych opiekunów kotów wolno żyjących;
- 2) sterylizację i kastrację;
- 3) zapewnienie opieki dla rannych lub chorych zwierząt.

Sterylizację i kastrację kotów wolno żyjących oraz opiekę nad nimi wykonywała Lecznica dla Zwierząt Michał Rokosz, Adam Januszkiewicz, Spółka Cywilna przy ul. Jeleniogórskiej 8, 58-530 Kowary, na podstawie skierowań na zabiegi kastracji i sterylizacji wydawanym przez Gminę opiekunom zwierząt wolno żyjących.

Dokarmianie zwierząt wolno żyjących odbywało się poprzez wydawanie karmy opiekunom (karmicielom), zarejestrowanym w Urzędzie w okresie jesienno-zimowym, tj. od 1 listopada do 31 marca.

Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt udzielane było przez Lecznicę dla Zwierząt Michał Rokosz, Adam Januskiewicz, Spółka Cywilna ul. Jeleniogórska 8, 58-530 Kowary

Gmina realizowała dofinansowanie kosztów do zabiegu sterylizacji właścicielom zwierząt domowych (psów), którzy zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Kowary. Właściciel psa mógł skorzystać z dofinansowania jeżeli posiadał aktualną książeczkę zdrowia psa w wysokości 15,00 zł.

Na realizację Programu zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2022, wydatkowano kwotę 89 161,00 zł w tym przeznaczoną m. in. na:

- opiekę nad wolno żyjącymi kotami, tj. sterylizację lub kastrację kotów, usypianie ślepych miotów, znakowanie kotów wolno żyjących, dopłata do sterylizacji suk dla właścicieli - 20 521,00 zł.
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych, tj. umowę z zakładem weterynaryjnym - 19 440,00 zł.
- pozostałe zadania realizowane są w ramach Programu przez schronisko dla zwierząt – 49 200,00 zł.

Fakultatywnym sposobem na zapobieganie bezdomności wśród zwierząt była sterylizacja bezdomnych kotów- 9.890,00 zł oraz dopłata do sterylizacji psów właścicielskich – 3.450,00 zł

W roku 2022 wysterylizowano dzięki i wolno żyjące 44 kotki oraz 2 kocury, a także dopłacono do sterylizacji 23 suk właścicielskich.

3.3. Rewitalizacja

3.3.1. Realizacja programu rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary

Dokumentem wyznaczającym kierunki działań w zakresie rewitalizacji w Gminie Miejskiej Kowary jest Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023, który został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIV/120/16 z dnia 19.05.2016 roku. Powstał na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i stanowi kluczowy element miejskiej polityki rewitalizacyjnej w perspektywie do 2023 roku.

LPR jest dokumentem operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczone obszary zdegradowane.

W ramach wypracowanych założeń planistycznych dokonano identyfikacji celów i metod pozwalających na zniwelowanie kluczowych deficytów obszarów problemowych, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym. Dokument jest komplementarny z dokumentami o charakterze programowym i strategicznym, obowiązującymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym (m.in. Strategią Europa 2020; koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030; Strategią Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020; Założeniami Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej; Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Programem Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2015-2020. Na poziomie gminnym LPR tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu. W szczególności jest komplementarny z Programem Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2020 oraz Planem Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2015-2020.

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, funkcjonalno - przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej. Lokalny Program Rewitalizacji adresowany jest do wyznaczonego obszaru wsparcia na którym koncentrują się głównie problemy społeczne, techniczne i przestrzenne oraz związane ze stanem środowiska naturalnego, tereny o niższym poziomie rozwoju gospodarczego. LPR pełni rolę narzędzia planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Posiadanie programu rewitalizacji stało się także warunkiem niezbędnym do ubiegania się o wsparcie projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2015-2020. Wyznaczony obszar zdegradowany to kluczowa strefa w Kowarach istotna z punktu widzenia pełnionych funkcji usługowych, mieszkaniowych oraz symbolicznych. Obszar zdegradowany swym zasięgiem obejmuje także tereny poprzemysłowe i po kolejowe. Obszar ten cechuje się koncentracją zjawisk kryzysowych, w tym głównie problemami społecznymi, technicznymi i przestrzennymi. W skład obszaru zdegradowanego wchodzi centrum usługowo-mieszkaniowe Kowar, zespół śródmiejski oraz tereny mieszkaniowe zabudowy wielorodzinnej. Obszar ten boryka się z wieloma problemami, które w zasadniczy sposób wpływają na obniżenie jakości życia jego mieszkańców jak również implikują przeciętną atrakcyjność turystyczną, osiedleńczą i gospodarczą całości Kowar. Na obszarze wsparcia koncentrują się zjawiska wpływające na ubóstwo i biedę. Zdeprawowaniu uległa w znacznym stopniu tkanka miejska a przede wszystkim zespół śródmiejski oraz części kamienic. Relatywnie niska jest funkcjonalność przestrzeni publicznej i zatracenie przez nią funkcji symbolicznych, integracyjnych czy turystycznych.

Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im działaniami realizowanymi w 2022 roku.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji:

1. Ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze zdegradowanym poprzez:

- wspieranie aktywności osób bezrobotnych,
- przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych,
- prowadzenie działań profilaktycznych, przeciwdziałanie uzależnieniom,
- współpraca z organizacjami społecznymi ukierunkowana na rzecz ograniczenia zjawiska biedy, wykluczenia społecznego i zrównoważonego rozwoju.

1.1. O skali potrzeb związanych z realizacją tych celów najlepiej świadczą dane MOPS-u w Kowarach za 2022 rok na obszarze objętym LPR i ogółem na terenie miasta Kowary. W ramach wszystkich systemów pomocowych w roku 2022 udzielono łącznie 862 świadczenia na obszarze zdegradowanym a 4737 ogółem na terenie Kowar świadczeń pomocowych w tym:

- pomoc społeczna – 204 (423 ogółem) gospodarstwom domowym
- dodatki mieszkaniowe – 54 (164 ogółem) gospodarstwom domowym
- dodatki energetyczne – 22 (72 ogółem) gospodarstwom domowym
- świadczenia rodzinne – 71 (531 ogółem) gospodarstwom domowym
- fundusz alimentacyjny – 29 (80 ogółem) gospodarstwom domowym
- świadczenie wychowawcze (Program Rodzina 500+) – 72 (849 ogółem) gospodarstwom domowym
- świadczenie „Dobry start”(300+) – obsługiwane jest przez PUE ZUS
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 13 (42 ogółem) gospodarstwom domowym
- wspieranie rodziny: piecza zastępcza – 11 (51 ogółem) gospodarstwom domowym
- wspieranie rodziny: asystentura rodziny – 8 (26 ogółem) gospodarstwom domowym
- potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej – 0 (20 ogółem) decyzji,

- ponadto w roku 2022 doszły nowe świadczenia:
- dodatek węglowy – 200 (1143 ogółem) gospodarstwom domowym
- dodatek ostonowy – 170 (849 ogółem) gospodarstwom domowym
- dodatek dla gospodarstw – 8 (172 ogółem) gospodarstwom domowym

1.2 Prace Społecznie Użyteczne (PSU) prowadzone przez MOPS od 01.04.2022 r. do 31.10.2022 r. (okres wykonywania PSU, bez uwzględnienia czasu ich organizacji i rozliczeń finansowych, który objął również miesiące: marzec i listopad 2022 r.).

Cel strategiczny 1.

1 Ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze zdegradowanym w Gminie Miejskiej Kowary poprzez:

Realizację tego celu omówiono w rozdziale 4.1.2.

Cel Strategiczny 2.

2. Rewaloryzacja obszaru zdegradowanego, w tym poprzez dostosowanie infrastruktury technicznej do istniejących potrzeb oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprzez:

- renowację zdegradowanych technicznie obiektów i zachowanie unikalnych walorów urbanistycznych obszaru,
- propagowanie kultury fizycznej i imprez integrujących mieszkańców,
- ożywienie obszaru zdegradowanego poprzez wzmocnienie jego funkcji symbolicznych.

Przykładem takich projektów wpływających na rewaloryzację obszaru zdegradowanego są projekty, których realizacja trwała w 2022r.:

„Kowarskie Stragany – jarmark produktu lokalnego czesko-polskiego pogranicza”. Zorganizowano 3 jarmarki na Starówce Kowarskiej od lipca do września 2022r. Dofinansowanie z Programu Interreg RCz – PL 2014-2020. Realizacji 04-12.2022r. Wartość projektu: 99 483,48 zł; Dofinansowanie: 89 535,14 zł.

Festyn z okazji dnia matki i dziecka - Impreza rodzinna integrująca mieszkańców, odbyła się w dn. 29.05.2022r. na terenie Szkoły Podstawowej nr 1 został zorganizowany przez Stowarzyszenie *Eurojedynka* przy współudziale Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach oraz KPN, Nadleśnictwa Śnieżka, ZGK.

Orlik Olimpiada – impreza sportowa integrująca dzieci szkolne, odbyła się w dn. 29.05.2022r. na terenie Orlika przy SP nr 1 został zorganizowany przez Stowarzyszenie *Eurojedynka* przy współudziale Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach

"Marsz po zdrowie" odbył się w dn. 08.10.2022r, który został zorganizowany przez Stowarzyszenie *Eurojedynka* przy współudziale Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach.

„Festyn zimowy Najazd Świętych Mikołajów na Kowary” odbył się w dn. 18.12.2022r. , który został zorganizowany przez Stowarzyszenie *Eurojedynka* przy współudziale Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach, Gminy Miejskiej Kowary, MOK, KPN, Nadleśnictwa Śnieżka, ZGK, GOPR .

Działania na rzecz społeczności romskiej -

Działania na rzecz społeczności romskiej – w 2022 r. zrealizowane zostały 4 zadania: Wsparcie edukacji szkolnej, Wsparcie edukacji przedszkolnej, Remont lokali romskich oraz Praca za dług czynszowy.

Zadania Wsparcie edukacji szkolnej, oraz edukacji przedszkolnej dotyczyły wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z oddziałów przedszkolnych Szkoły Podstawowej nr 1 i Przedszkola Publicznego Nr 1 w

Kowarach oraz uczniów obu kowarskich szkół podstawowych pochodzenia romskiego. Realizowane były w okresie od 09.2022 do 12.2022 r.

W sumie zadaniem objętych zostało 3 dzieci przedszkolnych. 2 w Szkole Podstawowej nr 1 oraz 1 w Przedszkolu Publicznym Nr 1 oraz 17 dzieci szkolnych: 10 w szkole Podstawowej nr 1 i 7 w Szkole Podstawowej nr 3.

Zadanie Remont lokali romskich miało na celu poprawę warunków mieszkaniowych osób, których sytuacja materialna nie pozwala na przeprowadzenie niezbędnych remontów. Od 2021 r. wyboru lokali dokonuje się biorąc pod uwagę zakres prac, sytuację materialną danej rodziny oraz wykazywaną gotowość do integracji i realizacji obowiązków obywatelskich. Brane są zatem pod uwagę tylko te lokale, w których lokatorzy nie zalegają z opłatami czynszowymi, przynajmniej jedna osoba pracuje, dzieci realizują obowiązek szkolny. Remont obejmuje zarówno mieszkanie, jak i część wspólną budynku, użytkowaną przez pozostałych lokatorów. W sumie wyremontowane zostały dwa mieszkania.

Zadanie Praca za dług czynszowy - celem zadania jest umożliwienie osobom posiadającym zadłużenie czynszowe jego spłatę jak również wpojenie zasad dotyczących utrzymania porządku. Ich zadaniem było codzienne porządkowanie ulic i chodników, oprócz tego sprzątanie podwórek. W zadaniu wzięły udział 3 osoby.

„Jesienny festyn z Trójką” odbył się w dn. 01.10.2022r. - impreza rodzinna integrująca mieszkańców, realizacja Stowarzyszenie „Przyjazna Trójka” i Szkoła Podstawowa nr 3.

„Polska Biega” - Impreza sportowa integrująca mieszkańców i propagująca zdrowy styl życia, odbyły się dwie edycje, pierwsza w dn. 21.05.2022r. tj. **III Kowarska Wiosenna Piątka** (odbyła się na Stadionie Miejskim), która została zorganizowana przez Stowarzyszenie „Przyjazna Trójka”, Szkołę Podstawowa nr 3 i z dofinansowaniem ze środków Gminy Miejskiej Kowary oraz druga edycja w dn. 11.11.2022r. tj. **Niepodległościowe zBiegowisko** – impreza promująca aktywne patriotyczne świętowanie niepodległości), która została zorganizowana przez Stowarzyszenie Miłośników Sportu w Kowarach, Szkołę Podstawowa nr 3 i z dofinansowaniem ze środków, Gminy Miejskiej Kowary

Zadania realizowane przez MBP, np.: zajęcia promujące czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży, / Ferie w bibliotece - imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci, /Wakacje w bibliotece – Lato z książką, imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci,/ Dyskusyjny Klub Książki edukacyjno- czytelnicze dla dzieci, /spotkania autorskie dla dzieci i dorosłych, /Akcje, projekty, imprezy kulturalne, edukacyjne,/ Biblioteka Podróżnika , imprezy edukacyjne, integrujące mieszkańców Kowar/Cyfrowa kawiarenka – spotkania edukacyjne dla seniorów.

Realizacja części zadania przez Przedszkole Publiczne nr 1 „Wsparcie edukacji przedszkolnej” w ramach programu wieloletniego „Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030” w okresie od 02.09.2022r. do 31.12.2022r. w ramach projektu przeprowadzono zajęcia wyrównawcze z 1 dzieckiem romskim, uczęszczającym do PP nr 1.

Cel strategiczny 3.

3. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców i turystów - efektywne wykorzystanie potencjału turystycznego miasta, poprzez:

- przebudowę przestrzeni publicznej,
- wzmocnienie funkcji turystycznych całego obszaru zdegradowanego,
- dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przykładem takich projektów wpływających na dostosowanie przestrzeni do potrzeb mieszkańców i turystów są projekty, których realizacja trwała w 2022r.:

Projekty dofinansowane z Programu Interreg RCz–PL 2014-2020:

- 1) **"Poprzez Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza" – I etap.** Wyremontowano kładki piesze: Mostek Młynarza , Mostek Herbowy przy ul. S. Staszica 14 i 16. Realizacja: 01.05.2021 – 31.08.2022r. Wartość projektu: 125 497,22 zł; Dofinansowanie: 112 947,50 zł Zakończono realizację projektu.
- 2) **„Poprzez Mostek Miast Partnerskich i Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza”–II etap.** Został wykonany remont 4 kładek pieszych: **Mostek Miast Partnerskich** przy ul. Ogrodowej 40, **Mostek Złotnika** przy ul. Staszica 10, **Mostek Piwowara** przy ul. Waryńskiego 5 i **Mostek Kowala** przy ul. Waryńskiego 16. Realizacja: 01.09.2021 – 31.08.2022 Wartość projektu:160 576,37 zł Dofinansowanie: 144 518,73 zł Zakończono realizację projektu.
- 3) **„Poprzez Wenecję Karkonoszy do Przełomu Piszczaka” – III etap.** Zadania: remont 2 kładek pieszych: powstanie mostek Ceramika i Filcarza przy ul. Wiejskiej przy wiadukcie kolejowym. Realizacji 03-12.2022r. Wartość projektu: 151 237,98 zł; Dofinansowanie: 136 114,18 zł Zakończono realizację projektu.

Projekty dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład:

- 4) **„Przystanek Kowary”** Przystosowanie budynku byłego dworca PKP przy ul. Dworcowej 8 w Kowarach na działalność kulturalno- turystyczno- usługową, powstaną: Informacja Turystyczna , Muzeum Rzemiosła Kowar, Karkonoskie Centrum Produktu Lokalnego -miejsce ekspozycji i sklepu, wykonanie dokumentacji na w/w zagospodarowanie dworca oraz na Miejską Bibliotekę Publiczną. Realizacja: 07.2022r.–11.2023r. Wartość projektu: 9 950 300,-zł; Dofinansowanie: 4 500 000,- zł Powstała dokumentacja projektowa.
- 5) **Promenada Józefa Gielniaka w Kowarach – I etap.** Przebudowa obiektu mostowego pomiędzy ulicą Ogrodową a Placem Franciszkańskim w Kowarach wraz z nadzorem inwestorskim. Przebudowa parkingów, łączników i chodników wzdłuż ul. Ogrodowej i 1 Maja wraz z nadzorem inwestorskim. Ozdobienie promenady elementami metaloplastyki. Wartość projektu: 4 967 420,57zł; Dofinansowanie: 4 719 049,54 zł

Projekt dofinansowany z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2021:

- **„Przebudowa przejść dla pieszych przy Al. Wolności i przy ul. Władysława II Jagiellończyka w Kowarach.”** Zamontowanie wyniesionych przejść, oznakowania pionowego i poziomego, elementów odblaskowych i oświetlenia. Realizacja: 10.2021 – 09.2022r. Wartość projektu: 125 460,00 zł; Dofinansowanie: 100 368,00 zł

Projekt dofinansowany z „Dolnośląskiego Funduszu Pomocy Rozwojowej 2022”

- **„Budowa dwóch bezpiecznych przejść oraz parkingu dla NSP i chodnika w Centrum Kowar”.** Budowa przejścia, miejsca postoju dla NSP i ciągu pieszego przy ul. Jana Matejki i przejścia wraz z oświetleniem przy ul. Henryka Sienkiewicza przy PP nr 1 w Kowarach. Realizacja 06-11.2022r. Wartość projektu: 158 670,- zł; Dofinansowanie: 90 000,00 zł

Projekt dofinansowany z dotacji rządowej z projektu „Pod biało-czerwoną”:

- 6) **„Kowary pod biało-czerwoną”** to zakup masztu z flagą oraz ich instalacja, który zostanie postawiony przy MOK ul. Szkolna za obeliskiem, upamiętniającym ofiary II wojny światowej i pobliskiego Obozu

Koncentracyjnego Gross Rosen, filii w Bukowcu k/Kowar. Realizacja 07-10.2022r. Wartość projektu i dofinansowania: 8 000 zł.

Projekt dofinansowany programu PO WER 2.18 „Dostępny samorząd” poprzez PFRON :

Trwa realizacja projektu grantowego na „Poprawę dostępności dla osób niepełnosprawnych w MOPS i UM w Kowarach”, Zakres: budowa podjazdu zewnętrznego, naprawa schodów i postawienie zadaszenia wejścia, wymiana drzwi wejściowych na rozsuwane, wyposażenie i sprzęt wspomagający obsługę NSPTermin realizacji: 01.07.2022 – 30.06.2023 Trwa wykonanie projektu podjazdu i zadaszenia przy wejściu do MOPS.

3.4. Mieszkalnictwo i gospodarka nieruchomościami

3.4.1. Zasoby mieszkaniowe w Kowarach

Na dzień 31.12.2021 r. Mieszkaniowy zasób Gminy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w m2	Ilość lokali
1.	Budynki stanowiące wyłączną własność Gminy zarządzane przez ZEJK w Kowarach w tym:	8 131	36 budynków
a)	Lokale zarządzane przez ZEJK w Kowarach	7 613	208
	A)lokale mieszkalne	7 613	188
	w tym: lokale socjalne	1 440	48
	B)lokale użytkowe	0	0
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze , garaże)	518	20
2.	Lokale gminne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK, w tym;	11 728	299
	A)lokale mieszkalne	10 321	247
	B)lokale użytkowe	861	14
	C)pozostałe lokale	546	38
3.	Lokale gminne w budynkach WM w obcym zarządzie , w tym:	2 925	61
	A)lokale mieszkalne	2 378	52
	B)lokale użytkowe	450	6
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze, garaże)	-	-

Stan zasobów mieszkaniowych Gminy Miejskiej Kowary na 31.12.2022 roku wyglądał następująco:

Ogólna powierzchnia gminnych zasobów mieszkaniowych wynosi 20 312 m2 z czego:

- w budynkach stanowiących wyłączną własność Miasta : 7 613 m2
- w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta: 12 699 m2

Liczba lokali gminnych:

- mieszkalnych: 487 o powierzchni 20 312 m2 , zlokalizowane w 171 budynkach
- użytkowych : 20 o powierzchni 1 311 m2, zlokalizowane w 18 budynkach.

Liczba lokali gminnych w budynkach stanowiących wyłączną własność gminy:

- mieszkalnych: 188 o powierzchni 7 613 m2, zlokalizowane w 36 budynkach

Liczba lokali gminnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK:

- mieszkalnych: 247 o powierzchni 10 321 m2, zlokalizowane w 106 budynkach
- użytkowych : 14 o powierzchni 861 m2, zlokalizowane w 12 budynkach.

Liczba lokali gminnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych w zarządzie obcym:

- mieszkalnych : 52 o powierzchni 2 378 m2 , zlokalizowane w 29 budynkach

- użytkowych : 6 o powierzchni 450 m², zlokalizowane w 6 budynkach.

Liczba lokali socjalnych: 48 o powierzchni 1 440 zlokalizowanych w 18 budynkach.

Na koniec 2022 r. w zarządzie ZEJK było 487 lokali mieszkalnych, w tym 48 lokali socjalnych, 20 lokali użytkowych.

Mieszkańcowy zasób Gminy porównanie stanu na 2020 r, 2021 r, 2022 r.

Lp.	wyszczególnienie	Powierzchnia m ² 2020	Ilość lokali	Powierzchnia m ² 2021	Ilość lokali	Powierzchnia m ² 2022	Ilość lokali
1.	Budynki stanowiące wyłączną własność Gminy zarządzane przez ZEJK w Kowarach w tym:	12 129	58 budynków	10 355	49 budynków	8 131	36 budynków
a)	Lokale zarządzane przez ZEJK w Kowarach	11 218	298	9 544	254	7 613	208
	A)lokale mieszkalne	11 218	270	9 544	230	7 613	188
	w tym: lokale socjalne	1 306	42	1 440	48	1 440	48
	B)lokale użytkowe	272	4	252	3	0	0
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze , garaże)	639	24	559	21	518	20
2.	Lokale gminne w budynkach Wspólnot Mieszkańcowych zarządzanych przez ZEJK, w tym;	13196	338	12 654	321	11 728	299
	A)lokale mieszkalne	11 524	272	11 476	273	10 321	247
	B)lokale użytkowe	956	17	649	11	861	14
	C)pozostałe lokale	716	49	529	37	546	38
3.	Lokale gminne w budynkach WM w obcym zarządzie , w tym:	3205	73	2925	61	2 925	61
	A)lokale mieszkalne	2 412	62	2 399	54	2 378	52
	B)lokale użytkowe	793	11	526	7	450	6
	C)pozostałe lokale pomieszczenia gospodarcze, garaże)	-	-	-	-	-	-

Powyższa tabela przedstawia porównanie stanu zasobu komunalnego na przestrzeni lat, zasób sukcesywnie się zmniejsza wynika to przede wszystkim ze zbycia przez Gminę lokali mieszkalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych z mniejszościowym udziałem gminy w obcym zarządzie, oraz ostatnich lokali komunalnych w budynkach zarządzanych przez ZEJK.

ZEJK wykonuje również usługę komercyjnego zarządzania wspólnotami, gdzie nie ma żadnego udziału Gminy, i tak liczba takich wspólnot:

- w roku 2019 wynosiła 26

- w roku 2020 wynosiła 30

- w roku 2021 wynosiła 32

- w roku 2022 wynosiła 38

Odnutowywany wzrost liczby zarządzanych wspólnot w stu procentach indywidualnych wynika z faktu sprzedaży ostatnich lokali komunalnych w budynkach w których Gmina posiadała udziały a którymi Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych zarządzał już wcześniej.

3.4.2. Realizacja programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary

Koszty na rok 2022 zaplanowano w wysokości 5 789.340,00 zł. W analizowanym okresie zostały zrealizowane w wysokości 5 214.832,03 zł, co stanowi 90,07 % planowanej wielkości.

Wykonanie kosztów w 2022 roku przedstawia poniższa tabela:

KOSZTY						
Dział	Rozdział	§	Wyszczególnienie	Plan roczny	Wykonanie	%
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]
600	60016	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	16 010,00	15 341,33	95,82
		4270	Zakup usług remontowych	10 500,00	7 298,82	69,51
700	70001	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	11 970,00	9 847,62	82,27
		4010	Wynagrodzenia osobowe	1 330 210,00	1 330 137,28	99,99
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	99 270,00	98 849,97	99,58
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	234 620,00	233 859,60	99,68
		4120	Składki na Fundusz Pracy	18 270,00	17 602,47	96,35
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	15 000,00	14 380,44	95,87
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	76 980,00	71 273,87	92,59
		4260	Zakup energii	47 950,00	39 035,55	81,41
		4280	Zakup usług zdrowotnych	2 810,00	1 052,00	37,44
		4300	Zakup usług pozostałych	117 100,00	93 295,77	79,67
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	9 600,00	7 698,98	80,20
		4410	Podróże służbowe krajowe	21 300,00	19 825,53	93,08
		4430	Różne opłaty i składki	21 920,00	16 664,98	76,03
		4440	Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	34 220,00	33 974,48	99,28
	4520	Opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	1 820,00	1 738,96	95,55	
	4700	Szkolenie pracowników	4 000,00	3 507,73	87,69	
	70005	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 780,00	941,89	52,92
		4270	Zakup usług remontowych	19 000,00	18 938,50	99,68
		4300	Zakup usług pozostałych	500,00	-	0,00
	70007	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	70 260,00	55 242,05	78,63
4260		Zakup energii	1 748 440,00	1 314 045,96	75,16	
4270		Zakup usług remontowych	417 830,00	414 985,27	99,32	
4300		Zakup usług pozostałych	678 760,00	658 818,93	97,06	
4390		Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	10 100,00	8 360,00	82,77	
4430		Różne opłaty i składki	5 150,00	4 486,76	87,12	

		4480	Podatek od nieruchomości	98 320,00	97 449,00	99,11
		4520	Opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	429 280,00	420 336,49	97,92
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorского	42 000,00	37 931,82	90,31
710	71035	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	14 200,00	12 198,36	85,90
		4260	Zakup energii	3 900,00	3 388,16	86,88
		4270	Zakup usług remontowych	31 740,00	30 512,30	96,13
		4300	Zakup usług pozostałych	17 800,00	15 610,79	87,70
		4520	Opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	44 060,00	43 043,25	97,69
900	90004	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 200,00	10 131,91	99,33
	90015	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	48 000,00	44 153,31	91,99
		4270	Zakup usług remontowych	14 170,00	6 444,00	45,48
		4300	Zakup usług pozostałych	5 800,00	1 782,90	30,74
		4430	Różne opłaty i składki	4 500,00	645,00	14,33
			Podsumowanie	5 789 340,00	5 214 832,03	90,07
			Amortyzacja	x		
			Inne zmniejszenia	x		
			Ogółem	5 789 340,00	5 214 832,03	

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 237.430,00 zł na zakup materiałów i wyposażenia, w 2022 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 209.282,72 zł co stanowi 88,15 % wykonania planu:

-	materiały biurowe:	10 202,21 zł
-	środki czystości, bhp:	5 860,40 zł
-	materiały SARS COV 2	920,41 zł
-	wydawnictwa:	6 132,04 zł
-	akcesoria komputerowe:	6 732,93 zł
-	paliwo, części samochodowe	24 583,88 zł
-	wyposażenie siedziba ZEZK:	16 842,00 zł
-	wyposażenie znaki drogowe:	12 254,33 zł
-	wyposażenie lokale użytkowe:	405,00 zł
-	wyposażenie zasób mieszkaniowy:	11 354,40 zł
-	wyposażenie cmentarze komunalne:	10 681,25 zł
-	wyposażenie tereny zielone:	10 131,91 zł
-	wyposażenie oświetlenie miejskie:	43 999,81 zł
-	materiały budowlane znaki drogowe:	3 087,00 zł
-	materiały budowlane lokale użytkowe:	536,89 zł
-	materiały budowlane zasób mieszkaniowy:	43 887,65 zł
-	materiały budowlane oświetlenie:	153,50 zł
-	materiały budowlane cmentarze komunalne:	1 517,11 zł

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 1.800.290,00 zł na zakup energii, w 2022 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 1 356.469,67 zł, co stanowi 75,35 % wykonania planu. Podział wykonanych kosztów w § 4260 przedstawia się następująco:

-	energia elektryczna siedziba ZEJK:	11 006,20 zł
-	gaz siedziba ZEJK:	26 827,54 zł
-	woda siedziba ZEJK:	1 201,81 zł
-	energia cieplna zasób mieszkaniowy:	807 381,02 zł
-	energia elektryczna zasób mieszkaniowy:	28 750,78 zł
-	gaz zasób mieszkaniowy:	383 372,27 zł
-	woda zasób mieszkaniowy:	94 541,89 zł
-	energia elektryczna cmentarze komunalne:	2 389,18 zł
-	woda cmentarze komunalne:	998,98 zł

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 493.240,00 zł na zakup usług remontowych w 2022 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 478.179,89 zł, co stanowi 96,95 % wykonania planu:

-	remonty ogólnobudowlane znaki drogowe:	7 298,82 zł
-	remonty ogólnobudowlane lokale użytkowe:	1 338,50 zł
-	remonty ogólnobudowlane zasób mieszkaniowy:	192 064,65 zł
-	roboty elektryczne zasób mieszkaniowy:	4 997,92 zł
-	roboty wodno-kanalizacyjne:	81 411,55 zł
-	naprawa, konserwacja sprzętu i środków transportu:	7 375,90 zł
-	roboty c.o. i instalacje gazowe:	72 301,31 zł
-	remonty maszyn i urządzeń:	4 717,24 zł
-	udział Gminy w kosztach remontów nieruchomości, grunty:	17 600,00 zł
-	udział Gminy w kosztach remontów zasób mieszkaniowy:	34 206,70 zł
-	roboty zdurskie:	15 450,00 zł
-	usługi projektowe	2 460,00 zł
-	remonty ogólnobudowlane cmentarze komunalne:	30 512,30 zł
-	roboty elektryczne oświetlenie:	6 444,00 zł

Na zakup pozostałych usług z zaplanowanej kwoty w wysokości 819.960,00 zł w 2022 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 769.508,39 zł, co stanowi 93,85 % wykonania planu:

-	koszty i prowizje bankowe:	3 283,75zł
-	usługi prawne:	31 389,10zł
-	usługi informatyczne:	32 101,50zł
-	reklamy, ogłoszenia:	16,00zł
-	usługi pocztowe:	4 109,16zł
-	badanie techniczne pojazdów:	690,80zł
-	pozostałe usługi siedziba ZEJK:	19 315,86zł
-	wywóz nieczystości płynnych siedziba ZEJK:	2 389,60zł
-	usługi kominiarskie:	27 216,00zł
-	zaliczki do Wspólnot Mieszkaniowych - zarząd obcy:	34 669,51zł

- obsługa kotłowni:	17 088,00zł
- wywóz nieczystości płynnych:	78 296,05zł
- usługi transportowe i wynajem sprzętu zasób mieszkaniowy:	7 118,10zł
- fundusz remontowy – zarząd ZEJK:	276 840,54zł
- wynagrodzenie administratora – zarząd ZEJK:	96 444,84zł
- zaliczki na eksploatację – zarząd ZEJK:	89 412,86zł
- pozostałe usługi zasób mieszkaniowy:	31 733,03zł
- pozostałe usługi cmentarze komunalne:	15 610,79zł
- usługi transportowe i wynajem sprzętu oświetlenie miejskie:	1 782,90zł

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 475.160,00 zł na opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego z tytułu wywozu odpadów komunalnych, w 2022 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 465.118,70 zł, co stanowi 97,89 % wykonania planu:

- wywóz odpadów komunalnych siedziba ZEJK:	1 738,96	zł
- wywóz odpadów komunalnych zasób mieszkaniowy budynki ZEJK:	189 660,99	zł
- wywóz odpadów komunalnych zasób mieszkaniowy budynki WM:	230 675,50	zł
- wywóz odpadów komunalnych cmentarze komunalne:	43 043,25	zł

W analizowanym okresie wydatkowano 37.931,82 zł tytułem kosztów egzekucji komorniczej, kosztów postępowania sądowego oraz kosztów zastępstwa w postępowaniu sądowym co stanowi 90,31 % z zaplanowanej na rok 2022 kwoty 42.000,00 złotych.

Zgodnie z Zarządzeniem NR 0050.25.2022 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 15 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia stawek bazowych czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych i socjalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kowar, stawka bazowa czynszu uległa zmianie w 2022 r. i wynosi odpowiednio 6,92 zł za 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego, oraz 3,46 zł za 1m² przy lokalu socjalnym.

DOTACJE I DOFINANSOWANIA

Zgodnie z zawartym Porozumieniem nr 7/2022/P z dnia 26 stycznia 2022 roku w budżecie Gminy Kowary zagwarantowano kwotę 400.000,00 zł na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach na 2022 rok. Dotacja celowa w bieżącym roku objęła realizację zadań z dwóch obszarów, pierwszy z nich to: koszt modernizacji lokali komunalnych, socjalnych lub zamiennych w Kowarach w ramach, którego zostały zmodernizowane lokale komunalne znajdujące się w trzech lokalizacjach to jest: Łomnickiej 14, Wiejskiej 38 oraz Reja 4. Drugim zadaniem objętym dotacją był: koszt modernizacji pokrycia dachów budynków komunalnych w Kowarach w ramach, którego wymieniono pokrycia dachowe budynków komunalnych w dwóch lokalizacjach to jest przy ulicy Głównej 12 i Wiejskiej 7. Powyższe zadania zostały zrealizowane w II półroczu 2022 roku i w całości pokryte z przyznanej dotacji celowej. Szczegółowy podział zadań z wydatkowanymi kwotami przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Cel inwestycji	Kwota inwestycji	Kwota dotacji
-----	----------------	------------------	---------------

1	Modernizacja pokrycia dachowego budynku komunalnego przy ul. Głównej 12 w Kowarach	144 750,00	144 750,00
2	Modernizacja instalacji gazowej KOB-11 w lokalu mieszkalnym będącym własnością Gminy Miejskiej Kowary przy ul. Łomnickiej 14 w Kowarach	43 200,00	43 200,00
3	Modernizacja lokalu mieszkalnego będącego własnością Gminy Miejskiej Kowary przy ul. Wiejska 38/2 w Kowarach	41 998,90	41 998,90
4	Modernizacja pokrycia dachowego budynku komunalnego przy ul. Wiejskiej 7 w Kowarach	99 791,00	99 791,00
5	Modernizacja lokalu mieszkalnego będącego własnością Gminy Miejskiej Kowary przy ul. Reja 4/1 w Kowarach	64 389,71	64 389,71
Ogółem		394 129,61	394 129,61

Ponadto w 2022 roku Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych w oparciu o Porozumienie nr 6/2022 z 21 marca 2022 r. zawarte z Wojewodą Dolnośląskim w ramach realizacji „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021 – 2030” w sprawie realizacji zadania pod nazwą „Remont lokali romskich” wyremontował dwa lokale mieszkalne przy ulicy Głównej 12 i Łomnickiej 14.

W analizowanym okresie Zakład doraźnie otrzymał także środki w ramach zadania realizowanego przez Gminę Kowary na polecenie Wojewody Dolnośląskiego w zakresie organizacji miejsca zakwaterowania, organizacji żywienia oraz zapewnienia opieki socjalno – bytowej dla osób przybyłych z terytorium Ukrainy w wyniku kryzysu wywołanego rosyjską agresją na Ukrainę.

REALIZACJA PRZYCHODÓW

Plan przychodów na rok 2022 został ustalony na poziomie 5.879.340,00 zł. Są to w całości przychody własne ZEJK.

Wykonanie przychodów w analizowanym okresie z podziałem na paragrafy przedstawia poniższa tabela:

PRZYCHODY				
Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
1.	Wpływy z różnych opłat	35 000,00	51 087,54	145,96
2.	Wpływy z najmu	2 255 270,00	2 016 615,98	89,42
3.	Wpływy z usług	3 385 830,00	2 974 344,99	87,85
4.	Wpływy z pozostałych odsetek	110 000,00	120 076,81	109,16
5.	Wpływy z różnych dochodów	93 240,00	151 795,86	162,80
	Ogółem	5 879 340,00	5 313 921,18	90,38

W roku 2022 roku przychody wykonano w kwocie 5.313.921,18zł, co stanowi 90,38 % planowanej wielkości. Pozycja „wpływy z różnych opłat” obejmuje wpłaty z tytułu zwrotu kosztów procesu (w tym: opłat od wpisów, kosztów zastępstwa procesowego, kosztów egzekucji komorniczej). Przychody uzyskane z tytułu czynszu za lokale mieszkalne, socjalne i użytkowe, pomieszczenia gospodarcze (komórki lokatorskie) oraz garaże są wykazane w punkcie drugim „wpływy z najmu”. Natomiast w pozycji trzeciej „wpływy z usług” ujęte zostało wynagrodzenie zarządcy oraz należności związane z zajmowaniem lokali stanowiących zasób Gminy Kowary to jest opłaty za gaz, energię elektryczną i ciepłą, wodę, nieczystości płynne, a także wywóz odpadów komunalnych. Pozycja ta zawiera również równowartość kwot refakturowanych usług dostawy gazu, energii cieplnej i elektrycznej, wody i odbioru nieczystości płynnych oraz usług polegających na obsłudze kotłowni wystawianych dla Spółdzielni Mieszkaniowej „Pod Śnieżką” i wspólnot mieszkaniowych, zarówno za-

rzządzanych przez Zakład, jak i pozostających w zarządzie obcym. Ponadto ZEK świadczy usługi polegające na utrzymaniu i eksploatacji cmentarzy komunalnych przy ulicy Staszica i Matejki w Kowarach oraz targowiska miejskiego przy ulicy Klonowej, wykonuje zadania związane z bieżącym utrzymaniem oznakowania pionowego i poziomego oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarze miasta Kowary, a także odpowiada za konserwację i nadzór nad sprawnością techniczną oświetlenia ulicznego znajdującego się na terenie Gminy. Zakład ze względu na specyfikę wykonywanej działalności na bieżąco realizuje, także zadania zlecane przez Gminę w 2022 roku były to działania dotyczące przede wszystkim usuwania nielegalnych wysypisk śmieci, porządkowania newralgicznych obszarów miasta oraz naprawy zdewastowanego przez wandalizm mienia publicznego. Pozycja „Wpływy z pozostałych odsetek” zawiera zapłacone odsetki z tytułu nieterminowego opłacania czynszu za lokale mieszkalne, socjalne, użytkowe i garaże. W § 0970 „Wpływy z różnych dochodów” ujęte zostały dofinansowania stanowisk pracy z Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze oraz środki z funduszu pomocowego na rzecz obywateli z Ukrainy, które na etapie tworzenia planu finansowego na 2022 rok nie były przewidziane i stanowią znaczące przekroczenie zaplanowanych przychodów w tym paragrafie.

Podstawowym źródłem pokrycia kosztów eksploatacji mieszkań jest czynsz. Poniższa tabela przedstawia wpływy z czynszów najmu oraz wpływy z opłat niezależnych od wynajmującego, tj. wpływy za wodę i ścieki, centralne ogrzewanie oraz za odpady komunalne:

Lp.	Rodzaj lokalu	Wymiar za 2022 rok	Wpłaty w 2022 rok	% realizacji
1.	lokal mieszkalny	1 944 836,12	2 016 432,97	103,68
2.	lokal socjalny	53 938,36	59 328,80	109,99
3.	pomieszczenie gospodarcze	12 930,00	13 282,20	102,72
4.	garaż	43 901,79	41 200,26	93,85
5.	lokal użytkowy	106 858,96	118 301,87	110,71
	Ogółem	2 162 465,23	2 248 546,10	103,98

Wymiar za 2022 rok obejmuje czynsz wraz z opłatami niezależnymi od wynajmującego, tzn. z opłatami za media brutto (z podatkiem VAT), pomniejszony o kwoty objęte nakazem zapłaty. Wpłaty obejmują również opłaty za czynsz i media. Wpłaty za lokale mieszkalne, socjalne, użytkowe i pomieszczenia gospodarcze przewyższają wartość naliczonego za analizowany okres wymiaru, co oznacza częściową spłatę zadłużenia nieobjętego prawomocnymi tytułami wykonawczymi, tzn. procent realizacji obliczono nie uwzględniając wpłat dokonanych na poczet zabezpieczonych kwot. Natomiast naliczenia za garaże w analizowanym okresie nieznacznie przewyższają wpłaty, co oznacza powstanie zaległości na tym zasobie.

W analizowanym okresie Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach uzyskał 18 prawomocnych tytułów wykonawczych nakazujących spłatę zadłużenia na łączną kwotę 93.110,24 zł. Na naszą rzecz sąd zasądził zapłatę kwoty 62.115,98 zł tytułem należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami, których łączna wartość na dzień 31.12.2022 r. wynosi 9.174,26 zł oraz kwotę 19.660,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i kwotę 2.160,00 zł tytułem zwrotu kosztów nadania klauzuli wykonalności.

Poniższa tabela prezentuje należności wynikające z prawomocnych tytułów wykonawczych oraz ich spłatę w podziale na poszczególne rodzaje wynajmowanych lokali stanowiących zasób Gminy:

Lp.	Rodzaj lokalu	Sprawy objęte postępowaniem sądowym i egzekucyjnym w 2022 roku	Wpłaty w 2022 roku	% realizacji
1.	lokal mieszkalny	61 708,33	42 964,89	69,63
2.	lokal socjalny	1 219,66	2 451,69	201,01
3.	pomieszczenie gospodarcze	-	-	-
4.	garaż	-	-	-
5.	lokal użytkowy	-	18,49	-
	Ogółem	62 927,99	45 435,07	72,20

Wpłaty tytułem uregulowania kwot objętych postępowaniem sądowym i egzekucyjnym obejmują również wpłaty zabezpieczone prawomocnymi tytułami wykonawczymi uzyskanymi we wcześniejszych okresach. Z tytułu realizacji zawartych ugód, na rachunek bankowy ZEK w analizowanym okresie wpłynęło 91.867,29 zł. Zadłużenie płatników naliczone narastająco na dzień 31.12.2022 roku wynosi 707.971,31 zł. Zadłużenie to nie obejmuje spraw, w których wydano prawomocne tytuły wykonawcze oraz ugód i odszkodowań za zajmowany lokal bez tytułu prawnego.

Poniższa tabela prezentuje kwoty istniejącego zadłużenia na koniec 2022 roku z podziałem na rodzaje lokali i okresy zadłużenia:

Lp.	Rodzaj lokalu	Kwota zadłużenia	Liczba płatników
1.	Lokale mieszkalne		
	Ogółem, w tym:	616 213,97	242
	do 3 m – cy	53 033,82	124
	od 3 m – cy do 12 m – cy	99 229,99	41
	powyżej 12 m – cy	463 950,16	77
2.	Lokale socjalne		
	Ogółem, w tym:	53 047,82	34
	do 3 m – cy	2 998,22	12
	od 3 m – cy do 12 m – cy	3 181,88	3
	powyżej 12 m – cy	46 867,72	19
3.	Pomieszczenia gospodarcze		
	Ogółem, w tym:	3 830,30	25
	do 3 m – cy	355,51	12
	od 3 m – cy do 12 m – cy	1 279,33	6
	powyżej 12 m – cy	2 195,46	7
4.	Garaż		
	Ogółem, w tym:	2 634,27	22
	do 3 m – cy	1 279,12	20
	od 3 m – cy do 12 m – cy	1 355,15	2
	powyżej 12 m – cy	-	-
5.	Lokale użytkowe		
	Ogółem, w tym:	32 244,95	18
	do 3 m – cy	6 078,62	14
	od 3 m – cy do 12 m – cy	8 040,24	1
	powyżej 12 m – cy	18 126,09	3

W analizowanym okresie liczba zadłużonych płatników ogółem wynosi 341 osoby, co w porównaniu do stanu na dzień 30.06.2022 r. oznacza spadek o 18 osób, a łączna kwota zadłużenia zmniejszyła się o 218.021,92 zł. W stosunku do poprzedniego okresu nie zmieniła się liczba dłużników z tytułu nie opłacania

czynszu za garaże i nadal wynosi 22 osoby, o łącznie 20 osób spadła liczba dłużników za lokale mieszkalne, socjalne i użytkowe natomiast o dwie osoby wzrosła liczba osób mających zaległości z tytułu najmu pomieszczeń gospodarczych.

Podkreślić należy, że wykazana w powyższych tabelach liczba dłużników oraz wielkości zadłużeń powyżej 12 miesięcy obejmują płatników, wobec których zastosowano szereg działań windykacyjnych, a znaczna ich część została pozbawiona prawa do zajmowania lokalu lub dysponowania pomieszczeniem. Dłużnikami w dużej mierze są osoby fizyczne korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź innej formy wsparcia socjalnego lub co, do których nie posiadamy informacji o aktualnym adresie przebywania (dotyczy osób pozbawionych prawa do lokalu lub dysponowania pomieszczeniem). Utrzymujące się na wysokim poziomie zadłużenie z tytułu czynszów i opłat niezależnych od właściciela jest spowodowane brakiem nawyku opłacania czynszu, niskimi dochodami (im mniejszy dochód tym dłuższy okres zalegania z opłatami za czynsz), brakiem stałego i regularnego źródła dochodu, brakiem zainteresowania pomocą socjalną pomimo często krytycznych sytuacji finansowych oraz poczuciem bezkarności w związku z umorzeniami postępowań egzekucyjnych przez komorników sądowych.

Na lokalach mieszkalnych liczba dłużników zmniejszyła się o 14 a łączna kwota zadłużenia obniżyła się o 162.949,66 zł. Znaczący spadek nastąpił w segmencie powyżej 12 miesięcy i jest w głównej mierze spowodowany umorzeniem należności przedawnionych. W przedziale do 3 m – cy liczba dłużników spadła o 3 osoby, a kwota zadłużenia zmniejszyła się o 35.572,35 zł, natomiast w zakresie od 3 do 12 m – cy wartość ta wzrosła o 22.520,87 zł i 7 osób.

Na lokalach socjalnych kwota zadłużenia płatników we wszystkich przedziałach czasowych w stosunku do poprzedniego okresu uległa pomniejszeniu łącznie o 17.987,25 zł i 3 osoby. Zadłużenie z tytułu najmu pomieszczeń gospodarczych wzrosło o 1.031,49 zł i 3 dłużników, co w stosunku do stanu na 30.06.2022 oznacza wzrost o prawie 37 %.

Liczba dłużników mających zaległości w opłatach za garaże w analizowanym okresie wynosi 22 osoby, a ogólna kwota zadłużenia 2.634,27 zł, co w stosunku do okresu poprzedniego oznacza spadek o 227,90 zł. U większość z tych osób występuje krótkoterminowa zaległość dotycząca głównie nieznacznych niedopłat sięgających 1 – miesięcznego wymiaru. Natomiast na lokalach użytkowych odnotowano 18 dłużników, których zaległości wynoszą łącznie 32.244,95 zł, wykazana w porównaniu ze stanem na dzień 30.06.2022 r. kwota uległa znaczącemu spadkowi o 37.888,60 złotych i 3 osoby. Prezentowane trendy są w większości zjawiskiem pozytywnym i są efektem stosowania poniższych narzędzi do odzyskiwania należności.

W stosunku do osób zalegających z opłatami czynszowymi oraz opłatami niezależnymi od właściciela zastosowano następujące czynności windykacyjne:

- zawarto 40 ugód na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg, i zgodnie z Decyzją Dyrektora ZEZK– na łączną kwotę zadłużenia 311.994,23 zł,

- odpracowania zaległości czynszowych realizowane na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz

wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg oraz uchwały nr XXX/149/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17.11.2016 zmieniającej uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg w 2022 roku wyniosło łącznie 36.117,45 zł – należność główna wraz z odsetkami,

- w analizowanym okresie wysłano 687 szt. wezwań do dłużników w tym 17 wezwań dotyczyło dłużników lokali użytkowych na kwotę 23.324,26 zł oraz 23 wezwania dotyczyło garaży na łączną kwotę 3.156,14 zł. Pozostała część wysłanych wezwań do zapłaty dotyczyła najemców – dłużników lokali mieszkalnych i socjalnych,

- wysłano 113 szt. wezwań do opróżnienia, opuszczenia i wydania zajmowanego lokalu mieszkalnego ze względu na zadłużenie,

- wysłano 16 wezwań do zapłaty skutkujących wypowiedzeniem umowy najmu i skierowano dwa pozwy o eksmisję,

- wykonano dwa dobrowolne przekwaterowania dłużników do lokali o niższych kosztach utrzymania bez udziału komornika,

- na podstawie tytułów wykonawczych komornik zrealizował 6 eksmisji dłużników, w tym tylko jedną z prawem do lokalu socjalnego,

- przekazano do Kancelarii Radcy Prawnego 11 sprawy w celu skierowania na drogę postępowania sądowego i złożenia pozwów o zapłatę na łączną kwotę zaległości 83.936,39 zł,

- do egzekucji komorniczej przekazano 19 spraw na kwotę 83.405,09 zł,

- komornik w analizowanym okresie umorzył 28 postępowań egzekucyjnych, natomiast w 38 przypadkach wystąpił informację przed umorzeniem.

Dłużnikami w największym stopniu nadal są osoby fizyczne korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź innej formy wsparcia socjalnego lub co do których nie posiadamy informacji o aktualnym miejscu i adresie przebywania (dotyczy to osób pozbawionych praw do lokalu lub dysponowania pomieszczeniem). Powody dla których najemcy nie płacą za swoje lokale są różne, głównie są to problemy finansowe: brak środków na bieżące opłaty i spłatę zadłużenia albo zły stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy. Ale także nawyk niepłacenia i poczucie, że nie ma w tym przypadku konsekwencji odczuwalnych tak jak, przy niezapłaceniu rachunku za telefon czy energię elektryczną. Mimo propozycji podjęcia pracy w zamian za odpracowanie długu nikły procent najemców decyduje się na ten sposób zmniejszenia długu czynszowego.

W 2022 roku rozpoczęliśmy proces realizacji wyroków sądowych dotyczących eksmisji lokatorów z lokali mieszkalnych zarządzanych przez ZEŻK, wykonano 6 eksmisji poprzez komornika, 4 do lokali tymczasowych, 1 eksmisja do lokalu socjalnego. W roku następnym będziemy sukcesywnie wykonywać wyroki sądu.

Bardzo mocno zaangażowaliśmy się w próby utrzymania czystości w mieście. Niemalże codziennie usuwaliśmy śmieci ze śmietników i miejsc koło wiat na odpady komunalne na terenie całego miasta. Wywoziliśmy rzeczy nagromadzone i porzucone obok boksów śmietnikowych, nie od dziś wiadomo, że zaśmiecanie miasta to nasza ogromna bolączka i musimy wszyscy zgodnie pracować nad tym, aby się to zmieniło. Dbajmy o swoje budynki ich otoczenie, pilnujmy się nawzajem i zwracajmy sobie uwagę. Jeśli widzimy jakieś niepokojące zachowania naszych sąsiadów, zgłaszajmy to zarządcy lub urzędowi miasta.

Dla poprawy utrzymania czystości na terenie miasta zbudowaliśmy kilka drewnianych wiat śmietnikowych i dwie wiaty metalowe w 2023 roku planowana jest budowa kolejnych wiat na terenie miasta.

Opłaty za wywóz odpadów komunalnych naliczane są dla 2127 osób w tym 110 osób to mieszkańcy komunalni w budynkach wspólnot mieszkaniowych w zarządzie obcym, 425 osoby zamieszkujące w budynkach 100% gminnych oraz 1592 osób w budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK, ilość osób wynika ze złożenia przez osoby uprawnione do lokalu stosownych oświadczeń dotyczących ilości osób zamieszkujących w danym lokalu komunalnym. Mamy 170 punktów odbioru odpadów komunalnych realizowanych przez firmę COM-D, 33 miejsc odbioru to miejsca 100% gminne, 137 punktów należy do wspólnot mieszkaniowych.

W 2022 roku rozpoczęto proces przekazywania budynków wspólnot mieszkaniowych w zakresie rozliczania zużycia wody i odprowadzania ścieków do spółki KSWiK. Warunkiem przekazania takiego budynku jest opomiarowanie wszystkich lokali mieszkalnych wodomierzami z systemem odczytu zdalnego oraz podpisanie przez użytkowników lokali stosownych umów dotyczących rozliczenia indywidualnego. Należy w tym miejscu podkreślić, iż proces ten bywa żmudny i długotrwały. Niekiedy przeszkodą jest brak dostępu do mieszkania, innym razem brak użytkownika w lokalu, a jeszcze innym długa przerwa w dostawie urządzeń pomiarowych, które obecnie są trudno dostępne. Biorąc pod uwagę okoliczności i problematykę związaną z tym zadaniem za mały sukces można uznać przekazanie do rozliczenia spółce KSWiK 42 wspólnot mieszkaniowych, w których zamontowano 286 wodomierzy z modułem zdalnego odczytu.

Spółeczna Komisja Mieszkaniowa

Spółeczna Komisja Mieszkaniowa jest organem społecznym i doradczym, którego zadaniem jest rozpatrywanie wniosków mieszkańców o przydział lokali mieszkalnych.

Sprawozdanie z prac społecznej Komisji Mieszkaniowej przedstawiono w rozdziale dotyczącym społecznej partycypacji (6.4.2.).

3.5. Ochrona zabytków

3.5.1 Realizacja zadań z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami w 2022r.

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary funkcjonujące formy ochrony to:

- wpis do ewidencji zabytków
- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii
- ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Gminna Ewidencja Zabytków dla Miasta Kowary założona została w roku 2015 r. zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. i przyjęta Zarządzeniem Nr 50/2015 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 28 kwietnia 2015 r. W spisie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 579 zabytków nieruchomych z terenu gminy Kowary pochodzących sprzed roku 1945, z czego 79 obiektów jest chronionych wpisem do Rejestru Konserwatora oraz 1 pomnik historii. Gminna ewidencja zabytków składa się również z 447 kart adresowych zabytków nieruchomych, których formą ochrony są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz 28 kart stanowisk archeologicznych.

Najcenniejsze z nich znajdują się przy placu Franciszkańskim: Kościół pw. NMP i klasztor o. Franciszkanów, a także przy ulicy 1 Maja (kamienice na Kowarskiej Starówce) i Ogrodowej.

Równie cenne są zespoły dawnych sanatoriów przy ulicy Jeleniogórskiej i Sanatoryjnej („Wysoka

Łąka” i „Bukowiec”) oraz zespoły pałacowe przy Zamkowej („Nowy Dwór”), Jeleniogórskiej („Ciszycza”) oraz dawne pałace przy ulicy Ogrodowej i Waryńskiego.

Do rejestru została wpisana także Kaplica Świętej Anny, dawny kompleks ewangelicki, budynek sądu (ul. Staszica) oraz wiadukt kolejowy przy ulicy Wiejskiej

Cenne budynki chronione są również zapisami w miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają ogólne wytyczne odnośnie zasad przyszłego funkcjonowania obiektów zabytkowych oraz modernizacji istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy.

Na terenie gminy określone zostały 3 rodzaje stref:

Strefa A – pełnej ochrony konserwatorskiej, obszar o funkcjach mieszkalno-usługowych.

Strefa B – obszar z rygorami konserwatorskimi, tereny podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. W obrębie tej strefy obowiązuje zasada uzgadniania z konserwatorem zabytków wszelkich prac budowlanych i remontowych.

Strefa K – ochrony krajobrazu, strefa ochrony krajobrazu integralnie związanego z zespołami historycznymi położonymi w Kowarach.

W roku 2022 pomoc w ochronie zabytków na terenie gminy polegała na udzielaniu dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i mogą obejmować wyłącznie nakłady konieczne na odnowienie lub uzupełnienie zewnętrznych tynków i detali architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego budynku kolorystyki. Łączna kwota dotacji udzielonych z budżetu gminy nie może przekroczyć 50% wartości robót obejmujących każdą ścianę budynku oraz kwoty 10.000,00 złotych dla każdej ściany budynku.

W roku 2017 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 21 na kwotę 7.922,33 zł.

W roku 2018 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. Jeleniogórskiej 10 na kwotę 9.999,69 zł.

W 2019 roku udzielono 4 dotacji po 10 000 zł dla trzech podmiotów 1 Maja 20 – 20.000 zł, 1 Maja 18 – 10.000 zł i 1 Maja 17 – 10.000 zł

W roku 2020 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 70 – 70a na kwotę 30.000,00 zł.

W roku 2021 nikt nie wystąpił do gminy z wnioskiem o udzielenie dotacji.

W roku 2022 gmina nie udzieliła żadnej dotacji.

W roku 2021 Gmina Miejska Kowary opracowała **Program opieki nad zabytkami na lata 2022-2025**. Podstawą prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce i opracowania programu opieki nad zabytkami jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.

Ustawa wprowadziła obowiązek sporządzania programów przez samorządy, zarówno na szczeblu

wojewódzkim, powiatowym jak i gminnym. W myśl art. 87 ustawy, programy opieki nad zabytkami opracowane są na 4 lata i mają na celu w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Po przeprowadzeniu analizy, określono priorytety realizacji Programu opieki nad zabytkami dla Gminy Miejskiej Kowary na lata 2022-2025. Celem podjęcia wieloletnich i kompleksowych działań jest poprawa stanu obiektów zabytkowych, ale także ochrona dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości regionalnej, jak również promowanie dotychczasowego dorobku lokalnej społeczności wśród mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary i turystów.

Kierunki działań oraz zadania przyjęte przez Gminę Miejską Kowary – priorytet I

PRIORYTET I. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ELEMENT ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO		
Kierunki działań	Zadania	Termin realizacji
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach zabytkowych, • Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków, • Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych do nowych funkcji, • Rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni (w tym parków, cmentarzy, obszarów nieczynnych cmentarzy). 	2022-2025
Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> — Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy, dawnych parkach dworskich itp., — Iluminacja najcenniejszych zabytków, — Określenie zasad i konsekwentne ich wdrażanie w zakresie umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych, — Umieszczanie tablic informacyjnych na zabytkach. 	2022-2025
Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami	<ul style="list-style-type: none"> — Współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną, — Wspieranie rozwoju muzeów regionalnych, skansenów i innych instytucji kultury. 	2022-2025

Kierunki działań oraz zadania przyjęte przez Gminę Miejską Kowary – priorytet II

PRIORYTET II. OCHRONA I ŚWIADOME KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO		
Kierunki działań	Zadania	Termin realizacji
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska	<ul style="list-style-type: none"> — Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z 	2022-2025

przyrodniczego	<p>ochroną zabytków),</p> <ul style="list-style-type: none"> — Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, — Walka z samowolami budowlanymi, — Wdrażanie zapisów gminnych/ lokalnych programów rewitalizacji w realizacji zagospodarowania przestrzennego (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego). 	
Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> — Wystąpienie do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z wnioskiem o wpisanie do rejestru zabytków cennych obszarów i obiektów zabytkowych (m.in. układów urbanistycznych i ruralistycznych). 	2022-2025

Kierunki działań oraz zadania przyjęte przez Gminę Miejską Kowary – priorytet III

PRIORYTET III. BADANIE I DOKUMENTACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCA BUDOWANIU TOŻSAMOŚCI		
Kierunki działań	Zadania	Termin realizacji
Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym	<ul style="list-style-type: none"> — Udostępnienie informacji o zabytkach na stronie internetowej Gminy Miejskiej Kowary, — Utworzenie systemu informacji i promocji (bazy danych) środowiska kulturowego, — Opracowanie mapy zabytków znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Kowary jako atrakcyjnej graficznie formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego. 	2022-2025
Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	<ul style="list-style-type: none"> — Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego, — Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych, — Wspieranie i upowszechnianie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć. 	2022-2025
Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym	<ul style="list-style-type: none"> — Weryfikacja obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków pod kątem zgodności ze stanem faktycznym, — Prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów wpisanych do ewidencji zabytków 	2022-2025
Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej	<ul style="list-style-type: none"> — Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (m.in. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego, — Tworzenie i modernizacja elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej. 	2022-2025

Zadania określone przez Gminę Miejską Kowary planowane są do realizacji w sposób ciągły w okresie obowiązywania Programu, tj. w latach 2022-2025. W poniższej tabeli podano szczegółowy wykaz inwestycji w zakresie renowacji obiektów zabytkowych, które zaplanowano na najbliższe lata.

Sprecyzowane działania w zakresie ochrony zabytków na terenie Gminy Miejskiej Kowary

LP	Planowane zadanie / Obiekt adres	Z Programu / Termin realizacji	Całkowita szacowana wartość zadania w PLN
1.	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego Kowary (Rejestr zabytków Podstawa: 9/A/00 z dn. 01.03.2000) Ratusz przy ul. 1 Maja 1A, 58-530 Kowary; powierzchnia użytkowa: 490,2 m ² ; Zakres prac: wymiana okien, wymiana instalacji i grzejników oraz wymiana rynien	RPO WD 2021-2027 / 2023-2027	800.000,00

LP	Planowane zadanie / Obiekt adres	Z Programu / Termin realizacji	Całkowita szacowana wartość zadania w PLN
2.	Termomodernizacja podłogi w Sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 3 (Rejestr zabytków Podstawa: A/5528/1336/J z dn. 19.05.1998) przy ul. 1 Maja 72, 58-530 Kowary, pow. użytkowa: 202,5 m ² , Zakres prac: wymiana parkietu na system kombi elastyczny, termoizolacja podłoża, usunięcie starych, nieprzepuszczalnych powłok malarskich oraz zastosowanie farby akrylowo-emulsyjnej (para przepuszczalnej).	RPO WD 2021-2027 / 2023-2027	587.000,00
3.	Rewitalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, komunalnych i wspólnotowych Starówki Kowarskiej. /Zadanie obejmuje rewitalizację budynki komunalne tj. ul. Waryńskiego 8, ul. Waryńskiego 6, ul. Ogrodowa 30,36,37,38,53,55,58 oraz budynki wspólnot mieszkaniowych tj. ul. 1 Maja 5, 1Maja 24a, Jeleniogórska 32 (Rejestr zabytków: 1184/J z dn. 28.12.1994), Pocztowa 2, Pocztowa 4, Pocztowa 9, Pocztowa 10, Waryńskiego 2 (Rejestr zabytków: A/5564/1265/J z dn. 03.06.1996), Waryńskiego 4, Waryńskiego 7, Waryńskiego 11, Ogrodowej 2,3,5,6,8,13,17,18,24,25,28,34,45,56.	RPO WD 2021-2027 / 2023-2027	11.414.000,00
4.	Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego. Zadanie dot. wspólnoty mieszkaniowej tj. ul. Jeleniogórska 10 (Rejestr zabytków: A/5754/1130/J z dn. 19.03.1993).	RPO WD 2021-2027 / 2023-2027	600.000,00

3.5.2. Gminna ewidencja zabytków

Zarządzeniem Nr 50/2015 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 28 kwietnia 2015r. w sprawie założenia i prowadzenia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miejskiej w Kowarach, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i jej przepisów wykonawczych założono Gminną Ewidencję Zabytków Gminy Miejskiej Kowary. Prowadzona jest ona w formie kart adresowych. Ma ona charakter otwarty i podlega stałej aktualizacji, polegającej na wyłączeniu lub włączeniu do niej obiektów i obszarów po uprzednim uzyskaniu akceptacji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W 2022r. nie dokonywano aktualizacji Ewidencji.

Ewidencja jest prowadzona w formie elektronicznej i jest dostępna na stronach BIP Urzędu Miejskiego w Kowarach: <http://www.bip.kowary.pl/public/?id=97176>

3.6. Infrastruktura drogowa

W zasobach Gminy Miejskiej Kowary znajduje się 71 ulic o łącznej długości **41.149 mb** o nawierzchni asfaltowej oraz **20.242 mb** chodników o nawierzchni z kostki brukowej.

W 2022r. na bieżące naprawy ulic i chodników wydano 250.000,00zł., a na zimowe utrzymanie dróg kwotę 807.840,00zł.

Poniższa tabela przedstawia wykaz zadań zrealizowanych w 2022 r. ze środków własnych oraz ze środków zewnętrznych.

lp	Nazwa zadania	Środki własne 2022 r.	Długość / powierzchnia m2	Środki zew.
1	2	3	4	5
1	Wartość zadania - 62.730,00 zł. Budowa dwóch przejść bezpiecznych – Aleja Wolności	12546,00	Wyniesione przejście dla pieszych (U-16c) ,zamontować aktywne znaki D-6 oraz doświetlone przejście oprawami oświetleniowymi na słupach 5m, zamontowano znaki A-11a, B-33 (30) oraz Tabliczkę T-1 (20m). zamontowano punktowe elementy odblaskowe w odległości 1m od przejścia dla pieszych (6 szt) .	50184,00 Rząd Fundusz Rozwoju Dróg - 80%
2	Wartość zadania - 62.730,00 zł Budowa dwóch przejść bezpiecznych – Władysława II Jagiellończyka	12546,00	wyniesione przejście dla pieszych (U-16c) ,zamontować aktywne znaki D-6 oraz doświetlić przejście oprawami oświetleniowymi na słupach 5m. Ponadto należy zamontować znaki A-11a oraz B-33 (30) . Dodatkowo należy zamontować punktowe elementy odblaskowe w odległości 1m od przejścia dla pieszych (6 szt) .	50184,00 Rząd Fundusz Rozwoju Dróg - 80%
4.	Wartość zadania 79.395,60 zł „Utwardzenie terenu i wjazdu oraz dostawa i montaż rolet oraz położenie płytek antypoślizgowych na tarasie Centrum Wiedzy o Browarnictwie - Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Wojska Polskiego 4 w Kowarach	11909,34	Utwardzenie terenu kostką betonową -wraz z podbudowa – 266,40 m2	67486,26 Projekt realizowany w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
7	Wartość zadania- 137549,97 Budowa dwóch przejść oraz parkingu dla NSP i chodnika w Centrum Kowar ul. Matejki	62504,59	Przejście dla pieszych na ul. Matejki zostało zlokalizowane na progu płytowym U-16b oznakowane liniami P-20 i symbolem P-24 oraz znakami pionowymi zgodnie z projektem SOR Przejście bezpieczne o wym. 4,70 m x 7,00 m	75045,38 Dolnośląski Fundusz Pomocy Rozwojowej
8	Wartość zadania – 27797,46 zł. Budowa dwóch przejść dla NSP Kowary ul. Sienkiewicza	12842,62	Wyniesione przejście dla pieszych na ul. Sienkiewicza w poziomie jezdni. Na progu płytowym U-16b. Przejście zostanie doświetlone za pomocą lampy ulicznej Led. Przejście bezpieczne o wym. 4,00 m x 7,00 m	14954,62 Dolnośląski Fundusz Pomocy Rozwojowej
9	Wartość całego zadania – 4.967420,00 zł Promenada Józefa Gielniaka Tj: I etap - Przebudowa Mostu pomiędzy ul. Ogrodową a Pl.-Franciszkańskim - 2084430,00 zł . II etap - Remont nawierzchni ciągu pieszego ul. Ogrodowej i ul St. Staszica - 2696160,00 zł. III etap -metaloplastyka -186830,00zł	80429,70	most o długości -8 m, szerokość 9.65 m Remont ciągu pieszego z kostki betonowej ul. Ogrodowa - 576,45 mb i Stanisława Staszica – 250 mb	Zakończenie inwestycji 30.12.2023 r.
10	Wartość zadania - 574910,00	510019,46	170 mb	64. 890,83

	Przebudowa ul. Głównej w Kowarach			współfinansowanie Lasy Państwowe
13	Wartość zadnia – 78.500,00 zł. Remont 2 kładek dla pieszych w Kowarach – 1. przy ul. Wiejskiej 27 2. pomiędzy ul. Wiejską a ul. Św. Anny	7850,00 – 10%	Remont kładek - wymiana blach ryflowanych , czyszczenie i zabezpieczenie antykorozyjnej konstrukcji stalowej	66725,00 – 85% ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa 3925,00 -5 % Budżetu Państwa.
14	Wartość zadnia – 146930,88 zł Remont 4 kładek dla pieszych w Kowarach 1. kładka przy ul. Stanisława Staszica - 10, 2. kładka przy ul. Waryńskiego 5, 3.. kładka przy ul. Waryńskiego 16, 4.. kładka przy ul. Ogrodowej 40	14693,09 zł	Remont kładek - wymiana blach ryflowanych , czyszczenie i zabezpieczenie antykorozyjnej konstrukcji stalowej	124891,25 – 85% Programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa 7346,54 – 5% Budżet Państwa.
15	Wartość zadnia – 121.438,82 Prace konserwatorskie w przejściu budynku przy 1 Maja 24	18.215,82 - 15%	Prace konserwatorskie, odbicie tynków, mechaniczne czyszczenie, pozostałych tynków, zagruntowanie ścian preparatami akrylowymi, tynki renowacyjne, malatura tynków farbami krzemionkowymi – łączna powierzchnia prac – 17000 dm ³ , wykonanie 4 sgraffito przedstawiające dawne zawody w mieście.	103.223,00 - 85% z EFRR

Opracowanie dokumentacji projektowo- kosztorysowej - 2022 r. tj:

1. Remont ul. Bukowej w Kowarach dz. nr 382 w km 0+ 610-0+895 - (nawalne opady deszczu lipiec 2021 r.) - 12.915,00zł
2. Remont droga wewnętrzna ul. Rejtana w Kowarach dz. nr 489/1 droga wewnętrzna 0+000-0+290 (nawalne opady deszczu lipiec 2021 r) - 12.054,00 zł.
3. Przebudowa obiektu mostowego pomiędzy ulica Ogrodową a Placem Franciszkańskim – 47.970 zł.
4. Dokumentacji projektowej „Budowa 4 bezpiecznych przejść dla pieszych w Kowarach - 22.140,00 zł.
5. Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej - Projekt-Kowary 2030 - Dokumentacja projektowa "Promenada Józefa Gielniaka" – I etap – 24.600,00 zł
6. Opracowanie programu PFU dla dworca kolejowego przy ul. Dworcowej w Kowarach – 43.050,00 zł
7. Dokumentacja projektowa Stworzenie ścieżki edukacyjno – spacerowej przy parku rekreacji rodzinnej - 46.740,00 zł
8. Opracowanie dokumentacji p stworzenie arboretum i miejsca pamięci o historii kompleksu ewangelickiego przy ul. St. Staszica – 83.640,00 zł
9. Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej - Przystanek Kowary - Przebudowa ulicy Dworcowej wraz z okolicą – 142.680,00 zł.
10. Dokumentacja projektowa remontu wiaduktu stalowego kratownicowego nad torami ul. Tkaczy w Kowarach - 14760,00 zł.
11. Dokumentacja przebudowa chodników w ciągu ul. Górniczej – 36.900,00 zł.

3.7. Bezpieczeństwo

3.7.1. Zapobieganie przestępczości poprzez kształtowanie bezpiecznej przestrzeni

W rozdziale 1.2. wskazano, że jednym z wielu zadań własnych gminy są zadania związane z zapewnieniem porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Na terenie Gminy Kowary organem administracji rządowej w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Komendant Komisariatu Policji w Kowarach. Przy pomocy podległych mu policjantów oraz ustawowych uprawnień do stosowania m.in. środków przymusu, zapewnia i dba o nasze bezpieczeństwo wykonując czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze oraz czynności z zakresu ścigania wykroczeń. Sprawozdanie z osiągniętych wyników zostanie zaprezentowane w rozdziale 3.7.2.

Działania Burmistrz Miasta Kowary w zakresie realizacji ustawowego obowiązku zapewnienia porządku publicznego skupiały się na działaniach prewencyjnych, zapobiegawczych, w dwóch obszarach. Po pierwsze to kształtowanie bezpiecznej przestrzeni, w tym świadome kształtowanie miejskiej zieleni, oświetlenie miejsc publicznych i rozbudowa systemu miejskiego monitoringu, a po drugie wsparcie i dofinansowanie kowarskiej jednostki Policji.

Idea kształtowania bezpiecznej przestrzeni polega na redukowaniu okazji przestępczych opierając się na założeniu, że sprawca przestępstwa postępuje racjonalnie. Na podstawie wieloletniej współpracy z miejscową jednostką Policji, analizy kowarskiej mapy przestępczości wyciągnięto wnioski, z których jednoznacznie wynika, że wybierając cel swojego przestępczego ataku (zarówno osobę, jak i miejsce), sprawca porównuje potencjalne ryzyko (np. możliwość wykrycia jego czynu, ujęcia go na gorącym uczynku) i możliwe do uzyskania korzyści (np. wartość skradzionego mienia, zyskanie szacunku w kręgach przestępczych), które wiążą się z popełnieniem danego czynu. Okazja przestępcza pojawia się, gdy mamy do czynienia z atrakcyjnym dla sprawcy obiektem, który łatwo jest zaatakować (sprzyjają temu m.in. niechronione wejścia do budynków, otwarte drzwi lub okna) oraz z brakiem „strażników”, mogących utrudnić popełnienie przestępstwa. Rolę strażników pełnią nie tylko osoby zawodowo chroniące mienie czy patrole Policyjne, ale także sami mieszkańcy, którzy wykonując codzienne czynności, mogą zauważyć sprawcę i zaalarmować właściwe służby. Jako swoistych „strażników” traktuje się także wszystkie elementy techniczne i zabezpieczenia, które utrudniają albo uniemożliwiają popełnienie przestępstwa, np. miejski monitoring.

Większość realizowanych zadań w zakresie poprawy bezpieczeństwa przy pomocy rozwiązań architektonicznych i technologicznych została opisana w innych rozdziałach niniejszego dokumentu, gdzie opisywano realizację projektów wprowadzających widoczne zmiany w przestrzeni publicznej. Poniżej zostały przedstawione dwa działania, mające wymierny wpływ na poprawę bezpieczeństwa. To kształtowanie miejskiej zieleni i miejski monitoring.

Zieleń stanowi integralną część przestrzeni miejskiej, sprawia, że pośród niej czujemy się lepiej. Jednak niepielęgnowana lub źle dobrana zieleń skutecznie ogranicza widoczność. Zbyt bujnie rozwinięta daje potencjalnemu napastnikowi lub innym osobom zakłócającym porządek możliwość ukrycia się. Dobrze utrzymana zieleń może służyć natomiast poprawie nie tylko samopoczucia mieszkańców czy coraz liczniej przybywających do nas turystów, ale także ich bezpieczeństwa.

Podejmowane działania w 2022r. skupiały się przede wszystkim na odpowiednim, stałym i profesjonalnym zarządzaniu zielenią poprzez systematyczną pielęgnację oraz regularne przycinanie drzew i krzewów przez zatrudnione przez miasto osoby posiadające odpowiednie umiejętności. Wszystkie nasadzenia nie są przypadkowe, a planowane z perspektywiczną myślą, gdzie zwraca się uwagę, jak będzie ona wyglądała po dłuższym czasie, aby nie trzeba było za 10 lat wycinać bezmyślnie teraz posadzonych

drzew, ponieważ byłoby to również marnotrawstwem środków publicznych. W związku z tym odpowiednio dobiera się zieleń, biorąc pod uwagę dorosłą postać roślin, gdyż właściwy wybór zminimalizuje konieczność ich częstego przycinania. Ważnym elementem jest również „otwarcie” widoku na poziomie wzroku dorosłego i dziecka oraz umożliwienie obserwacji terenu z okien budynków mieszkalnych i innych (np. poprzez przycinanie koron).

Odpowiednie oświetlenie budynków i terenów do nich przyległych jest uznawane za jeden z najważniejszych czynników wpływających na poczucie bezpieczeństwa osób korzystających z danej przestrzeni. W istotny sposób wpływa ono też na faktyczne bezpieczeństwo. Nieprawidłowe oświetlenie lub jego brak utrudnia, a niekiedy całkowicie uniemożliwia, rozpoznanie potencjalnego napastnika. Sprzyja to także popełnianiu przestępstw, ponieważ sprawcy w mniejszym stopniu obawiają się, że zostaną zauważeni lub zidentyfikowani. Dlatego w 2022r. kontynuowano realizację zadań związanych z doświetleniem miejsc publicznych, w tym przejść dla pieszych oraz fasad budynków miejskich. Działania te opisano w innych rozdziałach niniejszego dokumentu.

Innymi działaniami związanymi z kształtowaniem bezpiecznej przestrzeni, były w 2022r. realizowane przez Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych prace na cmentarzach komunalnych. Na nowym cmentarzu komunalnym przeprowadzono szereg prac związanych z przygotowaniem terenu na nowe pochówki i obecnie istnieje w pełni gotowy teren na wyznaczenie miejsc grzebalnych, powstały tam również dwie nowe alejki. Wymieniono dalszą część ogrodzenia na nowe i prace nad tym zadaniem nadal będą trwały. Stary cmentarz został posprzątaný, naprawiono ubytki w ogrodzeniu, wycięto tuje, których rozrost utrudniał dostęp do grobów oraz narażał na niszczenie nagrobków. Planuje się w niedługim czasie wybudować na nowym cmentarzu piękne Kolumbarium. Wykonano już koncepcję budowlaną i na jej podstawie trwają prace związane z projektem, pozwoleniem na budowę, aby można było w najbliższych latach realizować to zadanie.

Bardzo ważnym elementem bezpieczeństwa jest właściwe i czytelne oznakowanie dróg i właściwy stan znaków drogowych. To zadanie w 2022r. realizował Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych. W ciągu roku systematycznie sprawdzano stan oznakowania tak, aby wszystkie znaki w mieście były w dobrym stanie i służyły jako drogowaskazy. Zamontowano nowe znaki poziome i pionowe na ul. Wiejskiej, al. Wolności oraz Waryńskiego. Przed corocznym świętem Wszystkich Świętych przygotowano i zamontowano nowe oznakowanie na parkingach cmentarzy tak, aby zarówno mieszkańcy, jak i goście przybywający na groby swoich bliskich mogli bezpiecznie, wygodnie i sprawnie zostawić samochód na parkingach.

Kolejnym elementem kształtowania bezpiecznej przestrzeni jest rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego. Warto podkreślić, że zapobieganie przestępczości przez kształtowanie przestrzeni zakłada, lub wręcz wymusza, aktywne zachowania uprawnionych użytkowników danej przestrzeni. Może nie jest to jeszcze pogląd powszechny, ale należy podkreślić, że bezpieczeństwo w mieście zależy przede wszystkim od jego mieszkańców. Skuteczność działań profilaktycznych wymaga świadomości, zaangażowania i współpracy nas wszystkich, wzięcia odpowiedzialności za wspólne dobro. Wiedza o tym, że na terenie miasta są rozmieszczone kamery nie może powodować ograniczenia czujności i odpowiedzialności za bezpieczeństwo nas wszystkich i naszego mienia.

Miejsce rozmieszczenia kamer konsultowane jest z kowarskimi policjantami i przyjęto zasadę, że stosuje się je tam, gdzie sprawowanie naturalnej obserwacji jest utrudnione, bądź niemożliwe, np. w rzadziej uczęszczanych miejscach, na tyłach budynków, w których nie ma okien, a także tam, gdzie ilość osób jest tak duża, że obserwacja naturalna nie wystarcza dla zapewnienia nadzoru oraz w miejscach, które są szczególnie niebezpieczne (wielokrotnie dochodziło w nich do naruszeń bezpieczeństwa i porządku) lub uznane za niebezpieczne przez mieszkańców.

W 2022 roku w ramach rozbudowy miejskiego monitoringu zainstalowano 1 kamerę przy ul. Ogrodowej. Dodatkowo jedna z kamer została przeniesiona ze Starego Cmentarza na ul. Szkolną w celu zabezpieczenia oświetlenia obelisku. Niestety w związku z kolizją drogową zdemontowano 4 kamery monitoringu na skrzyżowaniu ulic Jeleniogórskiej, Karkonoskiej i Zamkowej.

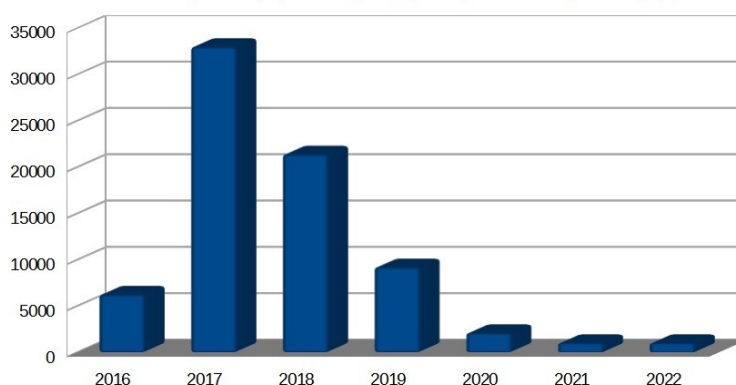
Kamery znajdujące się w lokalizacjach po za deptakiem to kamery obrotowe z przybliżeniem optycznym, podłączone do stałego zasilania, posiadające własne routery LTE i karty SIM z Nielimitowanym dostępem do internetu. Łączna ilość i umiejscowienie kamer:

- Deptak: obecnie 14 kamer (odcinek od ulicy Pocztowej do SP3 wraz z parkingiem przy Urzędzie Miejskim),
- Skatepark: 1 kamera
- park za sklepem Kamieniak: 1 kamera
- park ul. Karkonoska: 2 kamery
- Stary Cmentarz parking: 1 kamera (przeniesiono na obelisk obok MOK)
- MSR teren placu wraz z bramą wjazdową: 1 kamera
- skrzyżowanie ulic Zamkowa/Jeleniogórską/Karkonoska: 4 kamery (tymczasowo zdemontowane)
- ul. Ogrodowa parking naprzeciwko cukierni : 1 kamera + 1 kamera doinstalowana
- Muszla koncertowa ul. Jagiellończyka: 2 kamery

W 2022r. dziewiętnastokrotnie udostępniano zapisy z monitoringu miejskiego na wniosek kowarskiej jednostki Policji, w związku z toczącymi się postępowaniami, tj. o 7 więcej niż w roku poprzednim.

W zakresie realizacji obowiązku zapewnienia porządku i bezpieczeństwa obywateli Burmistrz Miasta Kowary współpracuje z Komendantem Miejskim Policji w Jeleniej Górze i Komendantem Komisariatu Policji w Kowarach m.in. przekazując środki finansowe stanowiące dochody własne gminy na celowy fundusz: „Fundusz Wsparcie Policji”. W 2022r. przekazano na ten cel kwotę 1000zł. Od 2017 r. środki finansowe przekazywane Policji są mniejsze, jednak wynika to z analizy bieżących potrzeb jednostki Policji. Poza tym gmina przeznaczająca więcej środków na profilaktykę, czyli działania zapobiegające przestępczości, świadomie kształtując bezpieczną przestrzeń.

Wartość środków przekazanych przez Gminę Miejską Kowary na "Fundusz wsparcia Policji" (zł)

3.7.2. Działania kowarskiej jednostki Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego

Komisariat Policji w Kowarach jest jednym z pięciu komisariatów podległych Komendzie Miejskiej Policji w Jeleniej Górze. Wśród komisariatów pracujących w terenach górskich, Komisariat Kowary to jednostka największa. Obszar podległy Komisariatowi Policji w Kowarach zamieszkuje na stałe ok. 24.000 osób. Liczba mieszkańców ulega wahaniom spowodowanym migracją zarobkową, a w ciągu ostatniego roku migracją spowodowaną wojną na Ukrainie. W okresie tzw. sezonu turystycznego ilość osób przebywających na terenie Kowar i Gminy Mysłakowice znacznie wzrasta. Wzrasta też liczba mieszkańców na terenie Gminy Mysłakowice, co spowodowane jest znacznymi inwestycjami w budownictwie jednorodzinnych mieszkaniowym.

Stan etatowy Komisariatu Policji w Kowarach w roku 2022 nie uległ zmianom w stosunku do roku poprzedniego i na dzień 31 grudnia 2022r. wyniósł 29 etatów policyjnych i 2 etaty cywilne. W służbie prewencyjnej służy 20 funkcjonariuszy w tym 3 dzielnicowych wiejskich i 2 dzielnicowych miejskich. Służbę kryminalną stanowi 9 funkcjonariuszy. Nie zmieniła się również ilość posiadanych pojazdów służbowych. Obecnie w posiadaniu KP w Kowarach są trzy pojazdy służbowe oznakowane i jeden pojazd nieoznakowany. Wszystkie użytkowane pojazdy są już co najmniej kilkuletnie, intensywnie eksploatowane ze znacznymi przebiegami kilometrów. Nie mniej jednak stale utrzymywana jest mobilność jednostki.

W roku 2022 na terenie podległym Komisariatowi Policji w Kowarach ilość dokonanych przestępstw wyraźnie spadła. W roku 2022 liczba ta wyniosła 381 w kategorii ogólnej, 250 w kategorii kryminalnej oraz 148 w tzw. 7 najbardziej kategoriach najbardziej uciążliwych społecznie przestępstw. Odnotowano mniej przestępstw przeciwko mieniu takich jak kradzieże z włamaniem i kradzieże. Uszkodzenia mienia pozostały na podobnym poziomie. Znaczna część przestępstw popełniona została z wykorzystaniem Internetu, oszustwa przy zakupach internetowych i oszustwa metodą na „blik”. Z każdym kolejnym rokiem rośnie tego rodzaju przestępczość.

W zakresie wykroczeń rozpoznawanych w formie postępowania wyjaśniającego nastąpił nieznaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Odnotowano w 2022 roku 481 postępowań w sprawach o wykroczenia z czego sporządzono 180 wniosków o do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, 185 odstąpień od wniesienia wniosku o ukaranie, 48 postępowań połączono do postępowań karnych, 20 postępowań zakończono w drodze mandatu karnego, ponadto 28 postępowań zakończono w miejscu ich popełnienia w drodze mandatu karnego. Na niezmiennym poziomie kształtuje się ilość nałożonych grzywien w drodze postępowania mandatowego. Łącznie funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kowarach wystawili 367 mandatów karnych.

Specyfika terenu Kowar i Gminy Mysłakowice jest bardzo podobna w zakresie problemów społecznych. Największy to problem uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Od kilku lat na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się ilość interwencji domowych bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu. Znaczna część interwencji kończy się zatrzymaniem i przewiezieniem sprawcy interwencji do wytrzeźwienia. Osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia do pomieszczenia dla osób zatrzymanych w KMP w Jeleniej Górze w roku 2022r było 153.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kowarach w 2022 roku przeprowadzili 3390 interwencji, w tym 183 zdarzeń drogowych. Na terenie Gminy Kowary 2001 interwencji, w tym 75 kolizji i 6 wypadków drogowych. Średnie czasy reakcji wyniosły 8 minut i 55 sekund w interwencjach zakwalifikowanych jako pilne oraz 13 minut i 14 sekund w interwencjach zwykłych. Na terenie Gminy Mysłakowice przeprowadzono 1389 interwencji w tym 99 kolizji drogowych i 8 wypadków. Średnie czasy reakcji wyniosły 9 minut i 31 sekund w interwencjach zakwalifikowanych jako pilne oraz 16 minut i 9 sekund w interwencjach zwykłych. W dalszym ciągu ilość interwencji jest większa jak w innych, podobnych miejscowościach powiatu jeleniogórskiego.

Policjanci Komisariatu Policji w Kowarach sporządzili i przeprowadzili łącznie 51 procedur Niebieskiej Karty, które przekazano do dalszego prowadzenia wg właściwości do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowarach 30 i Mysłakowicach 21. Dzielnicowi z Komisariatu Policji w Kowarach czynnie uczestniczą w pracach poszczególnych grup roboczych. Ilość Niebieskich Kart jest większa jak w roku poprzednim. Przeprowadzono w tym zakresie 12 postępowań sprawdzających (Kowary 7, Mysłakowice 4) i 12 postępowań przygotowawczych (Kowary 9, Mysłakowice 3) w sprawach z art. 207§1 kodeksu karnego (znęcanie się nad osobą najbliższą).

Osobną problematyką są postępowania dotyczące niealimentacji. W 2022r w Komisariacie Policji w Kowarach przeprowadzono 95 postępowań sprawdzających o i 13 postępowań przygotowawczych związanych z przestępstwem uporczywego uchylania się od alimentacji tj. o czyn z art. 209 §1 kodeksu karnego.

Na wysokim poziomie kształtuje się ilość kierowanych wniosków o leczenie odwykowe osób, u których stwierdzono znaczne problemy alkoholowe powodujące zagrożenia dla życia lub zdrowia uzależnionego lub jego rodziny. Łącznie skierowano 43 wnioski o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego. Niejednokrotnie uzależnienie od alkoholu i innych środków skutkuje podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie.

Rok 2022 był rokiem w którym odnotowano wzrost ujawnionych kierujących pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. W roku 2022 zatrzymaliśmy 75 kierujących w stanie nietrzeźwości. Na terenie Gminy Kowary zatrzymano 28 takich osób a na terenie Gminy Mysłakowice 47.

Zajmując się analizą stanu bezpieczeństwa koniecznym jest przedstawienie wyników pracy dochodzeniowej. W tym zakresie rok 2022 był bardzo dobry. Skuteczność ścigania sprawców wszystkich przestępstw ukształtowała się na poziomie 72,92 % (kategoria ogólna), 61,11% (kategoria kryminalna), 48,00% (7 kategorii przestępstw).

W roku 2022 z przestępstw o najcięższym gatunku odnotowano tylko 2. Zdarzenia te zaistniały w Mysłakowicach i Kostrzycy. Były to przestępstwa o charakterze rozbójniczym (rozbój, kradzież rozbójnicza), wszystkie te przestępstwa zostały wykryte. Utrzymana została niska przestępczość związana z kradzieżami samochodów. W roku 2022 kradzież pojazdów była na niskim poziomie odnotowano 5 takich przypadków. W 2021 roku było takich przypadków 10. Najbardziej zagrożonym miejscem w tym zakresie jest teren Kowar 2 i Mysłakowic 2, teren Karpnik 1. Ilość przestępstw tej kategorii zmniejszyła się o 50%.

Z ogólnej liczby 381 przestępstw, wykrytych zostało 278. Przestępstwa te popełniło 211 podejrzanych.

Osobnej analizy wymaga budowanie tzw. bezpiecznej przestrzeni na terenie Miasta Kowary i Gminy Mysłakowice. Centrum Kowar objęte jest systemem monitoringu wizyjnego. W miejscach objętych monitoringiem nie doszło do żadnego poważnego zdarzenia kryminalnego. Również część obszaru Gminy Mysłakowice objęta jest monitoringiem wizyjnym, który stale jest rozwijany. Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kowarach wielokrotnie zwracali się o udostępnienie zapisów monitoringu miejskiego a także zapisów z monitoringu prywatnych. Uzyskany w ten sposób materiał dowodowy stanowił znaczące wsparcie w postępowaniach przygotowawczych oraz w sprawach o wykroczenia.

W roku 2022 funkcjonariusze zatrzymywali zarówno osoby posiadające narkotyki na tzw. własny użytek jak i osoby zajmujące się udzielaniem takich środków innym osobom, ujawniono kolejne osoby zajmujące się ich dystrybucją. Łącznie przeprowadzono 23 postępowania o przestępstwa narkotykowe, w których ujawniono 33 przestępstwa. Stanowi to nieznaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kowarach w 2022r zatrzymali łącznie 95 osób poszukiwanych z czego 43 osoby na terenie Gminy Mysłakowice i 52 osoby na terenie Gminy Kowary.

W 2022r przeprowadzono również 9 poszukiwań osób zaginionych, 7 na terenie Kowar i 2 na terenie Gminy Mysłakowice. Wszystkie zaginione osoby zostały odnalezione.

Na wysokim poziomie odbywa się współpraca z Nadleśnictwem Śnieżka w Kowarach w zakresie wspólnych służb i działań ze Strażą Leśną. Przeprowadziliśmy wspólnie kilkadziesiąt służb, wielokrotnie wspomagając się możliwościami Straży Leśnej min. przy poszukiwaniu osób zaginionych. W tym zakresie

Komisariat Policji w Kowarach współpracuje z Państwową Strażą Pożarną oraz ochotniczymi Strażami Pożarnymi oraz Ratownikami Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

W liczbach rok 2022 był kolejnym dobrym rokiem. Przemawia za tym spadek zagrożenia przestępczością, przy utrzymanym wysokim poziomie skuteczności w wykrywaniu przestępstw i ich sprawców.

3.7.3. Zakres działań i interwencji Miejskiej Służby Ratowniczej oraz współpraca z Państwową Strażą Pożarną

Straż Pożarna w Kowar w okresie Od 01 stycznia 2022r. do 31 grudnia 2022r.

Wyjeżdżała do zdarzeń **369 razy**, w tym:

Požary – 108

Miejscowa Zagrożenia – 256

Alarmy fałszywe – 5

Z tego **na terenie Kowar** interweniowała **188 razy**, w tym:

Požary – 55

Miejscowa Zagrożenia – 131

Alarmy fałszywe – 2

W 2022r. jeden ze strażaków ukończył z wynikiem pozytywnym kurs zawodowy w Szkole Podoficerskiej w Bydgoszczy, podwyższając tym samym kwalifikacje zawodowe. W ubiegłym roku prowadzono działalność statutową Miejskiej Służby Ratowniczej w pełnym, podobnym zakresie jak w latach ubiegłych. Ponadto likwidowano siedliska BARSZCZU SOSNOWSKIEGO w okolicach wskazanych w rejonie ulic Wiejskiej, Podgórze i ścieżki w stronę „tunelu”, wykonywano prace pielęgnacyjne przy koronach drzew na terenie miasta w miejscach niebezpiecznych i wskazanych przez mieszkańców miasta za pośrednictwem pracowników Urzędu.

Nadal na terenie Miejskiej Służbie Ratowniczej ma swoją siedzibę EKO Kowary – chociaż w mniejszym zakresie obecności ich pracowników.

Również nadal stacjonują tu dwa zespoły Pogotowia Ratunkowego. Jeden w systemie całodobowym i drugi w systemie 12 godzinnym (od 7:00 do 19:00)

Miejska Służba Ratownicza wykonywała cały szereg zadań związanych z usuwaniem zagrożeń miejscowych na terenie miasta, zgodnych z wytycznymi władz miasta oraz Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

We wspomnianym okresie w ramach działalności MSR były wykonywane prace przez osoby skazane przez Sąd. Realizacja tych prac odbywa się pod bieżącym nadzorem kuratorów sądowych.

Wykonywane prace przez osoby skazane przez Sąd realizowane na rzecz Miasta, prowadzone były w rejonie przy zalewie nieopodal straży pożarnej, na terenie cmentarzy, w parku w rejonie „Przedwiośnia” , na terenie przyległym do MSR i na terenie Podgórze – wycinka samosiejek.

Na terenie MSR prowadzone jest również przyjmowanie odpadów z terenu miasta w ramach PSZOK do kontenerów administrowanych przez COM-D i EKO Kowary.

Na terenie MSR została również wykonana naprawa nawierzchni asfaltowej po realizacji przyłącza wodociągowego, oraz przy bramach wjazdowych do garaży MSR, co wpłynęło na bezpieczeństwo poruszających się po terenie użytkowników jak również poprawiło estetykę terenu.

Wykonano również instalację fotowoltaiczną na dachu budynku strażnicy, która ma obniżyć koszty związane z korzystaniem z energii elektrycznej. Trwają czynności zmierzające do podpisania umowy z TAURONEM, która będzie obowiązywać od 01.12.2022r co pozwoli na niezwłoczne korzystanie z zainstalowanej instalacji.

3.7.4. Obrona cywilna i zadania na rzecz obronności

Zgodnie z zapisem art. 59 ust. 1-4 ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2022 r. poz. 655) do kwalifikacji wojskowej są obowiązani stawić się, w określonym terminie i miejscu, mężczyźni, którzy w danym roku kalendarzowym kończą 19 lat życia.

Osoby podlegające stawieniu się do kwalifikacji wojskowej, które nie dopełniły tego obowiązku w określonym terminie i miejscu, są obowiązane to uczynić niezwłocznie po ustaniu przeszkody.

Osoby, wobec których kwalifikacja wojskowa nie została przeprowadzona w roku kalendarzowym, w którym ukończyły 19 lat życia, podlegają obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej przeprowadzanej w następnym roku kalendarzowym.

Obowiązek, o którym mowa w ust. 1-3, trwa do końca roku kalendarzowego, w którym osoba objęta tym obowiązkiem kończy 60 lat życia.

W czasie kwalifikacji wojskowej określa się zdolność oraz ustala kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej.

W 2022 roku w dniach od 04 kwietnia do 13 maja na terenie powiatu karkonoskiego oraz Miasta Jelenia Góra została przeprowadzona kwalifikacja wojskowa. Siedziba Powiatowej Komisji Lekarskiej znajdowała się w budynku Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze przy ul. Podchorążych 15.

Mieszkańców miasta Kowary obowiązywały terminy: 28 i 29 kwietnia 2022 r. Ze względu na trwający stan epidemiczny, wezwania do osobistego stawiennictwa musiały być dokonywane z uwzględnieniem reżimu sanitarnego.

Na liście stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej z terenu miasta Kowary zostało wpisanych 46 osób z rocznika podstawowego tj. 2003 oraz 26 osób z roczników starszych:

- 9 z rocznika 2002
- 11 z rocznika 2001
- 2 z rocznika 2000
- 4 z rocznika 1999.

Wezwani zostali wyłącznie mężczyźni. Po sporządzeniu listy stawiennictwa skreślono trzy osoby z rocznika podstawowego i dwie z roczników starszych. Wszystkie te osoby zgłosiły wyjazd poza granice Rzeczypospolitej Polskiej i wymeldowały się z pobytu stałego.

Ostatecznie do kwalifikacji wojskowej stawiło się 37 osób z rocznika podstawowego i 1 osoba z rocznika starszego. Nie stawiło się odpowiednio: 6 i 22 osoby nieusprawiedliwione oraz 1 usprawiedliwiona osoba z rocznika starszego.

Za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A) uznano 27 osób z rocznika podstawowego i 1 osobę z rocznika starszego. Za niezdolnych do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju (kat. D) uznano 5 osób, za trwale niezdolnych (kat. E) – również 5 osób.

4. KOWARY – NASZA PRACA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

4.1. Rynek pracy

4.1.1. Poziom bezrobocia w Kowarach i powiecie

1. Stopa bezrobocia

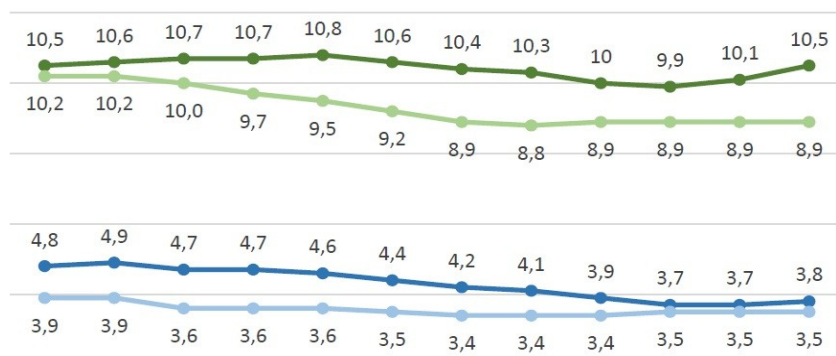
Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2022 roku w powiecie grodzkim Jelenia Góra wyniosła 3,5%, czyli o 0,2 punktu procentowego mniej niż na koniec 2021 roku, w powiecie karkonoskim 8,9%, co oznacza spadek o 1,1 punkt procentowy wobec końca 2021 roku. Według GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim wyniosła na koniec grudnia 2022r. 4,5% i spadła o 0,3 punktu procentowego w stosunku do końca 2021 roku. W kraju, w analogicznym okresie, wskaźnik bezrobocia kształtuje się na poziomie 5,2% i w stosunku do końca poprzedniego roku spadł o 0,2 punktu procentowego.

Stopa bezrobocia na koniec 2022r.

	Polska	woj. dolnośląskie	Jelenia Góra	powiat karkonoski
grudzień 2021	5,4 %	4,8 %	3,7 %	10,0 %
grudzień 2022	5,2 %	4,5 %	3,5 %	8,9 %

Stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach lat 2021 - 2022

Stopa bezrobocia w latach 2021 - 2022 [%]

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
powiat karkonoski (2021r.)	10,5	10,6	10,7	10,7	10,8	10,6	10,4	10,3	10,0	9,9	10,1	10,5
powiat jeleniogórski (2022r.)	10,2	10,2	10,0	9,7	9,5	9,2	8,9	8,8	8,9	8,9	8,9	8,9
Jelenia Góra (2021r.)	4,8	4,9	4,7	4,7	4,6	4,4	4,2	4,1	3,9	3,7	3,7	3,8
Jelenia Góra (2022r.)	3,9	3,9	3,6	3,6	3,6	3,5	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5	3,5

● powiat karkonoski (2021r.)   ● powiat jeleniogórski (2022r.)
● Jelenia Góra (2021r.)   ● Jelenia Góra (2022r.)

2. Liczba bezrobotnych

Liczba zarejestrowanych osób na koniec grudnia 2022r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jeleniej Górze wyniosła 2 805 osób:

- z Jeleniej Góry 1 167 osób;
- z powiatu karkonoskiego 1 638 osoby.

Liczba ta zmniejszyła się o 372 osoby w porównaniu do stanu wykazanego na koniec grudnia 2021r.:

- z Jeleniej Góry mniej o 77 osób;
- z powiatu karkonoskiego mniej o 295 osób.

Ogółem liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zmniejszyła się o 11,7%, w tym:

- w Jeleniej Górze zmniejszyła się o 6,2%;
- w powiecie karkonoskim zmniejszyła się o 15,3%.

Prawo do zasiłku posiadało 392 bezrobotnych, tj. 14,0% ogółu osób zarejestrowanych. Na zasiłki dla osób bezrobotnych w 2022r. wydatkowano **6 170 622,94 zł**.

Struktura i bilans bezrobotnych na koniec 2021 i 2022r.

PUP/powiaty	Liczba bezrobotnych	w tym:			
		kobiety	poprzednio pracujący	zwolnieni z przyczyn dot. zakładu pracy	dotychczas niepracujący
stan na 31.12.2021 r.					
PUP	3177	1618	2911	161	266
Jelenia Góra	1244	666	1142	61	102
powiat karkonoski	1933	952	1769	100	164
stan na 31.12.2022 r.					
PUP	2805	1402	2518	134	287
Jelenia Góra	1167	608	1031	47	136
powiat karkonoski	1638	794	1487	87	151

Wśród osób

bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2022 roku znalazły się również:

- 460 osób do 30 roku życia;
- 931 osób powyżej 50 roku życia;
- 259 osób niepełnosprawnych;
- 971 osób zamieszkałych na wsi;
- 40 osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Spadek liczby bezrobotnych na koniec grudnia 2022r. (w porównaniu do danych z końca 2021r.) odnotowano we wszystkich gminach powiatu karkonoskiego. Najwyższy spadek bezrobocia, wystąpił w gminie:

- Karpacz – liczba bezrobotnych uległa zmniejszeniu o 21,6%;
- Stara Kamienica – liczba bezrobotnych uległa zmniejszeniu o 20,2%;
- Piechowice – liczba bezrobotnych uległa zmniejszeniu o 19,6%.

Liczba bezrobotnych ogółem oraz dynamika bezrobocia

Gmina/powiat	Liczba bezrobotnych wg stanu w dniu 31 XII 2021 r.		Liczba bezrobotnych wg stanu w dniu 31 XII 2022 r.		Wzrost/spadek bezrobocia w porównaniu do 31 XII 2022 r.		Dynamika XII/2022 = 100 %	
	ogółem	z prawem do zasiłku	ogółem	z prawem do zasiłku	ogółem	z prawem do zasiłku	bezrobotni ogółem	z prawem do zasiłku
Janowice Wielkie	145	16	119	12	-26	-4	82,1%	75,0%
Jeżów Sudecki	177	20	146	28	-31	8	82,5%	140,0%
Karpacz	116	13	91	17	-25	4	78,4%	130,8%
Kowary	362	50	312	36	-50	-14	86,2%	72,0%
Mysłakowice	359	38	327	56	-32	18	91,1%	147,4%
Piechowice	158	22	127	17	-31	-5	80,4%	77,3%
Podgórzyn	251	32	213	22	-38	-10	84,9%	68,8%
Stara Kamienica	208	29	166	22	-42	-7	79,8%	75,9%
Szklarska Poręba	157	20	137	18	-20	-2	87,3%	90,0%
powiat karkonoski	1 933	240	1 638	228	-295	-12	84,7%	95,0%
Jelenia Góra	1 244	145	1 167	164	-77	19	93,8%	113,1%
Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	3 177	385	2 805	392	-372	7	88,3%	101,8%

3. Struktura bezrobotnych

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane kategorie osób bezrobotnych ogółem oraz w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Jeleniej Górze i gminach powiatu karkonoskiego na koniec grudnia 2022r. Aż 83,6% bezrobotnych znajduje się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Struktura bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu karkonoskiego oraz w Jeleniej Górze (koniec 2022r.)

GMINY	Bezrobotni zarejestrowani stan na 31 XII 2022 r.				Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy*							
	ogółem	kobiety	z prawem do zasiłku	osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	długotrwale bezrobotne	powyżej 50 roku życia	korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	niepełnosprawni
Janowice Wielkie	119	54	12	97	23	9	75	35	6	13	0	10
Jeżów Sudecki	146	72	28	119	24	8	80	48	13	21	0	11
Karpacz	91	46	17	69	8	3	51	32	9	10	1	12
Kowary	312	162	36	278	44	25	214	108	77	46	1	19
Mysłakowice	327	159	56	290	50	22	210	123	68	37	0	25
Piechowice	127	70	17	104	22	10	75	34	17	15	0	9
Podgórzyn	213	101	22	180	33	14	137	64	34	30	0	16
Stara Kamienica	166	73	22	143	23	10	105	50	28	24	0	6
Szklarska Poręba	137	57	18	110	20	9	74	50	16	11	2	7
powiat karkonoski	1 638	794	228	1 390	247	110	1 021	544	268	207	4	115
Jelenia Góra	1 167	608	164	955	213	89	534	387	181	188	2	144
Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	2 805	1 402	392	2 345	460	199	1 555	931	449	395	6	259

* Osobę bezrobotną można zakwalifikować do więcej niż jednej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W tabeli poniżej przedstawiono strukturę bezrobotnych według wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy. Wśród bezrobotnych najliczniejszą grup stanowią osoby w wieku 35-44 lata. Zgodnie ze stanem na 31.12.2022r. dominowały osoby z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym/branżowym.

Najliczniejszą grup stanowili bezrobotni posiadający staż pracy od 1 do 5 lat. Bezrobotni z Jeleniej Góry najczęściej pozostawali bez pracy od 1 do 3 miesięcy, natomiast z powiatu karkonoskiego powyżej 24 miesięcy.

Struktura bezrobotnych wg wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy (stan na 31.12.2022r.)

grupy wieku	PUP		Jelenia Góra		powiat karkonoski	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
	2 805	100,0	1 167	100,0	1 638	100,0
18 - 24 lata	199	7,1%	89	7,6%	110	6,7%
25 - 34 lata	539	19,2%	248	21,3%	291	17,7%
35 - 44 lata	748	26,7%	278	23,8%	470	28,7%
45 - 54 lata	702	25,0%	288	24,7%	414	25,3%
55 - 59 lat	339	12,1%	146	12,5%	193	11,8%
60 lat i więcej	278	9,9%	118	10,1%	160	9,8%

wykształcenie	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
	2 805	100,0	1 167	100,0	1 638	100,0
	wyższe	344	12,3%	189	16,2%	155
policealne i średnie zawodowe/ branżowe	539	19,2%	244	20,9%	295	18,0%
średnie ogólnokształcące	252	9,0%	111	9,5%	141	8,6%
zasadnicze zawodowe / branżowe	722	25,7%	266	22,8%	456	27,8%
gimnazjalne / podstawowe i poniżej	948	33,8%	357	30,6%	591	36,1%

czas pozostawania bez pracy	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
	2 805	100,0	1 167	100,0	1 638	100,0
	do 1 miesiąca	205	7,3%	112	9,6%	93
1 - 3 miesiące	528	18,8%	274	23,5%	254	15,5%
3 - 6 miesięcy	406	14,5%	212	18,1%	194	11,8%
6 - 12 miesięcy	415	14,8%	184	15,8%	231	14,1%
12 - 24 miesięcy	400	14,3%	149	12,8%	251	15,3%
powyżej 24 miesięcy	851	30,3%	236	20,2%	615	37,6%

staż pracy	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
	2 805	100,0	1 167	100,0	1 638	100,0
	bez stażu	287	10,2%	136	11,6%	151
do 1 roku	527	18,8%	219	18,8%	308	18,8%
1 - 5 lat	684	24,4%	288	24,7%	396	24,2%
5 - 10 lat	459	16,4%	184	15,8%	275	16,8%
10 - 20 lat	478	17,0%	179	15,3%	299	18,3%
20 - 30 lat	283	10,1%	122	10,5%	161	9,8%
30 lat i więcej	87	3,1%	39	3,3%	48	2,9%

5. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

W okresie I-XII 2022 r., Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze, posiadał w dyspozycji **3 295** wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, zgłoszonych przez podmioty działające w Jeleniej Górze oraz powiecie karkonoskim. W analizowanym okresie z powodu podjęcia pracy, wyłączono z ewidencji Urzędu **1 997 osób bezrobotnych**. To o 203 osoby mniej niż w 2021 r.

Liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej oraz liczba osób podejmujących pracę w poszczególnych gminach powiatu karkonoskiego

Gmina	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej I-XII 2022	Podejmujący pracę w okresie I-XII 2022
Janowice Wielkie	222	62
Jeżów Sudecki	79	107
Karpacz	91	67
Kowary	70	156
Mysłakowice	34	163
Piechowice	92	83
Podgórzyn	146	147
Stara Kamienica	100	83
Szklarska Poręba	339	95
powiat karkonoski	1 173	963
Jelenia Góra	2 122	1 034
Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	3 295	1 997

4.1.2. Pomoc bezrobotnym w Kowarach

Prace Społecznie Użyteczne jest to projekt realizowany w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023. W roku 2022r. zadanie to było realizowane od 01.04.2022r. do 31.10.2022r. Jest to okres wykonywania PSU (prac społecznie użytecznych), bez uwzględnienia czasu ich organizacji i rozliczeń finansowych, który objął również marzec i listopad 2022r.

Organizacja Prac Społecznie Użytecznych dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Miasta Kowary jest realizowana na podstawie Porozumienia nr 5/2021 w dniu 15.02.2021r. w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych, zawartego pomiędzy Powiatem Karkonoskim reprezentowanym przez Starostę Karkonoskiego, w imieniu którego działa Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze, a Gminą Miejską Kowary, którą reprezentuje Burmistrz Miasta Kowary.

W 2022r. w tym zakresie podjęto działania:

- w celu zapewnienia wykonywania PSU przez 30 osób, w okresie realizacji zadania MOPS koniecznym było wskazanie łącznie 70 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z których PUP mógł skierować do wykonywania PSU zakwalifikowane osoby. Ze skierowanych przez PUP osób PSU podjęło łącznie 29 osób, w tym 8 osób z terenu objętego LPR,
- szkolenia BHP zrealizowano łącznie dla 29 osób, w tym 8 osób z terenu objętego LPR,

- osoby skierowane przez PUP do wykonywania PSU, po odbyciu szkolenia BHP – zostały skierowane do wykonywania prac w jednostkach organizacyjnych Gminy Miejskiej Kowary: Urzędzie Miasta Kowary, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowarach, Miejskim Ośrodku Kultury, Zarządzie Eksploatacji Zasobów Komunalnych i Szkół Podstawowych nr 1 i 3,
- stała współpraca z PUP w sprawach związanych z przebiegiem PSU,
- sporządzanie dokumentacji dot. przebiegu realizacji zadania, w tym list obecności, kart pracy (do stosowania przez poszczególne jednostki). Rozliczanie skierowań z PUP, tworzenie list wypłat za wykonywanie PSU i wniosków o refundację,

Świadczenia wypłacone osobom wykonującym PSU z terenu całego miasta: 63 810,00zł (60% Fundusz Pracy, 40% Gmina) / Koszty szkoleń BHP: 406,00zł (100% Gmina) Pozostałe wydatki: 2000,00zł. Łącznie - 66 216,00 zł

Wskaźniki wynikające z Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary jakie zostały osiągnięte zgodnie z celami zadania / projektu w 2022r.

Jak wynika z powyższych danych z realizacji zadania - prace społecznie użyteczne - za okres od 01.01.2022r. do 31.12.2022r. z łącznej liczby 29 osób, które podjęły wykonywanie prac społecznie użytecznych – 8 osób zamieszkiwało na obszarze objętym LPR, co stanowiło 27,59% ogółu. W związku z tym podobnie kształtowały się koszty realizacji zadania, które dla obszaru objętego LPR w stosunku do wydatków ogółem dla całego miasta 25,82 %.

Zaplanowana liczba osób do zatrudnienia w ramach PSU (70) nie jest równa faktycznej liczbie zaplanowanych uczestników (30), gdyż w celu zapewnienia realizacji zaplanowanej, miesięcznej liczby godzin realizacji PSU (1200 godzin), koniecznym było uzupełnianie miejsc zwolnionych przez uczestników, którzy zrezygnowali lub porzucili wykonywanie PSU – kolejnymi uczestnikami skierowanymi przez PUP.

4.2. Gospodarka

4.2.1. Potencjał gospodarczy Kowar

Na potencjał gospodarczy Gminy Miejskiej Kowary składają się przede wszystkim: aktywność zawodowa mieszkańców i poziom ich dochodów, lokalny rynek pracy, poziom i rodzaj przedsiębiorczości, jak również stan środowiska naturalnego. Potencjał gospodarczy decyduje o rozwoju ekonomicznym gminy czy regionu, warunkuje przemiany gospodarcze dotyczące wzrostu produkcji, zatrudnienia, inwestycji, rozmiarów funkcjonującego kapitału, dochodów, spożycia i in. wielkości ekonomicznych charakteryzujących gospodarkę od strony ilościowej (wzrost gospodarczy), jak również towarzyszące im zmiany o charakterze jakościowym. Odpowiedni potencjał gospodarczy wpływa na podwyższenie standardu życia, zwiększenie produkcji, lepszą sytuację socjalną, większe bezpieczeństwo publiczne.

Kowary są ośrodkiem usługowo - produkcyjnym o przeważającym udziale funkcji mieszkaniowej (sypialni) nad miejscem pracy. Większość mieszkańców miasta wyjeżdża do pracy poza miejsce zamieszkania. Na dzień 01 stycznia 2020 r. liczba pracujących kowarzan wyniosła 1383 osób, w tym kobiet pracujących - 681 oraz mężczyzn – 702, a na dzień 01.01.2021 pracowało już mniej, bo 1334 kowarzan, w

tym 663 kobiet i 671 mężczyzn. Zgodnie ze strukturą gospodarczą najwięcej w Kowarach jest podmiotów, a zarazem miejsc pracy, w firmach usługowych (w tym obsługi rynku nieruchomości), handlowych, budowlanych oraz przetwórstwa przemysłowego. Największymi pracodawcami w Kowarach są dwa położone w Kowarach szpitale – Powiatowe Centrum Zdrowia Szpital „Bukowiec” oraz Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej Szpital „Wysoka Łąka”.

Obecnie na terenie Kowar funkcjonuje kilka zakładów produkcyjnych kontynuujących dawne tradycje przemysłowe miasta. Wśród obecnych firm na uwagę zasługują:

C-tech Sp. z o. o.

C-tech to firma, której branża została w Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) sklasyfikowana jako: Obróbka metali i nakładanie powłok na metale. Powstała w 2001 roku.

Firma zajmuje się usługami m.in. projektowaniem i produkcją w zakresie formowania wtryskowego tworzyw sztucznych. Zakres działalności obejmuje usługę od wstępnej koncepcji przez projektowanie formowania wtryskowego z wykorzystaniem 3D CAD wraz z formowaniem prototypowym oraz wytwarzaniem formy po formowanie wtryskowe i usługi dodatkowe: obróbka skrawaniem i montaż. Przez cały proces klienci mają wpływ na wybór tworzywa sztucznego, kształtu fizycznego, łatwości produkcji, kosztów i wydajności. Możliwości produkcyjne uzależnione są od rozmiarów projektu i wahają się od 25 do 100 ton.

Inoris Medical

Firma Inoris Medical jest szwedzkim producentem i dystrybutorem sprzętu medycznego. Firma o szwedzkich korzeniach założona została w 1991 w Malmö. W 2007 roku do Kowar została przeniesiona produkcja sprzętu medycznego jednorazowego i wielorazowego. I tak powstała spółka: Inoris Medical Sp. z o.o. Inoris Medical od ponad 12 lat świadczy usługi związane z projektowaniem i produkcją wyrobów z plastiku.

W ofercie firmy znajdują się między innymi uszki endoskopowe, mocowania rurek intubacyjnych, wskaźnik do pomiaru ciśnienia w mankiecie rurki intubacyjnej, a także jednorazowa golarka medyczna. Wysoką jakość produktów potwierdza certyfikat ISO 13485. Firma dysponuje nowoczesnym parkiem maszyn i urządzeń dzięki czemu zajmuje się również podwykonawstwem – zleconą produkcją elementów z tworzyw sztucznych metodą wtrysku. Inoris Medical Sp. z o.o. od ponad 15 lat świadczy usługi w zakresie przetwórstwa tworzyw sztucznych metodą wtrysku.

Firma wykonuje próby nowych narzędzi, jak również produkcję seryjną. Dysponuje współrzędnościowym centrum pomiarowym Aberlink Axiom 600 TOO, wykonując optyczne i stykowe pomiary geometrii detali z wykorzystaniem współrzędnościowej maszyny pomiarowej, obejmującej następujące czynności: przygotowanie procedury pomiarowej, pomiar wybranych cech za pomocą maszyny współrzędnościowej, obróbkę danych i przygotowanie raportu (tabelaryczny lub graficzny).

Jelenia Plast Sp. z o. o.

Firma powstała w 1992 roku. Jest producentem artykułów gospodarstwa domowego oraz artykułów ogrodniczych z tworzyw sztucznych, przy użyciu technologii wtrysku i formowania rotacyjnego. Siedziba główna firmy mieści się w Jeleniej Górze, przy ulicy Spółdzielczej 47. Spółka posiada również oddziały produkcyjne przy ulicy K. Miarki w Jeleniej Górze, w Łomnicy oraz w Kowarach. Kowarskie hale produkcyjne zlokalizowane są przy ul. Zamkowej w dawnych obiektach Fabryki Dywanów.

Wizją firmy jest systematycznie podnoszenie jakości produktów, tak aby spełniać wzrastające wymagania klientów, oraz budowanie silnej kapitałowo firmy na rynku. Jelenia Plast i produkowane przez firmę wyroby znajdują duże uznanie w branży, o czym świadczy obecność produktów w wielu sieciach

handlowych w kraju i zagranicą oraz stale rosnący popyt na te produkty. Spółka jest też bardzo dobrze oceniana w kontaktach handlowych o czym świadczy wieloletnie związanie i współpraca z innymi podmiotami gospodarczymi.

Na przestrzeni 25 lat firma zwiększała stale moce produkcyjne oraz rozbudowała zakład, dając zatrudnienie około 700 osobom z regionu jeleniogórskiego. Firma ma opinie bardzo dobrego pracodawcy, o czym świadczy wieloletnie związanie pracowników z firmą oraz duże zainteresowanie podjęciem pracy. Dodatkowym atutem firmy jest możliwość nauki i stałego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników.

Firma Jelenia Plast bardzo chętnie uczestniczy w działaniach realizowanych na terenie Kowar przekazując darowizny rzeczowe na potrzeby organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych ale również w zakresie prac nasadzeniowych przekazując donice, których można zobaczyć coraz więcej w przestrzeni miejskiej Kowar.

P.W. Juro-Trans

Firma P.W. Juro-Trans z siedzibą w Kowarach przy ul. Dworcowej 12 istnieje od 1994 roku. Jest firmą bardzo stabilną i wiarygodną. Wykonuje palety drewniane o zróżnicowanych wymiarach i wymogach konstrukcyjnych. Posiada również Certyfikat IPPC, który daje możliwość suszenia wyrobów drewnianych zgodnie z wymogami fitosanitarnymi. Firma pracuje bez przestojów w ciągu roku, dlatego też może realizować zamówienia w każdej chwili, a wykonany asortyment na prośbę klienta dostarczany jest własnym transportem ciężarowym. Firma dysponuje kilkoma ciągnikami siodłowymi wraz z naczepami plandekowymi o ładowności 24 ton.

Od 2003 roku posiada również warsztat samochodowy, który ma w swoim zakresie kompleksową mechanikę, elektrykę, wulkanizację, serwis klimatyzacji, geometrię, diagnostykę komputerową oraz własną stację diagnostyczną. Posiada nowoczesną "Ścieżkę Diagnostyczną" świadcząc usługę z zakresu diagnostyki i regulacji zawieszenia.

W oddziale firmy w Piechowicach, który powstał w 2005 roku można znaleźć produkowaną również przez zakład ciekawą architekturę ogrodową, zaopatrzyć się w materiały budowlane, a także wykonać impregnację ciśnieniową elementów drewnianych.

Obecnie firma zatrudnia prawie 100 pracowników, zapewniając im i ich rodzinom byt.

Właściciel firmy, oprócz pracy zawodowej, angażuje się w życie społeczne i kulturalne Kowar, sponsorując i wspierając wiele imprez i projektów. Był między innymi współorganizatorem zawodów narciarskich dla dzieci oraz dla dorosłych w Malej Upie. Również od samego początku czynnie uczestniczy w Kolarskim Wjeździe Kowary - Okraj. Jest pomysłodawcą wielu cennych inicjatyw.

Kempf Sp. z o.o. Zakład budowy pojazdów samochodowych

Kempf jest jednym z największych zakładów produkcyjnych w Kowarach. Jest rozszerzeniem działalności niemieckiej firmy powstałej w 1950 roku. W halach po Fabryce Dywanów produkowane są różnego typu naczepy wraz z podwoziami. Zakład Budowy Pojazdów Kempf oferuje indywidualne rozwiązania dla potrzeb różnorodnych zleceń transportowych - począwszy od zabudów i przyczep samowyładowczych przez samowyładowcze naczepy skrzyniowe, naczepy do przewozu napojów, aż po budowę systemów przesuwanych podłóg i wielu innych pojazdów specjalnych.

Wywrotki Firmy Kempf charakteryzują się niskim ciężarem własnym oraz wysoką ładownością użytkową, którą uzyskuje się dzięki zoptymalizowanej pod względem ciężaru konstrukcji podwozia i zastosowaniu wysoko wytrzymałych materiałów. Ponadto inteligentna koncepcja pojazdu i indywidualne detale wyposażenia spełniają oczekiwania najbardziej wymagających klientów. Innowacje, które proponuje Firma Kempf to między innymi: hydraulicznie podnoszona kłapa oraz Coil-mulda jako zastosowanie do

transportu stali w kręgach w muldach stalowych i aluminiowych. Firma Kempf od 29 lat rozszerza rynek zbytu w Polsce stając się liderem w produkcji i sprzedaży specjalistycznych nacze.

Rok 2022 był rokiem rekordowym dla firmy KEMPF Sp. z o.o. ponieważ sprzedaż nacze w Polsce osiągnęła wynik 427 szt. zarejestrowanych w CEPIK. I była to największa liczba sprzedanych nacze przez pojedynczą firmę przez cały 2022 rok w naszym kraju. W ten sposób firma z Kowar została w tyle swoich krajowych konkurentów. W roku 2022 firma POSTAL Sp. z o.o., mająca siedzibę w Kowarach przy ul. Zamkowej 9 i współpracująca z firmą Kempf osiągnęła 100% swoich mocy produkcyjnych w czterech wyremontowanych halach, w których spawane są ramy podwozi i stalowe zabudowy.

LAKFAM Sp.J. J.Zakrzewski A.Zakrzewski

Firma powstała w 1991 roku jako kontynuator działalności funkcjonującej od 1959 roku w Kowarach Fabryki Maszyn. Początkowo działalność firmy Lakfam oparta była na produkcji jedynie konstrukcji stalowych. Główny profil działalności to produkcja konstrukcji stalowych w tym hal przemysłowych, tymczasowych konstrukcji i wiele innych. Od początku swojej działalności produkowała obrabiarki. W roku 1998 przejęła po upadłej Fabryce Maszyn produkcję uniwersalnych szlifierek narzędziowych NUA-25 oraz automatycznych szlifierek serii ASP-631F. Od lat maszyny te produkowane są w kowarskim zakładzie i poddawane są ciągłemu rozwojowi i modernizacjom.

Firma Lakfam należy do grona największych producentów szlifierek narzędziowych. Firma oferuje szlifierki automatyczne do ostrzenia pił, frezów, głowic, noży, wiertel, uniwersalne szlifierki narzędziowe NUA-25, a także specjalistyczne wersje obrabiarek oraz remonty kapitalne maszyn. Szlifierki cieszą się dużą renomą na całym świecie. Poza setkami firm na rynku polskim, trafiają do odbiorców z Rosji, Ukrainy, Litwy, Białorusi, Węgier, Azerbejdżanu Uzbekistanu, USA, Kanady, Skandynawii, Filipin, krajów Europy Zachodniej, RPA, Wietnamu. Główni odbiorcy kowarskich maszyn to liderzy i największe firmy z branży drzewnej (tartaki, stolarnie, firmy meblarskie), automotive, przemysł ciężki. Do grona klientów firmy Lakfam należą również firmy będące częścią PGZ, Wojsko Polskie oraz uczelnie.

Ogromnym atutem firmy Lakfam jest wieloletnia tradycja oparta na doświadczeniu Fabryki Maszyn, doświadczony zespół konstruktorów i inżynierów, wykorzystywanie najnowszych technik oraz ciągły rozwój.

Ważnym osiągnięciem i wydarzeniem firmy było wprowadzenie na rynek 5 - osiowego automatycznego centrum do serwisowania pił tarczowych o różnych geometriach zębów jak również zaawansowane prace nad 5-osiowym centrum do ostrzenia frezów, prowadzenie prac badawczo rozwojowych nad nowymi rozwiązaniami oraz modelami maszyn, kolejne unowocześnienia w parku maszynowym oraz wejście z sukcesem na rynek azjatycki.

Na terenie firmy znajduje się także nowe centrum pokazowo-szkoleniowe. Dzięki tej inwestycji w komfortowych warunkach klienci mają możliwość przetestowania każdej dostępnej w ofercie maszyny oraz odbyć profesjonalne szkolenie.

4.2.2. Przedsiębiorczość kowarzan

Przedsiębiorczość odgrywa kluczową, ważną rolę w rozwoju gospodarczym. Prowadzi do poprawy standardów życia, generuje kapitał, podnosi poziom dobrobytu, a także wpływa na zwiększenie zatrudnienia i dochodu narodowego. Najprościej mówiąc, przedsiębiorczość to rozpoczęcie działalności gospodarczej z nadzieją na osiągnięcie zysku. Postrzeganie przedsiębiorczości może być znacznie szersze – we współczesnym świecie to pojęcie obejmuje także umiejętność rozwiązywania problemów na dużą skalę oraz wywieranie wpływu na zmiany społeczne.

Przedstawiając przedsiębiorczość kowarzyńską posłużono się danymi statystycznymi GUS – Baza Danych Lokalnych. Jak już stwierdzono w poprzednim rozdziale, Kowary są ośrodkiem usługowo – produkcyjnym, w którym mieszkańcy miasta mają znaczny udział. Obecnie najwięcej podmiotów gospodarczych zgrupowanych jest w sektorze usługowym, znacznie mniej w przemyśle i budownictwie, co obrazuje poniższa tabela.

Podmioty gospodarki narodowej	2019	2020	2021
Ogółem:	1274	1357	1366
Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	17	16
Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	167	168	150
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	3	2
Sekcja E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	4	3
Sekcja F – budownictwo	175	174	188
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	201	194	196
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	52	53	52
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	70	85	97
Sekcja J – informacja i komunikacja	15	16	15
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20	20	20
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	218	294	299
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	52	49	47
Sekcja N – usługi administrowania i działalność wspierająca	45	45	47
Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa oraz obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	4	4
Sekcja P – edukacja	33	33	35
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	89	82	78
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19	22	22
Sekcje S i T – pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	89	93	92

W 2019 r. podmioty gospodarki narodowej według rejestru REGON w sektorze przemysłowym stanowiły - 167, a budowlanym - 175 w stosunku do podmiotów usługowych których było aż – 912, natomiast w roku 2021 odpowiednio było ich w sektorze przemysłowym 150 (-17), budowlanym 188 (+13)w stosunku do podmiotów usługowych było 1012 (+100).

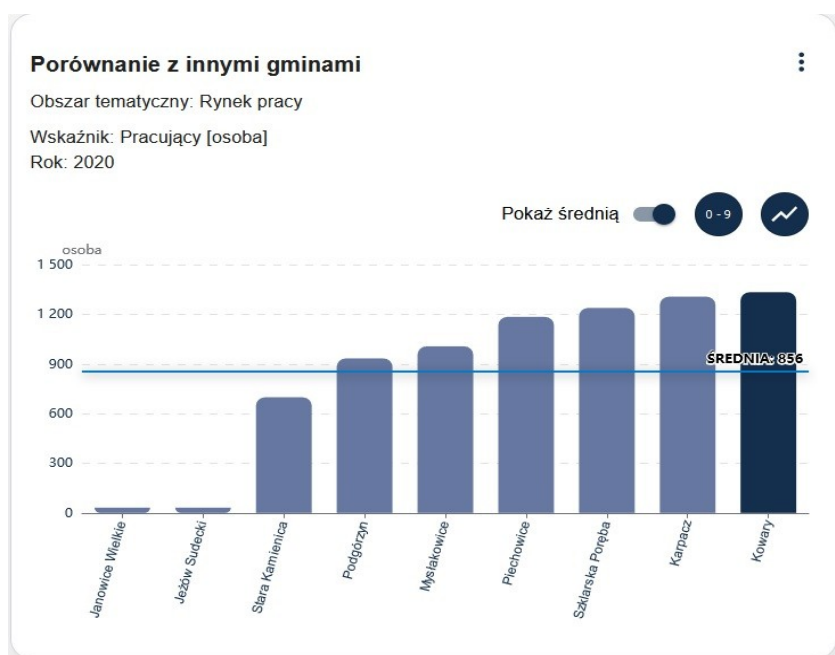
Podmioty gospodarcze wg sektorów własności	2019	2020	2021
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1274	1357	1366
Sektor publiczny – ogółem	107	107	112
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	13	13	13
Sektor prywatny – ogółem	1163	1244	1245
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	859	857	861
Sektor prywatny – spółki handlowe	61	61	61
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	14	14	14
Sektor prywatny – spółdzielnie	3	3	2
Sektor prywatny – fundacje	6	6	6
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	20	22	22

ROK	Liczba podmiotów ogółem	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność	Podmioty prawne
2015	1322	880	442
2016	1290	847	443
2017	1274	840	434
2018	1283	856	427
2019	1274	859	415
2020	1357	857	500
2021	1366	861	505

Na podstawie powyższej tabeli widoczny jest spadek ilości podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2015-2019. Zarówno liczba podmiotów ogółem, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i liczba podmiotów prawnych z każdym rokiem malała. Natomiast od roku 2019 widoczny jest wzrost liczby zarówno podmiotów gospodarczych ogółem, jak i osób fizycznych prowadzących działalność oraz podmiotów prawnych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób pracujących w Kowarach wg płci - wg faktycznego miejsca pracy. Dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Niestety do chwili sporządzenia niniejszego Raportu dane z 2021 roku nie były jeszcze dostępne.

Pracujący w Kowarach wg płci	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	1456	1493	1383	1334	bd
Mężczyźni	729	753	702	671	bd
kobiety	727	740	681	663	bd
Pracujący na 1000 ludności					
Pracujący na 1000 ludności ogółem	131	136	128	125	bd
Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	218,1	229,1	217,4	214,6	bd

Istotnym wskaźnikiem charakteryzującym przedsiębiorczość mieszkańców gminy jest wskaźnik dotyczący nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych odzwierciedlający aktywność osób fizycznych i prawnych w odpowiedzi na panującą sytuację gospodarczą, prawną i polityczną.

Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane w rejestrze REGON wg formy prawnej	2019	2020	2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą; ogółem	84	55	62
Spółki handlowe; ogółem	1	4	4
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością; ogółem	1	3	3
Spółki cywilne; ogółem	1	3	0
Podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych (Wymiary: Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej)	2019	2020	2021
podmioty gospodarki narodowej ogółem	87	65	74
sektor publiczny - ogółem	0	0	4
sektor prywatny - ogółem	86	61	65
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	84	55	62
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	0	1	1

W zakresie usług turystycznych W Kowarach w 2022 roku wpisanych do Gminnej Ewidencji Obiektów Noclegowych było 32 obiektów. Ich wykaz znajduje się na stronie: <https://turysta.kowary.pl/noclegi/>

W Kowarach jest tylko jeden obiekt skategoryzowany. Jest nim Hotel **** Jelenia Struga Medical SPA. Z większych obiektów noclegowych trzeba wymienić: Ośrodek Wojków, Ośrodek Przedwiośnie, Ośrodek Platan, Zajazd Victoria. Znaczna część obiektów działających w Kowarach to prywatne apartamenty mieszczące od 2 do 8 osób.

W roku 2022 do do Gminnej Ewidencji Obiektów Noclegowych wpisał się następujący obiekt:

- Apartament na Bocznej (max 4 osoby),

4 obiekty z powodu wysokich cen energii elektrycznej i gazu zamknęły swoją działalność.

Ponadto od 01.01.2022 do 31.12.2022 na terenie Kowar (dotyczy miejsca prowadzenia działalności, a nie adresu przedsiębiorcy) rozpoczęto wykonywanie 61 działalności, zaprzestano 49, zawieszono wykonywanie 34, a wznowiono 18.

5. NASZA WSPÓŁPRACA

5.1. Współpraca międzynarodowa i krajowa

5.1.1. Współpraca Kowar z miastami partnerskimi

Kowary mają podpisane deklaracje współpracy z ośmioma gminami i miastami partnerskimi:

1. Gemeindeverwaltung Schönau-Berzdorf, Republika Federalna Niemiec
2. Miasto i Gmina Kamień Pomorski, Polska
3. Miasto Vrchlábí, Republika Czeska
4. Gmina Malá Úpa, Republika Czeska
5. Miasto Černý Důl, Republika Czeska
6. Miasto Žacléř, Republika Czeska
7. Miasto Trembowla, Ukraina
8. Miasto Wiśniowiec, Ukraina.

W 2022 gmina Kowary nawiązała współpracę z Dvor Kralove nad Łabą w celu przygotowania wspólnego projektu inwestycyjnego w nowej perspektywie Interreg PI-Cz 2021-2027. Natomiast w latach poprzednich największą aktywność i zażyłość wyraźnie widać w stosunkach Miasto Kowary – Miasto Vrchlábí oraz Miasto Kowary – Gmina Malá Úpa. Ma to związek z bliskim położeniem na pograniczu czesko-polskim, wspólną historią oraz łączącymi nas Karkonoszami. Współpraca z Miastem Vrchlábí oraz sąsiednią Malą Úpa ma odzwierciedlenie we wspólnym przygotowaniu projektów transgranicznych, materiałów promocyjnych, spotkaniach partnerskich, współpracy transgranicznej kowarskich i czeskich uczniów. Dobrze rozwija się także współpraca z Miastem i Gminą Kamień Pomorski.

Zestawienie projektów, przedsięwzięć, działań w ramach współpracy z zagranicznymi miastami partnerskimi, które były realizowane w roku 2022

Lp.	Nazwa projektu/działania	Udział konkretnego miasta w realizacji projektu/działania
1.	„Współpraca generacji Vrchlabi i Kowary” Wymiana doświadczeń uczniów ZSO, Szkoły Branżowej oraz Seniorów z Kowar i z miastem partnerskim Vrchlabi.	Projekt został zrealizowany wraz z partnerem - Miasto Vrchlabi w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa Realizacja: 05.2021 – 04.2022r. Wartość projektu: 77 698,80 zł; Dofinansowanie: 69 928,92 zł.
2.	Polsko-czeskie kolędowanie we Vrchlabi.	Realizacja: Miasto Vrchlabi z udziałem dzieci z SP1 i SP3 w Kowarach. Realizacja w ramach trwałości projektów z poprzednich lat.
3.	„Poprzez Wenecję Karkonoszy do kowarskiego Ratusza” – I etap. Wyremontowano i ozdobiono metaloplastyką 2 kładki piesze: Mostek Młynarza i Mostek Herbowy przy ul. S. Staszica 14 i 16.	Projekt został zrealizowany wraz z partnerem - Miasto Vrchlabi w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa. Realizacja: 01.05.2021 – 31.08.2022r. Wartość projektu: 125 497,22 zł; Dofinansowanie: 112 947,50 zł
4.	„Poprzez Mostek Miast Partnerskich i Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza” – II etap. Został wykonany remont wraz z ozdobieniem metaloplastyką 4 kładek pieszych: Mostek Miast Partnerskich przy ul. Ogrodowej 40, Mostek Złotnika przy ul. Staszica 10, Mostek Piwowara przy ul. Waryńskiego 5 i Mostek Kowala przy ul. Waryńskiego 16.	Projekt został zrealizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa. Partnerem projektu jest Miasto Vrchlabi. Realizacja: 01.09.2021 – 31.08.2022. Wartość projektu: 160 576,37 zł Dofinansowanie: 144 518,73 zł
5.	„Poprzez Wenecję Karkonoszy do Przelomu Piszczaka” – III etap. Wyremontowano 2 kładki piesze wraz z ozdobieniem metaloplastyką: powstał Mostek Ceramika i Mostek Filcarza przy ul. Wiejskiej przy wiadukcie kolejowym, nazwy mostków	Projekt został zrealizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa. Partnerem projektu jest Miasto Vrchlabi. Realizacji 03-12.2022r. Wartość projektu:

	nawiązują do dawnych zakładów funkcjonujących na Podgórzu w Kowarach.	151 237,98 zł; Dofinansowanie: 136 114,18 zł
6.	„Kowarskie Stragany – jarmark produktu lokalnego czesko-polskiego pogranicza” Organizacja 3 jarmarków i warsztatów z Czech od lipca do września 2022r. na Starówce Kowarskiej.	Projekt został zrealizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa. Partnerem projektu jest Miasto Vrchlaby. Realizacji 04-12.2022r. Wartość projektu: 99 483,48 zł; Dofinansowanie: 89 535,14 zł.
7.	„Studenci rozwijają potencjał Karkonoszy” - W ramach projektu odbyły się m.in. warsztaty fotograficzne z udziałem uczniów LO z Kowar i szkół z Vrchlaby.	Realizacja projektu w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Glacensis. Projekt był realizowany w partnerstwie GM Kowary z Karkonoskim Liceum i Średnia Szkoła Zawodową z Vrchlaby. Realizacja: 10.2021 – 09.2022r.
8.	„Jednoczy nas Sport” – Były to wspólne zajęcia i zawody sportowe z udziałem uczniów SP1 i SP3 z Kowar i szkół z Vrchlaby.	Projekt był realizowany przez Miasto Vrchlaby w partnerstwie z gminą Kowary. Realizacja projektu w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Glacensis. Realizacja: 03.2022 – 11.2022r.
9.	„Sport to nasza wspólna sprawa” Była to wspólna organizacja zawodów sportowych, np. Bieg Hartecką Aleją, rywalizacja na nartach zjazdowych.	Projekt był realizowany przez Miasto Vrchlaby w partnerstwie z gminą Kowary. Realizacja projektu w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Glacensis.
10.	„Wspieramy aktywnych seniorów” Były to wspólne spotkania i wyjazdy seniorów, odbyły się warsztaty szycia i gotowania.	Realizacja projektu w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Glacensis. Beneficjentem projektu jest Instytut Spoluprace z Vrchlaby a partnerem Miasto Kowary Realizacja: 03.2022 – 12.2022r.
11.	„Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich” Wyremontowano Filię Biblioteki na Wojkowie -Centrum Wiedzy o Browarnictwie, powstało w Domu Tradycji „Mini Muzeum Piwowarstwa”, odrestaurowano Źródełko Jola, wykonano iluminację – Ratusza, Domu Tradycji i budynku b UM , wykonano remont przejścia wraz z ozdobieniem scraffito 4 dawnych zawodów pod budynkiem 1 Maja 24.	Projekt został zrealizowany w ramach programu Interreg Polska – Saksonia 2014-2020. Partnerem projektu jest Zeitsprung Zittau gemeinnutzige GmbH z Zittau. Realizacja: 10.2019r.–12.2022r. Wartość projektu: 1 138 143,69 zł; Dofinansowanie: 967 421,52 zł.

5.1.2. Promocja miasta

W roku 2022 zostały zrealizowane następujące działania promujące miasto Kowary:

- nakręcono 20 materiałów przez Telewizję Strimeo dotyczących najważniejszych wydarzeń kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz ich zapowiedzi),
- nakręcono 2 materiały przez Telewizję Dami / Studio Izery dotyczące najważniejszych wydarzeń kulturalnych, sportowych i turystycznych,
- wyprodukowano gadzety promocyjne z logo miasta tj.: torby bawełniane, worki , długopisy, magnesy, opaski odblaskowe, kalendarze ścienne i książkowe, notesy promocyjne, smycze promocyjne,
- druk materiałów promocyjnych i informacyjnych: ulotka promująca kowarskie mostki, ulotka z trasą spacerową,
- prowadzenie strony internetowej miasta
- prowadzenie portali społecznościowych: Facebook, Instagram, Tweeter

Wraz ze Starostwem Powiatowym w ramach Porozumienia gmin o wspólnej promocji (kwota 5.000 zł w roku 2022) prowadzono fanpage na facebooku pn. Mam w sobie Ducha Gór oraz stronę visit-karkonosze. Trwały również prace nad grą planszowo-cyfrową promującą atrakcje Karkonoszy, Rudaw Janowickich, Gór Izerskich I Kaczawskich.

Z powodu odwołanych targów i wydarzeń turystycznych materiały były dystrybuowane po lokalnych informacjach i obiektach turystycznych lub rozsyłane pocztą. Dystrybuowano także materiały promocyjne

Porozumienia i materiały miasta Kowary na targach turystycznych w Polsce, Czechach i Niemczech. Kontynuowano wprowadzanie logotypu miasta wraz z budowaniem marki Kowar.

Profil miastokowary na Facebooku:

Do końca grudnia 2022 roku profil miastokowary śledziło około 3200 osób. Ponad 60% naszych obserwujących to kobiety. Profil miastokowary najpopularniejszy jest wśród osób w przedziale wiekowym od 35-44 lat. Oficjalny profil miasta ma swoich fanów głównie w Polsce (Kowary, Jelenia Góra, Wrocław) ale również w Niemczech i Wielkiej Brytanii.

Profil miastokowary na Instagramie:

Do końca grudnia 2022 roku profil miastokowary śledziło około 3000 osób. Prawie 52% naszych obserwujących to kobiety. Profil miastokowary najpopularniejszy jest wśród osób w przedziale wiekowym od 35-44 lat. Oficjalny profil miasta ma swoich fanów głównie w Polsce (Wrocław, Kowary, Warszawa) ale również w Niemczech, Czechach i Wielkiej Brytanii.

Profil miastokowary na Tweeterze:

Obserwujących: 412

Oddziaływanie twittów: 15000

Liczba twittów: ok. 400 rocznie.

5.1.3. Rok 2022 rokiem Józefa Gielniaka w Kowarach

W roku 2022 przypadły dwie okrągłe i niezwykle ważne dla Kowar rocznice. Upłynęło 90 lat od narodzin i 50 lat od śmierci Józefa Gielniaka, który prawie całe swoje twórcze życie (od 1953 roku) związał z naszym miastem. Dlatego oddając hołd temu wybitnemu polskiemu artyście - grafikowi i mistrzowi linorytu Rada Miejska w Kowarach na XLVIII Sesji w dniu 14 grudnia 2021r. przyjęła Uchwałę nr XLVIII/298/21 w sprawie ustanowienia roku 2022 w Kowarach Rokiem Józefa Gielniaka.

Wydarzenia związane z obchodami Roku Józefa Gielniaka w Kowarach:

- 12 kwietnia 2022 r. - uroczyste otwarcie wystawy pt. "Józef Gielniak (1932-1972). Mistrz Linorytu. Życie i twórczość" w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze,
- 14 kwietnia 2022 r. - publikacja „Kuriera Kowarskiego” przez MOK Kowary w wersji filmowej poświęconego Józefowi Gielniakowi.
- 07, 14 i 21 maja 2022 r. - warsztaty plastyczne w technice linorytu pt. „W hołdzie Józefowi Gielniakowi” dla uczniów organizowane przez SP nr 3 w MOK Kowary.
- 14, 21 i 28 maja 2022 r. - warsztaty plastyczne w technice linorytu pt. „W hołdzie Józefowi Gielniakowi” dla uczniów organizowane przez SP nr 3 w filii MBP Kowary w Wojkowie.

- 20 maja 2022 r. - wernisaż wystawy kowarskiego artysty Jerzego Jakubowa w MOK Kowary. Wystawa pt. „Grafika” poświęcona była mistrzowi Józefowi Gielniakowi
- 29 grudnia 2022 r. - rozdanie w kowarskim ratuszu nagród w konkursie plastycznym dla dzieci poświęconym technice linorytu organizowanym przez SP nr 3 w MOK Kowary.

Wydawnictwa związane z obchodami

Roku Józefa Gielniaka w Kowarach:

- Wydanie wspólnie ze Związkiem Gmin Karkonoskich kalendarza formatu A3 na rok 2022 z pracami Józefa Gielniaka.
- Wydanie wspólnie ze Związkiem Gmin Karkonoskich teczek formatu A3 z pracami Józefa Gielniaka.
- Partycypacja Miasta Kowary w wydaniu przez Muzeum Karkonoskie katalogu z pracami Józefa Gielniaka.
- Wydanie w wersji papierowej i elektronicznej Biuletynu Informacyjnego Urzędu Miejskiego w Kowarach nr 1/2022 z artykułem poświęconym Józefowi Gielniakowi i jego pracami.

Dodatkowe działa związane z obchodami Roku Józefa Gielniaka w Kowarach:

- W 2022 roku Gmina Miejska Kowary w ramach Rządowego Funduszu Polski Łąd - Programu Inwestycji Strategicznych (II nabór, 2 edycja) otrzymała kwotę 4.750.000 zł na realizację projektu pn. "Promenada Józefa Gielniaka w Kowarach – I etap". W ramach tego zadania miała zostać przeprowadzona przebudowa obiektu mostowego pomiędzy ulicą Ogrodową a Placem Franciszkańskim w Kowarach (zabytkowy most z figurą Jana Nepomucena) oraz przebudowa placów, miejsc postojowych i łączników pomiędzy ul. Ogrodową a 1 Maja przy "Promenadzie Gielniaka" wzdłuż rzeki Jedlicy w Kowarach.

6. NASZ ROZWÓJ I BUDŻET

6.1. Planowanie rozwoju Kowar

6.1.1. Strategia Rozwoju Miasta

„Program Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021 – 2030” – realizacja w 2022r przez WRM ds. funduszy pomocowych i rozwoju.

W dniu 25 lutego 2021r. uchwałą nr XXXV/228/21 Rady Miejskiej w Kowarach przyjęto do realizacji „Program Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021 – 2030”. Dokument ten jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego, określającym wizję i strategiczne kierunki rozwoju gminy Kowary.

W celu urzeczywistnienia zapisów zawartych w wizji miasta oraz efektywnej realizacji misji sformułowano cele strategiczne i cele operacyjne w trzech obszarach interwencji, które powinny być elementem kompleksowej polityki rozwoju gminy, należą do nich:

- Przedsiębiorczość, turystyka i promocja
- Aktywne społeczeństwo
- Środowisko i infrastruktura

Realizacja programu w 2022r. w podziale na obszary interwencji i wpisujące się w nie cele:

I OBSZAR INTERWENCJI – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, TURYSTYKA I PROMOCJA

1 Cel strategiczny: *Kowary liczącym się ośrodkiem gospodarczym, turystycznym i uzdrowiskowym:*

1.1. Cel operacyjny: *Stworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju gospodarki i turystyki oraz współpracy lokalnej i transgranicznej:*

1 Zadanie: Budowanie pozytywnego wizerunku Kowar jako miasta ludzi aktywnych z wykorzystaniem naturalnych i uzdrowiskowych walorów miasta zgodnie ze Strategią Budowy Marki Kowar:

- kontynuowanie współpracy ze starostwem powiatowym w ramach marki Karkonosze i z Lokalną Grupą Działania Partnerstwo Ducha Gór w ramach wspólnej promocji partnerstwa gmin;
- znak Made in Kowary – był wykorzystywany przez kowarskie firmy do oznaczenia swoich produktów i usług, np. firma KEMPF umieszczała znak na naczepach samochodowych, promując Kowary w kraju i za granicą.

2. Zadanie: Promocja lokalnych produktów i wspieranie lokalnej wytwórczości i usług:

- zrealizowano projekt „Kowarskie Stragany **jarmark produktu lokalnego czesko-polskiego pogranicza**” Organizacja 3 jarmarków i warsztatów z Czech od lipca do września 2022r. na Starówce Kowarskiej. Realizacji projektu 04-12.2022r. Wartość projektu: 99 483,48 zł; Dofinansowanie: 89 535,14 zł.

3. Zadanie: Realizacja regionalnych i transgranicznych projektów dla rozwoju sportu, uprawiania turystyki i rekreacji oraz rehabilitacji zdrowotnej. Wprowadzenie wspólnego kalendarza imprez z czeskim miastem partnerskim Mala Upa:

- stała współpraca i wspólna promocja imprez miejskich z partnerskimi gminami z Vrchlabi i z Mala Upa,

-realizacja projektów poprawiających infrastrukturę turystyczną z Vrchlabi: „Poprzez Wenecję Karkonoszy do kowarskiego Ratusza” – I etap, „Poprzez Mostek Miast Partnerskich i Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza”–II etap., „Poprzez Wenecję Karkonoszy do Przełomu Piszczaka” – III etap

- realizacja projektów dla rozwoju sportu w partnerstwie gminy Kowary ze szkołami z Vrchlabi: „Sport to nasza wspólna sprawa”, „Jednoczy nas Sport”,

-realizacja projektu z partnerem z Niemiec z instytucją z Zittau: „Odkrywanie Polsko-Niemieckich tradycji piwowarskich”.

- realizacja projektów dedykowany młodzieży i seniorom w partnerstwie gminy Kowary z Vrchlabi: „Współpraca generacji Vrchlabi i Kowary”, „Wspieramy aktywnych seniorów”

4. Zadanie: Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej (parki i skwery, kąpielisko, campingi, place zabaw, siłownie pod chmurką, osiedlowe boiska);

5. Zadanie: Rozwój infrastruktury turystycznej: szlaki turystyczne i ścieżki nordic walking, punkty widokowe, ścieżki rowerowo-piesze, trasy rowerowe: „single track”, pumptrak:

- realizacja projektów poprawiających infrastrukturę turystyczną: „Poprzez Wenecję Karkonoszy do kowarskiego Ratusza” – I etap (Wyremontowano 2 kładki piesze wraz z ozdobieniem metaloplastyką, znajdujące się na rzece Jedlicy w centrum miasta, tj. Mostek Młynarza i Mostek Herbowy), „**Poprzez Mostek Miast Partnerskich i Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza**”–II etap. (Został wykonany remont wraz z ozdobieniem metaloplastyką 4 kładek pieszych w centrum miasta: **Mostek Miast Partnerskich, Mostek Złotnika, Mostek Piwowara i Mostek Kowala**; „**Poprzez Wenecję Karkonoszy do Przełomu Piszczaka**” – III etap. (Wyremontowano 2 kładki piesze wraz z ozdobieniem metaloplastyką: powstał Mostek Ceramika i Mostek Filcarza przy ul. Wiejskiej przy wiadukcie kolejowym na Podgórzu)

- znakowanie i udostępnianie szlaków turystycznych oraz bieżącą konserwacją małej architektury turystycznej,

- systematyczne prace porządkowe na terenie miasta i informowanie o efektach na FB: Zielone Kowary,

- systematyczne nasadzenia na terenie miasta oraz poprawa estetyki skwerów i małych terenów zielonych.

1.2 Cel operacyjny: Wsparcie przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Zadanie: Zagospodarowanie przestrzeni publicznej i stworzenie oferty inwestycyjnej gminy oraz udostępnienie informacji o walorach krajobrazowo-klimatycznych i możliwościach inwestycyjnych dla pozyskiwania inwestorów o profilu turystycznym i uzdrowiskowo-rekreacyjnym. Rozpoczęcie prac nad powstaniem uzdrowiska w dzielnicach Podgórze i Wojków.

2. Zadanie: Stworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców, tworzących nowe miejsca pracy, zwłaszcza zatrudniających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

3. Zadanie: Wsparcie merytoryczne dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą:

- realizowane były zmiany Studium i zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla wybranych obszarów miasta w celu umożliwienia realizacji nowych inwestycji na tych terenach,

- przeznaczenie lokali użytkowych będących własnością miasta za symboliczny czynsz na potrzeby miejscowych inwestorów, powstały nowe firmy świadcząca usługi cateringowe i gastronomiczne, nastąpiło otwarcie kilku nowych barów i restauracji na Kowarskiej Starówce, np. „Restauracja Urania” przy ul. 1 Maja

- stała współpraca z lokalnymi instytucjami m.in. KARR S.A., PIFE Jelenia Góra, LGD Partnerstwo Ducha Gór w zakresie organizacji spotkań i szkoleń dla mieszkańców rozpoczynających działalność gospodarczą i rozwijających swoją działalność przedsiębiorców,

- kontynuowała działalność turystyczno-usługową „WySpa”, prowadzona przez prywatnego inwestora na terenie miejskim przy ul. Karkonoskiej,
- trwało zagospodarowywanie przez prywatnego inwestora dzierżawionego terenu miejskiego pod Camping przy ul. Karkonoskiej,

4. Zadanie: Zachęcanie i pomoc w tworzeniu klubów pracy, KIS - klubów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych:

- w pomieszczeniach komunalnych w centrum Kowar funkcjonuje biuro i siedziba LGD Partnerstwo Ducha Gór.
- działała Rada Seniorów, która za zadanie ma reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej osób starszych.
- w ZSO przy ul. Szkolnej w kowarach funkcjonuje Edukacyjny Klub Seniora(EKS), realizowany był projekt: **„Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach”** . Członkowie Klubu Seniora, prowadzonego przez MOPS, korzystali z zajęć: edukacyjnych, ogólnorozwojowych, wyjazdów, spotkań okolicznościowych. Realizacja: 12.2019r.- 12.2022r. Wartość projektu: 745 770,46 zł; Dofinansowanie: 708 481,94 zł
- w siedzibie EKS maja swoją siedzibę i funkcjonują organizacje pozarządowe, jak Kowarscy Seniorzy, Kombatanci, Działkowcy, Stowarzyszenie Amazonek, itp.

II OBSZAR INTERWENCJI - ŁAD SPOŁECZNY

2. Cel strategiczny: Kowary atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, założenia rodziny i rozwoju osobistego.

2.1 Cel operacyjny: Stwarzanie warunków do pozostawania w gminie na stałe ludzi młodych i do dodatknej migracji ludności.

1. Zadanie: Stworzenie programu zahamowania migracji zarobkowej ludzi młodych i wykształconych opartego na współpracy: biznes-NGO-samorząd oraz stwarzanie warunków do dodatknej migracji ludności.

2. Zadanie: Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych do potrzeb rynku pracy.

- realizowano program prac interwencyjnych we współpracy z PUP w Jeleniej Górze,
- przeprowadzono nabór do klasy wielozawodowej kolejnego rocznika do Szkoły Branżowej,
- nastąpiło poszerzenie oferty edukacyjnej kowarskiej Szkoły Branżowej,
- współpraca z lokalnymi firmami w zakresie praktyk szkolnych.

3. Zadanie: Stworzenie warunków sprzyjających budowaniu lokalnej sieci bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Realizacja programów wspierających integrację społeczności romskiej.

- realizacja przez gminę Kowary programu integracji społeczności romskiej przy współpracy z ZEJK "Remont lokali" oraz przy współpracy ze szkołami kowarskimi programu „Wyprawki szkolne dla dzieci romskich”.
- działania na rzecz społeczności romskiej - Wsparcie edukacji szkolnej i przedszkolnej Zadanie dotyczyło wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z oddziałów przedszkolnych i uczniów szkoły pochodzenia romskiego z poprzez organizację zajęć wyrównawczych dla 7 uczniów i 2 dzieci z oddziału przedszkolnego. Realizacja zadania przypadła na okres od 09.2022 do 12.2022 r. Zadanie realizowane było na terenie Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach.
- realizacja części zadania przez Przedszkole Publiczne nr 1 „Wsparcie edukacji przedszkolnej” w ramach

programu wieloletniego „Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030” w okresie od 02.09.2022r. do 31.12.2022r. w ramach projektu przeprowadzono zajęcia wyrównawcze z 1 dzieckiem romskim, uczęszczającym do PP nr 1.

2.2. Cel operacyjny: Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania na terenie Gminy

1. Zadanie: Budowa systemu monitoringu wizyjnego miejsc publicznych.

2. Zadanie: Systematyczna poprawa wyposażenia i współdziałania służb prewencyjnych i ratowniczych.

- dalszy rozwój mobilnego systemu monitoringu miejskiego – zamontowano kamery stacjonarne i zakupiono przenośne kamery, wykorzystane do monitoringu przestrzeni miejskiej. W ten sposób udało się stwierdzić kilkadziesiąt przypadków łamania przepisów porządkowych i wykryć sprawców.

3. Zadanie: Inicjowanie działań w kierunku rozszerzenia oferty usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w tym również wzbogacanie oferty Edukacyjnego Klubu Seniora.

- szczegóły przedstawione w rozdziale, dot. działań MOPS

- prowadzona jest działalność Edukacyjnego Klubu Seniora w Kowarach, którego celem jest zapewnienie osobom starszym miejsca integracji i spotkań oraz warunków do wykorzystania potencjału środowiska senioralnego;

- trwa realizacja projektu „**Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach**”. Projekt zapewnia funkcjonowanie Edukacyjnego Klubu Seniora oraz pokrywa koszty utrzymania i obsługi klubu. Beneficjentem jest Gmina Miejska Kowary a realizatorem projektu jest MOPS. Dla min. 20 członków klubu prowadzono różnego rodzaju zajęcia edukacyjne, ruchowe i ogólnorozwojowe, wyjazdy, spotkania okolicznościowe, transport klubowiczów na zajęcia;

- gmina zrealizowała projekt **grantowy na zakup laptopów do Edukacyjnego Klubu Seniora** (prowadzonego przez MOPS) w ramach programu rządowego Cyfrowy Senior+, zakupiono 7 szt. laptopów. Realizacja: 10-12.2022r. Wartość projektu i dofinansowanie : 20 000,00 zł

4. Zadanie: Modernizacja istniejącej bazy placówek oświaty i wychowania przedszkolnego oraz dostosowanie ich do wyzwań demograficznych w perspektywie 2030 roku.

- szczegóły przedstawiono w rozdziale, dot. działań kowarskich szkół

- w SP 1, SP 3 i ZSO – prowadzono remonty sal lekcyjnych, remonty bieżące.

- gmina Kowary wraz z SP nr 1 zrealizowała projekt, pt.: „**Termomodernizacja budynku Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach.**” Dofinansowanie z RPO WD 2014-2020 ZIT AJ. Realizacja: 01-12.2022r. Wartość projektu: 1 263 072,24 zł; Dofinansowanie: 918 520,74 zł

- w ramach projektu „**Nowoczesna Edukacja – pomysł na rozwój Gminy Kowary**” dla SP1, SP3 i ZSO zakupiono sprzęt IT i pomoce naukowe, realizowane są dodatkowe zajęcia dla uczniów. Realizacja: 01.2021 – 07.2023r. Wartość projektu: 1 869 215,90 zł; Dofinansowanie: 1 663 190,98 zł. Projekt dofinansowany z RPO WD 2014-2020.

- na terenie szkoły ZSO w ramach projektu „**BUDOWA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WYTWARZANIU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH PRZEZ CZŁONKÓW KARKONOSKIEGO KLASTRA ENERGII**” – zainstalowano 2 mikroinstalacje fotowoltaiczne. Realizacja: 01-12.2022r. Projekt dofinansowany z RPO WD 2014-2020.

5. Zadanie: Dostosowanie infrastruktury kulturalnej MOK i MBP dla potrzeb osób z NSP i wzbogacenie oferty programowej imprez kulturalnych i oferty zajęć edukacyjno-kulturalnych dla młodzieży, dorosłych i seniorów. Wprowadzenie nowych technologii umożliwiających korzystania z dostępu do kultury on-line.

- szczegóły przedstawiono w rozdziale, dot. działań MOK i MBP.
- w ramach projektu „**Przystanek Kowary**”, dofinansowanego z Polskiego Ładu , którego celem jest przystosowanie budynku byłego dworca PKP przy ul. Dworcowej 8 w Kowarach na działalność kulturalno-turystyczno- usługową, powstała dokumentacja projektowo-kosztorysowa dla przyszłej nowoczesnej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej

2.3. Cel operacyjny: Aktywizacja i budowa tożsamości regionalnej mieszkańców:

1. *Zadanie: Budowa tożsamości regionalnej mieszkańców oraz integracja społeczna wokół ważnych problemów społecznych w oparciu o istniejące i planowane centra aktywności: Wojków, Podgórze, Krzaczyzna.*

- wykonano utwardzenie podjazdu i terenu przy Filii Biblioteki Publicznej na Wojkowie przy al. Wojska Polskiego 4 w ramach projektu „Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich” w ramach programu Interreg Polska – Saksonia 2014-2020.

2. *Zadanie: Budowa budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego) – inicjatyw oddolnych.*

3. *Zadanie: Współpraca z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi przy realizacji projektów z wykorzystaniem środków krajowych i UE:*

- gmina Kowary uzyskała wsparcie na projekt „**Utworzenie siłowni zewnętrznej na Stadionie Miejskim w Kowarach**” Powstanie siłowni zewnętrznej – 5 podwójnych stanowisk z regulaminem korzystania z siłowni oraz postawienie tablicy informacyjnej o historii klubu sportowego oraz montaż ogrodzenia gabionowego z napisem z MKS OLIMPIA. Planowany termin realizacji: 11.2022-12.2023r. Wnioskodawcą projektu był MKS Olimpia. Dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 poprzez LGD Partnerstwo Ducha Gór na niekomercyjną infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną. Wartość projektu: 213 145,25 zł ; Dofinansowanie: 150 tys. zł

- gmina Kowary uzyskała wsparcie na projekt „**Przebudowa skweru Kompleksu Ewangelickiego w Kowarach**” – zagospodarowanie skweru przy ul. S. Staszica i I. Waryńskiego, przebudowa parkingu, postawienie tablic informujących o historii kompleksu ewangelickiego. Termin realizacji: 11.2022-12.2023r. Wnioskodawcą projektu jest Stowarzyszenie Eurojedynka. Dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 poprzez LGD Partnerstwo Ducha Gór na niekomercyjną infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną. Wartość projektu: 406 110,51 zł . Dofinansowanie: 150 tys. zł

2.4 Cel operacyjny: Poprawa jakości zarządzania miastem zgodnie z potrzebami mieszkańców

1. *Zadanie: Informatyzacja i popularyzacja wśród mieszkańców usług e-urząd.*

2. *Zadanie: Podnoszenie jakości pracy kadry UM i jednostek organizacyjnych poprzez rozwój zasobów ludzkich.*

- funkcjonuje cyfrowy urząd pod adresem: eurzad.kowary.pl

- pracownicy uczestniczą w licznych szkoleniach on-line i webinarium.

- w trakcie realizacji jest projekt „**Poprawa cyberbezpieczeństwa oraz doposażenie w sprzęt IT Urzędu Miejskiego w Kowarach**”. Zostaną doposażone także jednostki w tym szkoły SP1 i ZSO, oraz zestawione bezpieczne tunele komunikacyjne. Realizacja: 12.2021 - 09.2023r. Wartość projektu i dofinansowanie : 319 500,00 zł.

3) *Opracowanie programu i wdrażanie działań naprawczych finansów Gminy w celu zwiększenia zdolności do aplikowania o środki zewnętrzne na przyszłe inwestycje. Wprowadzenie systemu monitoringu i kontroli wpływów z tytułu podatków i opłat w celu zwiększenia dochodów budżetu miasta.*

- powstało w strukturze urzędu stanowisko ds. kontroli i kontroli zarządczej

III OBSZAR INTERWENCJI - ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

3. Cel strategiczny: Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury z poszanowaniem środowiska naturalnego

3.1. Cel operacyjny: Bezpieczeństwo, ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu

1. Zadanie: *Wdrażanie „Planu adaptacji do zmian klimatu Gminy Miejskiej Kowary do roku 2030”- zintegrowanego systemu zagospodarowania zieleni i wód retencyjnych w mieście.*

- trwała realizacja projektu „Zielono-niebieskie Kowary” z dofinansowaniem z Funduszy Norweskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Zorganizowano konferencje otwierająca projekt, wykonano część materiałów promocyjnych, powstała strona internetowa projektu zielone.kowary.pl, która jest sukcesywnie uzupełniana, wyłoniono firmę przygotowującą procedury przetargowe w ramach zarządzania projektem, podpisano umowę z firmą realizującą remont zbiornika retencyjnego na Potoku Bystra przy ul. Zamkowej w Kowarach. Całkowita wartość projektu 11 078 678,77zł, dofinansowanie 9 394 624,88zł. Realizacja 01.10.2021 - 30.04.2024.

2. Zadanie: *Wdrażanie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej GMK - wymiana uciążliwych systemów grzewczych na ekologiczne źródła ciepła i rozwój fotowoltaiki, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych.*

- udzielono w 2022r.: dotacje mieszkańcom do wymiany kotłów na ekologiczne z budżetu gminy.

- wybudowano infrastrukturę techniczną oświetlenia drogowego ulic.

- gmina uczestniczyła w realizacji następujących projektów - zadań wpisanych do PGN:

- **„Termomodernizacja budynku Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach.”** Realizacja: 01-12.2022r. Wartość projektu: 1.256.424,24zł; Dofinansowanie: 918 520,74zł. Wykonano termomodernizację sali gimnastycznej. Zakończono realizację projektu.

- **„BUDOWA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WYTWARZANIU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH PRZEZ CZŁONKÓW KARKONOSKIEGO KLASTRA ENERGII”.** Mikroinstalacje fotowoltaiczne powstały na budynkach MOK, MSR, MOPS i ZSO. Realizacja: 01-12.2022r. Wartość projektu: 794 364,20zł; Dofinansowanie: 548 949,48zł

Montaż instalacji fotowoltaicznych. Instalacje te zapewnią samowystarczalność energetyczną w wymienionych budynkach:

- budynku Miejska Służba Ratownicza w Kowarach ul. Zamkowa 2a, 58-530 Kowary; instalacja o mocy 24,80kWp

- budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ul. Zamkowa 5, 58-530 Kowary instalacja o mocy 25,60kWp

- budynku – budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach ul. Szkolna 1, 58-530 Kowary; 2 instalacje o mocy przyłączeniowej 24,8 kWp

-budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach ul. Szkolna 2, 58-530 Kowary, instalacja o mocy 40,00kWp

- **„Termomodernizacja zabytkowego Ratusza i MOPS.”** Zakres: termomodernizacja budynku Urzędu Miasta Kowary przy ul. 1 Maja 1A (wymiana systemu CO, stolarki okiennej, sieci elektrycznej i informatycznej) oraz termomodernizacja z wykonaniem elewacji budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul Zamkowej 5. Nadzór inwestorski nad w/w inwestycjami. Wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową. Wartość projektu: 2 000 000,-zł; Dofinansowanie: 1 960 000,- zł

3. Zadanie: Wdrażanie planu zarządzania kryzysowego klimatycznego i zdrowotnego na wypadek pandemii.

- ze względu na panującą do wiosny 2022r. pandemię kontynuowano ograniczenia, dot. dostępu mieszkańców do budynków urzędu, mieszkańcy byli obsługiwani po wcześniejszym umówieniu telefonicznym terminu i godz. spotkania z urzędnikiem,
- dbano o zabezpieczenie środków dezynfekujących w urzędzie i jednostkach podległych.
- zakupiono odzież ochronną dla osób wyznaczonych do gminnego zespołu zarządzania kryzysowego.
- w związku z wybuchem wojny w Ukrainie w dn. 24-02-2022r. podjęto działania polegające na przyjęciu uchodźców matek z dziećmi np. do ZSO, mieszkań komunalnych, zorganizowano zbiórkę żywności i zakupiono materiały opatrunkowe i pierwszej pomocy oraz zakupiono i magazynowano w UM zapasy konserw, itp. produktów długotrwanie przydatnych do spożycia.

4. Zadanie: Modernizacja oczyszczalni ścieków i zagospodarowania osadów, rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa nowych ujęć wody pitnej w mieście oraz studni głębinowych.

- przeprowadzono kontrole mieszkańców w zakresie przyłączy do sieci kanalizacyjnej i stan techniczny przydomowych szamb i oczyszczalni.
- podjęte zostały razem z KSWIK przygotowania do inwestycji, polegającej na rozbudowie oczyszczalni ścieków i przerobu osadu stałego na nawóz organiczny w Kowarach. Złożono fiskę do ZIT AJ dot. umieszczenia projektu, pt. „**DOBRA WODA TAŃSZE ŚCIEKI W GMINIE MIEJSKIEJ KOWARY**” w wykazie projektów planowanych do realizacji ze wsparciem z funduszy UE w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 Planowany zakres inwestycji: Modernizacja oczyszczalni ścieków będzie polegać na wykonaniu instalacji do pełnej stabilizacji osadu wraz z przekształceniem odpadu w produkt. Działanie to przyczyni się do ograniczenia emisji zapachowej oczyszczalni ścieków oraz zmniejszenie ilości i poprawi jakość odprowadzanych i oczyszczonych ścieków do cieków wodnych i gleby (większa ochrona środowiska). Produkt finalny, który zostanie uzyskany posłuży do użyźniania gruntów (polepszacz glebowy), również rolnych - średniodobowa ilość przerobu osadu na nawóz na miejscu - około 3 Mg/d. Przyczyni się także do braku konieczności ponoszenia opłat za zagospodarowanie odpadu (osadu). Planowany koszt: 12 mln zł .

5. Zadanie: Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i dbanie o czystość miasta.

- wdrażanie zintegrowanego systemu zieleni miejskiej „Zielone Kowary” , konsekwentne prace na terenach zielonych i ukwiecanie miasta, bieżące prace w zakresie wycinki samosiejek oraz podcinanie i kształtowanie drzew i krzewów.

6. Zadanie: Edukacja i promocja pro-ekologicznych postaw wśród mieszkańców, propagowanie OZE.

- prowadzono działania informacyjne, dot. możliwości pozyskania funduszy z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu i z programu „Czyste Powietrze”,
- prowadzono działania w zakresie edukowania mieszkańców na stronie i na FB gminy,
- gmina uczestniczy w ogólnopolskiej akcji „Pomagamy pszczołom”,
- stała współpraca z ZGK i Nadleśnictwem Śnieżka w zakresie edukacji ekologicznej ,
- został realizowany projekt „*BUDOWA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WYTWARZANIU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH PRZEZ CZŁONKÓW KARKONOSKIEGO KLASTRA ENERGII*”. Mikroinstalacje powstaną na budynkach MOK, MSR, MOPS i ZSO. Dofinansowanie z RPOWD 2014 – 2020 Realizacja: 01-12.2022r. Wartość projektu: 794 364,20 zł; Dofinansowanie: 548 949,48 zł

3.2. Cel operacyjny: Sprawny i przyjazny dla środowiska system komunikacyjny

- 1. Zadanie: Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej w mieście z wykorzystaniem środków krajowych i UE.*

2. *Zadanie: Ekologiczna komunikacja w mieście - budowa ścieżek pieszo-rowerowych i rowerowych, parkingów intermodalnych, centrum przystankowo-przesiadkowego, ograniczenie ruchu kołowego, modernizacja oświetlenia drogowego z wykorzystaniem OZE, tworzenie nowoczesnych i bezpiecznych przejść dla pieszych.*

- trwa realizacja projektu **Promenada Józefa Gielniaka w Kowarach – I etap.**, dofinansowanego z Polskiego Ładu. Wyłoniono firmę na przebudowa obiektu mostowego pomiędzy ulicą Ogrodową a Placem Franciszkańskim w Kowarach wraz z nadzorem inwestorskim oraz na przebudowę parkingów, łączników i chodników wzdłuż ul. Ogrodowej i 1 Maja wraz z nadzorem inwestorskim. A także firmę na ozdobienie promenady elementami metaloplastyki. Wartość projektu: 5 000 000,-zł; Dofinansowanie: 4 750 000,- zł

- zrealizowano projekt **„Przebudowa przejść dla pieszych przy Al. Wolności i przy ul. Władysława II Jagiellończyka w Kowarach.”** Zakres: Zamontowanie wyniesionych przejść, oznakowania pionowego i poziomego, elementów odblaskowych i oświetlenia. Realizacja: 10.2021 – 09.2022r. Wartość projektu: 125 460,00 zł; Dofinansowanie: 100 368,00 zł Projekt dofinansowany z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2021.

- zrealizowano projekt **„Budowa dwóch bezpiecznych przejść oraz parkingu dla NSP i chodnika w Centrum Kowar”**. Zakres: Budowa przejścia, miejsca postoju dla NSP i ciągu pieszego przy ul. Jana Matejki i przejścia wraz z oświetleniem przy ul. Henryka Sienkiewicza przy PP nr 1 w Kowarach. Realizacja 06-11.2022r. Wartość projektu: 158 670,- zł; Dofinansowanie: 90 000,00 zł Projekt dofinansowany z „Dolnośląskiego Funduszu Pomocy Rozwojowej 2022”

3.*Zadanie: Współpraca z samorządem województwa na rzecz odbudowy połączeń kolejowych.*

- udział w licznych spotkaniach i rozmowach przedstawicieli gminy z zarządem województwa, dot. odbudowy połączenia kolejowego Mysłakowice-Kowary i Kowary – Kamienna Góra

4.*Zadanie: Rozbudowa sieci informatycznej i przeciwdziałanie wykluczeniu informatycznemu w mieście.*

- pozyskano środki na Poprawę cyberbezpieczeństwa oraz doposażenie w sprzęt IT Urzędu Miejskiego w Kowarach i jednostek oraz zestawienie bezpiecznych tuneli komunikacyjnych. Dofinansowanie z Grantu Cyfrowa Gmina z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Realizacja: 12.2021 - 09.2023r. Wartość projektu i dofinansowanie : 319 500,00 zł

3.3. Cel operacyjny: Poprawa stanu budynków i przestrzeni publicznej oraz rozwój mieszkalnictwa

1. *Zadanie: Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023 (m.in. poprawa estetyki miasta: rewitalizacja kamienic i przestrzeni publicznych, stworzenie Promenady Józefa Gielniaka wraz z rewitalizacją kładek na rzece Jedlicy, kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół dworca kolejowego i przebudowa dworca na nową atrakcję turystyczną oraz utworzenie Centrum Informacji Turystycznej).*

- program jest realizowany, szczegółowe zapisy w rozdziale 3.3.1. Realizacja programu rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary.

- zabezpieczenie wkładu własnego przy remontach realizowanych przez wspólnoty mieszkaniowe

2. *Zadanie: Opracowanie programu budownictwa komunalnego i socjalnego oraz jego realizacja.*

3. *Zadanie: Pozyskiwanie inwestorów i partnerów biznesowych do poprawy zasobów mieszkaniowych w mieście.*

4. *Zadanie: Racjonalizacja procesu prywatyzacji mieszkaniowego zasobu gminy.*

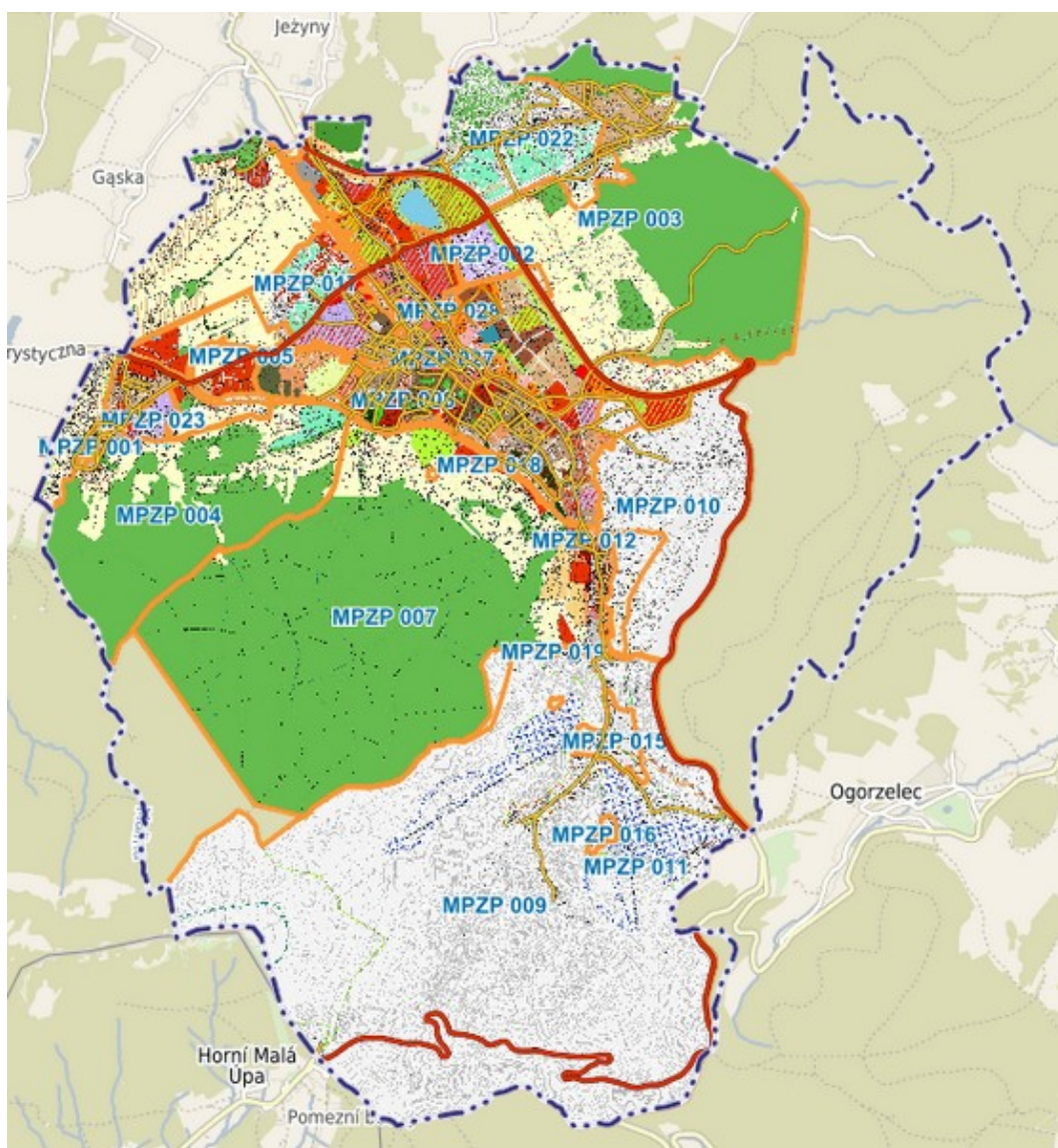
- gmina realizuje program budownictwa komunalnego, przystąpiła do spółki: Jeleniogórskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w celu budowy mieszkań na wynajem , planowana jest budowa

wielorodzinnego budynku mieszkalnego na Osiedlu Wichrowa Równia w Kowarach z 40 lokalami mieszkalnymi i komórkami lokatorskimi.

6.1.2. Planowanie przestrzenne – zakres i efekty zrealizowanych prac

Politykę przestrzenną gminy kreuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które opracowano na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Kowarach nr 247 z dnia 28.05.1998 roku ze zmianami. Ostatnia aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przeprowadzona została w roku 2021 (Uchwała Nr XLVII/294/21 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 25 listopada 2021 r.).

Uszczegółowienie zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2022r. obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęto ok 2960 ha, co stanowi ok 80% powierzchni gminy. 20% powierzchni gminy nie objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego stanowią teren Lasów Państwowych, na których prowadzona jest gospodarka leśna.

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

W roku 2022 nie wydano decyzji ustalającej warunki zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

Ostatnie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zostały podjęte w 2022 roku, wtedy to Rada Miejska w Kowarach przystąpiła do opracowania 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 1 zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

Lp	Nazwa	Nr uchwały data
1.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum B.1	LXIII/377/22 24 listopada 2022 r.
2.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w jednostce urbanistycznej Kowary Podgórze Wschodnie 1.	LIX/360/22 29 września 2022 r.
3.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum C.1	LIX/360/22 29 września 2022 r.
4.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków 2.	LIX/361/22 29 września 2022 r.
5.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyna C.	LVII/347/22 30 czerwca 2022 r.
6.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków - edycja 2020 r.	LVII/348/22 30 czerwca 2022 r.
7.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum D.2	LIV/331/22 28 kwietnia 2022 r.

6.2. Budżet i finanse Kowar

6.2.1 Informacje ogólne

Budżet Gminy Miejskiej Kowary w 2022 roku, który został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr XLIX/310/21 z dnia 29 grudnia 2021 roku, zakładał:

- uzyskanie dochodów w kwocie 56 776 128,00 zł;
- realizację wydatków na poziomie 60 198 219,00 zł;
- pozyskanie przychodów w kwocie 3 599 822,00 zł;
- realizację rozchodów na poziomie 177 731,00 zł.

Różnica między planem dochodów a planem wydatków wynosiła 3 422 091,00 zł i stanowiła planowany deficyt budżetu Gminy Miejskiej Kowary na 2022 rok. Planowana na 2022 rok wartość przychodów stanowiła źródło pokrycia powstałego deficytu a w pozostałej części została przeznaczona na rozchody.

W 2022 roku dokonano łącznie 26 zmian budżetu, z czego 15 uchwałami Rady Miejskiej w Kowarach i 11 zarządzeniami Burmistrza Miasta Kowary. W wyniku wprowadzonych zmian w ciągu roku:

- plan dochodów wzrósł o 5 616 815,94 zł do kwoty 62 392 943,94 zł;
- plan wydatków wzrósł o 6 045 249,97 zł do kwoty 66 243 468,97 zł;
- plan przychodów wzrósł o 428 434,03 zł do kwoty 4 028 256,03 zł;
- plan rozchodów nie uległ zmianie.

Na dzień 31 grudnia 2022r. budżet Gminy Miejskiej Kowary zamknął się planowanym deficytem budżetowym w kwocie 3 850 525,03zł stanowiącym różnicę między planem dochodów a planem wydatków.

Ostatecznie (po zmianach) plan budżetu Miasta przedstawiał się następująco:

1. Dochody w wysokości 62 392 943,94zł, z tego dochody bieżące w wysokości 57 126 256,01zł oraz dochody majątkowe w wysokości 5 266 687,93zł.

2. Wydatki w wysokości 66 243 468,97zł, z tego wydatki bieżące w wysokości 56 664 231,97zł oraz wydatki majątkowe w wysokości 9 579 237,00zł.

3. Przychody w wysokości 4 028 256,03zł, z tego:

1) ze spłat pożyczek udzielonych na finansowanie zadań realizowanych w udziale środków UE: 123.723,00zł;

2) z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach: 331.088,03zł;

3) z tytułu rozliczenia środków określonych w art.5 ust.1 pkt.2 uofp i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 749.619,00 zł.

4) z tytułu wolnych środków o których mowa w art.217 ust.2 pkt.6 ustawy w kwocie 2.000.000,00 zł oraz

5) nadwyżki z lat ubiegłych w kwocie 823.826,00 zł.

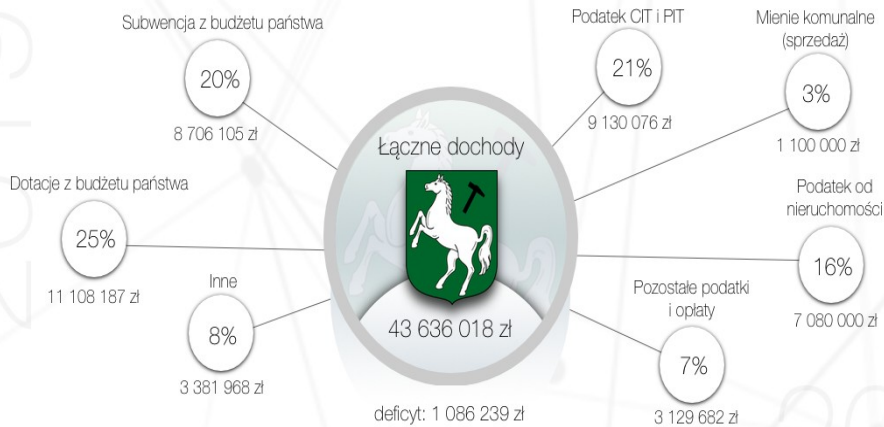
4. Rozchody w wysokości 177.731,00 zł z tytułu spłaty otrzymanych pożyczek.

W sprawie realizacji budżetu w 2022 roku warto podkreślić, że Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu Uchwałą Nr I/1/2023 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu z dnia 04.01.2023r. w sprawie wydania opinii o przedłożonym przez Burmistrza Miasta Kowary sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta Kowary za rok 2022 wydała opinię pozytywną.

link do zarządzenia ze sprawozdaniem za rok 2022:

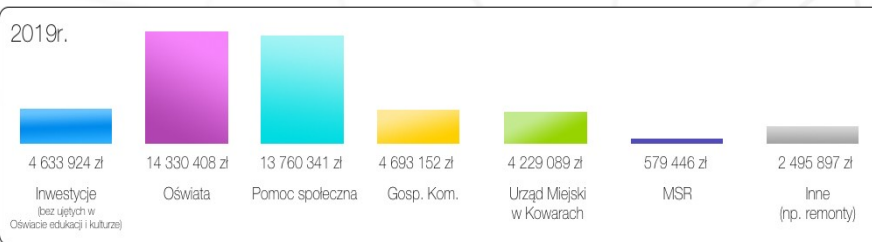
http://www.bip.kowary.pl/public/?id=114866&id_document=26021

Wydatki

44 722 257 zł

Inwestycje

4 633 924 zł

(bez ujętych w Oświacie edukacji i kulturze)

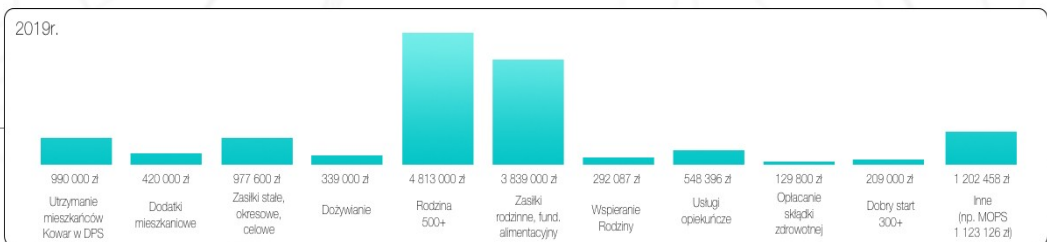
Oświata edukacja i kultura

14 330 408 zł

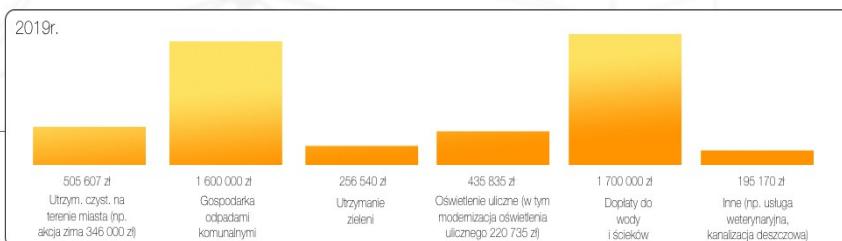
Pomoc Społeczna

13 760 341 zł

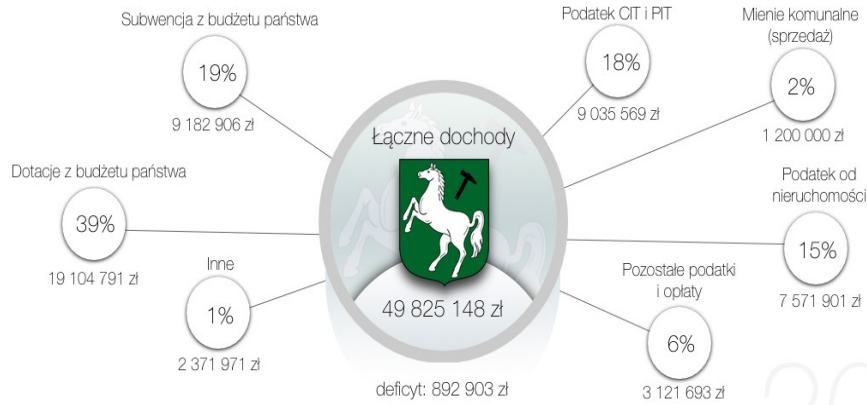
Gospodarka kom. i ochrona środowiska

4 693 152 zł

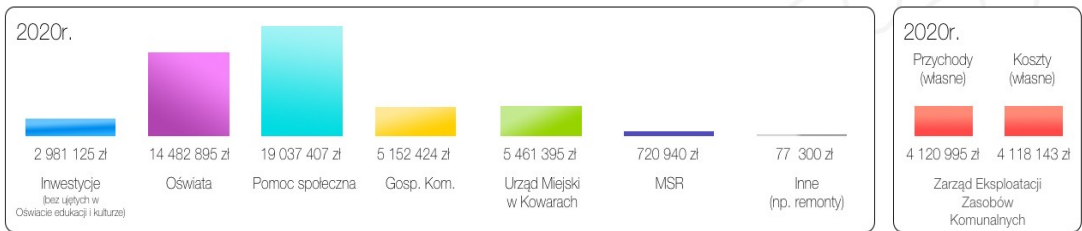
Szczegółowe informacje na temat budżetu znajdują się w "Projekcie Uchwały Budżetowej dla Miasta Kowary na rok 2019r." www.bip.kowary.pl

2020

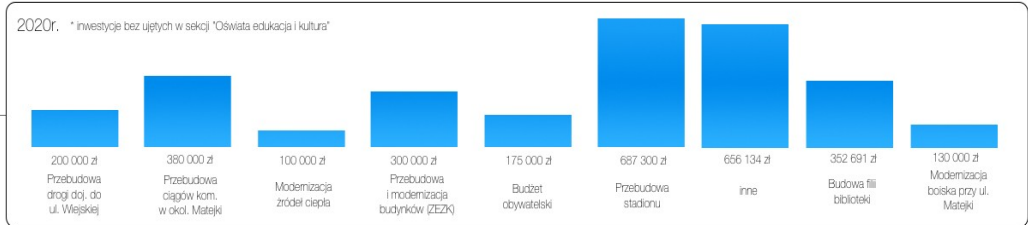
Wydatki

50 718 051 zł

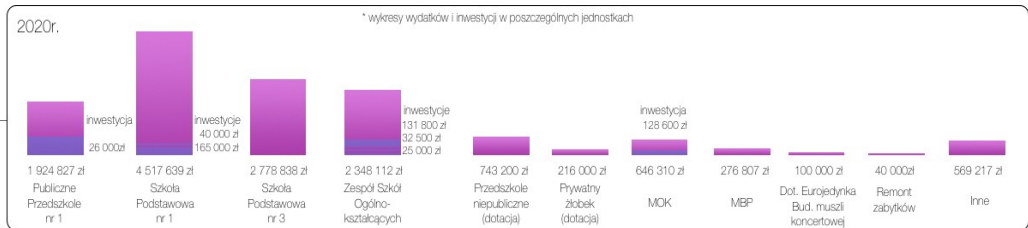
Investycje

2 981 125 zł
(bez ujętych w Oświacie edukacji i kulturze)

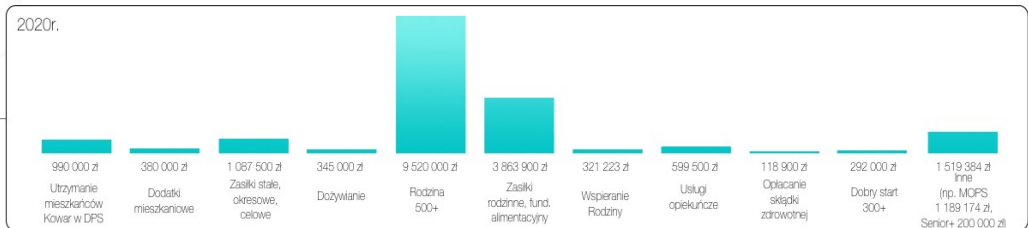
Oświata edukacja i kultura

14 482 895 zł

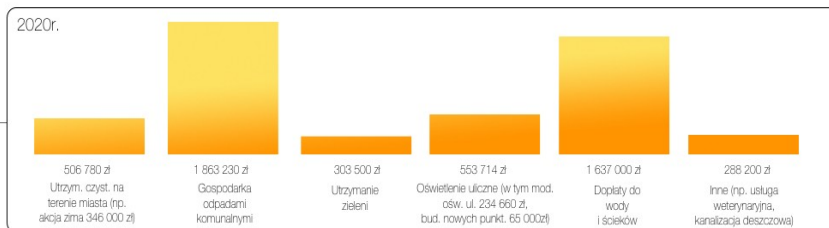
Pomoc Społeczna

19 037 407 zł

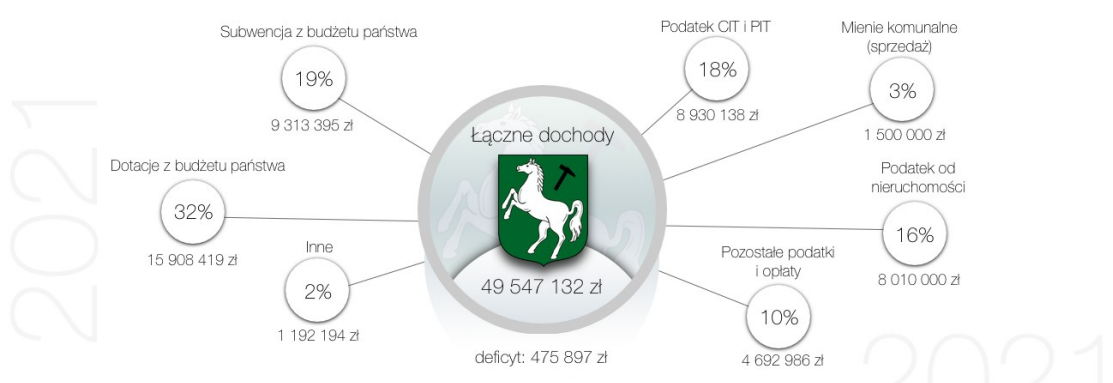
Gospodarka kom. i ochrona środowiska

5 152 424 zł

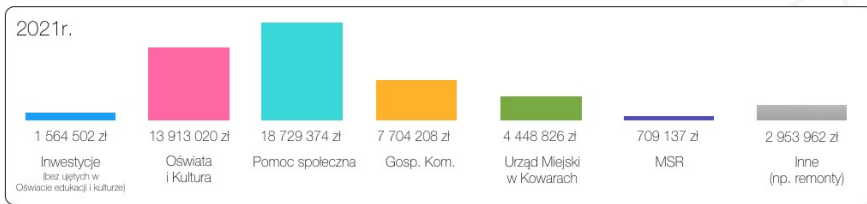

KOWARY
miasto z tradycjami

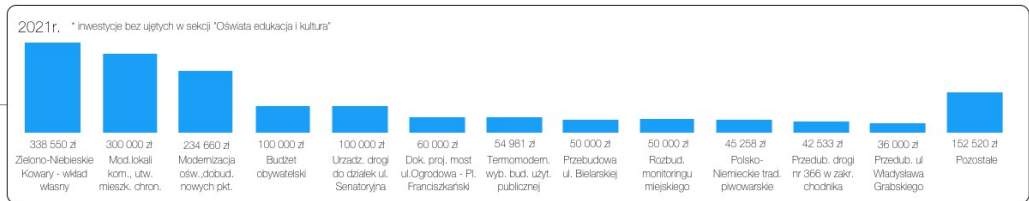
Szczegółowe informacje na temat budżetu znajdują się w "Projekcie Uchwały Budżetowej dla Miasta Kowary na rok 2020r." www.bip.kowary.pl

Wydatki 50 023 029 zł

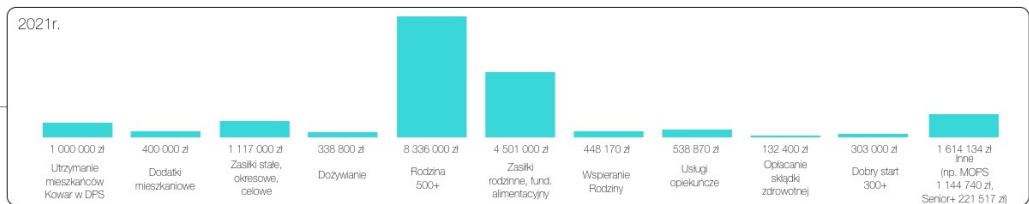
Inwestycje 1 564 502 zł (bez ujętych w Oświacie, edukacji)

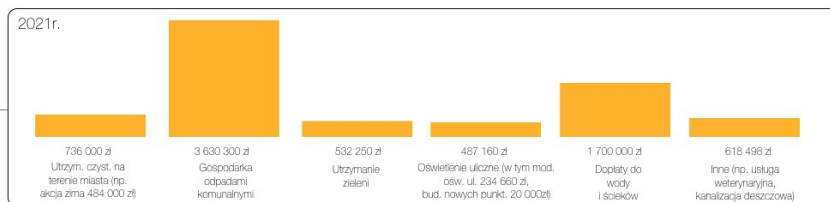
Oświata edukacja i kultura 13 913 020 zł

Pomoc Społeczna 18 729 374 zł

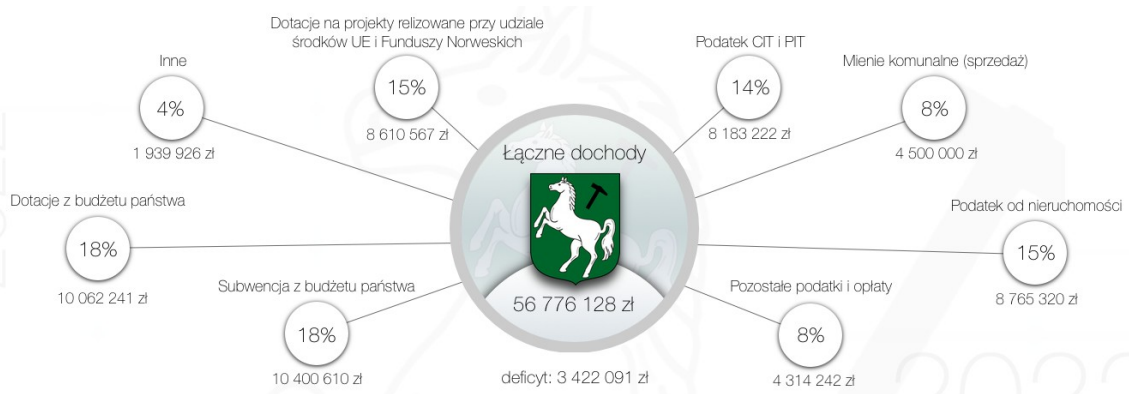

Gospodarka kom. i ochrona środowiska 7 704 208 zł

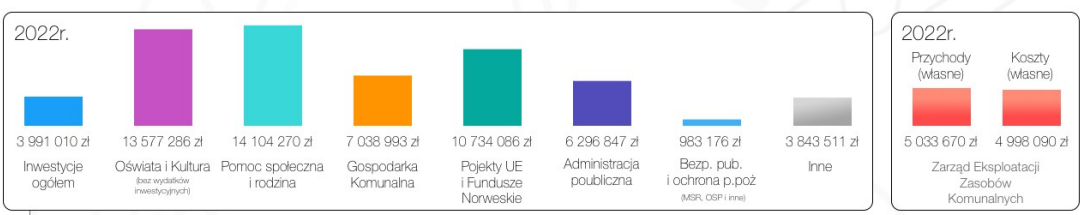

Szczegółowe informacje na temat budżetu znajdują się w "Projekcie Uchwały Budżetowej dla Miasta Kowary na rok 2021r." www.bip.kowary.pl

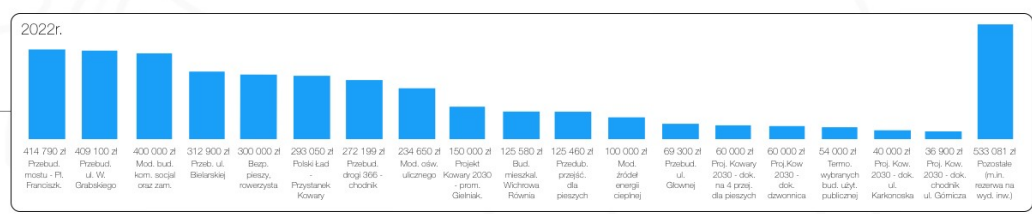
2022

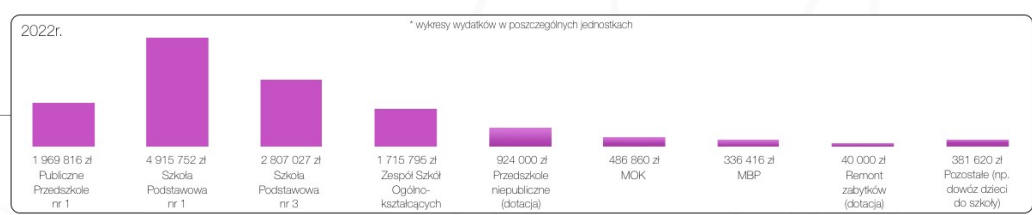
Wydatki 60 198 219 zł

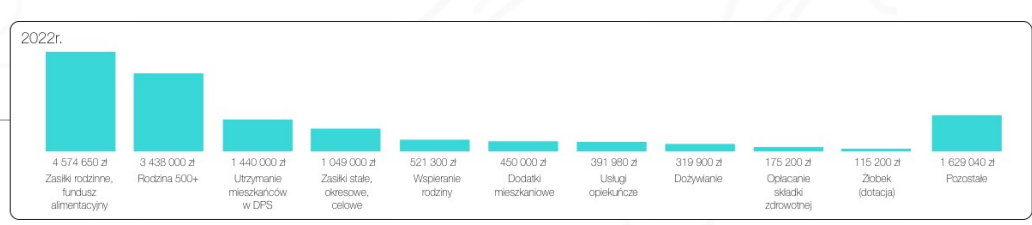
Inwestycje realizowane ze środków własnych 3 991 010 zł

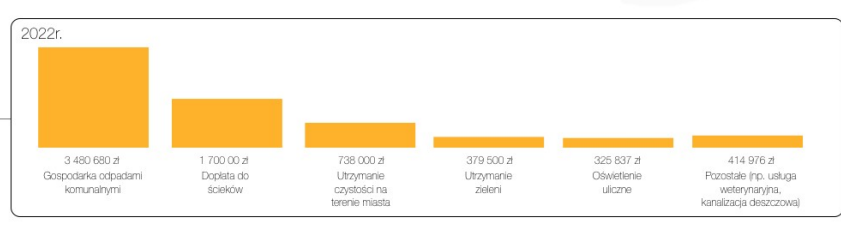
Oświata i kultura 13 577 286 zł

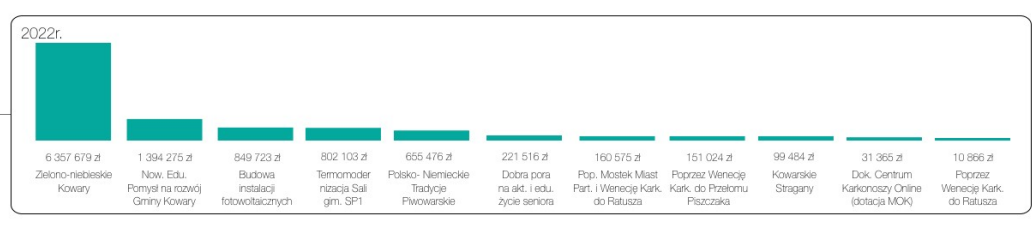
Pomoc Społeczna 14 104 270 zł

Gospodarka kom. i ochrona środowiska 7 038 993 zł

Projekty realizowane przy udziale środków UE i Funduszy Norweskich 10 734 086 zł

6.2.2. Mienie komunalne

Informacja o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego zawiera dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności, innych niż własność praw majątkowych w tym szczególnie o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym oraz innych danych o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 40) mieniem komunalnym jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 ze zm.) do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych Gminy Miejskiej Kowary wynosi: **317,9367 ha** o wartości: **28 896 100,06 zł**.

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w użytkowanie wieczyste wynosi: **36,5961 ha**.

Mieniem komunalnym zarządzają lub administrują jego bezpośredni dysponenci, wśród których wyszczególnia się następujące podmioty:

- jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu:

- edukacji publicznej (przedszkola i szkoły podstawowe);
- pomocy społecznej;
- użyteczności publicznej, których nie realizują jednostki organizacyjne
- wyszczególnione powyżej, a także inne gminne osoby prawne (urząd miejski);

- samorządowe instytucje kultury;

- spółki z udziałem gminy;

- usługodawcy zewnętrzni działający na zasadach rynkowych na podstawie zawieranych umów o charakterze cywilno-prawnym, przy zachowaniu przepisów prawa dotyczących zamówień publicznych i udzielania pomocy publicznej lub w trybie konkursu na realizację zadania publicznego, np. klub sportowy.

6.2.3. Gospodarka nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy

Nieruchomości stanowiące majątek gminy są przede wszystkim przedmiotem sprzedaży, zamiany, oddania w użytkowanie wieczyste, w najem lub dzierżawę. Dochody uzyskane z obrotu nieruchomościami stanowią część dochodu budżetu gminy, który w roku 2022 wyniósł **1 694 224,86 zł**

Zarówno ustawa o gospodarce nieruchomościami jak i ustawa o samorządzie gminnym przewiduje także możliwość nabycia mienia komunalnego w wyniku własnej działalności gospodarczej oraz przez inne czynności prawne.

W 2022 r. zasób gminy powiększył się o grunt o powierzchni 0,0794 ha i wartości 51 700,00 zł przejęty od Skarbu Państwa na realizację zadań własnych gminy.

Zarządzeniem numer 150/2022 z dnia 23 września 2022 r. Burmistrz Miasta Kowary przyjął Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Plan wykorzystania zasobu Gminy Miejskiej Kowary 2022-2024 składa się z informacji o:

- stanie mienia Gminy Miejskiej Kowary;
- udostępnianiu nieruchomości z zasobu oraz nabywaniu nieruchomości do zasobu gminy
- prognozowanych wydatkach związanych z udostępnianiem nieruchomości z zasobu oraz nabywaniem nieruchomości do zasobu;
- prognozowanych wpływach osiągniętych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanych aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gminnych oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanym zagospodarowaniu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w dzierżawę i użyczenie na dzień 31 grudnia 2022r. Wynosi **133,4455 ha** (w tym dzierżawa 80,3341ha oraz użyczenie 52,6044 ha i użyczenie 0,5070 ha).

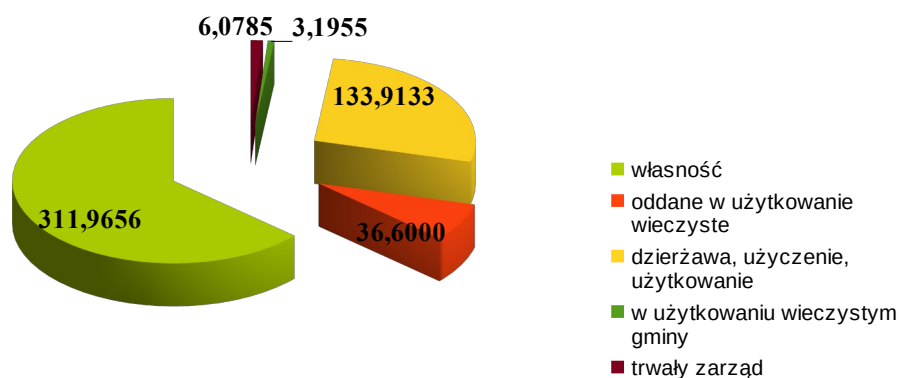
Dochód za okres **od 31 grudnia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.** z tytułu:

- czynszów dzierżawnych i użyczenia wyniósł **162 049,21 zł.**
- opłaty z tytułu użytkowania gruntu wyniósł **9 488,73 zł**
- opłaty z tytułu ustanowienia trwałego zarządu wyniósł **960,67 zł**

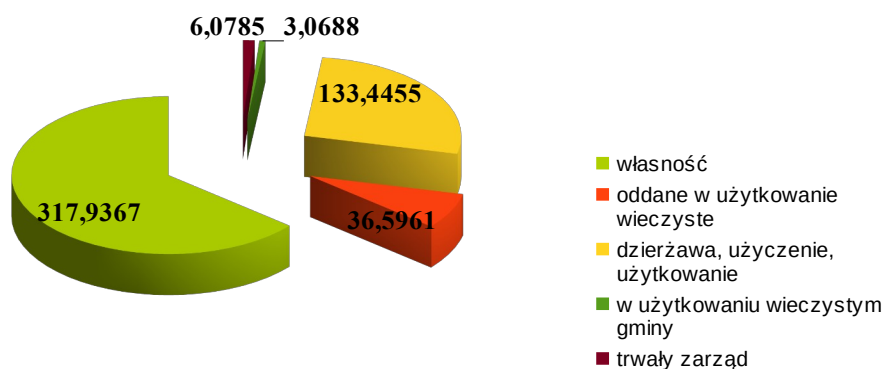
W okresie od 31.12.2021 r. do 31.12.2022 r. gmina oddała w dzierżawę grunty o łącznej powierzchni **1,2055 ha**. Do gminy w wyniku rozwiązania umów wróciło **0,7377 ha** gruntów.

Powyższe dane przedstawione zostały w sposób graficzny (wykres nr 2). Wykres nr 1 przedstawia dane za rok 2021.

Wykres nr 1 – rok 2021

Wykres nr 2 – rok 2022

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022r. w trwały zarząd oddano jednostkom organizacyjnym gminy grunt o łącznej powierzchni 6,0785 w tym:

Lp.	Jednostka organizacyjna	Powierzchni (ha) stan na 31.12.2022 r.
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	0,4883
2	Przedszkole Publiczne Nr	0,4429
3	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	2,0993
4	Szkoła Podstawowa nr 3	0,6257
5	Szkoła Podstawowa nr 1	2,1066
6	Miejska Służba Ratownicza	0,3157
Razem:		6,0785

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. w zakresie nieruchomości oddanych w trwały zarząd nie nastąpiły żadne zmiany.

Użytkowanie wieczyste

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w użytkowanie wieczyste na dzień 31.12.2022r. wynosi: **36,5961 ha**.

W okresie od 01.01.2022r. do 31.12.2022 r. w zakresie gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste nie nastąpiły żadne zmiany.

W okresie od 01.01.2021r. do 31.12.2021 r. przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności uległy **2 nieruchomości** zabudowane garażem o łącznej powierzchni **0,0039 m²**.

Zmiany w stanie mienia komunalnego od dnia 31 grudnia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2022 r.

I. Przyjęcie gruntów do zasobu gminy od dnia 31 grudnia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2022 r.

W okresie od 31 grudnia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. gmina przyjęła do zasobu nieruchomości 1 działką (dz. nr 387/1 obr. 0001ha) o powierzchni 0,0794 ha i wartości 51 700,00 zł.

Działka przejęta została przez gminę od Skarbu Państwa na realizację zadań własnych gminy.

Od dnia 31 grudnia 2022 roku do dnia 31 grudnia 2022 r. Burmistrz Miasta Kowary dokonał zbycia nieruchomości wchodzących w skład mienia komunalnego w tym:

- **18 nieruchomości niezabudowanych o wartości: 918 140,00 zł**
- **47 lokali mieszkalnych wraz z gruntem o wartości: 175 306,25 zł**
- **2 nieruchomości zabudowana garażem o wartości: 5 798,00 zł**
- **3 nieruchomości na poprawę warunków zagospodarowania o wartości: 37 032,75 zł**
- **1 nieruchomość zabudowana o wartości: 60 600,00 zł**
- **2 lokale mieszkalne zbywane w drodze przetargu o wartości: 159 260,00 zł**

Łączny dochód ze sprzedaży majątku: 1 356 137,00 zł

II. Sprzedaż nieruchomości w okresie od dnia 31 grudnia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku.

Dochód gminy stanowi również:

- roczna opłata z tytułu użytkowania wieczystego, która wyniosła: **80 039,68 zł**
- opłata przekształceniowa, która wyniosła: **85 537,03 zł**

Łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2018 r.: 746 441,17 zł

Łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2019 r. : 1 286 530,84 zł

Łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2020 r.: 1 340 146,22 zł

Łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2021 r.: 5 323 284,88 zł

Dochody otrzymane z poszczególnych tytułów na rachunek dochodów Gminy Miejskiej Kowary w okresie od 01.01.2022r. do 31.12.2022r.		
Lp.	Nazwa	Wartość netto (zł)
1	Sprzedaż nieruchomości	1 356 137,00
2	Opłata z tytułu użytkowania wieczystego	80 039,68
3	Opłata przekształceniowa	85 537,03
4	Czynsze dzierżawne i opłata z tytułu użyczenia	162 049,21
5	Opłata z tytułu użytkowania	9 488,73
6	Opłata z tytułu ustanowienia trwałego zarządu	960,67
7	Opłaty z tytułu służebności gruntowych	12,54
Łączny dochód z mienia:		1 694 224,86

Czynności dot. gospodarki nieruchomościami, rolnictwa i gospodarki przestrzennej w 2022r.

Lp.	Decyzja/Zaświadczenie/postanowienie	Ilość [szt.] 2019 r.	Ilość [szt.] 2020 r.	Ilość [szt.] 2021 r.	Ilość [szt.] 2022 r.
1.	Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości - decyzje	5	2	0	2
2.	Podział nieruchomości - decyzje	13	11	24	23
3.	Podział nieruchomości - postanowienia	3	4	9	11
4.	Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej	9	20	15	18
5.	Wypisy i wyrisy oraz zaświadczenia z MPZP	76	109	158	108

6.2.4. Udziały Miasta Kowary w spółkach

6.2.4.1. Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji

Od 2006 roku gminy: Kowary, Myślakowice, Podgórzyn oraz Szklarska Poręba tworzą Spółkę Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji. Należy również do niej piąty wspólnik Związek Gmin Karkonoskich. W 2010 roku do Spółki Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji dołączyła również gmina Piechowice.

- Wielkość udziałów Wspólników w Spółce ilustruje poniższa tabela.

Wielkość udziałów Wspólników w Spółce

Gmina	Wartość	Ilość udziałów	Procent udziałów
Gmina Kowary	30.633.000,00	30.633	20,31%
Gmina Myślakowice	30.942.000,00	30.942	20,51%
Gmina Podgórzyn	27.834.000,00	27.834	18,45%
Gmina Piechowice	27.020.000,00	27.020	17,91%
Gmina Szklarska Poręba	30.004.000,00	30.004	19,89%
Związek Gmin Karkonoskich	4.424.000,00	4.424	2,93%
RAZEM	150.857.000,00	150.857	100%

Źródło: <http://kswik.bip.net.pl/?c=223>

- KSWiK – Organy Spółki – stan na 31.12.2022 rok.

Zgromadzenie Wspólników:

- Gmina Kowary reprezentowana przez Burmistrza Kowar - Elżbieta Zakrzewska
- Gmina Mysłakowice reprezentowana przez Wójta Mysłakowic - Michał Orman
- Gmina Piechowice reprezentowana przez Burmistrza - Jacek Kubielski
- Gmina Podgórzyn reprezentowana przez Wójta Podgórzyna - Mirosław Kalata
- Gmina Szklarska Poręba reprezentowana przez Burmistrza Szklarskiej Poręby - Mirosław Graf

Związek Gmin Karkonoskich reprezentowany przez Przewodniczącą Zarządu - Elżbietę Zakrzewską
lub Zastępcę Przewodniczącego - Radosława Jęcka

Władze Spółki - Rada Nadzorcza

- Feliks Rosik - Przewodniczący
- Anna Julia Król - Z-ca Przewodniczącego
- Elżbieta Gac - Sekretarz
- Anna Warczak - Członek
- Agata Marta Porczyńska - Członek

Zarząd

- Dariusz Daraż – Prezes Zarządu

W 2019 roku Gmina Miejska Kowary podjęła starania w sprawie polubownego zakończenia sporu prawnego dotyczącego roszczenia spółki o zapłatę ponad 2,4 mln zł plus odsetki w związku z niezatwierdzeniem przez Radę Miejską taryf w latach ubiegłych. W 2022 roku w dalszym ciągu trwało postępowanie sądowe, były przygotowane opinie biegłej.

6.2.4.2. Jeleniogórskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Jeleniej Górze

Na podstawie uchwały nr LVIII/304/21 Rada Miejska w Kowarach w dniu 14 grudnia 2021 r. wyraziła zgodę na przystąpienie i objęcie udziałów w kapitale zakładowym Jeleniogórskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Jeleniej Górze przez Gminę Miejską Kowary.

W 2022 roku aktem notarialnym Repertorium A numer 5239/2022 z dnia 20.07.2022r. Burmistrz Miasta Kowary działając w imieniu i na rzecz Gminy Kowary przeniósł na rzecz Jeleniogórskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego prawo własności nieruchomości niezabudowanej, stanowiącej działkę gruntu numer 27 o powierzchni 0,5035 ha obr. 0001 Kowary, pokrywając w ten sposób wartość objętych 1.812 udziałów w Spółce.

Po podwyższeniu kapitału zakładowego Gmina Kowary posiada w Spółce Jeleniogórskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Jeleniej Górze 1.912 udziałów o wartości nominalnej 1 000,00 zł każdy (akt notarialny Repertorium A numer 5235/2022 z dnia 20.07.2022r.).

Były to niezbędne działania związane z przygotowaniem miasta Kowar do budowy nowych mieszkań na terenie miasta.

Ponadto gmina wniosła

- wkład pieniężny w wysokości 420,00 zł z budżetu Gminy Miejskiej Kowary
- wkład pieniężny w wysokości 1 140 000,00 zł ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa.

Działania Spółki spowodują powstanie w Kowarach około 40 lokali mieszkalnych, a w Jeleniej Górze około 115.

Na dzień 30 września 2022 roku Spółka posiadała:

- aktywa trwałe (majątek trwały) w wysokości 15.378.635,41 zł.
- aktywa (majątek) obrotowy w wysokości 8.842.165,23 zł.

Razem, JTBS posiada aktywa (majątek) w wysokości 24.220.800,64 zł.

Zobowiązania spółki na dzień 30 września 2022 roku wynoszą - 9.422.526,20 zł

Zarząd Spółki w sierpniu 2021 roku (jeszcze przed pozyskaniem środków z RFRM) opracował „Wycenę wartości rynkowej udziałów Jeleniogórskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.”. Zarząd przyjął założenia metody majątkowej, skorygowanych aktywów netto. Na podstawie operatów szacunkowych wszystkich nieruchomości będących własnością JTBS sporządzonych przez Rzeczoznawcę Majątkowego oraz stanu zobowiązań wynikających z ksiąg rachunkowych Spółki określono wartość każdego udziału Spółki JTBS Sp. z o.o.

Na podstawie wyceny stwierdzić należy, że:

- **Wartość rynkowa jednego udziału w spółce Jeleniogórskie TBS Sp. z o.o. wynosi 1 736,20 zł. przy wartości nominalnej udziału wynoszącej 1 000,00 zł.**

Gmina Miejska Kowary posiada 1 912 udziałów. Udziały zostały objęte po wartości nominalnej wynoszącej 1.000 zł każdy, za kwotę: **1.912.000,00 zł**. Wartość rynkowa udziałów Gminy Miejskiej Kowary w Jeleniogórskim TBS Sp. z o.o., według wyżej opisanej wyceny z sierpnia 2021 r. , wynosi: **3.319.614,40 zł**.

Organy Spółki:

Skład Rady Nadzorczej w Jeleniogórskim TBS sp. z .o.

- **Rada Nadzorcza:**

Przewodniczący RN JTBS - Michał Kasztelan

Członek RN JTBS - Przemysław Kozłowski

Członek RN JTBS - Maja Jokiel

Prezes Zarządu: Marek Wojnarowski

Księga Udziałów Spółki pod firmą
Jeleniogórskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w Jeleniej Górze*

lp	Adres wspólnika	Liczba udziałów	Wartość nominalna jednego udziału	Łączna wartość udziałów	Udział w kapitale
1.	Gmina Jelenia Góra Plac Ratuszowy 58 58-00 Jelenia Góra	7.967	1000,00zł	7.967.000,00zł	80,44 %
2.	Gmina Miejska Kowary ul. 1 Maja 1A, 58-530 Kowary	1912	1000,00 zł	1 912 000, 00 zł	12,84 %

* pozostałe udziały należą do osób fizycznych

6.2.3. Pozyskiwanie i wydatkowanie przez Miasto środków zewnętrznych

Projekt dofinansowany z MF EOG 2014-2021:

1. **Zielono-niebieskie Kowary**". Powstała strona internetowa zielone.kowary.pl i utworzono profile na portalach społecznościowych, została zorganizowana konferencja rozpoczynająca projekt w dn. 02-09-2022r. i wydano materiały promocyjne. Została podpisana umowa na remont zbiornika „Kowary” przy ul. Zamkowej. Wyłoniono firmę zarządzającą projektem i przygotowującą przetargi . Ogłoszono przetargi na chodniki przy ul. Matejki i na 4 zadania rewitalizacyjne przy SMK, SP1, ZSO, SP3, (wpłynęły zbyt wysokie oferty – unieważniono przetargi), Wpłynęły oferty na przetargi na zbiorniki na deszczówkę oraz na promocje w TV i radiu, tablice informacyjne i pamiątkowe. Realizacja: 01.10.2021r. - 30.04.2024r. Wartość projektu: 11 078 678,77 zł; Dofinansowanie: 9 394 624,88 zł

Projekty dofinansowane z RPO WD 2014-2020:

2. **„Termomodernizacja budynku Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach.”** Realizacja: 01-12.2022r. Wartość projektu: 1 256 424,24 zł; Dofinansowanie: 918 520,74 zł. Wykonano termomodernizację sali gimnastycznej. Zakończono realizację projektu.

3. **„BUDOWA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WYTWARZANIU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH PRZEZ CZŁONKÓW KARKONOSKIEGO KLASTRA ENERGII”**. Mikroinstalacje fotowoltaiczne powstały na budynkach MOK, MSR, MOPS i ZSO. Realizacja: 01-12.2022r. Wartość projektu: 794 364,20 zł; Dofinansowanie: 548 949,48 zł

4. **„Nowoczesna Edukacja – pomysł na rozwój Gminy Kowary”** Podnoszenie kompetencji nauczycieli i uczniów w SP1, SP3 i ZSO poprzez dodatkowe zajęcia oraz zakup sprzętu IT i pomocy naukowych. Realizacja: 01.2021 – 08.2023r. Wartość projektu: 1 869 215,90 zł; Dofinansowanie: 1 663 190,98 zł

5. **„Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach”** . Członkowie Klubu Seniora, prowadzonego przez MOPS, korzystali z zajęć: edukacyjnych, ogólnorozwojowych, wyjazdów, spotkań okolicznościowych. Realizacja: 12.2019r.- 12.2022r. Wartość projektu: 745 770,46 zł; Dofinansowanie: 708 481,94 zł Zakończono realizację projektu.

Projekty dofinansowane z Programu Interreg RCz–PL 2014-2020:

- 4) **„Współpraca generacji Vrchlabi i Kowary”**. Wymiana doświadczeń uczniów ZSO, Szkoły Branżowej oraz Seniorów z Kowar i z miastem partnerskim Vrchlabi. Realizacja: 05.2021 – 04.2022r. Wartość projektu: 77 698,80 zł; Dofinansowanie: 69 928,92 zł. Zakończono realizację projektu.
- 5) **„Poprzez Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza” – I etap**. Wyremontowano kładki piesze: Mostek Młynarza , Mostek Herbowy przy ul. S. Staszica 14 i 16. Realizacja: 01.05.2021 – 31.08.2022r. Wartość projektu: 125 497,22 zł; Dofinansowanie: 112 947,50 zł Zakończono realizację projektu.
- 6) **„Poprzez Mostek Miast Partnerskich i Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza”–II etap**. Został wykonany remont 4 kładek pieszych: **Mostek Miast Partnerskich** przy ul. Ogrodowej 40, **Mostek Złotnika** przy ul. Staszica 10, **Mostek Piwowara** przy ul. Waryńskiego 5 i **Mostek Kowala** przy ul. Waryńskiego 16. Realizacja: 01.09.2021 – 31.08.2022 Wartość projektu:160 576,37 zł Dofinansowanie: 144 518,73zł zł Zakończono realizację projektu.

- 7) **„Poprzez Wenecję Karkonoszy do Przełomu Piszczaka”** – III etap. Zadania: remont 2 kładek pieszych: powstanie mostek Ceramika i Filcarza przy ul. Wiejskiej przy wiadukcie kolejowym. Realizacji 03-12.2022r. Wartość projektu: 151 237,98 zł; Dofinansowanie: 136 114,18 zł Zakończono realizację projektu.
- 8) **„Kowarskie Stragany – jarmark produktu lokalnego czesko-polskiego pogranicza”** Organizacja 3 jarmarków i warsztatów z Czech od lipca do września na Starówce Kowarskiej. Realizacji 04-12.2022r. Wartość projektu: 99 483,48 zł; Dofinansowanie: 89 535,14 zł. Zakończono realizację projektu.
- 9) **„Jednoczy nas Sport”** - beneficjentem projektu jest SP z Vrchlabi a partnerem Miasto Kowary. Są to wspólne zajęcia i zawody sportowe z udziałem uczniów SP1 i SP3 Kowar. Realizacja: 03.2022 – 11.2022r. Rozliczenie finansowe projektu jest po stronie partnera czeskiego. Zakończono realizację projektu.
- 10) **„Wspieramy aktywnych seniorów”**– beneficjentem projektu jest Instytut Spoluprace z Vrchlabi a partnerem Miasto Kowary. Są to wspólne spotkania i wyjazdy seniorów, odbyły się warsztaty szycia i gotowania. Realizacja: 03.2022 – 12.2022r. Rozliczenie finansowe projektu jest po stronie partnera czeskiego. Zakończono realizację projektu.
- 11) **„Studenci rozwijają potencjał Karkonoszy”** - projekt w partnerstwie GM Kowary z Karkonoskim Liceum i Średnia Szkoła Zawodową z Vrchlabi. W ramach projektu odbyły się m.in. warsztaty fotograficzne z LO z Kowar. Realizacja: 10.2021 – 09.2022r. Rozliczenie finansowe projektu jest po stronie partnera czeskiego. Zakończono realizację projektu.

Projekt dofinansowany z Programu Interreg Polska – Saksonia 2014-2020:

- 12) **„Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich”**. Wyremontowano Filię Biblioteki na Wojkowie -Centrum Wiedzy o Browarnictwie, powstało w Domu Tradycji „Mini Muzeum Piwowarstwa”, odrestaurowano Źródło Jola, do wykonania zostało: iluminacja – Ratusza, Domu Tradycji i budynku b UM , wydanie przewodnika turystycznego i wykonanie remontu przejścia wraz z scraffito w bramie pod budynkiem 1 Maja 24. Realizacja: 10.2019r.–12.2022r. Wartość projektu: 1 138 143,69 zł; Dofinansowanie: 967 421,52 zł. Zakończono realizację projektu.

Projekty dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład:

- 13) **„Przystanek Kowary”** Przystosowanie budynku byłego dworca PKP przy ul. Dworcowej 8 w Kowarach na działalność kulturalno- turystyczno- usługową, powstaną: Informacja Turystyczna , Muzeum Rzemiosła Kowar, Karkonoskie Centrum Produktu Lokalnego -miejsce ekspozycji i sklepu, wykonanie dokumentacji na w/w zagospodarowanie dworca oraz na Miejską Bibliotekę Publiczną. Realizacja: 07.2022r.–11.2023r. Wartość projektu: 9 950 300,-zł; Dofinansowanie: 4 500 000,- zł Powstała dokumentacja projektowa.
- 14) **Promenada Józefa Gielniaka w Kowarach – I etap**. Przebudowa obiektu mostowego pomiędzy ulicą Ogrodową a Placem Franciszkańskim w Kowarach wraz z nadzorem inwestorskim. Przebudowa parkingów, łączników i chodników wzdłuż ul. Ogrodowej i 1 Maja wraz z nadzorem inwestorskim. Ozdobienie promenady elementami metaloplastyki. Wartość projektu: 4 967 420,57zł; Dofinansowanie: 4 719 049,54 zł
- 15) **„Termomodernizacja zabytkowego ratusza i MOPS.”** Zakres: termomodernizacja budynku Urzędu Miasta Kowary przy ul. 1 Maja 1A (wymiana systemu CO, stolarki okiennej, sieci

elektrycznej i informatycznej) oraz termomodernizacja z wykonaniem elewacji budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Zamkowej 5. Nadzór inwestorski nad w/w inwestycjami. Wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową. Wartość projektu: 2 000 000,-zł; Dofinansowanie: 1 960 000,- zł

Projekt dofinansowany z grantu *Cyfrowa Gmina* z PO Polska Cyfrowa 2014-2020:

18. „Poprawa cyberbezpieczeństwa oraz wyposażenie w sprzęt IT Urzędu Miejskiego w Kowarach”.

Zostaną wyposażone również jednostki w tym szkoły SP1 i ZSO, oraz zestawione bezpieczne tunele komunikacyjne. Realizacja: 12.2021 - 09.2023r. Wartość projektu i dofinansowanie : 319 500,00 zł

19. Zrealizowano projekt **grantowy na zakup laptopów** do Klubu Seniora (prowadzonego przez MOPS) w ramach programu rządowego Cyfrowy Senior+, zakupiono 7 szt. laptopów. Realizacja: 10-12.2022r. Wartość projektu i dofinansowanie : 20 000,00 zł

Projekt dofinansowany z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2021:

- **„Przebudowa przejść dla pieszych przy Al. Wolności i przy ul. Władysława II Jagiellończyka w Kowarach.”** Zamontowanie wyniesionych przejść, oznakowania pionowego i poziomego, elementów odblaskowych i oświetlenia. Realizacja: 10.2021 – 09.2022r. Wartość projektu: 125 460,00 zł; Dofinansowanie: 100 368,00 zł

Projekt dofinansowany z „Dolnośląskiego Funduszu Pomocy Rozwojowej 2022”

- **„Budowa dwóch bezpiecznych przejść oraz parkingu dla NSP i chodnika w Centrum Kowar”.** Budowa przejścia, miejsca postoju dla NSP i ciągu pieszego przy ul. Jana Matejki i przejścia wraz z oświetleniem przy ul. Henryka Sienkiewicza przy PP nr 1 w Kowarach. Realizacja 06-11.2022r. Wartość projektu: 158 670,- zł; Dofinansowanie: 90 000,00 zł

Projekt dofinansowany z dotacji rządowej z projektu „Pod biało-czerwoną”:

- **„Kowary pod biało-czerwoną”** to zakup masztu z flagą oraz ich instalacja, który zostanie postawiony przy MOK ul. Szkolna za obeliskiem, upamiętniającym ofiary II wojny światowej i pobliskiego Obozu Koncentracyjnego Gross Rosen, filii w Bukowcu k/Kowar. Realizacja 07-10.2022r. Wartość projektu i dofinansowania: 8 000 zł.

Projekt dofinansowany programu PO WER 2.18 „Dostępny samorząd” poprzez PFRON :

- Trwa realizacja projektu grantowego na **„Poprawę dostępności dla osób niepełnosprawnych w MOPS i UM w Kowarach”**, Zakres: budowa podjazdu zewnętrznego, naprawa schodów i postawienie zadaszenia wejścia, wymiana drzwi wejściowych na rozsuwane, wyposażenie i sprzęt wspomagający obsługę NSP Termin realizacji: 01.07.2022 – 30.06.2023 Trwa wykonanie projektu podjazdu i zadaszenia przy wejściu do MOPS.
- **„Odnowienie obelisku i zagospodarowanie miejsca pamięci w Kowarach - ofiar Obozu Koncentracyjnego Gross Rosen.” I etap.** Zakres : wykonanie przyłącza energetycznego i iluminacji obelisku./Program z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na rok 2022 – Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju/ termin realizacji 01.06.2022 do 11.11.2022r./Wartość inwestycji : 131 297,- z, dofinansowanie 70 000,- zł

W sumie wartość w/w projektów to 35 177 278,68 zł a pozyskane do nich dofinansowanie to kwota 26 540 783,55 zł, natomiast wkład własny gminy to 8 636 495,13 zł

**Projekty z dofinansowaniem zewnętrznym realizowane i pozyskane przez Gminę Miejską Kowary –
Wydział Rozwoju Miasta w 2022r.**

L.p.	Nazwa projektu / dofinansowanie z programu / termin realizacji	Wartości wyrażone w PLN		
		Wartość całkowita	Wartość dofinansowania	Wkład własny GMK
1.	Zielono-niebieskie Kowary ”./MF EOG 2014-2021 /Realizacja: 01.10.2021r. - 30.04.2024r.	11 078 678,77	9 394 624,88	1 684 053,89
2.	„Termomodernizacja budynku Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach.” /RPO WD 2014-2020/Realizacja: 01-12.2022r.	1 256 424,24	918 520,74	337903,50
3.	„BUDOWA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WYTWARZANIU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH PRZEZ CZŁONKÓW KARKONOSKIEGO KLASTRA ENERGII” /RPO WD 2014-2020/ Realizacja: 01-12.2022r..	794 364,20	548 949,48	245 414,72
4.	„Nowoczesna Edukacja – pomysł na rozwój Gminy Kowary” /RPO WD 2014-2020/ 01.2021 – 12.2022	1 869 215,90	1 663 190,98	206 024,92
5.	„Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach” / z RPO WD 2014-2020 działanie 9.2.1. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego / 12.2019r.- 12.2022r.	745 770,46	708 481,94	37 288,52
6.	„Współpraca generacji Vrchlabi i Kowary” (wymiana doświadczeń uczniów ZSO, Szkoły Branżowej oraz Seniorów z Kowar i z Vrchlabi). / z INTERREG PI-Cz Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Nysa/ 05.2021 – 12.2021r.	77 698,80	69 928,92	7 769,88
7.	„Poprzez Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza” – I etap /z INTERREG PI-Cz Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Nysa/ 01.05.2021 – 30.04.2022	125 497,22	112 947,50	12 549,72
8.	„Poprzez Mostek Miast Partnerskich i Wenecję Karkonoszy do Kowarskiego Ratusza”– II etap / INTERREG PI-Cz Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Nysa/ 01.09.2021 – 31.08.2022	160 576,37	144 518,73	16 057,64
9.	„Poprzez Wenecję Karkonoszy do Przełomu Piszczaka” – III etap. /INTERREG PI-Cz Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Nysa/ Realizacji 03-12.2022r.	151 237,98	136 114,18	15 123,80
10.	„Kowarskie Stragany – jarmark produktu lokalnego czesko-polskiego pogranicza” /INTERREG PI-Cz Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Nysa/ Realizacji 04-12.2022r.	99 483,48	89 535,14	9 948,34
11.	„Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich” / Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 /10.2019–12.2022	1 138 143,69	967 421,52	170 722,17
12.	„Przystanek Kowary” /Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych/ 10.2021 -12.2023	9 950 300,00	4 500 000,00	5 450 300,00
13.	Promenada Józefa Gielniaka w Kowarach – I etap /Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych/08.2022-09.2023	4 967 420,57	4 719 049,54	248 371,03
14.	„Termomodernizacja zabytkowego ratusza i MOPS.” /Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych/08.2022-09.2023	2 000 000,00	1 960 000,00	40 000,00
15.	„Poprawa cyberbezpieczeństwa oraz doposażenie w sprzęt IT Urzędu Miejskiego w Kowarach” grant cyfrowa gmina/ Realizacja: 12.2021 - 09.2023r.	319 500,00	319 500,00	0,00

16.	Zrealizowano projekt grantowy na zakup laptopów do Klubu Seniora / program rządowy Cyfrowy Senior+/ Realizacja: 10-12.2022r.	20 000,00	20 000,00	0,00
17.	Przebudowa przejścia dla pieszych przy Al. Wolności w Kowarach / DUW z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2021 / 10.2021 – 09.2022	62 500,00	50 000,00	12 500,00
18.	<i>Przebudowa przejścia dla pieszych przy ul. Władysława II Jagiellończyka w Kowarach / DUW z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2021 / 10.2021-09.2022</i>	62 500,00	50 000,00	12 500,00
19.	„Budowa dwóch bezpiecznych przejść oraz parkingu dla NSP i chodnika w Centrum Kowar” . /UMWD - Dolnośląski Fundusz Pomoc Rozwojowej 2022/ Realizacja 06-11.2022r.	158 670,- zł	90 000,00 zł	68 670,00
20.	„Kowary pod biało-czerwoną” /dotacja rządowa z projektu „Pod biało-czerwoną”/. Realizacja 07-10.2022r.	8 000,00	8 000,00	0,00
21.	„Odnowienie obelisku i zagospodarowanie miejsca pamięci w Kowarach - ofiar Obozu Koncentracyjnego Gross Rosen.” I etap. Program z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na rok 2022 – Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju/ termin realizacji 01.06.2022 do 11.11.2022r./	131 297,00	70 000,00	61 297,00
SUMA		35 177 278,68	26 540 783,55	8 636 495,13

Szczegóły dot. zakresu realizacji w/w projektów znajdują się na stronie: www.kowary.pl pod zakładką Projekty Unijne, dotacje, granty GMK i NGO lub na stronie: <https://turysta.kowary.pl/projekty-unijne/> pod zakładką: Projekty Unijne, dotacje, granty – GMK

6.3. Administracja

6.3.1. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kowarach

Urząd Miejski w Kowarach jest aparatem wykonawczym Burmistrza Miasta Kowary, sprawującym równocześnie obsługę Rady Miejskiej w Kowarach. Struktura organizacyjna urzędu uzależniona jest od ilości realizowanych zadań. W urzędzie realizowane są wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym oraz zlecone zadania z zakresu administracji rządowej. Stąd struktura organizacyjna urzędu może się zmieniać w zależności od sytuacji i potrzeb w celu sprawnej obsługi spraw naszych mieszkańców.

Zakres zadań na poszczególnych stanowiskach określa „Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Kowarach” udostępniony na urzędowej stronie BIP.

Pracujący wg stanu na 31 grudnia 2022r.
57 osób/ 55,5 etatu: ¹⁾
w tym pracownicy niepełnozatrudnieni: 4 osoby/etaty: 2,5
Stanowiska urzędnicze: 46 osób/etaty: 45
• wzrost/ ~~spadek~~ zatrudnienia w stosunku do 31 grudnia 2021 – o: osoby/etaty: 0/0,25
Stanowiska pomocnicze i obsługi: 11 osób/ etaty: 10,5
dozorca-konserwator- 1/1
sprzątaczkę – 3/ 2,5
goniec – 1/ 1
pracownik gospodarczy - 3/3
pomoc administracyjna - 3/3

Wzrost/spadek zatrudnienia w stosunku do 31 grudnia 2021 o: osoby/etaty: 2/2

Wakaty 16,25 etatu, w tym:

- st. ds. infrastruktury technicznej - 2
- pomoc administracyjna – 5
- st. ds. ochrony informacji niejawnych – 1 (0,25 etatu)
- st. ds. gospodarki przestrzennej, urbanistyki, architektury - 1
- pracownik gospodarczy - 3
- st. ds. marki Kowar i informacji turystycznej - 2
- st. ds. wymiaru i windykacji podatków i opłat - 1
- st. ds. kontroli – 1
- informatyk - 1

¹⁾ bez długotrwałych nieobecności typu urlop wychowawczy, rodzicielski, macierzyński

Nabory na stanowiska urzędnicze w 2022 :

Przeprowadzone:	Rozstrzygnięte w 2022r.:	Nierozstrzygnięte w 2022r.:
12	rozstrzygnięte: 4 zatrudniono: 4	8

Przyczyny nierozstrzygnięcia naboru:

Brak ofert	Podinspektor ds. księgowości i windykacji opłat za gosp. odpadami kom.
Brak ofert spełniających wymagania	Referent ds. gospodarki przest., urb. i architektury
Brak ofert spełniających wymagania	Referent ds. gospodarki przest., urb. i architektury
Kandydat zrezygnował na etapie rozmowy kwalifikacyjnej	Podinspektor ds. księgowości i windykacji opłat za gosp. odpadami kom.
Unieważnienie naboru	Podinspektor ds. księgowości i windykacji opłat za gosp. odpadami kom.
Kandydat zrezygnował na etapie rozmowy kwalifikacyjnej	Specjalista ds. infrastruktury technicznej
Kandydat nie wykazał się wystarczającą wiedzą	Specjalista ds. księgowości i windykacji opłat za gosp. odpadami kom.
Rozstrzygnięcie naboru nastąpiło w 2023r.	Inspektor ds. wymiaru i windykacji podatków i opłat

Ruch kadrowy w 2022 roku

przyjęcia do pracy	11 w tym: (ilość osób) - stanowiska urzędnicze: 6 - stanowiska nieurzędnicze: 1 - prace interwencyjne/roboty publiczne - 4
zwolnienia	11 w tym: (ilość osób) - stanowiska urzędnicze: 10 - stanowiska nieurzędnicze: 1

Dane dotyczące kwarantanny, izolacji i pracy zdalnej w 2022r.

Suma dni roboczych na kwarantannie	38
Suma dni roboczych na izolacji	54
Suma dni roboczych na pracy zdalnej	88

Prace interwencyjne/ roboty publiczne w 2022r.	
Prace interwencyjne	0
Roboty publiczne	Pracownik 1 w okresie: 2022.01.24 – 2022.10.24 Pracownik 2 w okresie: 2022.04.20 – 2023.01.19 Pracownik 3 w okresie: 2022.11.03 – 2023.08.03 Pracownik 4 w okresie: 2022.11.03 – 2023.08.03

6.3.2. Nowoczesne standardy zarządzania

Ocena funkcjonowania administracji samorządowej najczęściej dokonywana jest przez pryzmat ich sprawności i efektywności. Obecnie bardzo szybko następują zmiany naszego otoczenia, charakteryzujące się silną konkurencją, ciągłą zmianą wymagań klienta i szybkim rozwojem technologii informatycznych. Samorządom przybywa zadań własnych, ustawodawca nieustannie wyznacza nowe cele związane z zarządzaniem, zaś sami mieszkańcy pragną coraz lepszych usług świadczonych indywidualnie klientom urzędów, a także coraz większej ich dostępności.

Pomocą w spełnieniu rosnących oczekiwań obywateli dotyczących ograniczania biurokracji i skrócenia czasu załatwiania spraw, zwiększania przejrzystości procedur, podnoszenia wiedzy i kompetencji samych urzędników, powszechnego dostępu do usług internetowych jest wprowadzony i stale udoskonalany w Urzędzie Miejskim w Kowarach system kontroli zarządczej. Wzrastająca publiczna presja na bardziej efektywną pracę urzędów powoduje coraz szersze zainteresowanie ze strony kowarskiego magistratu nowoczesnymi metodami zarządzania, samooceny, a na te potrzeby odpowiada system kontroli zarządczej.

Działania te podejmowane są po to, aby w praktyce decyzje zarządcze były podejmowane w korelacji do przesłanek merytorycznych. Podmiotami decyzyjnymi w samorządzie terytorialnym są pojedyncze osoby: wójt, burmistrz, prezydent lub dyrektor samodzielnej jednostki. O wartości procesu decyzyjnego przemawia zespół wiedzy i umiejętności określanych mianem profesjonalizacji.

Profesjonalizacja to cecha sama w sobie tworząca jakość procesu decyzyjnego, a następnie jego efektów. Rozszerzenie bazy informacji niezbędnej dla trafnego, konkretnego rozwiązania, w oparciu o wyniki KZ, wzmacnia wartość podjętej decyzji. Jednocześnie odpowiada na proces określany profesjonalizacją zarządzania. W Urzędzie Miejskim w Kowarach ma on prowadzić do poprawy gospodarowania zasobami publicznymi. Metoda ta pozwala osiągnąć rezultat w postaci poprawy jakości działania urzędu, co przekłada się pośrednio na jakość życia mieszkańców.

W tym celu od sierpnia 2021r. w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Kowarach utworzono stanowisko ds kontroli i kontroli zarządczej. Osoba zatrudniona na tym stanowisku nie tylko koordynuje system kontroli zarządczej w urzędzie, ale również we wszystkich jej jednostkach organizacyjnych. Odpowiada m. in. za zapewnienie ujednoliconego podejścia i metod pracy. Celem jest przysporzenie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej organizacji. Wartością dodaną tych działań ma być widoczna poprawa jakości zarządzania całą jednostką organizacyjną poprzez wprowadzenie do wszystkich jej komórek standardów pracy, polegających na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie procesów: zarządzania ryzykiem, kontroli i ładu organizacyjnego, co przyczyni się do poprawy ich działania. Wszyscy pracownicy urzędu i jego jednostek organizacyjnych zostali w tym zakresie przeszkoleni, aby świadomie i odpowiedzialnie wykonywać swoje zadania i przestrzegać wprowadzonych standardów kontroli zarządczej.

W 2022r. w ramach doskonalenia systemu kontroli zarządczej wprowadzono ujednoliconą metodykę planowania celów, monitorowania realizacji zadań służących osiągnięciu celów oraz procesu zarządzania ryzykiem – analizy i oceny ryzyka, modeli reakcji na zidentyfikowane i zaistniałe ryzyko, a także

systematycznie prowadzono instruktaże i szkolenia warsztatowe w celu utrwalenia umiejętności związanych z właściwą organizacją stanowiska pracy oraz realizacją powierzonych zadań.

6.4. Partycypacja publiczna

6.4.1. Budżet obywatelski – wsłuchujemy się w oczekiwania mieszkańców

Budżet obywatelski jest instrumentem pozwalającym na realizację ważnych zadań dla mieszkańców na podstawie zgłaszanych przez nich projektów. Należy podkreślić, że ustawa o samorządzie gminnym nakłada obowiązek utworzenia budżetu obywatelskiego jedynie w miastach na prawach powiatu (w naszym województwie to Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych, Wrocław). Tym bardziej należy wskazać, że bieżące sprawy mieszkańców Kowar i wsłuchiwanie się w ich oczekiwania jest naszym priorytetem.

W 2022 r. na realizację budżetu obywatelskiego przeznaczono kwotę 100.000,00 zł. Uchwałą Nr L/313/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie zasad Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego ustalono w formie regulaminu szczegółowe zasady i tryb realizowania tego przedsięwzięcia (treść uchwały dostępna jest na stronie BIP UM w Kowarach).

Harmonogram Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego w roku 2022:

1. Kampania informacyjna: 28.03.2022 r. – 01.04.2022 r.
2. Od 28.03.2022 r. możliwość pobierania wniosków,
3. Składanie wniosków: 04.04.2022 r. – 22.04.2022 r.,
4. Ocena techniczna wniosków: 25.04.2022 r. – 27.04.2022 r.,
5. Rozpatrzenie ewentualnych odwołań: 28.04.2022 r. – 06.05.2022 r.,
6. Głosowanie: 09.05.2022 r. – 23.05.2022 r.,
7. Liczenie głosów: 24.05.2022 r. – 26.05.2022 r.,
8. Ogłoszenie wyników: 27.05.2022 r.,

Tabela zgłoszonych projektów w ramach Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego 2022 roku

L.p.	Tytuł projektu	Streszczenie projektu	Lokalizacja projektu	Szacowany koszt projektu
1.	Uzupełnienie nawierzchni odcinka ul. Wiejskiej 65-69 w Kowarach.	Uzupełnienie ubytków w istniejącej nawierzchni - kostka granitowa na odcinku ul. Wiejskiej od budynku nr 65 do 69.	ul. Wiejska 65-69 w Kowarach.	14 285,00 zł.
2.	Remont schodów łączących ul. F. Chopina z ul. Św. Anny.	Remont schodów łączących ul. F. Chopina z ul. Św. Anny - naprawa betonowych stopni i poręczy oraz zamocowanie poręczy z drugiej strony schodów.	Schody łączące ul. F. Chopina z ul. Św. Anny w Kowarach.	12 000,00 zł.
3.	Ławki istotnym elementem wypoczynku w Parku Miejskim.	Ustawienie w ciągu pieszym w Parku Miejskim przy ul. Parkowej kilku ławek z betonu architektonicznego, które podniosą walory tego miejsca oraz stworzą miejsce przyjazne dla mieszkańców i turystów.	Park Miejski przy ul. Parkowej w Kowarach.	13 999,86 zł.
4.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez oświetlenie parkingu i chodników prowadzących do budynków wielorodzinnych przy ulicy Górnicy w Kowarach.	Dotyczy oświetlenia, w tym montażu min. 1 lampy ulicznej przy miejscu postojowym i chodnikach prowadzących do budynków wielorodzinnych przy ul. Górnicy nr 4, 6, 8, 10, 13, 15, 17.	ul. Górnicy 4, 6, 8, 10, 13, 15, 17.	14 000,00 zł.

L.p.	Tytuł projektu	Streszczenie projektu	Lokalizacja projektu	Szacowany koszt projektu
5.	Doposażenie placu zabaw dla dzieci zlokalizowanego przy ul. J. Matejki w Kowarach.	Zakup urządzeń zabawowych w celu doposażenia placu zabaw przy ul. J. Matejki w Kowarach - karuzela tarczowa i huśtawka "Bocianie gniazdo:.	Plac zabaw przy ul. J. Matejki w Kowarach.	14.000,00 zł
6.	Oświetlenie posesji znajdującej się w Kowarach przy ul. Jeleniogórskiej 16, 16A - zasilenie sieciowe.	Dotyczy wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej oświetlenia posesji przy ul. Jeleniogórskiej 16, 16A. w Kowarach oraz dojścia do posesji od strony Przychodni Medycznej EMC.	ul. Jeleniogórska 16, 16A.	15 000,00 zł.
7.	Poprawa bezpieczeństwa przy garażach - ul. Ogrodowa 37 w Kowarach.	Dotyczy wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej placu przy ul. Ogrodowej (odwodnienia placu, instalacja lamp oświetleniowych i usunięcie słupków po starym ogrodzeniu).	Plac przy garażach - ul. Ogrodowa 37 w Kowarach.	14 285,00 zł.
8.	Wykonanie ciągu pieszego do kompleksu "Orlik" od ul. Klonowej w Kowarach oraz barierek.	Wykonanie brakującego kawałka ciągu drogowego do boiska "Orlik" od ul. Klonowej oraz wykonanie barierek zabezpieczających przejście.	Teren przy boisku "Orlik" - ul. Klonowa w Kowarach.	15 000,00 zł.
9.	Usiądź i odpocznij na Osiedlu Pszczelim.	Ustawienie betonowych ław do siedzenia wśród tworzonego skweru pszczelego przy Alei Wolności.	Skwer przy Al. Wolności w Kowarach.	13 971,00 zł.
10.	Kolorowy kącik.	Stworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców i spacerowiczów odwiedzających Wojków oraz zasadzenie zimozielonych roślin.	Sąsiedztwo ul. Jagiellońskiej w Kowarach.	14.285,00 zł.
11.	Plac zabaw w Krzaczynie.	Wykonanie kompleksowego projektu zagospodarowania terenu pod plac zabaw w Krzaczynie.	Skrzyżowanie ulic Nadrzecznej i Nowej w Kowarach.	14 285,00 zł.
12.	Mała architektura w naszym otoczeniu.	Zakup i montaż małej architektury (2 ławki, tablica ogłoszeniowa, betonowe stoły do gry w szachy i w piłkarzyki).	ul. Nadrzeczna / ul. Główna w Kowarach.	14 285,00 zł.

Lista projektów do realizacji w ramach Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego w 2022 roku

1 okręg: Uzupelnienie nawierzchni odcinka ul. Wiejskiej 65-69 w Kowarach.

2 okręg: Ławki istotnym elementem wypoczynku w Parku Miejskim.

3 okręg: Doposażenie placu zabaw dla dzieci zlokalizowanego przy ul. J. Matejki w Kowarach.

4 okręg: Poprawa bezpieczeństwa przy garażach – ul. Ogrodowa 37 w Kowarach – wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej.

5 okręg: Wykonanie ciągu pieszego do kompleksu "Orlik" od ul. Klonowej w Kowarach oraz barierek.

6 okręg: Kolorowy kącik.

7 okręg: Plac zabaw w Krzaczynie – wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej.

Zrealizowane zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego w 2022 roku

1. Dokumentacja plac zabaw przy ul. Nadrzecznej w Kowarach – 2.460,00zł

2. Zakup i montaż urządzeń zabawowych przy ul. Jana Matejki -12.762,25zł

3. wykonanie dokumentacji na odwodnienie i oświetlenie placu przy garażach ul. Ogrodowej w Kowarach – 14.760,00zł

4. Dostawa i montaż ławek ogrodowych , stołu i wykonanie nasadzeń na dz.305/11 obr. 0002 Kowary - 14.285,71zł
5. Wykonanie 5 siedzisk z betonu architektonicznego , które stanowią część wyposażenia Parku Miejskiego w Kowarach.- 13.999,86zł
6. Utwardzenie fragmentu dojścia do boiska ORLIK od ul. Klonowej – 14.285,00zł
7. Uzupelnienie nawierzchni odcinka ulicy Wiejskiej 65-69 w Kowarach- 13.776,00zł

6.4.2. Społeczna Komisja Mieszkaniowa

Społeczna Komisja Mieszkaniowa liczy siedmiu członków. Podstawa pracy Komisji jest Regulamin Pracy Społecznej Komisji Mieszkaniowej przyjęty dnia 22 stycznia 2019 r. Komisja rozpatruje i opiniuje wnioski osób ubiegających się o lokale z mieszkaniowego zasobu gminy.

W pierwszym kwartale każdego roku sporządza się roczne wykazy osób mających pierwszeństwo do wynajmu lokali. W związku z powyższym w pierwszym kwartale 2022 roku odbyły się cztery posiedzenia Komisji. W lutym sporządzone zostały projekty rocznych wykazów. Komisja podczas trzech posiedzeń rozpatrzyła 96 wniosków, z czego zaopiniowano:

- negatywnie – 67,
- pozytywnie – 21,
- do rozpatrzenia w latach następnych – 8.

W projekcie wykazu zakwalifikowanych do otrzymania propozycji lokalu do remontu w zakresie własnym umieszczono 19 osób, w wykazie mających pierwszeństwo do wynajmu lokalu mieszkalnego figurowały 2 osoby. Projekty podano do publicznej wiadomości na okres miesiąca poprzez umieszczenie ich na tablicach ogłoszeń Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych i Urzędu Miejskiego oraz stronie internetowej ZEJK. Na wykazach umieszczona jest informacja o możliwości wnoszenia uwag i zastrzeżeń. Wskazany jest sposób, miejsce i termin wnoszenia uwag. Po upływie określonego terminu Komisja rozpatruje wszelkie zastrzeżenia. Są to najczęściej odwołania osób, które nie zostały umieszczone w projektach wykazów.

Dnia 22 marca 2022 r. odbyło się posiedzenie, na którym Komisja rozpatrzyła wszystkie złożone odwołania i zatwierdziła ostateczne wykazy osób mających pierwszeństwo do wynajmu lokali w roku 2022. Odwołania od opinii Komisji złożyło 19 osób. Wszystkie zostały rozpatrzone i Komisja zaakceptowała ostateczne wykazy na rok 2022. W ostatecznym wykazie zakwalifikowanych do otrzymania mieszkań do remontu znalazło się 20 osób, w wykazie lokali mieszkalnych umieszczono 3 osoby.

Członkowie Społecznej Komisji Mieszkaniowej potwierdzają swoją obecność na posiedzeniu poprzez złożenie podpisu na liście obecności. Z każdego posiedzenia sporządza się protokół.

Dodatkowe posiedzenie Komisji Mieszkaniowej odbyło się w czerwcu 2022 roku. Rozpatrzono na nim dwie sprawy dotyczące zawarcia umów najmu lokali przez osoby zamieszkujące od wielu lat, które utraciły tytuł prawny wskutek wypowiedzenia. Komisja obie sprawy zaopiniowała pozytywnie i sporządzono dodatkowy wykaz osób mających pierwszeństwo do wynajmu lokali w roku 2022, w którym umieszczono te dwie osoby.

6.4.3. Skarga, wniosek i petycja jako forma kontroli społecznej

Zgodnie z art. 63 Konstytucji RP każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi. Czyni to w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą. Środki te składane są do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami

zleconymi z zakresu administracji publicznej. Te trzy środki wymienione w Konstytucji gwarantują jednostce możliwość aktywnego udziału w rządzeniu państwem, kształtowaniu jego polityki i sprawowaniu kontroli obywatelskiej nad sferą publiczną.

Rozpoznawanie skarg przez organ samorządu terytorialnego ma na celu wypełnienie funkcji społeczno-kontrolnej w strukturze samorządowej jako środek będący równowagą dla działań organów, np. stanowiącego i wykonawczego, oraz jednostek organizacyjnych funkcjonujących w danej jednostce samorządu terytorialnego. Stanowi pewien rodzaj buforu obywatelskiego – niezadowolenie mieszkańców z działania lub bezczynności administracji publicznej na poziomie samorządowym lub wyższym ma wpłynąć na poprawę sytuacji, by w przyszłości nie dochodziło do podobnych niewłaściwych i niezgodnych z przepisami zdarzeń.

Wnioskiem mogą być objęte w szczególności sprawy dotyczące ulepszania organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, a także lepszego zaspokajania potrzeb ludności. Przedmiotem wniosku mogą być zatem wszelkie sprawy sprzyjające optymalizacji działania administracji.

Petycja daje mieszkańcowi szansę wpływania na współzarządzanie daną wspólnotą oraz szybką reakcją w zakresie spraw publicznych, które budzą społeczne niepokoje. Dlatego też zakres przedmiotowy petycji może dotyczyć wnioskowania o podejmowanie działań lub podwyższanie standardów praworządności i walki z korupcją w przestrzeni publicznej. Zapewnia wpływ jednostki na sprawy publiczne, stwarzając możliwość swobodnego przedstawienia poglądów, a tym samym tworząc część składową procesu demokracji półbezpośredniej.

W 2022r. do Urzędu Miejskiego w Kowarach nie wpłynęła żadna skarga. Jednakże pod koniec 2022r. na podstawie informacji dostępnych w mediach społecznościowych, podjęto „z urzędu” czynności wyjaśniające i przeprowadzono postępowanie dyscyplinarne. W stosunku do pracownika zastosowano karę dyscyplinarną i podjęto działania zmierzające do wyeliminowania w przyszłości podobnych zachowań, w tym zorganizowano szereg szkoleń dla pracowników urzędu w zakresie obsługi „trudnego petenta”.

W 2022r. do UM w Kowarach nie wpłynęły żadne wnioski, ani petycje.

Przy Radzie Miejskiej w Kowarach działa Komisja skarg, wniosków i petycji, jako obowiązkowa komisja każdej rady i posiada kompetencje do przygotowywania projektów uchwał w zakresie rozpatrywania skarg, wniosków albo petycji wraz z uzasadnieniem w przypadku negatywnego ich rozpatrzenia. Uzasadnienie uchwały stanowi wyraz jawności działania władzy i w tym kontekście prawa mieszkańców do informacji publicznej. Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono informację o przyjętych i rozpatrzonych przez kowarską Komisję skargach i wnioskach.

Skargi i Wnioski Rady Miejskiej w Kowarach za 2022 rok			
Lp	Data wpływu	Skarga / wniosek	uwagi
1.	07.12.2022	skarga na Burmistrza Miasta Kowary	skarga bezzasadna – uchwała nr LXVI/386/22

6.4.4. Aktywność organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w Kowarach

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary działa wiele organizacji pozarządowych. Większość ze stowarzyszeń i fundacji wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego. Część z nich stanowią koła, oddziały i miejskie zarządy ogólnopolskich organizacji pozarządowych. Część z nich (kluby sportowe) wpisana jest do rejestru prowadzonego przez Starostwo Powiatowe.

W 2022 w Kowarach funkcjonowały następujące organizacje:

1. Stowarzyszenie Miłośników Kowar

2. Stowarzyszenie Eurojedynka
3. Miejski Klub Sportowy Olimpia" Kowary
4. Stowarzyszenie Przyjazna Trójka
5. Kowarski Klub Seniora
6. Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kowarach
7. Fundacja Slow City
8. Stowarzyszenie Miłośników Sportu Kowary
9. Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego Return
10. Stowarzyszenie Wędkarskie Alternatywa
11. Karkonoski Klub Paralotniowy
12. Klub Sportowy Funakoshi Shotokan Karate
13. Związek Sybiraków – Koło w Kowarach
14. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Koło Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski
15. Polski Związek Emerytów i Rencistów
16. Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy
17. Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых – Sekcja Kowary Klub „Dobry Lot”
18. Liga Obrony Kraju – Koło Kowary
19. Fundacja Światło Życie – Ośrodek Zamiejscowy Kowary
20. Ochotnicza Straż Pożarna w Kowarach
21. Towarzystwo Polsko – Austriackie Oddział w Kowarach
22. Stowarzyszenie Klub Jeździecki MAXIMUS
23. Fundacja Wsparcie
24. Fundacja Caritas Życ ze szpiczakiem
25. Stowarzyszenie Kowary Pomagają

Od wielu lat, również w 2022 r. współpraca finansowa i pozafinansowa Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Kowar oparta jest na uchwalanych każdego roku przez Radę Miejską Rocznych Programach Współpracy. Współpraca ta może odbywać się poprzez zlecenie organizacjom realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wzajemnego informowania o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków oraz promocji działalności organizacji w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach. Gmina Miejska Kowary prowadzi bezpośrednią współpracę z organizacjami pozarządowymi, która w szczególności polega na: przygotowywaniu i prowadzeniu konkursów na finansowe wsparcie realizacji zadań publicznych, współorganizacji imprez ważnych dla mieszkańców gminy, organizacji spotkań z przedstawicielami sektora NGO oraz współdziałaniu w zakresie opracowywania dokumentów prawa miejscowego.

Rozdysponowanie środków z Pożytku Publicznego w roku 2022 odbyło się zgodnie z przyjętym Rocznym Programem Współpracy Miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2022. Został on przyjęty przez Radę Miejską w Kowarach uchwałą nr XLVII/291/21 z dnia 25.11.2021 r. Dokument ten określił zakres współpracy Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Kowary.

Celami Programu były:

- 1) umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną,
- 2) tworzenie warunków dla funkcjonowania oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- 3) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

W roku 2022 priorytetowe znaczenie miały działania w sferach:

- 1) pomocy społecznej,
- 2) pomocy osobom niepełnosprawnym,
- 3) wspomaganiu rozwoju gospodarczego,
- 4) nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- 5) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- 6) upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- 7) porządku i bezpieczeństwa.

Współpraca z podmiotami Programu odbywała się w szczególności w następujących formach:

- 1) zlecenie podmiotom Programu realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) wzajemne informowanie o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
- 3) promocja działalności podmiotów Programu w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach,
- 4) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym.

Wysokość środków na realizację poszczególnych zadań ujętych w Programie określała uchwała budżetowa i w roku 2022 wyniosła 611 680 zł (wraz z wydatkami na ochronę przeciwpożarową - OSP).

12 stycznia 2022 roku Burmistrz Miasta Kowary ogłosił otwarty konkurs ofert (zgodnie z artykułem 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) na realizację zadania publicznego pod nazwą: „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2022”. Powołana przez Burmistrza Komisja konkursowa rekomendowała na to zadanie wybór dwóch ofert:

- K.S. Funakoshi Shotokan Karate,
- MKS „Olimpia” Kowary,

Miasto Kowary podpisało umowę na realizację tego zadania na łączną kwotę 180.000 zł z następującym podziałem na organizacje: K.S. Funakoshi Shotokan Karate – 20.000 zł, MKS „Olimpia” Kowary – 160.000 zł.

Burmistrz oraz pracownicy Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego w Kowarach na bieżąco wymieniały informacje z organizacjami pozarządowymi o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałali na wielu płaszczyznach. Miasto Kowary, zgodnie z porozumieniami, prowadziło współorganizację i współfinansowanie imprez z następującymi organizacjami:

- 1) z kowarskim kołem Związku Sybiraków na „Spotkanie Opłatkowe”,
- 2) z Fundacją na rzecz rozwoju wrocławskiej tkaniny artystycznej z Wrocławia na XLII Międzynarodowe Sympozjum "Warsztat Twórczy – Kowary 2022",
- 3) z Kowarskim kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów na organizację Dnia Seniora I zakup paczek dla seniorów,
- 4) z Kowarskim Zarządem Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na utrzymanie magazynu żywności przy ulicy Ogrodowej, na transport żywności dla najuboższych oraz wigilię dla samotnych ubogich mieszkańców,
- 5) ze Stowarzyszeniem Tenisowym „Return” na wałowanie kortów przy ul. Parkowej oraz organizację „Cyklu zawodów tenisowych”,
- 6) ze Stowarzyszeniem Wędkarskim „Alternatywa” na „Cykl zawodów wędkarskich” o Puchar Burmistrza Miasta i utrzymanie porządku przy Zalewie,

- 7) ze Stowarzyszeniem „Eurojedynka” na „Festyn Rodzinny”, „Marsz po Zdrowie”,
- 8) Fundacją Slow City i grupą Kowary Biegają na organizację „PidżamRun”,
- 9) ze Społecznym Komitetem Obchodów Dnia Żołnierzy Wyklętych w Kowarach na „Bieg Tropem Wilczym”,
- 10) ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary na zawody biegowe „Kowarska Piątka”,
- 11) ze Stowarzyszeniem „Przyjazna Trójka” na „Jesieni z Trójką”,
- 12) Muzyczny Ogród Liczyrzepy.

Dodatkowo podpisano umowy Stowarzyszeniem Miłośników Kowar na prowadzenie weekendowego punktu Informacji Turystycznej. Przekazano również środki na zawody wędkarskie organizowane wspólnie z MKS „Olimpia” Kowary oraz dla ratowników Grupy Karkonoskiej GOPR na „Dzień Ratownika Górskiego”.

Kowarskie stowarzyszenia chętnie korzystały z pomocy przy promocji swoich działań. Dzięki miejskiemu kwartalnikowi „Słoń Sity - Gazeta Kowarska – Kurier Kowarski”, za pośrednictwem strony internetowej www.kowary.pl, mediów społecznościowy miasta (facebook, twitter) oraz drukowanym plakatami, zaproszeniom i ulotkom organizacje pozarządowe miały możliwość informowania swoich członków, mieszkańców Kowar i przebywających w mieście turystów o swoich inicjatywach, planach oraz imprezach. Przebieg tej informacyjnej współpracy śledzić można na stronie internetowej Miasta (w archiwum newsów i imprez) oraz w archiwalnych numerach „Gazety Kowarskiej”.

Dodatkowo w roku 2022 Gmina Miejska Kowary oferowała kowarskim stowarzyszeniom pomoc lokalowo-rzeczowo-materiałową, w tym:

- zapewniła części organizacji pozarządowym siedzibę w budynku Edukacyjnego Klubu Seniora,
- pomoc przy wynajmie pomieszczeń na spotkania członków stowarzyszeń,
- pomoc przy organizacji imprez przeznaczonych dla członków stowarzyszeń,
- pomoc przy tworzeniu i wydruku zaproszeń, plakatów, dyplomów itp. na imprezy organizowane przez organizacje,
- pomoc informacyjną - dostęp do internetu oraz wiedzy na temat zakładania i funkcjonowania stowarzyszeń,
- zakup nagród, pucharów i medali na imprezy wspólnie organizowanych przez stowarzyszenia i Gminę Miejską Kowary.

6.4.5. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta jest organem wykonawczym Gminy, do którego zadań należy m. in. wykonywanie uchwał Rady Miejskiej Kowar. Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Burmistrz Kowar przy pomocy Urzędu Miejskiego realizował uchwały podjęte przez Radę Miejską w 2022 roku.

W 2022 roku Rada Miejska obradowała na 17 sesjach, w tym 10 sesjach zwyczajnych, 6 sesjach nadzwyczajnych oraz 1 sesji Uroczystej „Barbórkowej”, podjęła 82 uchwały. Podjęte przez Radę Miejską uchwały Burmistrz Kowar zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem – Wojewodzie Dolnośląskiemu, a w zakresie spraw finansowych – Regionalnej Izbie Obrachunkowej.

W podjętych przez Radę Miejską uchwałach organy nadzoru nie dopatrzyły się żadnych nieprawidłowości potwierdzając tym samym fakt, że uchwały są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i nie naruszają właściwego gospodarowania finansami publicznymi. Nie zaszła również potrzeba wydawania przez organ nadzoru, jakim jest Wojewoda Dolnośląski zarządzeń zastępczych w trybie art. 98a ust. 1 i 2 ustawy samorządowej.

Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy Miasta wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

Szczegółowy sposób wykonania uchwał zawiera poniższa tabela:

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
1.	L/311/22 z 27.01.2022	w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kowary na zadania związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 04.02.2022 poz. 617	zrealizowano
2.	L/312/22 Z 27.01.2022	w sprawie wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na terenie Gminy Miejskiej w Kowarach	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 04.02.2022 poz. 618	w trakcie realizacji
3.	L/313/22 z 27.01.2022	w sprawie zasad Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 04.02.2022 poz. 619	w trakcie realizacji
4.	L/314/22 Z 27.01.2022	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Kowarach za 2021 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
5.	L/315/22 z 27.01.2022	w sprawie zatwierdzenia sprawozdań z działalności komisji Rady Miejskiej w Kowarach za 2021 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
6.	L/316/22z 27.01.2022	w sprawie przyjęcia planu pracy Rady Miejskiej w Kowarach na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
7.	L/317/22 Z 27.01.2022	w sprawie zatwierdzenia ramowych planów pracy stałych komisji Rady Miejskiej w Kowarach na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
8.	L/318/22z 27.01.2022	w sprawie złożenia wniosku o zezwolenie na prowadzenie oddziału przygotowania wojskowego w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Lema w Zespole Szkół Ogólnokształcącym w Kowarach	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
9.	LI/319/22z 24.02.2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary, a Gminą Janowice Wielkie w sprawie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
10.	LI/320/22 z 24.02.2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary, a Gminą Miejską Karpacz w sprawie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
11.	LI/321/22 z 24.02.2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary, a Miastem i Gminą Wleń w sprawie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
12	LI/322/22Z 24.02.2022	w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2022”	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 03.03.2022 poz. 1116	zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
13.	LI/323/22 z 24.02.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
14.	LII/324/22 z 31.03.2022	w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Kowary	uchwała weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.	w trakcie realizacji
15.	LII/325/22 z 31.03.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
16.	LII/326/22 z 31.03.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
17.	LII/327/22 z 31.03.2022	w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i stawki opłaty za pojemnik	uchwała weszła w życie z dniem 1 maja 2022 r. po ogłoszeniu w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 08.04.2022 poz. 1912	zrealizowano
18.	LIII/328/22 z 19.04.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
19.	LIII/329/22 z 19.04.2022	w sprawie zmiany uchwały Nr L/311/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kowary na zadania związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 25.04.2022 poz. 2290	zrealizowano
20.	LIV/330/22 z 28.04.2022	w sprawie zwolnienia Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach z obowiązku wpłaty nadwyżki środków obrotowych do budżetu Gminy Miejskiej Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
21.	LIV/331/22 z 28.04.2022	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum D.2	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
22.	LIV/332/22 z 28.04.2022	w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/26 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Kowary do Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór” działającego jako Lokalna Grupa Działania	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
23.	LIV/333/22 z 28.04.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
24.	LIV/334/22 z 28.04.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
25.	LV/335/22 z 26.05.2022	w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie wkładu niepieniężnego oraz wkładu pieniężnego na podwyższenie kapitału zakładowego Jeleniogórskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Jeleniej Górze	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
26.	LV/336/22 z 26.05.2022	w sprawie wyrażenia zgody na objęcie udziałów w kapitale zakładowym Jeleniogórskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Jeleniej Górze	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
27.	LV/337/22 z 26.05.2022	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: „Bezpieczny pieszy, bezpieczny rowerzysta w Gminie Miejskiej Kowary – budowa ciągu pieszo-rowerowego do Krzaczyzny” w zakresie opracowania dokumentacji projektowej	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
28.	LV/338/22 z 26.05.2022	w sprawie zmiany Statutu Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach	uchwała weszła w życie z dniem 1 czerwca 2022 r.	zrealizowano
29.	LV/339/22 z 26.05.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
30.	LV/340/22 z 26.05.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
31.	LVI/341/22 z 9.06.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
32.	LVII/342/22 z 30.06.2022	w sprawie udzielenia Burmistrzowi Miasta Kowary wotum zaufania	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
33.	LVII/343/22 z 30.06.2022	w sprawie zmiany uchwały Nr X/48/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie ustanowienia graficznego znaku promocyjnego (logo) Gminy Miejskiej Kowary oraz zasad jego wykorzystania	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 08.07.2022 poz. 3587	zrealizowano
34.	LVII/344/22 z 30.06.2022	w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Miejskiej Kowary, w roku szkolnym 2022/2023	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 08.07.2022 poz. 3588	zrealizowano
35.	LVII/345/22 z 30.06.2022	w sprawie zmiany uchwały nr XIII/79/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 października 2019 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary”	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
36.	LVII/346/22 z 30.06.2022	w sprawie zmiany uchwały nr LV/337/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: „Bezpieczny pieszy, bezpieczny rowerzysta w Gminie Miejskiej Kowary – budowa ciągu pieszo-rowerowego do Krzaczyzny” w zakresie opracowania dokumentacji projektowej	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
37.	LVII/347/22 z 30.06.2022	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyzna C	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
38.	LVII/348/22 z 30.06.2022	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków - edycja 2020 r.	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
39.	LVII/349/22 z 30.06.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
40.	LVII/350/22 z	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
	30.06.2022	Kowary na 2022 rok		
41.	LVII/351/22 z 30.06.2022	w sprawie przyjęcia Apelu dotyczącego zamiaru likwidacji Oddziałów Ginekologiczno - Położniczego oraz Chirurgii w Szpitalu "Bukowiec"	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
42.	LVII/352/22 z 30.06.2022	w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Miasta Kowary za 2021 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
43.	LVII/353/22 z 30.06.2022	w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Miasta Kowary z tytułu wykonania budżetu Miasta za 2021 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
44.	LVII/354/22 z 30.06.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
45.	LVIII/355/22 z 19.07.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
46.	LVIII/356/22 z 29.09.2022	w sprawie przyznania dotacji Wspólnocie Mieszkaniowej 1 Maja 53, 58-530 Kowary na dofinansowanie prac przy obiekcie zabytkowym, budynku przy ul. 1 Maja 53 w Kowarach	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	Wspólnota nie zrealizowała inwestycji w terminie – do końca 2022 r
47.	LIX/357/22 z 29.09.2022	w sprawie zmiany uchwały Nr L/311/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kowary na zadania związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.10.2022 POZ. 4844	zrealizowano
48.	LIX/358/22 z 29.09.2022	zmieniająca uchwałę nr XLVII/253/18 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie zwolnienia dyrektorów szkół od obowiązku realizacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, ustalenia wymiaru obniżek tych zajęć wicedyrektorom oraz określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli niewymienionych w art. 42 ust. 3 Karty Nauczyciela zatrudnionych w placówkach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Kowary	uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.10.2022 poz.4845 z mocą obowiązującą od 1 września 2022 r.	zrealizowano
49.	LIX/359/22 z 29.09.2022	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w jednostce urbanistycznej Kowary Podgórze Wschodnie 1	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
50.	LIX/360/22 z 29.09.2022	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum C.1	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
51.	LIX/361/22 z 30.09.2022	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków 2	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
52.	LIX/362/22 z 29.09.2022	w sprawie zmiany uchwały Nr XLIV/274/21 z dnia 23 września 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Kowary	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.10.2022 poz.4846 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2022	zrealizowano
53.	LIX/363/22 z 29.09.2022	w sprawie uchwalenia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.10.2022 poz. 4847 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2022 r.	zrealizowano
54.	LIX/364/22 z 29.09.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
55.	LIX/365/22 z 29.09.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
56.	LIX/366/22 z 29.09.2022	w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn. "Bezpieczny pieszy, bezpieczny rowerzysta w Gminie Miejskiej Kowary – budowa ciągu pieszo-rowerowego do Krzaczyzny"	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
57.	LIX/367/22 z 29.09.2022	w sprawie zmiany uchwały Nr XX/130/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.10.2022 poz. 4848 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2022 r.	zrealizowano
58.	LX/368/22 z 11.10.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
59.	LXI/369/22 z 27.10.2022	w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 7.11.2022 poz.5317 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023	w trakcie realizacji
60.	LXI/370/22 z 27.10.2022	w sprawie zmiany uchwały Nr LIX/363/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 29 września 2022r. w sprawie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary."	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 7.11.2022 poz.5318 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2022 r.	zrealizowano
61.	LXI/371/22 z 27.10.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
62.	LXI/372/22 z 27.10.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
63.	LXII/373/22 z 4.11.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
64.	LXIII/374/22 z 24.11.2022	w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.11.2022 poz.5818 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023	w trakcie realizacji
65.	LXIII/375/22 z	w sprawie przyjęcia Roczego Programu	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
	24.11.2022	Współpracy Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2023		
66.	LXIII/376/22 z 24.11.2022	w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Miejskiej Kowary nie stanowiących jej wyłącznej własności	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.11.2022 poz.5819	w trakcie realizacji
67.	LXIII/377/22 z 24.11.2022	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum B.1	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
68.	LXIII/378/22 z 24.11.2022	w sprawie zmiany uchwały w sprawie odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.11.2022 poz. 5820 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023	w trakcie realizacji
69.	LXIII/379/22 z 24.11.2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary, a Gminą Miejską Karpacz w sprawie realizacji zadania z zakresu pomocy społeczne	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
70.	LXIII/380/22 z 24.11.2022	w sprawie ustalenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.11.2022 poz. 5821 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2022 r.	zrealizowano
71.	LXIII/381/22 z 24.11.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
72.	LXV/382/22 z 19.12.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
73.	LXVI/383/22 z 29.12.2022	w sprawie prowadzenia sesji Rady Miejskiej w Kowarach w trybie zdalnego obradowania	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
74.	LXVI/384/22 z 29.12.2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary, a Miastem i Gminą Wleń w sprawie realizacji zadania z zakresu pomocy społeczne	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
75.	LXVI/385/22 z 29.12.2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary, a Gminą Janowice Wielkie w sprawie realizacji zadania z zakresu pomocy społeczne	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
76.	LXVI/386/22 z 29.12.2022	w sprawie rozpatrzenia skargi na Burmistrza Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
77.	LXVI/387/22 z 29.12.2022	w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Miejskiej Kowary nie stanowiących jej wyłącznej własności	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 04.01.2023 poz. 91	zrealizowano
78.	LXVI/388/22 z 29.12.2022	w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia zasad uczestnictwa oraz zasad ponoszenia odpłatności za pobyt uczestników w	uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 04.01.2023 poz. 92	zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		Edukacyjnym Klubie Seniora w Kowarach		
79.	LXVI/389/22 z 29.12.2022	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2023 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
80.	LXVI/390/22 z 29.12.2022	w sprawie ustalenia wykazu wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego 2022 oraz ustalenia planu finansowego tych wydatków	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
81.	LXVI/391/22 z 29.12.2022	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
82.	LXVI/392/22 z 29.12.2022	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2022 rok	uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano

Podsumowanie

Szanowni Państwo

uprzejmie dziękuję za zapoznanie się z Raportem o stanie miasta Kowary za 2022 rok. Żywię nadzieję, że dokument ten, choć bardzo obszerny, to został sporządzony w sposób przejrzysty i czytelny, umożliwiając Państwu zapoznanie się z najważniejszymi zadaniami, i ich efektami, jakie realizowane były na terenie Gminy Miejskiej Kowary w 2022r. Warto lekturę tego dokumentu potraktować ze szczególną wnikliwością. Wtedy dopiero będziemy w stanie docenić wartość istniejących tam zapisów i zbudować sobie samemu prawdziwy obraz sytuacji miasta w coraz bardziej komplikującej się strukturze społeczno-prawnej, a także przekonać się, jak dobrze my wszyscy, mieszkańcy Kowar, poradziliśmy sobie z bezprecedensowym wyzwaniem, jakim były również w roku 2022 trudności wynikające z wybuchu i trwania wojny pomiędzy Rosją i Ukrainą.

W tym miejscu pragnę zaznaczyć, że działania mające na celu zaspokajanie codziennych potrzeb mieszkańców naszej społeczności lokalnej (co nie zawsze jest równoznaczne z subiektywnym i indywidualnym interesem jednostki) jest moim i moich współpracowników priorytetem. W codziennej pracy dążymy do wzmacniania naszego potencjału społecznego i gospodarczego. To z kolei wymaga wsluchiwania się w Państwa potrzeby i oczekiwania oraz dbałości o zasoby infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu tych potrzeb. Krok po kroku zagospodarowujemy miejsca i realizujemy inwestycje na terenie Kowar, które wcześniej były zaniedbane lub po prostu nie były dostatecznie wykorzystane.

Pragnę nadmienić, że dbałość o czystość i porządek w gminie, dbałość o nasze wspólne mienie, miejsca publiczne, skwery, ławki, oświetlenie itd. to moralny obowiązek nas wszystkich. To od nas samych zależy czy będziemy mogli korzystać z dobrodziejstw naszych inwestycji i projektów i jak długo. W tym miejscu pragnę podkreślić wdzięczność Państwu za zaangażowanie w zakresie realizacji budżetu obywatelskiego, gdyż w tym zakresie Państwo kształtujecie nasze otoczenie.

Podsumowując, chcę podziękować Radzie Miasta Kowary za owocną współpracę i mam nadzieję, że w przyszłości będzie ona w dalszym ciągu wspierała Burmistrza w działaniach podejmowanych dla dobra naszej społeczności.

Dziękuję wszystkim mieszkańcom Kowar za wsparcie, zrozumienie, pomoc, pomysły, zaangażowanie, wnioski i różnego rodzaju konstruktywne informacje, pomagające kształtować rzeczywisty obraz Kowar, naszych potrzeb i oczekiwań.

Słowa podziękowania kieruję do wszystkich pracowników Urzędu Miejskiego oraz jego komórek organizacyjnych, bez zaangażowania których nie było by tych efektów i osiągnięć.

Dziękuję i uprzejmie zapraszam do wspólnej debaty nad Raportem o stanie miasta Kowary za 2022r.

Elżbieta Zakrzewska
Burmistrz Miasta Kowary